

รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ

“ศึกษากฎหมายและนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างประเทศ
เพื่อเสนอแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551”

(รหัสโครงการ 61 02029 0076)

โดย

ไพศาล ลีมสถิตย์

จุมพล แดงสกุล

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สิงหาคม 2564

รายงานฉบับสมบูรณ์

“ศึกษากฎหมายและนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างประเทศ
เพื่อเสนอแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551”

(รหัสโครงการ 61 02029 0076)

ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ ไพศาล ลีมสถิตย์

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ศึกษากฎหมายและนโยบายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต่างประเทศ เพื่อเสนอแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” มีวัตถุประสงค์หลักคือ ศึกษา ทบทวนปัญหาในการปรับใช้และการตีความพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และศึกษากฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศ เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะแนวในการ แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยมีระเบียบการวิจัยคือ เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ การศึกษาเอกสาร วิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสัมภาษณ์ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการควบคุม เครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ผลการวิจัยได้ข้อสรุปสำคัญดังนี้

1. แม้ว่าประเทศไทยจะมีนโยบายยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์คือ ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ ระดับชาติ ปี พ.ศ. 2554-2563 และ “แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564-2570)” แต่เนื่องด้วยโครงสร้างการบริหารจัดการเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ที่มีข้อจำกัดหลายประการ อีกทั้งยังไม่สามารถกำหนดนโยบายจำกัดการออกใบอนุญาต จำหน่ายสุราของกรมสรรพสามิตได้ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับปัญหาการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ปัญหาการจัดสรรงบประมาณ การขาดแคลนฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 การแทรกแซงนโยบายโดยกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ ข้อจำกัดในการทำงานของคณะกรรมการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด ส่งผลกระทบ ต่อประสิทธิภาพในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

2. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีเนื้อหาที่ล้าสมัยไม่ทันต่อ สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาการตีความกฎหมาย จนส่งผลให้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายปัจจุบัน ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปปัญหาทางกฎหมายได้ดังนี้

2.1. ปัญหาความจำเป็นในการมีคณะกรรมการ 2 ชุดคือ คณะกรรมการนโยบาย เครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และยังมี ความไม่ชัดเจนใน เรื่องอำนาจหน้าที่ที่ทับซ้อนกันในบางเรื่อง นอกจากนี้ ที่ปรึกษาของคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์แห่งชาติยังเปิดช่องให้ธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์สามารถแทรกแซงนโยบายควบคุมเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ได้

2.2. ประเด็นการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามมาตรา 32 เป็นบทบัญญัติที่มีปัญหา การตีความและไม่ครอบคลุมกลยุทธ์การโฆษณารูปแบบใหม่ เนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในการบัญญัติตัว บทกฎหมาย ทำให้เกิดข้อโต้เถียงว่าบทบัญญัติดังกล่าวครอบคลุมการกระทำที่เป็นการโฆษณาและการ สื่อสารการตลาดของสินค้าที่เป็นเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพียงใด เช่น ปัญหาการใช้กลยุทธ์ Brand DNA ของธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

2.3 ปัญหาการปรับใช้ และการตีความเกี่ยวกับสถานที่หรือบริเวณที่ห้ามขายเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ตามมาตรา 27 เช่น การตีความข้อยกเว้นกรณีการจัดเลี้ยงตามประเพณีคือ จะครอบคลุม

ประเพณีอะไรบ้าง รวมถึงปัญหาความไม่ชัดเจนในเนื้อหาของ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ” ทำให้การปฏิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการตีความของผู้บังคับใช้กฎหมาย

2.4. ข้อห้ามการจำหน่ายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหลายกรณียังขาดรายละเอียดที่ชัดเจน หรือไม่ครอบคลุมถึงสภาพปัญหาที่เป็นปัจจุบันในประเด็นเหล่านั้น เช่น

2.4.1 มาตรา 29 มาตรการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคบางกลุ่ม มีเนื้อหาล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ ยังมิได้คุ้มครองไปถึงกลุ่มเปราะบางอื่น เช่น หญิงตั้งครรภ์

2.4.2 มาตรา 30 บทบัญญัติไม่ครอบคลุมการกระทำบางลักษณะ ทั้งในทางที่ควรควบคุมไม่ให้มี และมีประเด็นปัญหาในการตีความเนื้อหาของบัญญัติกฎหมาย

2.4.3 มาตรา 31 การกำหนดช้อยกเว้นในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในสถานที่ ซึ่งมีส่วนที่ใช้ถ้อยคำไม่ชัดเจน มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย และการขาดความรู้ความเข้าใจของหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบสถานที่

2.4.4 มาตรา 34 ปัญหาข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปในสถานที่ การยึดอายุัด หรือการมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ ส่งเอกสารหรือส่งมอบวัตถุเท่านั้น แต่มิได้บัญญัติให้อำนาจประการอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

2.5 การบัญญัติโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมาย อาจขาดความเหมาะสมที่จะใช้ในกรณีการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง โดยผู้กระทำความผิดควรได้รับการลงโทษอื่นที่มีโทษอาญาคือ โทษปรับทางปกครอง ในปัจจุบันมีกฎหมายใหม่หลายฉบับที่ใช้มาตรการการลงโทษทางปกครองแทนโทษอาญาเพราะมีประสิทธิภาพมากกว่า

3. สรุปกรณีศึกษาต่างประเทศ 4 ประเทศได้แก่ ประเทศนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย แคนาดา และนอร์เวย์นั้น ผู้วิจัยพบว่า กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแต่ละประเทศมีความก้าวหน้าในหลายเรื่อง เช่น การควบคุมผ่านระบบการออกใบอนุญาต การกำหนดหน้าที่ของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมการโฆษณาและกลยุทธ์ใหม่ในกรณี Brand DNA ซึ่งควรมาปรับใช้ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายไทย สรุปได้ดังนี้

ประเทศนิวซีแลนด์

กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิวซีแลนด์มีมาตรการที่น่าสนใจที่ควรนำมาปรับใช้ในการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทย ได้แก่ หน้าที่ของผู้ถือใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ผู้รับอนุญาต ผู้จัดการร้าน พนักงานเสิร์ฟ) หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตของร้านที่จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อสำคัญคือ ผู้จัดการร้านมีหน้าที่ที่จะกำหนดแนวปฏิบัติของร้านค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (reduction of alcohol-related harm) การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมา การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาต ความผิดกรณียินยอมให้ผู้ที่มีอาการมึนเมา รวมถึงการกำหนดความผิด

ของผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดร้านในกรณีอื่น ๆ ความผิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยปราศจากความรับผิดชอบ และประเด็นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพิจารณาออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนิวซีแลนด์ โดยหน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจออก “นโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น” (local alcohol policies)

ประเทศแคนาดา

มลรัฐออนแทรีโอมีระบบการออกใบอนุญาตเพื่อควบคุมการจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่ประชาชนทั่วไป โดยมีการผสมผสานระหว่างการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยร้านค้าของรัฐกับร้านค้าของเอกชนทั่วไป และมีมาตรการที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องของการจำกัดอายุของผู้ซื้อ ข้อกำหนดการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงมาตรการที่เป็นการกำหนดราคาขั้นต่ำต่อหน่วยเอาไว้อย่างดี

มลรัฐบริติชโคลัมเบีย มีกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับมลรัฐและท้องถิ่น โดยกลไกหลักที่สำคัญคือการควบคุมผ่านระบบของการออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้มีประเภทใบอนุญาตที่หลากหลายตามลักษณะการประกอบกิจการแต่ละประเภท ข้อที่น่าสนใจคือ การทำหน้าที่ขององค์กรที่กำกับดูแลให้การดำเนินการเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งก็คือ Liquor and Cannabis Regulation Branch (LCRB) รวมทั้งได้จัดทำคู่มือเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายสำหรับผู้ประกอบกิจการแต่ละประเภทไว้โดยละเอียด ทำให้ผู้ประกอบการสามารถทราบถึงภาระหน้าที่ตามกฎหมายของตนได้อย่างชัดเจน

ประเทศนอร์เวย์

ประเทศนอร์เวย์ให้ความสำคัญกับกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และมีหน่วยงานรับผิดชอบคือ Norwegian Directorate for Health and Social Affairs (Helsedirektoratet) ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแล ติดตามผล และปรับปรุงเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตลอด มีกลไกการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจกำหนดแผนเพื่อการบริหารจัดการปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งถือเป็นมาตรการสำคัญที่ประเทศนอร์เวย์นำมาใช้เพื่อให้การจัดการปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุเป้าหมายได้ กฎหมาย Alcohol Act กำหนดให้มีการจัดทำนโยบายแอลกอฮอล์ระดับท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติการด้านนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับประเด็นการโฆษณาเกี่ยวกับการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใด ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเสียก่อน ซึ่งการโฆษณาสามารถยื่นขอคำอนุญาตผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ รวมถึงการโฆษณา ณ ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่ม ๆ มีมาตรการห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่เป็นการจูงใจให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น

ประเทศออสเตรเลีย

มลรัฐวิกตอเรียมีกฎหมายควบคุมโฆษณาหรือส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ประสิทธิภาพตามกฎหมายชื่อ Liquor Control Reform Act 1998 มีมาตรการสำคัญคือ การห้ามโฆษณาหรือส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการจัดทำ “แนวปฏิบัติเรื่องการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบ” ของคณะกรรมการ VCGLR มีบทบัญญัติคุ้มครองเยาวชนหลายประการ รวมถึงการห้ามโฆษณาในบริเวณใกล้โรงเรียน

มลรัฐนิวเซาท์เวลส์มีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2 ฉบับคือ คือ Liquor Act 2007 และ Gaming and Liquor Administration Act 2007 มีการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการประกาศเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเป็นอันตราย (undesirable liquor products) แล้ว เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (the public interest) ส่งผลทำให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตาม เช่น การห้ามจำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถูกประกาศให้เป็น undesirable liquor products การขออนุญาตโฆษณา จะมีหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องหลายองค์กร โดยผู้ยื่นคำขอโฆษณามีหน้าที่ขออนุญาตและแจ้งให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ หน่วยงานสามารถออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม (undesirable promotion of liquor) สำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อชนิดอื่น ๆ สามารถทำได้ตามกฎหมาย แต่ผู้ขายจะต้องมีใบอนุญาตเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น และจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอน เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด มีมาตรการเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ จะต้องกำหนดให้มีวิธีการตรวจสอบข้อมูลของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีมาตรการคุ้มครองเด็ก เยาวชน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็ก หรือหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ (responsible adult) จะต้องไม่อนุญาตให้เด็กบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีดังนี้

1. หมวด 1 คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ควรให้มีการเสนอให้ยกเลิก “คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ” โดยให้ “คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” รับโอนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย ฯ นอกจากนี้ ควรเสนอให้เปลี่ยนชื่อหมวด 1 เป็น หมวด 1 นโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ โดยให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลไกการผลักดันนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติในทางปฏิบัติ และเสนอให้ยกเลิกมาตรา 6 เดิม และเสนอเนื้อหาใหม่ของมาตรา 6 คือมีการจัดประชุม “สมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”
2. หมวด 2 คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
3. หมวด 3 สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรพิจารณาปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
4. หมวด 4 การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 27 มาตรา 29 และเพิ่มมาตรา 29/1 เรื่องหน้าที่ของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แก้ไขมาตรา 30 มาตรา 31 เพิ่มเติม มาตรา 31/1 กำหนดให้ผู้ดำเนินการที่ดูแลสถานที่หรือบริเวณตามมาตรา 31

มาตรา 32 การโฆษณา เปลี่ยนระบบการควบคุมการโฆษณาจากการห้ามโฆษณาโดยมีข้อยกเว้นบางกรณี เป็นระบบการขออนุญาตก่อนโฆษณาและมีการตรวจสอบภายหลังการโฆษณา

เพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 32/1 มาตรา 32/2 มาตรา 32/3 เพื่อเป็นมาตรการแก้ปัญหา Brand DNA เรื่องการใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการห้ามโฆษณาสินค้าอื่นที่ใช้เครื่องหมายการค้าที่คล้ายคลึงกัน

4. หมวด 5 แก้ไขปรับปรุงให้มีการส่งเสริม สนับสนุนการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกสถานพยาบาล ซึ่งรวมถึงการบำบัดโดยชุมชน (community-based treatment)

5. เพิ่มหมวด 5/1 การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย คือมาตรา 33/1 และมาตรา 33/2 โดยเพิ่มสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายของผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุที่เกิดจากผู้ขับขี่หรือผู้ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวซึ่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เสียหายโดยฝ่าฝืนมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 29/1 หรือมาตรา 30

6. หมวด 6 พนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา 37 เพิ่มวรรคสอง พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถมอบหมายให้บุคคลที่เป็นภาคประชาชนเป็นผู้ช่วยพนักงานเจ้าหน้าที่ในบางเรื่องได้

7. หมวด 7 บทกำหนดโทษ การกำหนดโทษอาญาเพียงอย่างเดียวตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อาจเป็นมาตรการที่เหมาะสมในบางกรณี จึงควรพิจารณาใช้บทลงโทษอื่นที่มีโทษอาญาคือ โทษทางปกครองซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากกว่า ได้แก่ โทษปรับทางปกครอง และการพักใช้ใบอนุญาตขายสุราในกรณีที่มีการกระทำความผิดบางกรณีตามพระราชบัญญัตินี้

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่

1. บทนำ 1
2. ภาพรวมของโครงสร้างของหน่วยงานในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 5
 - 2.1 แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับชาติ
 - 2.2 วิเคราะห์ภาพรวมของโครงสร้างของหน่วยงานในการขับเคลื่อน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
3. วิเคราะห์มาตรการสำคัญตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และปัญหาการปรับใช้และการตีความกฎหมาย 27
 - 3.1 หมวด 4 การควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
 - 3.2 การควบคุมการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และประเด็น Brand DNA
 - 3.3 การขายหรือเสนอขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
 - 3.4 หมวด 6 พนักงานเจ้าหน้าที่
 - 3.5 หมวด 7 บทกำหนดโทษ
 - 3.6 กลไกใหม่ที่ยังมิได้บัญญัติใน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
4. กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประเทศนิวซีแลนด์ 48
 - 4.1 นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
 - 4.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
 - 4.3 กฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
5. กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประเทศแคนาดา 78
 - 5.1 มลรัฐออนตาริโอ
 - 5.2 มลรัฐบริติชโคลัมเบีย
6. กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประเทศนอร์เวย์ 100
 - 6.1 พัฒนาการของการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในนอร์เวย์
 - 6.2 กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

7.	กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของประเทศออสเตรเลีย	123
	7.1 นโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของรัฐบาลกลาง	
	7.2 มลรัฐวิกตอเรีย	
	7.3 มลรัฐนิวเซาท์เวลส์	

8.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	159
	ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	

ภาคผนวก		175
---------	--	-----

“ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

เสนอโดย ภาคีป้องกันและลดผลกระทบจากเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ (ภปค.)

ประวัติคณะผู้วิจัย

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล/ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2551 เป็นต้นมา เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสุขภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ง่าย เนื่องจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบคร้ว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลากว่า 12 ปี แต่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของกฎหมาย ปัญหาการตีความ และปัญหาการบังคับใช้กฎหมายหลายประการ จึงควรมีการศึกษาทบทวนเนื้อหาของบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ว่า สามารถป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีคำสั่งที่ 1/2562 เรื่อง แต่งตั้ง “คณะทำงานด้านวิชาการในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” เพื่อศึกษารวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานตามพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลวิชาการเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การสำรวจความคิดเห็นและหรือรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เสนอต่อ คณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยคณะทำงานด้านวิชาการ ฯ มีการจัดประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2563 และกำหนดแผนการทำงานถึงช่วงปลายปี 2564 ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการได้รับแต่งตั้งเป็นคณะทำงานด้านวิชาการ ฯ ดังกล่าวด้วย

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มธุรกิจสุราที่ต้องการแก้ไข พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ฯ โดยมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยอ้างว่าไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2560)¹ เช่น เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม ที่ผ่านมา สมาพันธ์ผู้ประกอบการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และเพจสุราไทย ร่วมกันจัดงาน ‘ไม่คบ 32’ มีนักวิชาการด้านกฎหมายที่เข้าร่วม อาทิเช่น รศ. ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก กล่าวว่า “พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นั้นร่างขึ้นโดยอ้างอิงจากรัฐธรรมนูญปี 2550 โดยมาตรา 32 ของ พ.ร.บ. ฉบับนี้

¹ สมาพันธ์ผู้ประกอบการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และเพจสุราไทยแจ้งมาตรา 32 คลุมเครือ ล้าสมัย สังคมเสียมากกว่าได้เรียกร้องให้มีการแก้ไขเพื่อความเป็นธรรมและเข้ากับยุคสมัย (21 กรกฎาคม 2563) at <http://gotomanager.com>

ก็มีจุดที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปัจจุบันปี 2560 โดยอาจจะไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และเกินสมควรกว่าเหตุ ทั้งยังอาจเพิ่มภาระและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ”

นอกจากนี้ สมาคมธุรกิจเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ไทย หรือ TABBA และเครือข่ายธุรกิจเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ยังได้ยื่นหนังสือเรียกร้องต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ซึ่งมี นายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการ เพื่อให้ยกเลิกการควบคุมโฆษณาตามมาตรา 32 แห่ง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ๓ รวมทั้งมาตรการห้ามจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ๓ ทางออนไลน์ โดยอ้างถึงพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 TABBA ให้ความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายตามพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ๓ มีหลายมาตราที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์และเป็นอุปสรรคโดยส่งผล กระทบโดยรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ การค้าขาย การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีเครือข่ายธุรกิจเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ๓ ที่มายื่นหนังสือต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้ยกเลิกมาตรา 32 พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์หลายครั้ง เช่น สมาพันธ์ผู้ประกอบการเครื่องตี้อัลกอฮอลล์สมาพันธ์ผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายสุราแห่งประเทศไทย เข้ายื่นหนังสือให้กับโฆษกคณะกรรมการสาธารณสุข สภาผู้แทนราษฎร และนายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล ซึ่งเป็นหนังสือร้องเรียนกรณีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์เพื่อร้องเรียนการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ มีหมายเรียกผู้แสดงภาพและข้อความประชาสัมพันธ์เครื่องตี้อัลกอฮอลล์เป็นจำนวนมาก ให้เข้าไปปรับทราบข้อกล่าวหา ฐานฝ่าฝืนมาตรา 32 แห่ง พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์²

การศึกษากฎหมายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์และกลไกการบังคับใช้กฎหมายในต่างประเทศจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ๓ กฎหมายของไทย โดยเฉพาะการศึกษาวิเคราะห์มาตรการที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือใหม่ เพื่อจัดการกับปัญหาเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ที่มีความซับซ้อนมากกว่าในอดีต ดังเช่นการใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาด การส่งเสริมการขาย หรือการโฆษณาที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก เยาวชน นักตี้อัลกอฮอลล์ใหม่ นอกจากนี้ ยังควรศึกษาทบทวนโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์การกำหนดนโยบายและการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ระดับประเทศ และระดับจังหวัดว่า มีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร หรือมีตัวอย่างการบริหารจัดการหน่วยงานเหล่านี้ที่คล้ายคลึงกันในประเทศหรือไม่ แนวทางการป้องกันแทรกแซงนโยบายหรือกฎหมายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาต่างประเทศที่เป็นรัฐภาคีของ “กรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ” (WHO Framework Convention on Tobacco Control – FCTC) รวมถึงการให้ความสำคัญกับบทบาทขององค์การภาคประชาสังคมเพิ่มขึ้นเหมือนในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์

² โฆษกคณะกรรมการสาธารณสุข และนายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร ส.ส.พรรคก้าวไกล รับยื่นหนังสือจาก ตัวแทนสมาพันธ์ผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายสุราแห่งประเทศไทย เพื่อร้องเรียนการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ (4 มิถุนายน 2563) at

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid=68992&filename=welcome2019

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

1) ศึกษา ทบทวนปัญหาในการปรับใช้และการตีความพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และศึกษาเปรียบเทียบกับบทบัญญัติต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

2) ศึกษากฎหมายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของต่างประเทศ โดยเฉพาะมาตรการทางกฎหมายใหม่หรือมาตรการที่มีความเข้มงวดมากขึ้น รวมถึงมาตรการควบคุมการโฆษณา การสื่อสารการตลาด และการขายทางออนไลน์ การป้องกันแทรกแซงกฎหมายของธุรกิจสุรา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหา และมาตรการอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์

3) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

3. ขอบเขตการศึกษา

1) ศึกษาความเหมาะสมของโครงสร้าง องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

2) ศึกษาปัญหาการใช้ การตีความบทบัญญัติต่าง ๆ ตามพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยเฉพาะในหมวด 4 การควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ (มาตรา 26 ถึง มาตรา 32) หมวด 6 และหมวด 7 รวมถึงประเด็นการบังคับใช้กฎหมายกรณีการขายทางออนไลน์³ พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

3) ศึกษากฎหมายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของต่างประเทศไม่น้อยกว่า 4 ประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลีย (เลือก 2 มลรัฐ) ประเทศแคนาดา (เลือก 2 มลรัฐ) ประเทศที่ยุโรป 1 ประเทศ และ/หรือประเทศนิวซีแลนด์ โดยเฉพาะประเด็นการควบคุมการสื่อสารการตลาด การโฆษณา และการขายทางออนไลน์ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการขาย สถานที่ที่อนุญาตให้ขายได้ บทกำหนดโทษ รวมถึงมาตรการหรือกลไกใหม่ที่มีได้บัญญัติใน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แต่ไม่รวมถึงมาตรการทางภาษี

4) ศึกษาความสัมพันธ์ของกลไกการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์กับบทบาทหรือความสำคัญของชุมชน องค์กรภาคประชาสังคมในต่างประเทศ

5) ศึกษาแนวทางการปรับใช้บทบัญญัติบางเรื่องตามพระราชบัญญัติควบคุมยาสูบ พ.ศ.2560 กรณีการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

³ “ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563” จะมีผลบังคับใช้วันที่ 7 ธันวาคม 2563

4. รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ การศึกษาเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะจัดทำสรุปผลการศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) เป็นข้อมูลวิชาการ เสนอต่อ “คณะทำงานด้านวิชาการในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หรือเครือข่ายภาคประชาชน

2) ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เสนอต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และองค์การภาคีเครือข่ายสุขภาพ

3) เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

4) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศ

บทที่ 2

ภาพรวมของโครงสร้างของหน่วยงานในการขับเคลื่อน พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

2.1 แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ

แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564-2570)

คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ให้ความเห็นชอบ “แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564-2570)” แล้วเมื่อช่วงต้นปี 2564 ซึ่งใช้แทน “ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ ปี พ.ศ. 2554-2563” ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2564 แผนปฏิบัติการ ฯ ฉบับนี้อยู่ระหว่างการเสนอต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเตรียมเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป

วัตถุประสงค์ เพื่อควบคุมขนาดและความรุนแรงของปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย

เป้าหมายและตัวชี้วัด เป้าหมายการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการนี้มีเป้าหมายการดำเนินการ 4 ประการ ได้แก่

1. ควบคุมและลดปริมาณการบริโภคของประชาชน
2. ป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ และควบคุมจำนวนผู้บริโภค
3. ลดความเสี่ยงจากการบริโภค ทั้งในมิติของปริมาณการบริโภค รูปแบบการบริโภค และพฤติกรรมหลังการบริโภค

4. จำกัดและลดความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภค

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ ฯ มีดังนี้

1) ปริมาณการบริโภคต่อประชากรผู้ใหญ่ หน่วย : ลิตรของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปีเป้าหมาย ลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

2) ความชุกของผู้บริโภคในประชากรผู้ใหญ่ หน่วย : ร้อยละ เป้าหมาย ลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

3) ความชุกของผู้บริโภคในประชากรอายุ 15-19 ปี หน่วย : ร้อยละ เป้าหมาย ลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

4) ความชุกของผู้บริโภคหนักในประชากรผู้ใหญ่ หน่วย : ร้อยละ เป้าหมาย ลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

5) จำนวนการป่วย บาดเจ็บและตาย ด้วยสาเหตุจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หน่วย : ราย ต่อแสนประชากรลดลงร้อยละ 5 ต่อปี

มาตรการหรือกิจกรรมหลักที่ใช้ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรการหรือกิจกรรมหลักที่ใช้ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ ๒ ได้ปรับปรุงมาจากมาตรการ SAFER ขององค์การอนามัยโลก ซึ่งมาจากอักษรย่อของ 5 มาตรการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ 1.Strengthen restrictions on alcohol availability/ 2. Advance and enforce drink driving counter measures/ 3. Facilitate access to screening, brief interventions and treatment/ 4. Enforce bans or comprehensive restrictions on alcohol advertising, sponsorship, and promotion/ 5. Raise prices on alcohol through excise taxes and pricing policies)¹ จึงกล่าวได้ว่า SAFER คือ มาตรการแนะนำขององค์การอนามัยโลก สำหรับการจัดการปัญหาแอลกอฮอล์ที่ควรดำเนินการและมีประสิทธิภาพที่สุด เมื่อนำมาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย จนได้เป็นแนวทางการดำเนินงานหรือกลยุทธ์ 7 ด้าน ดังนี้

แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ดังนี้

- 1) ควบคุมและจำกัดการเข้าถึง
- 2) ควบคุมพฤติกรรมการซบซึ่หลังการดื่ม
- 3) บำบัดรักษา
- 4) ควบคุมการโฆษณา ส่งเสริมการขาย และการให้ทุนอุปถัมภ์
- 5) ขึ้นราคาผ่านระบบภาษี
- 6) สร้างค่านิยมเพื่อลดการดื่ม
- 7) ระบบสนับสนุนและบริหารจัดการที่ดี

คณะผู้วิจัยมีความเห็นต่อเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT งานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามแผนปฏิบัติ ฯ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน) และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาสและภัยคุกคาม) ในงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะหยิบยกเฉพาะบางหัวข้อที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

จุดแข็ง Strengths

๘. มีกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักในการทำงาน
๑๐. มีการมอบอำนาจทางกฎหมายสำหรับการดำเนินการระดับจังหวัด และระดับประเทศ

¹ The SAFER interventions at <https://www.who.int/initiatives/SAFER>

(คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด และคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กรุงเทพมหานคร)

- ๑๖. มีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ
- ๑๗. มีสมัชชาสุขภาพแห่งชาติเพื่อการพัฒนา นโยบายสาธารณะ

ความเห็น การปฏิบัติงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด และ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร มีปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ และได้ประสานการทำงานกับสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อย่างใกล้ชิด ทำให้ขาด การส่งข้อมูลผลการดำเนินงานมายังสำนักงานอย่างต่อเนื่อง บางกรณีก็ไม่มีการจัดส่งข้อมูลสำคัญให้ สำนักงาน ถึงแม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติให้คณะกรรมการระดับจังหวัดมีหน้าที่รายงานผลการดำเนินงาน ต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ก็ตาม สาเหตุเป็นเพราะคณะกรรมการระดับจังหวัดมีผู้ว่า ราชการจังหวัดเป็นประธาน แต่ฝ่ายเลขาของคณะกรรมการระดับจังหวัดเป็นกระทรวงสาธารณสุขคือ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ทำให้กระทรวงสาธารณสุขไม่สามารถประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย ได้อย่างเหมาะสม

จุดอ่อน Weaknesses

- ๒. การบังคับใช้กฎหมาย มีงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ
- ๖. ขาดการห้ามการตลาดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
- ๗. การบังคับใช้ที่อ่อนแอ ในประเด็นบุคคลที่มีอายุขั้นต่ำที่ห้ามขายให้ ต้มแล้วขับรถ จุดขาย การออกใบอนุญาต เช่น การต่ออายุ
- ๘. ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๑๐. ขาดการดำเนินการตามกฎหมายในระดับจังหวัด
- ๑๑. ช่องโหว่ทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้าขายทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

ความเห็น คณะผู้วิจัยเห็นด้วยในประเด็นปัญหาการบังคับใช้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาหรือ อุปสรรคในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะตำรวจในพื้นที่ซึ่งเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย อีกทั้งยังมีปัญหางบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอ โดยเฉพาะ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงคณะกรรมการระดับจังหวัดที่มีได้จัดสรรงบประมาณในเรื่องนี้ไว้ ทำให้ต้องอาศัยงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพียง แหล่งเดียว นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บางท่านมี สถานะเป็นลูกจ้างชั่วคราวซึ่งว่าจ้างตามโครงการที่กรมควบคุมโรครับทุนจาก สสส. ทำให้มีการลาออก หรือผลัดเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานบ่อยครั้ง

โอกาส Opportunities

- ๑. การขับเคลื่อนทางสังคมที่แข็งแกร่ง – กลุ่มศาสนา กลุ่มประชาสังคม กลุ่มนักวิชาการ
- ๑๑. เสนอพระราชบัญญัติควบคุมแอลกอฮอล์ฉบับใหม่

ความเห็น คณะผู้วิจัยเห็นว่า ภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านการลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีเครือข่ายทั่วประเทศที่ทำงานอย่างเข้มแข็ง และมีเครือข่ายนักวิชาการที่ศึกษาเรื่องนี้ อย่างไรก็ดี การเสนอพระราชบัญญัติควบคุมแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ของกระทรวงสาธารณสุขได้เคยริเริ่มมาตั้งแต่ราวปี พ.ศ.2558-2559 หรือช่วงปี 2562 จนกระทั่งในปี 2564 จึงมีการริเริ่มจัดทำร่าง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่..) พ.ศ. เป็นครั้งแรก โดยมีสาเหตุจากการที่กลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ตัวแทนสมาพันธ์ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สมาคมคราฟท์เบียร์ ได้ยื่นเสนอแก้ไข พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯ โดยมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2564 และมีการรับฟังความเห็นทางเว็บไซต์ของรัฐสภา ระหว่างวันที่ 23 มิถุนายน ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2564 ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทที่ 3 ต่อไป

ภัยคุกคาม Threats

๓. การแทรกแซงนโยบายแอลกอฮอล์ของอุตสาหกรรมกับการออกกฎหมายที่มีอยู่ / กฎหมายที่มีอยู่ / ทำการตลาดผ่านสื่อออนไลน์

๑๑. การทำการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเป็นผู้สนับสนุน (Sponsorships), โซเชียลมีเดีย การรณรงค์แบบบูรณาการ, ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (CSR), การร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public Private Partnership; PPP), การใช้ Brand DNA ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปใช้ในผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น อาทิ น้ำดื่ม โซดา น้ำแร่ เครื่องดื่มมอลต์ไร้แอลกอฮอล์ (เบียร์ 0%) แล้วนำมาใช้ในการโฆษณาโดยอ้างว่าเป็นการโฆษณาเครื่องดื่มชนิดอื่น (Brand stretching), ผลิตภัณฑ์เฉพาะประเภทที่มุ่งเป้าไปที่กลุ่มผู้หญิงและเด็ก

๑๒. การขยายตัวที่ไม่สามารถควบคุมได้ในการออกใบอนุญาตขายสุรา

ความเห็น คณะผู้วิจัยเห็นว่า การแทรกแซงนโยบายแอลกอฮอล์ของอุตสาหกรรมกับการออกกฎหมายเป็นเรื่องสำคัญ โดยรูปแบบของการแทรกแซงของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความหลากหลาย เช่น ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังสามารถแทรกแซงผ่านนักการเมือง ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่าง ๆ การฟ้องร้องดำเนินคดีเป็นคดีปกครองต่อหน่วยงานอย่างกระทรวงสาธารณสุข เพื่อที่จะหยุดยั้งการออกกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติ ฯ เรื่องการขายเครื่องดื่ม ฯ ทางออนไลน์ รวมถึงการอุปถัมภ์ (sponsorship) โดยการทำกิจกรรม CSR แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรสาธารณกุศล

อุปสรรคสำคัญอีกประการคือ การออกใบอนุญาตขายสุราที่มีการออกโดยไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ทำให้ประเทศมีจำนวนใบอนุญาตมากถึง 588,919 ใบ (ข้อมูลของกรมสรรพสามิต ณ ปี 2561) หรือคิดเป็นความหนาแน่น 90.6 ใบต่อจำนวนประชากร 10,000 คน² ซึ่งการที่ภาครัฐไม่มีนโยบายควบคุมจำนวนใบอนุญาตขายสุรา จะส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชาชนและสร้างผลกระทบด้านลบอื่น ๆ

² รายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โครงการ Joint Assessment Mission to Review Alcohol Policy and Strategy Thailand, 2019 (2563): น.15.

เนื้อหากลยุทธ์ของแผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหรือปรับปรุงกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่านั้น ซึ่งพบว่ามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1) ควบคุมและจำกัดการเข้าถึง ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบและกลไกการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบด้วย พัฒนากลไกการบังคับใช้กฎหมาย และพัฒนากฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กิจกรรมหรือโครงการย่อยคือ

- ทบทวนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งฉบับ
- พัฒนากฎหมาย เช่น กำหนดอายุผู้ซื้อ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบของร้านจำหน่ายกรณีเกิดอุบัติเหตุ หรือทะเลาะวิวาท มีหน่วยงานตรวจสอบสื่อโฆษณาก่อนเผยแพร่ เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 2) ควบคุมพฤติกรรม การขบขันหลังการดื่ม ได้แก่ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางปกครองร่วมกับบทลงโทษตามกฎหมาย กรณีมาแล้วขบขัน

กลยุทธ์ที่ 4) ควบคุมการโฆษณา ส่งเสริมการขาย และการให้ทุนอุปถัมภ์ ได้แก่ โครงการติดตามเฝ้าระวังการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย กิจกรรมย่อยคือ

- จัดเวทีสัมมนาสร้างความร่วมมือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อพัฒนาเครือข่ายและกำหนดแนวทางการเฝ้าระวังสำหรับประชาชน
- พัฒนาบุคลากร (เครือข่ายภาคประชาชน) ด้านกฎหมายควบคุมโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการร้องเรียนผ่านระบบสารสนเทศเพื่อเฝ้าระวังการละเมิดกฎหมายควบคุมยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Tobacco & Alcohol Surveillance System: TAS)
- ถอดบทเรียนการดำเนินงานเฝ้าระวังการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กิจกรรมย่อยคือ

- จัดสัมมนามูลนิธิในกระบวนการยุติธรรม
- อบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร (พนักงานเจ้าหน้าที่) ด้านการจัดการข้อร้องเรียนและบังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑
- พัฒนาทีมเฉพาะกิจระดับจังหวัด เพื่อปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายเชิงรุก มุ่งเน้นการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายกับบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมถึงการโฆษณาที่ใช้ตราเสมือนหรือโฆษณาแฝง
- การลงพื้นที่ปฏิบัติงานเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมถึงการติดตามผลการดำเนินงาน โดยมีแผนการปฏิบัติงานเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การเฝ้าระวังทางสื่อ และการลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า ๒๔ ครั้ง/ปี/จังหวัด รวมถึงการลงพื้นที่ตรวจสอบช่วงเทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ วันสำคัญทางศาสนา
- การดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน ๒๐ คดี/ปี/จังหวัด

- จัดกิจกรรมเชิดชูยกย่องจังหวัดดีเด่นด้านการปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเด็นที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ ฯ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และข้อมูลการวิเคราะห์ SWOT งานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามแผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564-2570) พบว่ามีจุดอ่อนที่อาจเป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ ฯ ระยะที่ 2 ดังนี้

1) ปัญหาการผลักดันนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของภาครัฐที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรการ SAFER อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะประเด็นการควบคุมหรือจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Strengthen restrictions on alcohol availability) และประเด็นปัญหาประสิทธิภาพในการดำเนินการตามมาตรการห้ามหรือจำกัดการโฆษณา การอุปถัมภ์ และการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Enforce bans or comprehensive restrictions on alcohol advertising, sponsorship, and promotion)

2) ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดที่ยังการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่

3) ปัญหาการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานในพื้นที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่

4) ระบบการจัดสรรงบประมาณตามปกติ ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขสภาพปัญหา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ รวมถึงกรณีปัญหาการจัดสรรงบประมาณให้แก่ราชการส่วนจังหวัดและราชการส่วนท้องถิ่น

5) ประชาชนส่วนหนึ่งยังมีรูปแบบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นปัญหา เพราะพฤติกรรมการดำเนินชีวิต สภาพแวดล้อม การขาดข้อมูล ความรู้ หรือความตระหนักในเรื่องพิษภัยหรือผลเสียของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.2 วิเคราะห์ภาพรวมของโครงสร้างของหน่วยงานในการขับเคลื่อน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี๋ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

โครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ระดับประเทศประเทศ

องค์กรที่เกี่ยวข้องข้องกับการดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ระดับประเทศประกอบด้วยคณะกรรมการ 2 คณะคือ (1) คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และ (2) คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

(1) คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 8 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

“(1) กำหนดนโยบาย แผนงาน และการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับมาตรการด้านภาษีรวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(2) ติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานตาม (1)

(3) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”

ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แห่งชาติไม่สอดคล้องกับการออกแบบโครงสร้างองค์กรด้านนโยบายของประเทศ กล่าวคือ คณะกรรมการนโยบายซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ แต่กลับมีบทบาทหน้าที่ในการติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ด้วย ซึ่งจะส่งผลทำให้มีปัญหาความทับซ้อนกันกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ (มาตรา 16) ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด

ดังจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ได้ออกคำสั่งแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” ซึ่งคณะอนุกรรมการชุดนี้มีประธานอนุกรรมการคือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมาย รองประธานอนุกรรมการมี 3 คน คือ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ได้รับมอบหมาย ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย (สายงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม) และจเรตำรวจ (สบ 8) (หัวหน้าเรตำรวจ) อนุกรรมการส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นตำรวจคือ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ผู้บัญชาการสำนักคดีและกฎหมาย ผู้บัญชาการตำรวจท่องเที่ยว ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 ถึง ภาค 9

อำนาจหน้าที่หลักของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีดังนี้

1. ตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิด และชี้แจงให้ผู้ถูกร้องเรียน หรือผู้ขอหารือถึงประเด็นปัญหาตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
2. ให้คำชี้แจง เสนอแนะต่อคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติเกี่ยวกับปัญหา ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
3. ตรวจสอบ กวดขัน การไม่ปฏิบัติพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
5. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่รับมอบหมาย

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ฯ ข้างต้น แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่ง ของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ มิใช่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการควบคุม จึงอาจ ทำให้มีปัญหาการบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ คณะกรรมการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจไม่สามารถติดตามสถานการณ์การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากคณะกรรมการควบคุม ฯ ไม่มีอำนาจสั่งการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ฯ แต่อย่างใด

เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโครงการนี้ ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ฯ โดยสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรุณาช่วยประสานงานในเรื่องนี้ โดยจะต้องขออนุญาตจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ที่เป็น หน่วยงานหลักของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ฯ เสียก่อน ผลปรากฏว่า ได้รับข้อมูล มูลของคณะกรรมการ ผลปรากฏว่า สำนักงาน ฯ ได้จัดส่งข้อมูลของคณะกรรมการชุดดังกล่าวมาให้ ฯ โดยเป็นข้อมูล “รายงานผลการป้องกันและปราบปรามการทำความผิดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” ซึ่งเป็นรายงานผลการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ด้านคือ 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการปราบปรามการ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และ 3) ด้านการ ประชาสัมพันธ์ ในที่นี้ขอนำเสนอเฉพาะข้อมูลด้านการปราบปรามการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในปีงบประมาณ 2563 ถึง กลางปีงบประมาณ 2564 ดังนี้

ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนมิถุนายน 2563 ผลการดำเนินงานด้านการปราบปรามการ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จำนวน 1,799 ราย ความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 51,622 ราย

ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม 2563 ผลการดำเนินงานด้านการปราบปรามการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จำนวน 757 ราย ความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 10,451 ราย

ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ผลการดำเนินงานด้านการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จำนวน 875 ราย ความผิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 14,611 ราย

ข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นภาพรวมในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แต่ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับประเภทหรือลักษณะของการกระทำความผิดในแต่ละมาตราได้ เช่น มาตรา 32 เรื่องการห้ามโฆษณา เนื่องจากมิได้มีการจำแนกรายละเอียดข้อมูลดังกล่าวไว้ จึงเป็นข้อจำกัดในการศึกษาทางวิชาการ

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เช่นกัน ดังปรากฏในรายงานประจำปีของสำนักงาน ฯ ซึ่งเป็นข้อมูลเรื่องการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เช่น การเปรียบเทียบปรับของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อมูลจากการเปรียบเทียบปรับที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือกรณีเปรียบเทียบปรับที่สถานีตำรวจและมีการนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมาที่กรมควบคุมโรค เช่น ข้อมูลการเปรียบเทียบปรับในปีงบประมาณ 2562 ในรายงานประจำปี 2562 ของสำนักงาน ฯ พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 89 คดี³ (กรุณาดู ตารางที่ 2.1)

³ รายงานประจำปี 2562 สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (นันทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข), น.54.

ตารางที่ 2.1 สรุปผลการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตัดแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประจำปีงบประมาณ 2562		
เปรียบเทียบปรับทั้งสิ้น 89 คดี		พิจารณาจากฐานความผิด
ปรับโดย		ม.27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ หรือบริเวณดังต่อไปนี้
		ม.27 (5) สถานศึกษา 1 คดี
สคอ.	40 คดี	ม.27 (6) อนุบัญญัติเพิ่มเติม 3 คดี
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด		ม.28 ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาห้ามขาย 8 คดี
สสจ.พิษณุโลก	14 คดี	
สสจ.พิจิตร	15 คดี	ม.30 ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการ หรือลักษณะฝ่าฝืนกฎหมาย
สสจ.นครปฐม	5 คดี	ม.30 (3) ลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย 4 คดี
		ม.30 (5) โดยแจก แคม ให้ หรือแลกเปลี่ยน 2 คดี
สถานีตำรวจภูธร / สถานีตำรวจนครบาล		
สน.ประชาชื่น	9 คดี	ม.31 ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ หรือบริเวณดังต่อไปนี้
สน.เมืองนนทบุรี	1 คดี	ม.31 (4) สถานศึกษา 9 คดี
สน.เขาลึก	2 คดี	ม.31 (6) สวนสาธารณะของทางราชการ 3 คดี
สน.ชนะสงคราม	3 คดี	
		ม.32 โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 59 คดี

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ มีดังนี้

1) การทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ กับ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ บัญญัติไว้ในมาตรา 8 ดังนี้

“(1) กำหนดนโยบาย แผนงาน และการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับมาตรการด้านภาษี รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(2) ติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานตาม (1)

(3) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”

ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ไม่สอดคล้องกับการออกแบบโครงสร้างองค์กรด้านนโยบายของประเทศ กล่าวคือ

คณะกรรมการนโยบายซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ แต่กลับมีบทบาทหน้าที่ในการติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วย ซึ่งจะส่งผลทำให้มีปัญหาความทับซ้อนกันกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (มาตรา 16) ซึ่งคณะกรรมการควบคุมเป็นองค์กรหลักในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด จึงมีความทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย ฯ ดังจะเห็นได้จากการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” ของคณะกรรมการนโยบาย ฯ

2) ความจำเป็นในการกำหนดให้มีคณะกรรมการ 2 ชุดในกฎหมายฉบับเดียวกัน

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 บัญญัติให้มีคณะกรรมการ 2 ชุดคือ คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จากการศึกษาทบทวนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งสองชุดนี้พบว่า คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการพิจารณาให้เหลือคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพียงชุดเดียว เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2560) มาตรา 77 วรรคสาม⁴ ได้บัญญัติให้ใช้ระบบกรรมการในกฎหมายเฉพาะในกรณีที่เป็นเท่านั้น การบัญญัติให้มีคณะกรรมการ 2 ชุดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จึงไม่สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญมาตรา 77 วรรคสาม

คณะผู้วิจัยเห็นว่า ควรยุบคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ โดยให้เหลือคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพียงชุดเดียว ซึ่งจะประโยชน์หลายประการคือ

ก. ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการเสนอหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นคณะกรรมการทั้งสองชุด ทำให้สามารถออกประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันต่อสถานการณ์

ข. ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานในการปฏิบัติหน้าที่

ค. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับสุขภาพ จึงควรบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะประธานกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย

ง. ช่วยลดภาระงานของท่านนายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายหลายสิบฉบับ

⁴

“มาตรา 77

....

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาติและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น ฟังกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

3) องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติที่มีเฉพาะข้าราชการการเมือง

คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการโดยตำแหน่งรวม 10 คน ซึ่งมีจำนวนรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ เป็นกรรมการมากถึง 9 คน มีข้าราชการประจำเพียง 1 คนที่เป็นกรรมการคือ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคือ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข แต่ไม่ได้เป็นกรรมการ องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายฯ ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในด้านที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด โดยมีแต่ข้าราชการการเมืองเท่านั้น ซึ่งยังไม่พบว่ามีกฎหมายฉบับใดที่บัญญัติให้มีรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ เป็นกรรมการ เพราะไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2550⁵ จะพบว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายฯ มีความแตกต่างกันกับร่างกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุขที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบ กล่าวคือ คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติตามร่างกฎหมายเดิมของกระทรวงสาธารณสุขจะประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งรวมจำนวน 14 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 6 คน และกรรมการผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไรด้านต่าง ๆ จำนวนไม่เกิน 8 คน ด้าน

4) ปัญหาความจำเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

มาตรา 6 บัญญัติให้คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติมีที่ปรึกษา ซึ่งมีหน้าที่เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ฯ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติยังไม่เคยแต่งตั้งที่ปรึกษาตามมาตรา 6 แต่อย่างใด แต่ก็สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้เช่นกัน สะท้อนให้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการแต่งตั้งที่ปรึกษา

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของที่ปรึกษาพบว่า เปิดโอกาสให้มีแทรกแซงนโยบายและกฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของภาคธุรกิจที่เป็นตัวแทนของธุรกิจสุราหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจได้รับแต่งตั้งปรึกษา จะกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ กฎหมาย หรือมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

5) ปัญหาการบูรณาการข้อมูลด้านการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ปัญหาการบูรณาการข้อมูลด้านการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากจัดส่งหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลผลการดำเนินคดีของพนักงานเจ้าหน้าที่มายังสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ดังจะเห็น

⁵ กรณาคู ภาคผนวก ข) ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี

ได้จากสรุปผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประจำปีงบประมาณ 2562 เป็นข้อมูลคนละส่วนกับข้อมูลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อีกทั้งในรายงานประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ก็ไม่ปรากฏข้อมูลสถิติการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

(2) คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

มาตรา 10 คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ (ต่อไปในรายงานฉบับนี้จะเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุม”) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการโดยตำแหน่งรวมจำนวน 13 คน (ไม่นับรวมประธานกรรมการ) สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มีจำนวนเพียง 3 คน และมีกรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน ซึ่งถือว่ามีส่วนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกรรมการโดยตำแหน่ง ทั้ง ๆ ที่ในการพิจารณาของคณะกรรมการควบคุม มักจะเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม การกำหนดความเชี่ยวชาญของผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้สะท้อนอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบของคณะกรรมการควบคุม ฯ ชุดดังกล่าว จึงควรแก้ไขปรับปรุง ได้แก่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา การศาสนา หรือวัฒนธรรม รวมถึงด้านสังคมสงเคราะห์ แต่กลับไม่พบว่ามีกรรมการผู้มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย หรือด้านคุ้มครองผู้บริโภค

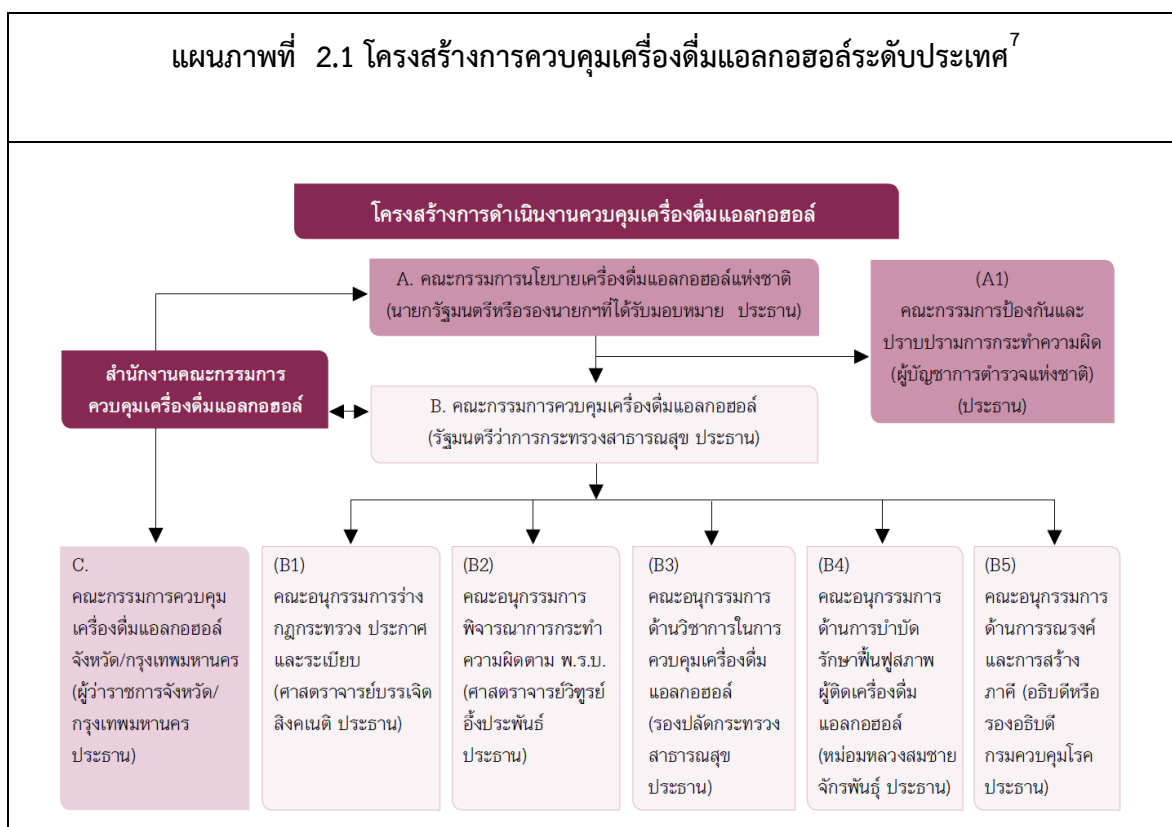
คณะกรรมการชุดนี้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ตาม มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ของคณะกรรมการควบคุมที่เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขเกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ปรากฏอยู่ในมาตรา 16 (1), (2), (3) และ (4) สำหรับอำนาจหน้าที่ด้านอื่น ๆ จะเป็นเรื่องการให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ตามมาตรา 16 (6) หรือการจัดให้มีหรือส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้แก่เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไปให้เข้าใจถึงโทษและพิษภัยของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 16 (7)

แม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมตามมาตรา 16 ไว้ แต่ก็มีอำนาจหน้าที่บางข้อซึ่งคณะกรรมการควบคุมไม่เคยดำเนินการมาก่อนเลย คือ มาตรา 16 (4) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตีมแอลกอฮอล์ รวมถึงไม่เคยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในกรณีนี้ ส่งผลทำให้ไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพจากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 33⁶

⁶ “มาตรา 33 ผู้ติดเครื่องตีมแอลกอฮอล์หรือญาติ คณะบุคคล หรือองค์กรทั้งภาครัฐหรือเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตีมแอลกอฮอล์ อาจขอรับการสนับสนุนเพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพจากสำนักงานได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมกำหนด”

มาตรา 17 กำหนดให้คณะกรรมการควบคุม ฯ มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการควบคุมมอบหมาย ข้อมูลปัจจุบันเกี่ยวกับคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ตามมาตรา 17 ที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการควบคุม ประกอบด้วย

- คณะกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
- คณะกรรมการพิจารณาการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
- คณะกรรมการด้านการรณรงค์และการสร้างภาคี
- คณะกรรมการด้านวิชาการในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
- คณะกรรมการด้านการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

⁷ สวัสดิ์ อัจฉรงค์กรชัย, อรทัย วลีวงศ์ (บรรณาธิการ), รายงานสถานการณ์การดำเนินนโยบายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2551-2561 (สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา หน่วยระบาวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2563), น.111-113.

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแผนภาพโครงสร้างการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับประเทศข้างต้นนี้ (แผนภาพที่ 2.1) คือ มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง กล่าวคือ มีการระบุว่ามิคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยข้อมูลที่ถูกต้องคือ คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการนโยบาย ฯ มิได้เป็นคณะอนุกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ บทบัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้แต่ประการใด

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ก. คณะอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งมีการดำเนินงานที่ขาดความต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลจากอนุบางท่านทราบว่า อนุกรรมการบางชุดขาดการประชุมไปเป็นเวลานาน เช่น คณะอนุกรรมการพิจารณาการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทั้ง ๆ ที่เป็นอนุกรรมการที่มีความสำคัญในการติดตามการบังคับใช้กฎหมาย

ข้อสังเกตอีกประการคือ คณะอนุกรรมการพิจารณาการกระทำความผิด ฯ ขาดการประสานงานด้านข้อมูลผลการดำเนินคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ “คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ทำให้การทำงานขาดความเป็นเอกภาพ

ข. ปัญหาการประสานการทำงานกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

ค. องค์ประกอบของอนุกรรมการบางชุดขาดความเหมาะสม เช่น คณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยนักวิชาการด้านกฎหมายและด้านนิติศาสตร์ แต่ขาดนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือ health policy ทำให้การพิจารณาการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขาดข้อมูลในประเด็นผลกระทบต่อสุขภาพที่ชัดเจน

ง. สำนักงานมิได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยหรือสร้างบุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในต่างประเทศ ทำให้การพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการในหลายประเด็นยังมีจุดอ่อน ถ้าสมมุติ ทำให้การพัฒนาพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ยังมีเนื้อหาที่ขาดความสมบูรณ์บางประการ และยังมีปัญหาในการปรับใช้และการตีความในอนาคต

นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. โดยกระทรวงสาธารณสุขมิได้จัดสรรงบประมาณแต่อย่างใด ทั้ง ๆ ที่เป็นภารกิจตามกฎหมายที่หน่วยงานพึงดำเนินการ และมีการดำเนินการด้านงบประมาณของสำนักงาน ฯ ที่ลึกลับแตกต่างจากกองทุนควบคุมควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรม

ควบคุมโรค เช่น เบี้ยประชุมของกรรมการในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรรมการมีอัตรา 1,600 บาท, เบี้ยประชุมของคณะกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ฯ อนุกรรมการได้ เบี้ยประชุมอัตรา 1,000 บาท ในขณะที่เบี้ยประชุมของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ กรรมการ 8,000 บาท สำหรับอนุกรรมการด้านกฎหมาย ภายใต้คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ อนุกรรมการกฎหมายของงานควบคุมยาสูบได้เบี้ยประชุมสูงกว่าคณะกรรมการของด้าน เครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ อนุกรรมการ อัตรา 4,000 บาท⁸

๑๗.	กระทรวงสาธารณสุข			
	(๑) คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ	๑๐,๐๐๐	๙,๐๐๐	๘,๐๐๐
	(๒) คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ	๑๐,๐๐๐	๙,๐๐๐	๘,๐๐๐
	(๓) คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ	๑๐,๐๐๐	๙,๐๐๐	๘,๐๐๐
	(๔) คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ	๑๐,๐๐๐	-	๘,๐๐๐
	(๕) คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ	๑๐,๐๐๐	-	๘,๐๐๐
	(๖) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครกในวัยรุ่น	๑๐,๐๐๐	-	๘,๐๐๐
	(๗) คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ	๑๐,๐๐๐	-	๘,๐๐๐
	(๘) คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ	๑๐,๐๐๐	-	๘,๐๐๐
	(๙) คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	๖,๒๕๐	-	๕,๐๐๐
	(๑๐) คณะกรรมการอาหาร	๖,๒๕๐	-	๕,๐๐๐
	(๑๑) คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ	๖,๒๕๐	-	๕,๐๐๐
๑๑.	กระทรวงสาธารณสุข			
๑๑.๑	คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ จำนวน ๑ คณะ			
	(๑) คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๐๐๐
๑๑.๒	คณะอนุกรรมการการในคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ จำนวน ๕ คณะ			
	(๑) คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๐๐๐
	(๒) คณะอนุกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพร	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๐๐๐
	(๓) คณะอนุกรรมการวัตถุตีบสมุนไพร	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๐๐๐
	(๔) คณะอนุกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๐๐๐
	(๕) คณะอนุกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดสมุนไพร	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๐๐๐
๑๑.๓	คณะอนุกรรมการในคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ จำนวน ๑ คณะ			
	(๑) คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐	๔,๐๐๐

⁸ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดรายชื่อคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน และอัตราเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนและเป็นรายครั้งสำหรับกรรมการ อนุกรรมการ เลขานุการและ ผู้ช่วยเลขานุการ พ.ศ. 2564 (19 มีนาคม 2564)

3. การควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในชุมชน ท้องถิ่น ทั้งนี้ จะต้องประสานการทำงานร่วมกับ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยตามโครงสร้างของกฎหมายแล้ว คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัดมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและรายงานต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (กรุณาดู แผนภาพที่ 2.2)

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มาตรา 19⁹ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ และมีกรรมการโดยตำแหน่งอื่น ๆ รวมกันจำนวน 10 ถึง 13 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ซึ่งในทางปฏิบัติพบว่าผู้ว่า ๆ อาจจะแต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประกอบธุรกิจ หรือบุคคลใดก็ได้

กรรมการโดยตำแหน่งประกอบด้วย

- รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด
- ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
- สรรพสามิตพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน
- หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
- ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน
- ประชาสัมพันธ์จังหวัด
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
- ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่รับผิดชอบในเขตจังหวัด

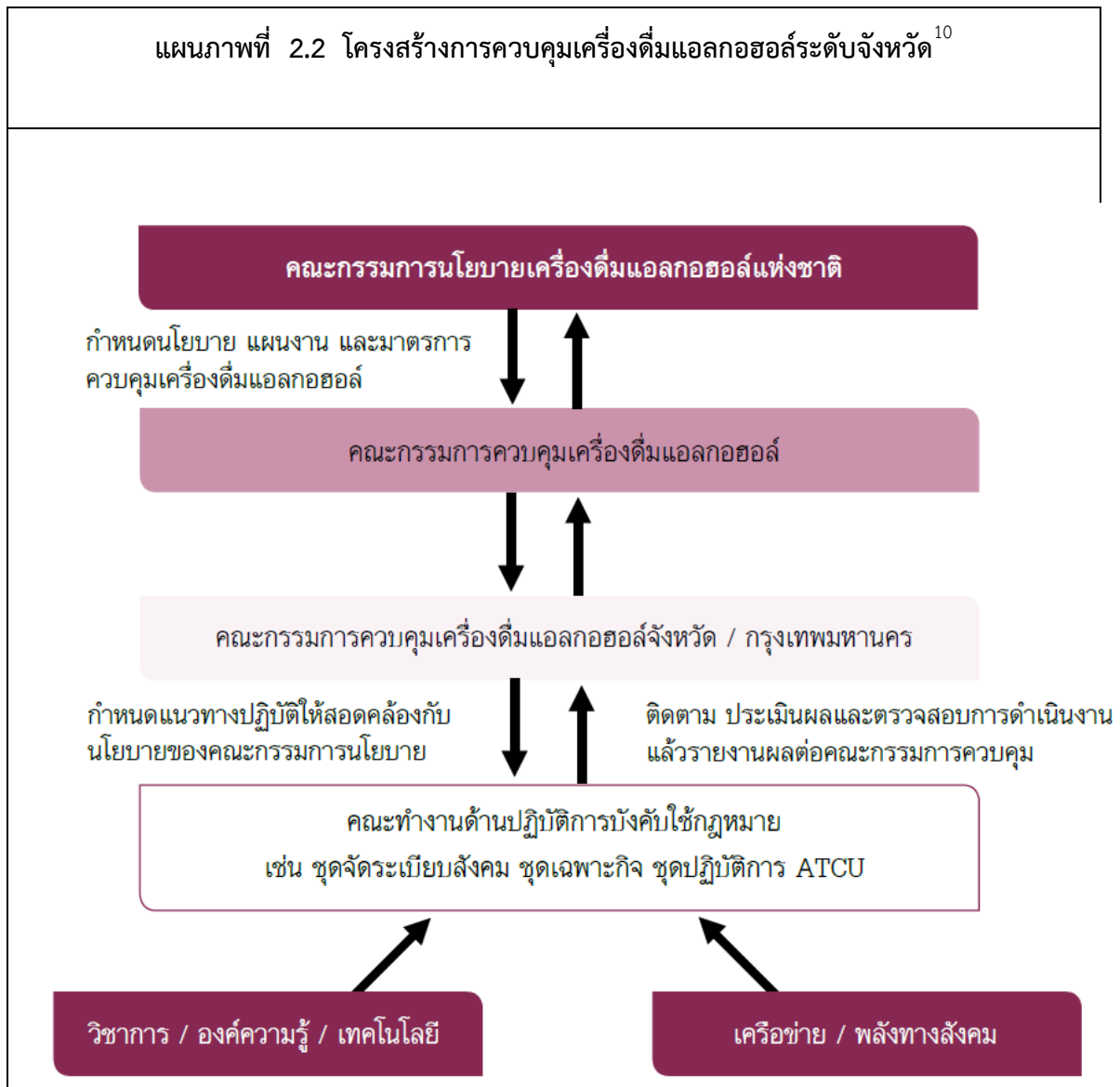
⁹ “มาตรา 19 ให้มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด สรรพสามิตพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน ประชาสัมพันธ์จังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่รับผิดชอบในเขตจังหวัด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจังหวัดละไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านสังคมสงเคราะห์ การแพทย์ จิตวิทยา และกฎหมายด้านละหนึ่งคน

ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้”

- ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง จังหวัดละไม่เกินสี่คน
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตคือ ผู้แทนองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร เช่น เครือข่ายภาคประชาสังคม ภาคประชาชนที่ทำงานด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มิได้อยู่ในโครงสร้างของกรรมการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ทั้ง ๆ ที่มีส่วนสำคัญในการเป็นกลไกเฝ้าระวังสภาพปัญหาในพื้นที่ โดย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งมักจะเป็นบุคคลที่ไม่ได้มีผลงานหรือทำงานด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับภาคประชาชน

แผนภาพที่ 2.2 โครงสร้างการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด¹⁰

¹⁰ เล่มเดียวกัน, น.115-116.

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตาม มาตรา 22 ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา 22 คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและ
คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขต
จังหวัด แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) เสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และ
การบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต่อคณะกรรมการควบคุม

(2) ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการ
ควบคุมการผลิต การนำเข้า การขาย การโฆษณา และการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการเสนอ
มาตรการในการป้องกันผลกระทบจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและ
ฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

(3) กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนไปเกี่ยวข้องกับ
เครื่องตี้มแอลกอฮอล์

(4) กำหนดแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการในการลดและเลิก
การบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

(5) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อ
ลดและเลิกการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการควบคุม

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการควบคุมมอบหมาย”

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดมีอำนาจหน้าที่หลัก 2 ด้าน คือ

1) ด้านการติดตามการบังคับใช้กฎหมาย

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและ
ตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดและเลิกการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการควบคุม รวมถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับ
นโยบายของคณะกรรมการในการลดและเลิกการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การจัดทำแนวปฏิบัติใน
เรื่องเฝ้าระวังและป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนไปเกี่ยวข้องกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ในทางปฏิบัติพบว่า คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดส่วนใหญ่ยังไม่ได้
ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติไว้ กล่าวคือ ไม่มีการจัดทำแนวปฏิบัติในเรื่องเฝ้า
ระวังและป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนไปเกี่ยวข้องกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หลายจังหวัดไม่มีการจัด
ประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา จึงควรมีการ
ศึกษาวิจัยหรือสำรวจข้อมูลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ฯ จังหวัดเป็นการศึกษาแยกต่างหาก
ออกไป

2) ด้านการให้ความเห็น คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่คณะกรรมการนโยบาย ฯ หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมการผลิต การนำเข้า การขาย การโฆษณา และการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการเสนอมาตรการในการป้องกันผลกระทบจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมถึงการเสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต่อคณะกรรมการควบคุม

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า ผู้วิจัยในฐานะคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทราบข้อมูลว่า ยังไม่มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดที่เคยเสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่อยู่ส่วนกลาง

สรุปผลการดำเนินงานควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด

ผู้วิจัยเคยศึกษาข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลและสอบถามข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เอกสารประกอบการประชุมของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2561 สรุปผลการดำเนินงานควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของจังหวัดของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด และคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ 2561 (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2561) มีรายละเอียดดังนี้¹¹

1. มีจังหวัดรายงานผลการดำเนินงาน จำนวน 26 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 34 ของจังหวัดทั้งหมด สำหรับคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดที่มีได้ส่งรายงานผลมายังสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เนื่องจากไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ฯ แต่อย่างใด
- หลังจากนั้น มีข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2560 ถึง มิถุนายน 2561 คือ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานเพิ่มเติมมายังเสนอคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ รวมจำนวน 33 จังหวัด (กรุณาดู แผนภาพที่ 3.2) จากทั้งหมด 77 จังหวัด หรือคิดเป็นร้อยละ 43 ต่อมาในช่วงเดือนกันยายน 2562 มีการจัดส่งรายงานเพิ่มเติมเป็นจำนวน 42 จังหวัด
2. มีกิจกรรมการเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จำนวน 26 จังหวัด
3. มีกิจกรรมการประชาสัมพันธ์/ให้ความรู้ ความตระหนักเรื่องโทษ พิษภัย และกฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จำนวน 26 จังหวัด

เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2564 หัวหน้าโครงการได้ขอสัมภาษณ์ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ณ สำนักงาน ฯ ซึ่ง นพ.นิพนธ์ ชินานนท์เวช ผู้อำนวยการสำนักงาน และคุณสิริกุล วงษ์สิริโสภาคย์ รองผู้อำนวยการสำนักงาน ได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบัน ฝ่ายเลขานุการของ

¹¹ รายงานการประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ครั้งที่ 1/2561

วันจันทร์ที่ 9 เมษายน 2561 ณ ห้องประชุมชัชวาทนเรนทร ชั้น 2 อาคาร 1 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดส่วนใหญ่ยังมิได้ส่งรายงานผลมายังสำนักงาน ทำให้ไม่ทราบข้อมูลการดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด คณะผู้วิจัยจึงขาดข้อมูลการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่จะใช้ศึกษา

อนึ่ง เมื่อได้สืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์หรือเอกสารเผยแพร่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระหว่างเดือนมกราคม ถึง กรกฎาคม 2564 ไม่พบว่ามีการจัดทำสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดรายจังหวัดและผลการประเมินในภาพรวมแต่ประการใด ซึ่งอาจเป็นเพราะสำนักงาน ฯ มิได้รับข้อมูลจากคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดหรือ สสจ.ที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

สรุปปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด¹²

1. ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดในหลายจังหวัด หรือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ฯ แล้ว แต่ในหลายจังหวัดยังไม่มีมีการเรียกประชุม
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดในบางจังหวัดที่ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มาตรา 19 กล่าวคือ บางจังหวัดมีการแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งไม่ตรงตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด หรือแต่งตั้งไม่ตรงตามตำแหน่งที่กฎหมายกำหนด หรือกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ครบ 4 ด้านตามกฎหมาย บางจังหวัดแต่งตั้งไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเลย
3. คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดในหลายจังหวัด ไม่มีการจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้แก่สำนักงาน ทำให้สำนักงานไม่สามารถติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้
4. คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บางจังหวัดมีการแต่งตั้งคณะกรรมการแล้ว แต่มีกระบวนการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่สอดคล้องกับคุณสมบัติที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น กรรมการที่ครบวาระแล้ว 3 ปี แต่กลับไม่มีการออกคำสั่งแต่งตั้งใหม่ ยังคงใช้คำสั่งแต่งตั้งเดิม ซึ่งไม่มีผลในทางกฎหมายแล้ว
5. คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บางจังหวัดมีการแต่งตั้งบุคคลที่มิได้มีขนาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย (มาตรา 19) ที่ขาดความชัดเจน เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านการศาสนา ด้านวัฒนธรรม ส่งผลทำให้ประธานกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานไม่สามารถเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมได้

¹² สรุปข้อมูลจาก เอกสารประกอบการประชุม คณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ครั้งที่ 6/2561 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2561 ณ ห้องประชุม ประยูรภานุศล ชั้น 3 อาคาร 1 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

6. คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์จังหวัดส่วนใหญ่ไม่ได้แต่งตั้งภาคประชาชนที่ทำงานด้านควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นกรรมการหรืออนุกรรมการ เพราะกฎหมายมิได้บัญญัติให้มีผู้แทนในส่วนนี้ ทำให้ขาดความเชื่อมโยงในการทำงานกับประชาชนในพื้นที่หรือชุมชน

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ตาม มาตรา 18¹³ ซึ่งมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ ก็มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบของคณะกรรมการที่คล้ายคลึงกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์จังหวัด กล่าวคือ กรรมการส่วนใหญ่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรรมการโดยตำแหน่ง มีจำนวน 11 คน ประกอบด้วย

- 1) ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ
- 2) ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล
- 3) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์
- 4) ผู้แทนกรมสรรพสามิต
- 5) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร
- 6) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม
- 7) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานครซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งหนึ่งคน
- 8) ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
- 9) ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์
- 10) ผู้อำนวยการเป็นกรรมการ
- 11) ผู้อำนวยการสำนักอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับโครงสร้างของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครคือ กรรมการส่วนใหญ่ จำนวน 7 คน เป็นข้าราชการในสังกัดกรุงเทพมหานคร (ยังไม่นับรวมผู้ว่าฯ ที่เป็นประธานกรรมการ) โดยมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านสังคมสงเคราะห์ การแพทย์ จิตวิทยา และกฎหมาย ด้านละหนึ่งคน แต่ไม่มีกรรมการที่เป็นตัวแทนเครือข่ายภาคประชาสังคม ภาคประชาชนที่ทำงานด้านควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

¹³

“มาตรา 18 ให้มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมสรรพสามิต หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานครซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งหนึ่งคน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ และผู้อำนวยการเป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านสังคมสงเคราะห์ การแพทย์ จิตวิทยา และกฎหมายด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้ว่าราชการสำนักอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสำนักอนามัยไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

บทที่ 3

วิเคราะห์มาตรการสำคัญตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และปัญหาการปรับใช้และการตีความกฎหมาย

เครือข่ายธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยสมาคมธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไทยได้เคยยื่นหนังสือเรียกร้องต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ซึ่งมี นายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการ เพื่อให้ยกเลิกการควบคุมโฆษณาตามมาตรา 32 แห่ง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ฯ รวมทั้งมาตรการห้ามจำหน่ายเครื่องตี้ม ฯ ทางออนไลน์ โดยอ้างถึงพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 TABBA ให้ความเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ฯ มีหลายมาตราที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์และเป็นอุปสรรคโดยส่งผลกระทบต่อรวมทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ การค้าขาย การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ต่อมาเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2564 กลุ่มธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ตัวแทนสมาพันธ์ธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ สมาคมคราฟท์เบียร์ นำโดย นายเจริญ เจริญชัย ได้ยื่นเสนอแก้ไข พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ฯ โดยมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยรวบรวมรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ราว จำนวน 11,169 รายชื่อ และผ่านการตรวจสอบรายชื่อเรียบร้อยแล้ว และมีการรับฟังความเห็นทางเว็บไซต์ของรัฐสภา¹ ระหว่างวันที่ 23 มิถุนายน ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2564 โดยข้อมูล ณ วันที่ 26 กรกฎาคม พบว่ามีผู้แสดงความเห็นแล้วจำนวน 26,047 คน ซึ่งถือว่าเป็นร่างกฎหมายที่อยู่ในความสนใจของประชาชนฉบับหนึ่ง

เมื่อเดือนเมษายน 2564 มีการจัดประชุมคณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย หรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2564 เพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่..) พ.ศ. เป็นครั้งแรก โดยในการประชุมครั้งแรกดังกล่าวนี้เป็นการประชุมเพื่ออภิปรายความเห็นของคณะอนุกรรมการร่าง ฯ ว่า มีประเด็นใดที่สมควรที่จะมีการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายบ้าง ฉะนั้น ในการประชุมคณะอนุกรรมการ ฯ ครั้งแรกจึงยังไม่มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติแต่ประการใด หัวหน้าโครงการในฐานะอนุกรรมการในชุดดังกล่าวแล้วก็ได้เข้าร่วมประชุมด้วย ต่อมาการประชุมคณะอนุกรรมการร่าง ฯ อย่างเร่งรัดอีกเพียง 2 ครั้ง เนื่องด้วยมีสถานการณ์โควิด 19 คือ มีการประชุมคณะอนุกรรมการ ฯ เมื่อวันที่ 22 เมษายน และวันที่ 11 มิถุนายน จนมีการจัดทำร่าง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่..) พ.ศ. แล้วเสร็จ

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้มีการรับฟังความเห็นร่าง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ทางเว็บไซต์ของ

1 เว็บไซต์รัฐสภา https://www.parliament.go.th/section77/survey_detail.php?id=146

สำนักงาน² ระหว่างวันที่ 25 มิถุนายน ถึง วันที่ 9 กรกฎาคม 2564 ซึ่งมีเข้าแสดงความเห็นมากถึง 88,932 คน โดยมีผู้เห็นด้วยร้อยละ 68 และมีผู้ไม่เห็นด้วยกับร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ของกระทรวงสาธารณสุข สูงถึงราวร้อยละ 31 หรือเกือบ 28,000 คน ต่อมาเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2564 มีการจัดประชุม คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อเวลา 9.30-10.30 น. และมีการจัดประชุม คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ เวลา 10.30-12.00 น.ในวันเดียวกัน โดยมีวาระ พิจารณาสัญญาคือ ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ของกระทรวง สาธารณสุข ซึ่งที่ประชุมได้เห็นชอบในหลักการแล้ว

คณะผู้วิจัยจึงขอนำเสนอประเด็นมาตรการตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยเน้นประเด็นที่มีการเสนอแก้ไขปรับปรุงโดยกระทรวงสาธารณสุข และประเด็นที่ยังมี ปัญหาการใช้และการตีความอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงประเด็นที่เป็นข้อโต้แย้งของฝ่ายธุรกิจเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

3.1 หมวด 4 การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เนื้อหาในหมวด 4 การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ มาตรา 26 ถึง มาตรา 31

ก) การควบคุมบรรจุภัณฑ์ ฉลาก ข้อความคำเตือนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (มาตรา 26)

ประเด็นบรรจุภัณฑ์ ฉลาก ข้อความคำเตือนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจุบันมีการออกกฎหมาย ลำดับรองตามมาตรา 26 คือ “ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับฉลากของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558” นอกจากนี้ สำนักงาน คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้จัดทำ เอกสารวิชาการ (Technical Documents) การ ปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวิชาการดังกล่าวพบว่า ยังขาดความชัดเจนหลาย ประการ โดยเป็นการอธิบายรายละเอียดเนื้อหาของประกาศ แต่อาจจะมีได้ทำให้เกิดความชัดเจนหรือ ความเข้าใจมากขึ้นนัก จนอาจทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น ข้อความที่ เชิญชวนให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพ ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดย ทางตรงหรือทางอ้อม มีลักษณะใดบ้าง บางกรณีอาจมีปัญหาในการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือกรณีการใช้ภาพบุคคลผู้มีชื่อเสียงบนบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรณีดังกล่าวจะเข้าข่าย กระทำผิดตามประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯ เรื่องฉลากตามมาตรา 26 หรือไม่ เนื่องจากผู้มีชื่อเสียงบางคนไม่ใช่เป็นนักกีฬาหรือดารา กรณีนี้จึงเป็นช่องว่างทางกฎหมายที่ควรมีการ เสนอแก้ไขปรับปรุงประกาศ ฯ

ประเด็นมาตรา 26 ยังมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นความสอดคล้องกับพันธกรณีตามความตกลง การค้าเสรี (FTA) ที่ไทยเป็นภาคีกับประเทศต่าง ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะเรื่องความตกลงว่าด้วยอุปสรรค ทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade -TBT Agreement) ขององค์การค้าโลก รวมถึง

² เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค
<http://alcoholact.ddc.moph.go.th/act/>

ความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive. Trans-pacific Partnership: CPTPP) ซึ่งควรมีการศึกษาต่างหากในกรณีนี้ด้วย

คณะผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางแก้ไขปัญหานี้คือ ควรมีการจัดทำคู่มือหรือปรับปรุงเอกสารวิชาการ (Technical Documents) ที่มีรายละเอียดคำอธิบาย และตัวอย่างกรณีที่เข้าลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาคำอธิบายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไม่สอดคล้องกันได้ ทั้งนี้จะต้องมีการศึกษาวิจัยในทางวิชาการในเรื่องนี้ต่อไป

ข) การห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กฎหมายกำหนดไว้ (มาตรา 27)

ปัญหาการปรับใช้ และการตีความเกี่ยวกับสถานที่หรือบริเวณที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย เช่น

- สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มีอาณาบริเวณหรือพื้นที่ครอบคลุมเพียงใด เนื่องจาก “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ” ในข้อ 6 มิได้กำหนดระยะทางหรืออาณาบริเวณที่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการตีความของผู้บังคับใช้กฎหมาย
- วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา มีอาณาบริเวณหรือพื้นที่ครอบคลุมเพียงใด จะรวมถึงที่ธรณีสัณต์ด้วยหรือไม่ เพราะในบางกรณี ที่ธรณีสัณต์ไม่ใช่สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แต่เป็นพื้นที่ที่ให้เอกชนเช่าเพื่อประกอบกิจการค้าขายหรือทำประโยชน์ต่าง ๆ
- กรณีการห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณสถานียขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก หรือการห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณท่าเรือโดยสารสาธารณะหรือบนเรือโดยสารสาธารณะประจำทาง ในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง มิได้ระบุถึงอาณาบริเวณหรือพื้นที่ที่จะมีการควบคุมการขายและการบริโภค จึงต้องอาจเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่
- การห้ามและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ราชการ มีข้อยกเว้นร้านค้าหรือสโมสร มีปัญหาว่า ร้านค้าหมายถึงร้านค้าประเภทใดบ้าง เป็นร้านค้าถาวรหรือร้านชั่วคราว หรือกรณีสโมสรจะต้องมีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการหรือไม่ หรือเป็นการริเริ่มของข้าราชการที่ในหน่วยงานได้เองโดยไม่ต้องได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา
- ปัญหาการตีความการห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ยังมีปัญหาว่าหมายถึงสถานที่ใดบ้าง
- ปัญหาการตีความข้อยกเว้นกรณีการจัดเลี้ยงตามประเพณีคือ จะครอบคลุมประเพณีอะไรบ้าง เช่น การจัดเลี้ยงในโอกาสปีใหม่ สงกรานต์ งานฉลองมงคลสมรส งานเลี้ยงศิษย์เก่า หรือวาระโอกาสเกษียณอายุของข้าราชการในหน่วยงานจะสามารถทำได้

หรือไม่ เพราะเคยมีกรณีที่มีการจัดเลี้ยงเนื่องในสถานที่ราชการและสถานศึกษา จนทำให้เครือข่ายองค์กรงดเหล้าร้องเรียนไปยังหน่วยงานนั้น ๆ แต่เจ้าหน้าที่ไม่บังคับใช้กฎหมาย ส่วนการอ้างว่างานนี้เป็นการจัดเลี้ยงตามประเพณีเป็นข้อยกเว้นตามกฎหมายนั้น แม้ว่าแนวการตีความของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่กำหนดยกเว้นให้เพียงงานแต่งงาน และพิธีการทางการทูตเท่านั้น แต่ก็ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมาย

ค) มาตรการกำหนดวัน เวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (มาตรา 28)

มาตรา 28 กำหนดเรื่องการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัน หรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 28³ ได้แก่ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 กรณีข้อยกเว้นตามวรรคสองที่ใช้กับผู้ประกอบธุรกิจขายส่ง ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือตัวแทนของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า

จากการศึกษายังไม่พบว่ามีประเด็นปัญหาการตีความแต่อย่างใด แต่มีข้อเสนอของเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ซึ่งเคยเสนอแนะในที่ประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต้องการให้มีการงดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงก่อนเทศกาลสงกรานต์ในช่วงวันแรกคือ วันที่ 13 เมษายน ของทุกปี เนื่องจากเป็นวันที่ประชาชนส่วนหนึ่งนิยมซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก จากข้อมูลสถิติที่ผ่านมา หากสามารถห้ามขายในวันดังกล่าวได้ จะมีส่วนช่วยลดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เป็นอย่างมาก

ง) มาตรการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคบางกลุ่ม (มาตรา 29)

เนื่องด้วยปัจจุบัน มาตรา 29 ได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคล 2 กลุ่มคือ (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และ (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ คณะผู้วิจัยเห็นว่า มาตรา 29 เป็นบทบัญญัติที่ล้าสมัย ไม่ทันต่อสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน จึงควรพิจารณาเพิ่มกลุ่มประชากรหรือบุคคลที่ร้านค้าห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ได้แก่ หญิงมีครรภ์ และผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มีรายงานศึกษาวิชาการที่สนับสนุนโดย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา⁴ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ควรขยายการห้ามการขายเครื่องดื่ม ฯ ไปยังบุคคลกลุ่มนี้ เช่น กรณีหญิงมีครรภ์พบว่าปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ของหญิงในขณะตั้งครรภ์มีผลต่อการทำงานของสมองและไขสันหลัง มีผลโดยเฉพาะการรับรู้ทางอารมณ์ ระดับการมีสติ รวมไปถึงความสามารถของสมองและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมา หากหญิงดื่มแอลกอฮอล์ขณะตั้งครรภ์จะทำในทารกที่เกิดมาที่มีความผิดปกติเรียกว่า Fetal Alcohol

³ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

⁴ ณัฏชา สุขะวิธินกุล, “มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองเด็กทารกที่อยู่ในครรภ์จากการดื่มแอลกอฮอล์ของมารดา” สนับสนุนโดย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (2564): น.102-109.

Spectrum Disorder: FASD การที่หญิงตั้งครรภ์บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะส่งผลกระทบต่อทารกในครรภ์ จึงควรให้มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองทารกที่อยู่ในครรภ์จากการบริโภคแอลกอฮอล์ และกำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่สอบถามหญิงที่กำลังตั้งครรภ์ หรือมีลักษณะอันควรเชื่อได้ว่ากำลังตั้งครรภ์ เพื่อพิจารณาในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับหญิงนั้น โดยมีกรณีศึกษากฎหมายต่างประเทศคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และสิงคโปร์ และมีการเสนอให้แก้ไขปรับปรุงมาตรา 29 โดยเพิ่มหญิงมีครรภ์เป็นกลุ่มประชากรที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อคุ้มครองทารกในครรภ์ มารดา และควรกำหนดบทลงโทษทางอาญาและการชดเชยความเสียหายทางแพ่งด้วย

หัวหน้าโครงการวิจัยได้เคยเสนอประเด็นให้แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 29 โดยเพิ่มประเด็นห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่หญิงมีครรภ์ต่อ “คณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” เมื่อช่วงเดือนเมษายนถึง มิถุนายน 2564 ศ.ดร.บรรเจิด สิงคนดี ประธานอนุกรรมการร่าง ฯ ได้สอบถามข้อมูลผลกระทบต่อสุขภาพในเรื่องนี้ นพ.พงศ์ธร ขาดพิทักษ์ หัวหน้ากลุ่มพัฒนากฎหมายและรอง ผอ.สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ข้อมูลว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของหญิงมีครรภ์มีผลกระทบต่อสุขภาพน้อยกว่ากรณีบุหรี ประธานอนุ ฯ ยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การบัญญัติเรื่องนี้ถือเป็นการขัดต่อสิทธิของประชาชนมากเกินไป ซึ่งก็เป็นประเด็นที่มีการหยิบยกขึ้นมาเช่นกัน เช่น อาจมีกรณีคนในครอบครัวให้หญิงมีครรภ์มาซื้อเครื่องดื่ม ฯ แทนก็ได้ อีกทั้งเป็นเรื่องที่พิสูจน์ยากว่าหญิงมาซื้อตั้งครรภ์อยู่หรือไม่

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า อนุกรรมการหลายท่านยังขาดความรู้ ความเข้าใจในประเด็นผลกระทบต่อสุขภาพและประเด็นกฎหมาย ทำให้ไม่เห็นถึงความสำคัญในการคุ้มครองทารกในครรภ์ที่จะได้รับผลกระทบทางร่างกาย จิตใจจากพฤติกรรมดังกล่าว และขาดข้อมูลวิชาการที่จำเป็นในการแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จนส่งผลทำให้ไม่สามารถผลักดันเรื่องสำคัญที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชน สำนักงานในฐานะฝ่ายเลขาก็มิได้นำเสนอข้อมูลวิชาการให้คณะอนุกรรมการรับทราบ

สำหรับกรณีผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol use disorder) ในกฎหมายต่างประเทศจะกำหนดห้ามการขายแก่ผู้มีอาการมึนเมา ซึ่งตามกฎหมายไทยมีบัญญัติในมาตรา 29 (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ แต่เป็นข้อความที่ขาดความชัดเจน เนื่องจากไม่มีแนวปฏิบัติหรือคู่มือในการพิจารณาเรื่องนี้ อีกทั้งยังไม่เคยมีการฝึกอบรมผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เหมือนในต่างประเทศ

ฉะนั้น จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุง มาตรา 29 เพื่อแก้ไขให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนคือ การตรวจสอบอายุของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากมาตรานี้มิได้กำหนดหน้าที่ของร้านค้าหรือผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่า จะต้องมีการตรวจสอบอายุของผู้ซื้ออย่างไร จึงควรนำเอาแนวทางการบัญญัติกฎหมายกรณีการห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือบุหรีแก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ตาม พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มาปรับใช้ด้วย สำหรับกรณีการห้ามขายแก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ ก็ไม่มีเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจน จึงควรมีการจัดทำแนวปฏิบัติของผู้ขายและพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย เพราะในต่างประเทศมิได้มีการตรวจปริมาณแอลกอฮอล์แก่ผู้ซื้อเครื่องดื่ม ฯ แต่อย่างใด โดยจะมีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติสำหรับร้านค้าที่ต้องปฏิบัติในกรณีเหล่านี้

จ) มาตรการกำหนดวิธีการหรือลักษณะการขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ (มาตรา 30)

มาตรา 30 เป็นมาตรการทางกฎหมายที่กระทำผิดตามกฎหมาย และมีประเด็นปัญหาในการตีความเนื้อหาของบัญญัติกฎหมาย สรุปได้ดังนี้

1. การขายโดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติ เดิมนั้นมีประเด็นปัญหาว่า ร้านสะดวกซื้อบางแห่งที่มีการจำหน่ายเปียร์สดผ่านตู้จำหน่าย ซึ่งผู้ซื้อจะต้องกดหรือสัมผัสเครื่องขายเปียร์สด จะเข้ากรณีการขายโดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติหรือไม่

เนื่องด้วยกฎหมายมิได้บัญญัตินิยามหรือกำหนดรายละเอียดไว้ เพื่อแก้ไขปัญหาคำถามไม่ชัดเจนในเรื่องนี้ จึงมีการออก “ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการหรือลักษณะห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยวิธีการใช้เครื่องจ่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ในสถานที่หรือบริเวณร้านค้าสะดวกซื้อ พ.ศ. 2561” ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2561 ประกาศดังกล่าวกำหนดนิยามสำคัญคือ เครื่องจ่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ และร้านค้าสะดวกซื้อ

“เครื่องจ่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์” หมายความว่า อุปกรณ์ หรือหัวจ่าย หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้ระบบหรือกลไกจ่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ที่สามารถบริโภคได้ทันที

“ร้านค้าสะดวกซื้อ” หมายความว่า ร้านค้าปลีกที่ขายสินค้าหรือบริการโดยตรง เพื่อความสะดวกและสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งมีลักษณะของสถานประกอบการขายสุราของผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ประเภทที่ 2

เนื้อหาของประกาศฉบับนี้ใช้บังคับกับร้านสะดวกซื้อที่ให้บริการเครื่องจ่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ดังนี้

“ข้อ 2 ห้ามผู้ใดขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ โดยวิธีการใช้เครื่องจ่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ในสถานที่หรือบริเวณ ดังต่อไปนี้

- (1) ร้านค้าสะดวกซื้อ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการโดยบุคคลธรรมดา
- (2) ร้านค้าสะดวกซื้อ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการโดยนิติบุคคล
- (3) ร้านค้าสะดวกซื้อ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการ โดยได้รับความยินยอมให้ใช้สิทธิในการประกอบกิจการจากผู้ให้สิทธิ”

2. การห้ามแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ถ้าเป็นกรณีการขายบัตรจำหน่ายให้ตีมเปียร์ภายในเวลาที่กำหนดหรือบุฟเฟ่ต์เปียร์ น่าจะถือเป็นความผิดในกรณีนี้หรือเป็นการลดราคาด้วย หรือกรณีการจัดแพ็คเกจเครื่องตีมแอลกอฮอล์ขายพร้อมกระเป๋ (ของบริษัทเปียร์) หรือขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ขายพร้อมถัง (ลิโอ) หรือการขายพร้อมแก้วน้ำ ก็น่าจะเข้าข่ายการกระทำผิดในกรณีนี้ แต่ยังไม่มียุทธการดำเนินคดีแก่ผู้ขาย

3. การขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทางออนไลน์เป็นประเด็นสำคัญที่จะอธิบายรายละเอียดในหัวข้ออื่นต่อไป

อนึ่ง มาตรา 30 ไม่สามารถใช้บังคับในกรณีที่มีการขายเครื่องตีแอลกอฮอล์โดยผสมกับน้ำผลไม้ น้ำอัดลม หรือเครื่องตีที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ช่วงหนึ่งเคยมีข่าวเรื่องการขายเครื่องตีประเภทนี้ให้แก่เด็ก เยาวชน เพราะไม่เข้าข่ายกรณีการขายเครื่องตีแอลกอฮอล์ อีกทั้งไม่สามารถตรวจวัดปริมาณ แอลกอฮอล์ที่ผสมในเครื่องตีดังกล่าวได้ด้วย

ฉ) การห้ามบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนด (มาตรา 31)

กรณีการห้ามบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์ตามมาตรา 31 มีเนื้อหาบางประเด็นที่คล้ายคลึงกับ กรณีการห้ามขายเครื่องตีแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามมาตรา 27 อย่างไรก็ดี จากข้อมูลของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ที่ทำงานในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทำให้ทราบว่า มีผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืน มาตรา 31 ในเรื่องการห้ามบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับความผิดในมาตราอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยไม่มีข้อมูลสถิติในการดำเนินคดีที่สามารถนำมาอ้างอิงในเรื่องนี้ ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ก็ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลทั้งหมดได้ อีกทั้งยังมีประเด็นเรื่องการเผยแพร่ข้อมูลที่จะต้องได้รับการประสานงานและยินยอมจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสียก่อน

ประเด็นปัญหาในเรื่องมาตรา 31 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย และการขาดความรู้ ความเข้าใจของหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบสถานที่นั้น ๆ รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่บางรายด้วย จึงทำให้มีการตีความข้อยกเว้นที่ขาดความชัดเจน

3.2 การควบคุมการโฆษณาเครื่องตีแอลกอฮอล์ และประเด็น Brand DNA

การโฆษณาเครื่องตีแอลกอฮอล์ตามมาตรา 32 เป็นบทบัญญัติที่มีปัญหาการตีความค่อนข้างมาก เนื่องจากความไม่ชัดเจนในการตีความหมาย ซึ่งเกิดจากการเสนอแก้ไขของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในชั้นคณะกรรมการการวิสามัญฯ ที่พิจารณาร่าง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ของกระทรวงสาธารณสุขในขณะนั้น

“มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตีแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตีโดยตรงหรือโดยอ้อม

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตีแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร”

มาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามความในมาตรา 32 พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นมาตรการสำคัญในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะมีความมุ่งหมายหลักคือ การป้องกันหรือคุ้มครองมิให้เด็ก เยาวชนกลายเป็นนักดื่มหน้าใหม่ เพราะหลงเชื่อกับการโฆษณาหรือกิจกรรมส่งเสริมการขายของบริษัทเหล้า แต่เนื้อหาของมาตรา 32 ได้ทำให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมายและปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเสนอแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหากฎหมายฉบับของสมาชิกสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ทำให้มีเนื้อหาสาระผิดเพี้ยนไปจากร่างเดิมที่เสนอโดยกระทรวงสาธารณสุข

บทบัญญัติของกฎหมายที่มีประเด็นโต้แย้งหรือมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับขอบเขตความหมาย จนนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกัน ประกอบกับรูปแบบ กลยุทธ์การโฆษณาและการสื่อสารทางการตลาดที่ได้พัฒนาไปอย่างมาก โดยเฉพาะการส่งเสริมการขายหรือการสื่อสารการตลาดผ่านสื่อออนไลน์

สาระสำคัญของหลักเกณฑ์ที่ใช้เพื่อควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปรากฏตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกได้ดังนี้

- (1) หลักการคือ การห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม

คำว่า “โฆษณา” ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้หมายความว่า “การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยินหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด”

คำว่า “การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า บริการหรือภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดงสินค้า การจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษ และการตลาดแบบตรง

- (2) ข้อยกเว้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำได้ ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

- (2.1) เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ดำเนินการโดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่านั้น กล่าวคือ หากเป็นการกระทำของผู้อื่นที่มีใช้ผู้ผลิต ย่อมถือเป็นความผิดตามมาตรา 32 วรรคแรก

- (2.2) เนื้อหาของการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ต้องเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร หรือความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม

- (2.3) ห้ามแสดงภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น

ทั้งนี้ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำได้ตามมาตรา 32 วรรคสอง จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย⁵

(3) บทกำหนดโทษ กรณีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 32 เป็นไปตามมาตรา 43⁶

สรุปปัญหาการตีความมาตรา 32 มีดังนี้⁷

1) บทบัญญัติในมาตรา 32 วรรคแรก มีความเห็นแตกต่างในการปรับใช้องค์ประกอบความผิดตามมาตรา 32 กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายคือเจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ มีความเห็นที่ยังไม่สอดคล้องกันในเรื่องนี้ แม้แต่คำตัดสินของศาลก็ยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่ในเรื่องการโฆษณา

การกระทำความผิดตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ฐานความผิดคือ ความผิดประการแรกคือ ความผิดฐานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงกับนิยามคำว่า “โฆษณา” ตามพระราชบัญญัตินี้ และความผิดประการที่ 2 คือความผิดฐานแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่มีใช่ทำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้าโดยตรง ฉะนั้น จึงไม่ใช่การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เหมือนกับกรณีแรก

2) มาตรา 32 วรรคสอง เป็นกรณีการกำหนดช้อยกเว้นในกรณีการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีประเด็นปัญหาคือ เนื้อความในวรรคสองนี้เป็นช้อยกเว้นมาตรา 32 วรรคหนึ่งทุกกรณี หรือเป็นช้อยกเว้นเฉพาะในกรณีการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงผลสัญลักษณ์เพื่อประกอบการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553 เท่านั้น ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมการสื่อสารการตลาดตามกฎหมาย

ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับถ้อยคำในวรรคสอง เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม มีขอบเขตน้อยเพียงใด ก็ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง แม้ว่ากรณีที่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ แต่ก็ทำให้ประชาชนที่รับฟัง รับชม สามารถนึกถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เช่นกัน

3) มาตรา 32 วรรคสาม ระบุถึงช้อยกเว้นตามมาตรา 32 วรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร เช่น กรณีการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์

⁵ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงผลสัญลักษณ์เพื่อประกอบการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553

⁶ “มาตรา 43 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

⁷ ไพศาล ลัมสตีตย์, “รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการ ศึกษาทบทวนปัญหาในการปรับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” สนับสนุนโดย แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ สสส. (พฤศจิกายน 2561): น.72-86.

ซึ่งพบการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็จะไม่ถือเป็นความผิดตามมาตรา 32 นี้ แต่เนื้อหาในวรรคสามก็มีข้อจำกัด เพราะไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการใช้สื่อออนไลน์ถ่ายทอดสดอย่างแพร่หลาย จึงอาจเป็นช่องทางให้มีการโฆษณา สื่อสารการตลาดผ่านสื่อออนไลน์ได้

หัวหน้าโครงการได้สัมภาษณ์ ภาณุ.ดร.อรรถัย วลีวงศ์ สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข⁸ ซึ่งให้ความเห็นว่า มาตรา 32 มีปัญหาในการปรับใช้ในทางปฏิบัติคือการตีความกรณีที่เข้าข่ายกเว้นให้สามารถโฆษณาได้ ก็จะต้องไม่มีมาตรการกีดกันกรอง โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษาต่างประเทศที่มีมาตรการควบคุมการโฆษณาที่มีความเข้มแข็งมากกว่า มีหน่วยงานที่กำกับดูแลสื่อที่โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ภาณุ.ดร.อรรถัย วลีวงศ์ ยังเสนอให้มีการปฏิรูประบบการออกใบอนุญาตขายสุราตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต ทั้งระบบ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีใบอนุญาตที่เข้มงวด จำกัดพื้นที่จำหน่าย กำหนดโซนนิ่งพื้นที่ของร้านค้าและพื้นที่ที่เป็นที่อยู่อาศัย อีกทั้งยังต้องปฏิรูปการบังคับใช้กฎหมาย โดยหากกระทรวงสาธารณสุขขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการติดตาม ก็ควรให้ท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย) เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนี้มากขึ้น

ข้อเสนอของภาคประชาชนในการควบคุมการโฆษณา

ภาคประชาชนในนามของ ภาคีป้องกันและลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ภปค.) นำโดย เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรในช่วงต้นเดือนกรกฎาคม 2564 ซึ่งได้รับอนุมัติให้มีการเข้าชื่อเสนอร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้แล้ว โดยขั้นตอนตามกฎหมายจะต้องมีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน

เนื้อหาสำคัญในร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้คือ การเสนอปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องห้ามโฆษณา รวมถึงการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้ระบบการขออนุญาตก่อนการโฆษณา และกำหนดข้อยกเว้นกรณีการโฆษณาบางกรณี เนื้อหาของมาตรา 32 ที่เสนอแก้ไขใหม่ มีดังนี้

“มาตรา 32 ห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เว้นแต่การโฆษณาที่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อน

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ผู้อนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะในการโฆษณาและจำกัดการใช้สื่อโฆษณาก็ได้”

อีกทั้งยังมีการปรับปรุงนิยาม “โฆษณา”⁹ และ “การสื่อสารการตลาด”¹⁰ โดยใช้นิยามตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 เพื่อแยกให้เห็นถึงความ

⁸ สัมภาษณ์ภาณุ.ดร.อรรถัย วลีวงศ์ สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2564

⁹ “โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

¹⁰ “การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำในรูปแบบต่าง ๆ โดยการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การสร้างข่าว การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดง ณ จุดขาย การตลาดแบบตรง การ

แตกต่างที่ชัดเจน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย เหตุผลที่มีการเสนอแก้ไขเรื่องการโฆษณา มาตรา 32 เนื่องจากภาคประชาชนเห็นว่า มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นมาตรการที่มีข้อจำกัดหลายประการ เนื้อหาของกฎหมายที่ทำให้เกิดปัญหาการตีความ ขาดกลไกทางกฎหมายในการตรวจสอบการโฆษณาที่กระทำผิดกฎหมาย ที่เหมาะสม จึงควรมีการควบคุมการโฆษณาโดยใช้ระบบการขออนุญาตก่อนการโฆษณา โดยผู้ขออนุญาตโฆษณาจะต้องยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้ และมีมาตรการตรวจสอบหลังจากที่ได้รับอนุญาตโฆษณาแล้ว รวมทั้งจะมีการบัญญัติข้อห้ามการโฆษณาในสื่อบางประเภท เพื่อป้องกันการเข้าถึงสื่อของกลุ่มเด็ก เยาวชน นักดื่มหน้าใหม่ และประชาชนทั่วไป

ข้อเสนอของกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เสนอร่างกฎหมายฉบับประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ด้วยการยื่นเสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการโฆษณาตามมาตรา 32 โดยเสนอให้ยกเลิกความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และเสนอให้ยกเลิกนิยาม “โฆษณา” ตามกฎหมายด้วย

“มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณอันเป็นเท็จ”

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยินหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า”

ข้อเสนอเรื่องการโฆษณาของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามมาตรา 32 ที่เสนอโดยธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะสร้างผลเสียหลายประการคือ

ก) การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่มีมาตรการควบคุมใด ๆ กล่าวคือจะส่งผลทำให้ไม่มีกฎหมายห้ามโฆษณาและสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกต่อไป ผู้ประกอบการสามารถโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยเสรี

ข) การพิจารณาว่าโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณอันเป็นเท็จหรือไม่ จะทำให้เกิดปัญหาการตีความในอนาคต และไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความแตกต่างจากการโฆษณาสินค้าหรือบริการทั่วไปที่จะมีการโฆษณาหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าให้แก่ผู้บริโภค

ปัญหาการใช้กลยุทธ์ Brand DNA

สำหรับกรณีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใช้คือ surrogate marketing หรือกลยุทธ์ Brand DNA คือ การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอื่นที่มีใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือปัญหาการใช้เครื่องหมายการค้าที่มีความคล้ายคลึงกับเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บางครั้งเรียกว่าการใช้ตราเสมือน หัวหน้าโครงการและคณะได้ศึกษาวิจัยกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศในเรื่องนี้ไว้แล้ว¹¹ จึงไม่ขอกล่าวถึงในรายละเอียด

แม้ว่าการใช้เครื่องหมายการค้าที่คล้ายคลึงกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถือเป็นความผิดฐานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เพราะเข้าข่ายเป็นการโฆษณาแฝงอย่างหนึ่ง แต่ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มิได้กำหนดลักษณะความผิดไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งเป็นบทบัญญัติที่มีโทษอาญา จึงทำให้มีปัญหาในการปรับใช้

หัวหน้าโครงการได้เคยเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงโดยกำหนดบทบัญญัติใหม่ โดยใช้แนวทางการบัญญัติกฎหมายตาม พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 (มาตรา 31 มาตรา 32 และมาตรา 33) กล่าวคือ จะต้องกำหนดความผิดกรณีการใช้เครื่องหมายการค้าหรือสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงกำหนดความผิดฐานโฆษณาแฝงสินค้าอื่นที่ใช้เครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย

3.3 การขายหรือเสนอขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มีการซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางออนไลน์อย่างแพร่หลาย ทำให้เยาวชน นักดื่มหน้าใหม่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สะดวกมากขึ้น สามารถสั่งซื้อได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ขาดมาตรการตรวจสอบบุคคลที่สั่งซื้อที่มีความน่าเชื่อถือ หากมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จึงมีการออก **“ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563”** ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2563 ประกาศฉบับนี้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 30 (6) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เนื้อหาของประกาศฉบับนี้อยู่ในข้อ 1 และข้อ 2 ดังนี้

¹¹ ไพศาล ลิ้มสถิตย์, “รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการ มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาเครื่องหมายการค้าที่มีความคล้ายคลึงกับเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าและข้อเสนอในการแก้ไขกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” สนับสนุนโดย แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ สสส. (กันยายน 2563): น.72-86.

“ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยวิธีการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อผู้บริโภคโดยตรงหรือเป็นการดำเนินการใด ๆ ในลักษณะการเชิญชวนให้ซื้อ การเสนอขายหรือการขายสินค้าหรือบริการต่อผู้บริโภคโดยตรงด้วยการตลาดหรือบริการการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ขายและผู้บริโภคซื้อขายได้โดยไม่ต้องพบกัน

ข้อ 2 ประกาศนี้ไม่ใช้บังคับแก่กรณีการซื้อขายและการชำระราคาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ณ ร้านค้า ร้านอาหาร หรือสถานที่ที่ให้บริการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์”

เนื้อหาในข้อ 1 กำหนดให้การห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยวิธีการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จะใช้ในกรณีมีการเชิญชวนให้ซื้อ การเสนอขายต่อผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งแม้ว่ายังไม่มีการซื้อขายเสร็จสมบูรณ์ก็ตาม เช่น การโพสต์ใน เว็บไซต์หรือสื่อออนไลน์ที่มีการเสนอขายต่อผู้บริโภค ก็จะไม่สามารถทำได้ตามประกาศฉบับนี้ ในอดีตนั้น เคยมีเว็บไซต์ของห้างไฮเปอร์มาร์เก็ตบางแห่งได้โพสต์เสนอขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ แต่หลังจากที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ก็ทำให้มีการระงับการโพสต์ดังกล่าว

สำหรับการเสนอขาย หรือการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เสนอต่อผู้ประกอบการด้วยกันหรือเป็นกรณีคำสั่งซึ่งผู้บริโภคทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้ ก็ไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อ 1

เนื้อหาในข้อ 2 กำหนดให้ประกาศนี้ไม่ใช้บังคับแก่กรณีการซื้อขายและการชำระราคาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ณ ร้านค้า ร้านอาหาร หรือสถานที่ที่ให้บริการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เช่น กรณีที่ร้านอาหารที่ให้บริการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่ลูกค้าที่เข้าไปในร้าน โดยสั่งผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อออนไลน์ และมีการชำระราคาเงินที่ร้านอาหาร ก็จะไม่เข้ากรณีตามข้อ 1 หรือหากเป็นร้านค้าอย่างร้านสะดวกซื้อ หากเป็นกรณีที่ผู้บริโภคได้เดินทางมาซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยตนเองที่ร้านค้า โดยสั่งผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ก็จะไม่เข้ากรณีตามข้อ 1 เช่นกัน

3.4 หมวด 6 พนักงานเจ้าหน้าที่

ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มีข้อจำกัดหลายประการ ในที่นี้ขอนำเสนอเฉพาะประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายซึ่งควรมีการเสนอแก้ไขปรับปรุงในอนาคต ดังนี้

1) ปัญหาข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การเข้าไปในสถานที่เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กรณีปัญหาการติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ บนอาคารที่เป็นอาคารส่วนบุคคลหรืออาคารสำนักงานรวมของบริษัทเอกชน ซึ่งไม่ใช่เป็นสถานที่ของผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และไม่ใช่เป็นสถานที่ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ สถานที่เก็บเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวได้ จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในเรื่องนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2) อำนาจในการยึดหรืออายัดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 34 ก็บัญญัติไว้แคบมาก ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถยึดหรืออายัดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ได้ ในกรณีที่สิ่งที่ยึดเป็นกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขาย

3) ผู้ประกอบการไม่ยินยอมส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้งผู้ประกอบการยังถามเป็นข้อหาหรือว่ากระทำผิดในเรื่องใดบ้าง และจะถือว่าผิดมาตรา 44 หรือไม่ ทั้ง ๆ ที่กฎหมายบัญญัติอย่างชัดเจนว่าการไม่ยอมส่งเอกสารหรือวัตถุอื่นใดตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือเรียกเป็นความผิดอาญาคือ ปรับไม่เกิน 20,000 บาท ซึ่งถือว่าเป็นอัตราโทษที่ต่ำ และไม่มีโทษจำคุก ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายอื่นที่มีกำหนดโทษจำคุกไว้ด้วย เช่น จำคุกไม่เกิน 1 เดือน

4) ปัญหาความล่าช้าหรือไม่มีการออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายในบางจังหวัด ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้

ฉะนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องกำหนดโทษที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน เพื่อที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยควรศึกษากฎหมายต่างประเทศเพิ่มเติม

3.5 หมวด 7 บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 บัญญัติเรื่องโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ไว้ ซึ่งเป็นมาตรการที่เหมาะสมในบางกรณี อาจขาดความเหมาะสมที่จะใช้ในกรณีการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง โดยผู้กระทำความผิดควรได้รับการลงโทษอื่นที่มีโทษอาญาคือ โทษปรับทางปกครอง ในปัจจุบันมีกฎหมายใหม่หลายฉบับที่ใช้มาตรการการลงโทษทางปกครองแทนโทษอาญาเพราะมีประสิทธิภาพมากกว่า

ความแตกต่างของโทษทางปกครองกับโทษอาญา มีการศึกษาทางกฎหมายที่น่าสนใจคือ การลงโทษทางอาญาถือว่าเป็นโทษที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากมีโทษปรับและโทษจำคุกหากผู้กระทำผิดแพ้อคติ เมื่อเปรียบเทียบกับโทษทางแพ่ง โทษทางปกครอง อีกทั้งวัตถุประสงค์ในการกำหนดโทษอาญาเป็นเรื่องการลงโทษผู้กระทำผิดให้แก้แค้น ช่มชู้ เพื่อให้หลบจำ โดยพิจารณาจากลักษณะความผิดที่ได้กระทำได้

ในขณะที่กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายว่าด้วยการลงโทษ (*jus puniendi*) หากเป็นการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงควรกำหนด “โทษทางปกครอง” โดยเฉพาะโทษปรับทางปกครอง โดยฝ่ายปกครองอำนาจลงโทษผู้กระทำผิดได้เองโดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล ทำให้กระบวนการลงโทษเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันผู้กระทำผิดก็ไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือเสียประวัติเหมือนกับการถูกลงโทษอาญา¹²

คณะผู้วิจัยเห็นว่า ความผิดในบางมาตราตาม พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ควรพิจารณาเป็นการกำหนดโทษปรับทางปกครองแทนโทษอาญา เช่น มาตรา 31 ความผิด

¹² ศุภวัฒน์ สิงห์สูงษ์, เภมพ์พิจารณาในการเลือกกำหนดโทษทางปกครองแทนโทษอาญา จัดทำโดย สำนักกฎหมายปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, น.2.

เกี่ยวกับการห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนด เนื่องจากเป็นกรณีการกระทำผิดที่มีได้มีความร้ายแรง หรือกรณีความผิดตาม มาตรา 27 มาตรา 28 จึงควรกำหนดโทษปรับทางปกครองแทน และควรพิจารณาใช้โทษปรับทางปกครองที่มีอัตราค่าปรับสูงในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ค่าปรับทางปกครองตั้งแต่ 1 ล้านบาท ถึง 5 ล้านบาท และกำหนดค่าปรับรายวัน เพื่อเป็นมาตรการป้องกันการกระทำผิดในอนาคต

3.6 มาตรการใหม่ที่ยังมิได้บัญญัติใน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ประเด็นหรือกลไกควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใหม่ที่น่าสนใจ มีดังนี้

3.6.1 มาตรการควบคุมการอุปถัมภ์ของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การเสนอแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยมีสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นฝ่ายเลขานุการ ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2564 นั้น มีกลไกควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใหม่คือ การควบคุมการอุปถัมภ์ (sponsorship) ของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 32/3 และมาตรา 32/4

“มาตรา ๓๒/๓ ห้ามผู้ใดให้การอุปถัมภ์ หรือให้การสนับสนุนบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นการสร้างภาพลักษณ์ต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (๒) ที่ส่งผลหรือที่อาจส่งผลเสียต่อนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (๓) โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือโฆษณาตามมาตรา ๓๒/๒
- (๔) ส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (๕) ลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

ควบคุม

“ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับการบริจาค หรือการช่วยเหลือตามมนุษยธรรมในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรง”

“มาตรา ๓๒/๔ ห้ามผู้ใดเผยแพร่กิจกรรมหรือข่าวสาร เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามมาตรา ๓๒/๓”

ข้อสังเกตคือ การควบคุมการให้ทุนอุปถัมภ์ (sponsorship) ของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยกระทรวงสาธารณสุข ใช้แนวทางเดียวกันกับ พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มาตรา 35 แต่ก็มีเนื้อหาที่แตกต่างกันในรายละเอียด กล่าวคือ มาตรา 32/3 วรรคหนึ่ง ได้เพิ่มเติมลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมด้วย ซึ่งก็น่าจะเป็นข้อดีในกรณีที่พบว่ามีการดำเนินการหรือกิจกรรมการอุปถัมภ์ (sponsorship) ที่ส่งผลเสียต่อประชาชน เช่น กรณีที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน

มาตรา 32/3 วรรคสอง กำหนดข้อยกเว้นกรณีการอุปถัมภ์ของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถดำเนินการได้คือ การบริจาค หรือการช่วยเหลือตามมนุษยธรรมในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรง อย่างไรก็ตาม การบัญญัติในลักษณะนี้อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการตีความเช่นกัน เพราะข้อยกเว้นตาม มาตรา 32/3 วรรคสอง มิได้ระบุขอบเขตกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน เช่น หน่วยงานของรัฐสามารถรับเงินหรือสิ่งของบริจาคจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ไม่ถึงเป็นการกระทำผิดตามมาตรา 32/3 วรรคหนึ่ง

มาตรา 32/4 กำหนดเรื่องข้อห้ามในการเผยแพร่กิจกรรมหรือข่าวสาร เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามมาตรา 32/3 เช่น ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดกิจกรรมบริจาคสิ่งของให้แก่หน่วยงานของรัฐ ธุรกิจและหน่วยงานที่รับบริจาคจะต้องห้ามเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดกิจกรรมดังกล่าวก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามมาตรา 32/3

จากประสบการณ์ของหัวหน้าโครงการพบว่า กรณีที่อาจเทียบเคียงได้คือ บริษัทบุหรี่หรืออุตสาหกรรมยาสูบที่บริจาคเงินหรือสิ่งของ มีการประชาสัมพันธ์ข่าวกิจกรรมดังกล่าวทางเว็บไซต์ ซึ่งถือเป็นความผิดตามกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น ข่าวในเว็บไซต์ของการยาสูบแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2563 นายชำนาญ อ่ำสะอาด รองผู้ว่าการด้านการผลิต เป็นผู้แทนการยาสูบแห่งประเทศไทย ร่วมบริจาคเงินสมทบทุนผ้าป่าสามัคคีเพื่อติดตั้งป้ายไฟทางเข้าสถานีตำรวจภูธรอุทัย ณ สถานีตำรวจภูธรอุทัย อำเภออุทัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา¹³

ข่าวกิจกรรม การยาสูบแห่งประเทศไทย ร่วมบริจาคน้ำดื่มให้กับประชาชนในเขตคลองเตย และอาสาสมัครต่าง ๆ ที่ช่วยกันแก้ปัญหาการระบาดของ Covid-19 โดยมีนางสาวปิยธิดา นิยม ผู้อำนวยการเขตคลองเตย เป็นผู้รับมอบ ณ สำนักงานเขตคลองเตย เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2564¹⁴

อนึ่ง ร่างกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุขมิได้กำหนดเรื่องหน้าที่ของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จะต้องรายงานข้อมูลการจัดกิจกรรมการอุปถัมภ์ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่ม ฯ ทำให้ภาครัฐไม่มีข้อมูลการตลาดของธุรกิจในส่วนนี้

¹³ ยสท. บริจาคเงินสมทบทุนผ้าป่าสามัคคีสถานีตำรวจภูธรอุทัย พระนครศรีอยุธยา (15 ตุลาคม 2563) (สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2564) at <https://www.thaitobacco.or.th/th/2020/10/0031976.html>

¹⁴ การยาสูบแห่งประเทศไทย ร่วมบริจาคน้ำดื่มจำนวน 28,800 ขวด เพื่อร่วมแบ่งปันให้กับประชาชนในเขตคลองเตย และอาสาสมัครต่าง ๆ ที่ช่วยกันแก้ปัญหาการระบาดของ Covid-19 (สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2564) at <https://www.thailandplus.tv/archives/325014>

กรณีศึกษาการให้การสนับสนุนทางการเงินของธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่สโมสรฟุตบอลไทย เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับประเด็นการควบคุมการอุปถัมภ์ (sponsorship) ของธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยคณะผู้วิจัยได้ข้อมูลจาก เพจ #Mainstand¹⁵ มีเนื้อหา ดังนี้

“กว่า 10 ปี ที่ "ช้าง" อยู่เคียงข้างฟุตบอลไทย ในทุกระดับ ให้การสนับสนุน ส่งเสริมนักฟุตบอล เดินหน้าสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ฟุตบอลระดับสโมสร ก็เป็นภาคส่วนที่ "ช้าง" ให้ความสำคัญ โดยปัจจุบัน มีสโมสรที่ "ช้าง" ให้การสนับสนุนอยู่ทั่วประเทศ และนี่คือสโมสรในระดับไทยลีก 1 , ไทยลีก 2 และ ไทยลีก 3 รวมถึงฟุตซอลไทยลีก ที่ช้างให้การสนับสนุน”

ไทยลีก 1 ได้แก่ -บุรีรัมย์ ยูไนเต็ด -ชลบุรี เอฟซี -สุพรรณบุรี เอฟซี -ราชบุรี มิตรผล เอฟซี -โปลิศ เทโร เอฟซี -สมุทรปราการ ซิตี้ -ประจวบ เอฟซี

ไทยลีก 2 ได้แก่ -สุโขทัย เอฟซี -ตราด เอฟซี -อยุธยา เอฟซี -แพร่ ยูไนเต็ด -ราชนาวิ -ลำปาง เอฟซี -นครปฐม ยูไนเต็ด -ลำพูน วอริเออร์

ไทยลีก 3 ได้แก่ -กำแพงเพชร เอฟซี -อ่างทอง เอฟซี -ฉะเชิงเทรา ไฮเทค เอฟซี -ทหารบก เอฟซี -พิษณุโลก เอฟซี -อุตรดิตถ์ เอฟซี -สุรินทร์ ซิตี้ -อัสสัมชัญ ยูไนเต็ด

ฟุตซอลลีก ได้แก่ -พีทีที บลูเวฟ ชลบุรี -สุราษฎร์ธานี เอฟซี

3.6.2 การกำหนดหน้าที่ของผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยออกแบ่งเป็นประเภทตี้มที่ร้าน และประเภทซื้อกลับ

ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดย ภาคีป้องกัน และลดผลกระทบจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ภปค.) นำโดย เครือข่ายองค์กรงดเหล้า มีการเสนอกฎใหม่คือ การกำหนดประเภทของร้านนั่งตี้มที่ร้าน กับประเภทซื้อกลับ รวมถึงการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไว้ในร่างกฎหมายอีกด้วย โดยใช้กรณีศึกษาต่างประเทศหลายประเทศซึ่งจะมีการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไว้ด้วย ในรายงานวิจัยนี้ บทที่ 3 ก็ได้นำเสนอตัวอย่างของประเทศนิวซีแลนด์ไว้ด้วย นอกเหนือจากการออกใบอนุญาตของผู้ขาย ๆ แล้ว ซึ่งการเสนอให้มีบทบัญญัติดังกล่าว มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลังซึ่งออกใบอนุญาตขายสุราตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 แต่อย่างใด จึงไม่ถือเป็นการเสนอกฎหมายที่ซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาของร่าง พ.ร.บ.ฉบับประชาชนฝ่ายสุขภาพ กำหนดนิยาม “ผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” รวมถึงกำหนดหน้าที่ของผู้ขาย ๆ ในมาตรา 29/1 ดังนี้

“ผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” หมายความว่า ผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ประเภทไม่ตี้มที่ร้าน และผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ประเภทตี้มที่ร้าน โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตหรือไม่ก็ตาม เช่น ผู้จัดการ พนักงาน เจ้าของ ผู้รับผิดชอบในการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

¹⁵ "ช้าง" อยู่เคียงข้างสโมสรฟุตบอล ไทย (30 กรกฎาคม 2564) at <https://www.facebook.com/MainStandTH/posts/964146984144997>

“มาตรา ๒๙/๑ ผู้ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ประเภทไม่ตัดที่ร้าน

(ก) ประจำอยู่ ณ สถานที่ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายสุรา

(ข) ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม

(ค) ดูแลการปฏิบัติเกี่ยวกับขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์แก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้ถูกต้องครบถ้วน

(ง) ไม่อนุญาตให้ผู้ใดบริโภคเครื่องตัดแอลกอฮอล์ในสถานที่ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์หรือบริเวณสถานที่ดังกล่าวที่ผู้ขายดูแล

(จ) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม

(๒) ผู้ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ประเภทตัดที่ร้าน

(ก) ประจำอยู่ ณ สถานที่ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายสุรา

(ข) ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม

(ค) ดูแลการปฏิบัติเกี่ยวกับขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์แก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้ถูกต้องครบถ้วน

(ง) ไม่อนุญาตหรือยินยอมให้ผู้ที่มีอาการเมามาอยู่ในสถานที่ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในประกาศ

(จ) ไม่อนุญาตหรือยินยอมให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การกระทำอันไม่สงบเรียบร้อยในสถานที่ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ หรือการกระทำผิดตามกฎหมายอื่น ๆ เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในประกาศ

(ช) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม”

หัวหน้าโครงการในฐานะอนุกรรมการร่าง ฯ ได้เคยเสนอให้มีเรื่องหน้าที่ของผู้ขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ในร่างกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุขด้วย คณะอนุกรรมการร่าง ฯ ยังมีได้นำมาพิจารณา

3.6.3 สิทธิในการฟ้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งแก่ผู้เสียหายจากอุบัติเหตุ

ข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนในแต่ละปีมีผู้เสียชีวิต พิการ หรือได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะช่วงสงกรานต์ เทศกาลปีใหม่ แม้ว่าในช่วงโควิด 19 ประชาชนจะมีการเดินทางลดน้อยลง

ไปอย่างมากก็ตาม ทำให้มียอดผู้ประสบอุบัติเหตุลดลง เช่น ข้อมูลจากศูนย์อำนวยการและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 ได้สรุปอุบัติเหตุทางถนนระบุว่า ช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 ระหว่างวันที่ 27 ธ.ค. 2562 - 1 ม.ค. 2563 มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุ 3,076 ครั้ง มีผู้บาดเจ็บ 3,160 คน และมีผู้เสียชีวิต 317 คน สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ ขับรถในขณะเมาสุรา และขับรถโดยใช้ความเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด ยานพาหนะที่เกิดเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ และรถกระบะ¹⁶ นายวิฑูรย์ สุนทรชจิต อธิบดีกรมคุมประพฤติเปิดเผยสถิติคดีที่ศาลสั่งคุมความประพฤติในช่วงเทศกาลปีใหม่พ.ศ. 2564 ว่า เมื่อวันที่ 3 ม.ค.2563 เป็นวันที่ศาลปิดทำการ จึงทำให้ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการคุมความประพฤตินี้จำนวนเพียง 326 คดีเป็นคดีขับรถในขณะเมาสุราทั้งหมด ซึ่งขณะนี้อยอดสถิติคดีสะสมรวมจำนวนทั้งสิ้น 2,522 คดีจำแนกเป็น คดีขับรถขณะเมาสุรา จำนวน 2,399 คดีคิดเป็น 95.12% คดีขับเสพ จำนวน 105 คดีคิดเป็น 4.16% คดีขับรถประมาทจำนวน 18 คดีคิดเป็น 0.71%¹⁷ สำหรับข้อมูลสถิติอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์ปี 2563 จะไม่ได้นำมาพิจารณา เนื่องจากการออกมติคณะรัฐมนตรีเลื่อนวันหยุดเทศกาลสงกรานต์ปี 2563 ช่วงวันที่ 13-15 เม.ย. 2563 ออกไปก่อน เป็นครั้งแรกของไทย เนื่องด้วยการระบาดของโรคโคโรนาไวรัสโควิด 19

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ในช่วงแต่ละปีน่าจะมีจำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกรณีที่สาเหตุของอุบัติเหตุเกิดจากการดื่มแล้วขับ การฟ้องเรียกค่าเสียหายในคดีแพ่งทั่วไปไม่สามารถเยียวยาผู้เสียหายและครอบครัวอย่างเหมาะสม ผู้เสียหายส่วนใหญ่และทนายของ ผู้เสียหายที่เสียชีวิตมักจะไม่ได้รับการเยียวยาจากผู้ขับช้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังไม่มียกกฎหมายบัญญัติให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมรับผิดชอบด้วยเหมือนกับกฎหมายต่างประเทศ

ศูนย์วิจัยปัญหาสุราได้เคยให้ทุนวิจัยในเรื่องนี้แล้ว โดยมี อาจารย์ ดร.อรัชมน พิเชฐวรกุล เป็นหัวหน้าโครงการ¹⁸ ซึ่งได้ศึกษากฎหมายประเทศฝรั่งเศส กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐนิวยอร์กและมลรัฐอิลลินอยส์ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้ประกอบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมามากอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในการวินิจฉัยความผิดของผู้ประกอบการ ควรนำหลักการกักขังแห่งภัยอย่างประเทศอเมริกามาใช้บังคับ กล่าวคือ ผู้เสียหายจะฟ้องผู้ประกอบการฐานละเมิดได้ก็ต่อเมื่อผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผิดกฎหมาย เช่น จำหน่ายให้บุคคลที่มีอาการเมามากจนครองสติไม่ได้ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ แล้วถูกค้าไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

คณะผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ อ.อรัชมนว่า จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย โดยหัวหน้าโครงการได้นำแนวคิดนี้มาเสนอต่อ ภาคีภาคประชาชนควบคุมแอลกอฮอล์ ทำให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยเพิ่มสิทธิแก่ประชาชนในการฟ้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง โดยเพิ่มหมวด ๕/๑ การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย คือเป็นกรณีที่ได้รับบาดเจ็บถึงแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินหรือสิทธิ

¹⁶ 'เมาแล้วขับ' ยังแชมป์อุบัติเหตุปีใหม่ แต่สถิติเจ็บ-ตายลดลง (2 มกราคม 2563) at <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/860430>

¹⁷ เปิดสถิติคุมประพฤติปีใหม่พุ่ง 2,500 คดี 'เมาแล้วขับ' สูงสุด! (4 มกราคม 2564) at <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/860430>

¹⁸ อรัชมน พิเชฐวรกุล และพรพล เทศทอง, รายงานฉบับสมบูรณ์ ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคม (กรกฎาคม 2563) สนับสนุนโดย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา และ สสส., น.155-159.

อย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นผลจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ซึ่งซบซึ้งหรือควบคุมยานพาหนะ สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งจากผู้ซบซึ้ง รวมถึงฟ้องเรียกให้ ผู้ขายเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายรับผิดชอบร่วมด้วย การฟ้องคดีใช้ค่าเสียหายทาง แพ่งโดยถือเป็นคนตีผู้บริโภคนั้นมีข้อดีหลายประการ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มูลนิธิ สมาคมคุ้มครอง ผู้บริโภคสามารถฟ้องคดีแทนผู้เสียหายจากอุบัติเหตุได้ด้วย

เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของภาค ประชาชนฝ่ายสุขภาพ ได้เสนอไว้ในมาตรา 33/1 และมาตรา 33/2 มีดังนี้

“มาตรา ๓๓/๑ ผู้ที่ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่ง อย่างใดอันเป็นผลจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ซึ่งซบซึ้งหรือ ควบคุมยานพาหนะ รวมถึงบิดา มารดา ผู้สืบสันดาน สามเษหรือภริยา ญาติ ผู้ปกครอง ผู้อนุบาลของ ผู้เสียหาย หรือบุคคลอื่นที่รับมอบอำนาจจากผู้เสียหาย มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ซบซึ้งหรือผู้ ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวซึ่งตีเครื่องตีแอลกอฮอล์รวมถึงผู้ขายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เสียหาย โดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๒๙/๑ หรือมาตรา ๓๐

คดีฟ้องเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นคนตีผู้บริโภคหรือใช้วิธีพิจารณาตาม กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค

ในการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มี สิทธิฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายแทนผู้บริโภคหรือสมาชิกของสมาคมหรือมูลนิธิได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ผู้ก่อ ความเสียหายตามวรรคหนึ่งอาจต้องชดใช้เงินค่าเสียหายตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสิบล้านบาท แต่ศาลอาจ พิจารณากำหนดค่าเสียหายมากกว่าที่กำหนดไว้ก็ได้”

“มาตรา ๓๓/๒ การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๓๓/๑ ถ้ามิได้นำคดีสู่ศาล ภายในกำหนดสองปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ก่อความเสียหายหรือผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืน บทบัญญัติกฎหมาย แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย ให้สิทธิในการนำคดีสู่ศาลเป็นอันสิ้นไป”

ข้อเสนอของภาคประชาชนในการเสนอแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2564 สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) โดย ภก.สงกรานต์ ภาคโชคดี ผู้อำนวยการ สคล. ได้ทำหนังสือเรียน ประธานอนุกรรมการ พิจารณา (ร่างแก้ไข) พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ (ศ.ดร.บรรเจ็ด สิงคะเนติ) เรื่อง เสนอปรับปรุง (ร่างแก้ไข) พรบ.ควบคุม เครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยมีข้อเสนอที่เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุม เครื่องตีแอลกอฮอล์จังหวัด และคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร มี รายละเอียดดังนี้

“ขอให้เพิ่มเติม ในมาตรา ๑๘ และ ๑๙ ให้มีภาคประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการควบคุม ควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ(๔) ในคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี

แอลกอฮอล์จังหวัด และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับชาติ ในมาตรา ๑๐(๔) และในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ในหลายจังหวัดที่ให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วม เป็นคนที่ตื่นตัวกับงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้มีการประชุม และปฏิบัติการจริง มีประสิทธิภาพกว่า จังหวัดที่ไม่มีภาคประชาสังคมมีส่วนร่วม”

ต่อมาเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2564 มีการจัดประชุม “คณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” โดยมีวาระเพื่อพิจารณาคือ ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของกระทรวงสาธารณสุขที่เปิดให้มีการรับฟังความเห็นระหว่างวันที่ 25 มิถุนายน ถึง 9 กรกฎาคม 2564 ทางเว็บไซต์ของกรมควบคุมโรค¹⁹ ผลปรากฏว่า ที่ประชุมคณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ฯ ที่มี ศ.ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ เป็นประธาน มิได้นำข้อเสนอของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้ามาพิจารณาประกอบเป็นข้อมูลแต่อย่างใด ซึ่งอาจเป็นเพราะได้พ้นกำหนดเวลารับฟังความเห็นร่าง พ.ร.บ.แล้ว

¹⁹ เว็บไซต์ของกรมควบคุมโรค <http://alcoholact.ddc.moph.go.th/act/>

บทที่ 4

กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศนิวซีแลนด์

4.1 นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้จัดทำนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ “นโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ ค.ศ.2015 – 2020” (National Drug Policy 2015 to 2020)¹ (แผนภาพที่ 4.1) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบายการควบคุมสารเสพติด ซึ่งครอบคลุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติดหรือสารเสพติดประเภทต่าง ๆ เนื่องจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ถือเป็นสารเสพติดอย่างหนึ่ง นโยบายดังกล่าวมีเป้าหมายหลักคือ การลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสารเสพติดอื่น ๆ ส่งเสริมและป้องกันสุขภาพและสุขภาวะของประชาชน นโยบายนี้ให้ความสำคัญกับมาตรการแทรกแซงที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people-centred intervention system) ซึ่งจะคำนึงถึงพฤติกรรมของบุคคลแต่ละราย สภาพแวดล้อม และความแตกต่างของช่วงวัยของแต่ละบุคคล

สารเสพติดประเภทต่างกัณย่อมจะมีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน และต้องมีวิธีควบคุมหรือจัดการปัญหาที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น เมทแอมเฟตามีน (methamphetamine) หรือยาบ้า มาตรการที่ได้ผลคือ การจัดการกับสายการผลิตหรือการจัดการ และจำหน่าย รวมถึงการใช้ สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สิ่งที่ต้องดำเนินการคือ การทำให้คนที่ดื่มดื่มในปริมาณที่ไม่มากเกินไป และหากเป็นสตรีมีครรภ์หรือผู้ที่วางแผนที่จะมีบุตร ก็ควรงดดื่มโดยไม่มีข้อยกเว้น

การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อลดพฤติกรรมกรรมการบริโภคสารเสพติดที่เป็นอันตราย ภาครัฐจะต้องมีความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายและบทลงโทษที่ได้สัดส่วนกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และมีข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ ในกรณีของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รัฐบาลจะต้องกำหนดกฎหมายที่ควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่ม ๆ และจะต้องสร้างกฎหมายที่ให้ชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ (local communities) มีส่วนร่วมในการควบคุมมากขึ้นด้วย โดยดำเนินการผ่านกฎหมายชื่อว่า “กฎหมายว่าด้วยการขายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค.ศ.2012” (the Sale and Supply of Alcohol Act 2012) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งลดปริมาณแอลกอฮอล์สำหรับผู้ขับขี่ยานพาหนะ (blood-alcohol limit for driving) การเพิ่มเรื่องการตรวจปริมาณแอลกอฮอล์ (alcohol screening) ให้มากขึ้น รวมถึงการจัดการหรือรักษาผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ใน “ระบบบริการปฐมภูมิ” (Primary care)

แผนปฏิบัติการต่าง ๆ ได้บรรจุอยู่ใน National Drug Policy ฉบับนี้ ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของคณะกรรมการกฎหมาย (the Law Commission’s recommendations) ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะต่อกฎหมายยาเสพติดเดิมคือ the Misuse of Drugs Act 1975 และสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของ Expert Advisory Committee on Drugs ที่ทำให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงยาที่ควบคุม (ยาเสพติด) เพื่อใช้ในทางการแพทย์อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันก็สามารถลดความเสี่ยงในการทางกฎหมาย

¹ <https://www.health.govt.nz/publication/national-drug-policy-2015-2020>

การประเมินทางเลือกในการดำเนินคดีฐานครอบครอง ความเสี่ยงในการเบี่ยงเบนคดี (diversion) การประเมินทางเลือกอื่นนอกจากการดำเนินคดีอาญา

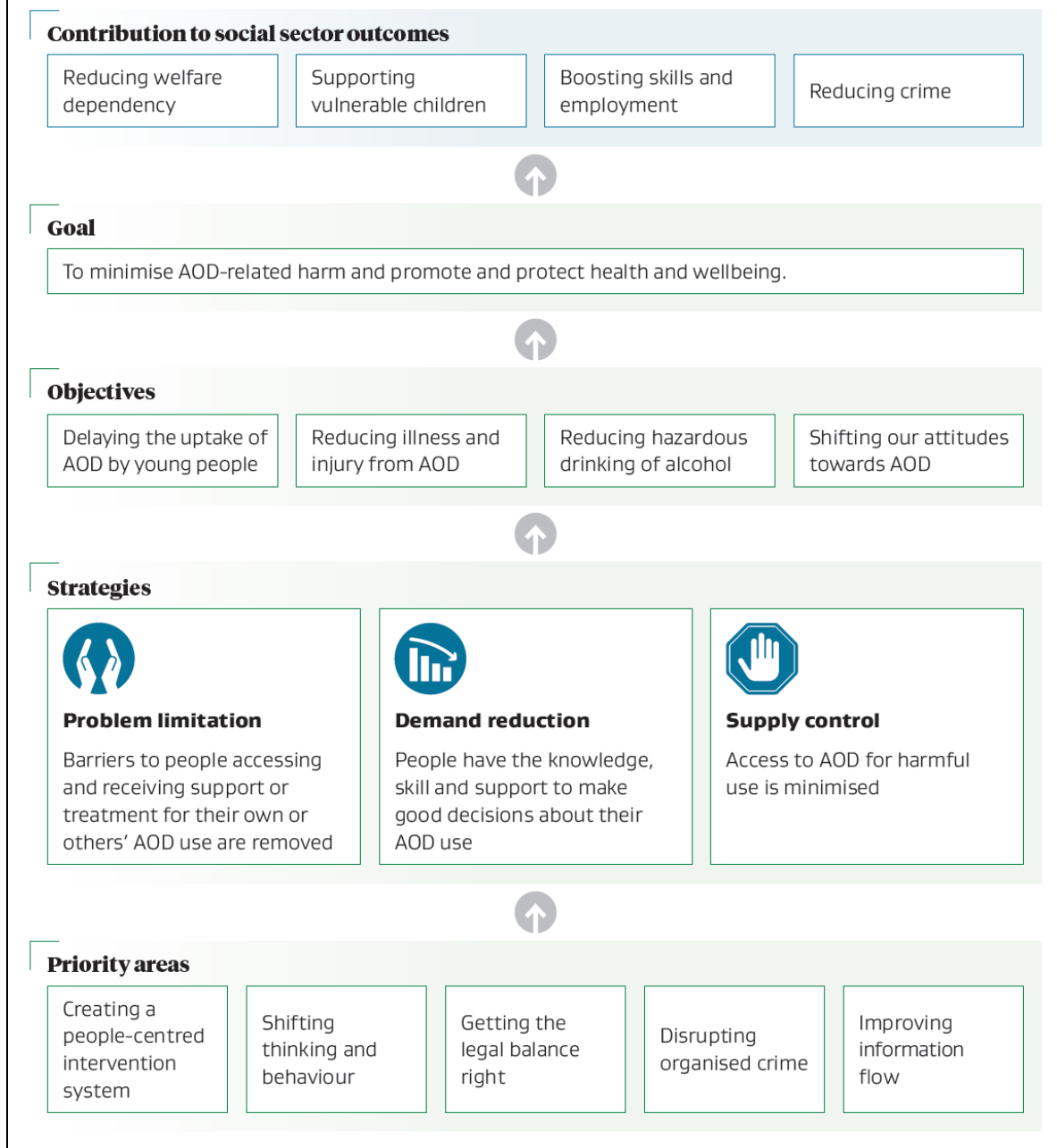
จากการศึกษาพบว่า นโยบายและกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิวซีแลนด์ ประสบความสำเร็จในการลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น (alcohol and other drug - AOD) โดยเฉพาะประสิทธิภาพในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีอัตราการบริโภคที่ลดลงจากอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรคิดเป็นร้อยละ 18 ในช่วงระหว่างปี ค.ศ.2006/2007 เป็นเหลืออัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างปี 2013/2014 เหลือร้อยละ 16

ข้อมูลสถิติของกระทรวงสุขภาพนิวซีแลนด์ (Ministry of Health) ปี 2015 ระบุว่า ประชากรนิวซีแลนด์มีอัตราการใช้หรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดในอัตราค่อนข้างสูง กล่าวคือ ในช่วงชีวิตคนคนหนึ่งมีจำนวนประชากรร้อยละ 44 ที่เคยใช้ลองเสปสารเสพติดผิดกฎหมาย (ได้แก่ กัญชา ยาอี (ecstasy) หรือเรียกว่า ยาเลิฟ และเมทแอมเฟตามีนตามลำดับ) และมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 93 ที่ดื่มหรือเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี จำนวน 1 ใน 4 เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คนนิวซีแลนด์บางส่วนที่ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่นจะมีปัญหาพึ่งพาสารเสพติดเหล่านี้ทางกายหรือจิตใจ (psychologically or physiologically dependent) กล่าวคือ มีความจำเป็นที่จะใช้สารเสพติดเหล่านี้ เพื่อที่จะทำให้สามารถทำงานหรือดำเนินชีวิตได้ตามปกติ มีการประมาณการณ์ว่า ประชากรร้อยละ 12 ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้²

² Inter-Agency Committee on Drugs. 2015, *National Drug Policy 2015 to 2020*. Wellington: Ministry of Health: p.1.

แผนภาพที่ 4.1 “นโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ ค.ศ.2015 – 2020”

(National Drug Policy 2015 to 2020)

เป้าหมายหลักของนโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ ค.ศ.2015 – 2020 ของนิวซีแลนด์คือ การลดอันตรายที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น สร้างเสริมสุขภาพ และคุ้มครองสุขภาพและสุขภาวะของคนนิวซีแลนด์ (to minimise AOD-related harm and promote and protect health and wellbeing for all New Zealanders)

แนวทางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะต้องเกิดจากความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบุคคลที่ใช้สารเสพติดดังกล่าว ครอบครัวของเขา เพื่อน ชุมชน และสังคม แนวคิดในการลดอันตรายที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น ครอบคลุมถึงการป้องกันและลดอันตรายต่อสุขภาพ สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพ และคุ้มครองสุขภาพ และสุขภาวะของคนนิวซีแลนด์ จะประกอบด้วยความจำเป็นหรือต้องการทางกายภาพ จิตใจ และสังคม เพื่อที่สร้างปัจจัยคุ้มกันบุคคล ครอบครัว และชุมชน

ความก้าวหน้าที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ จะสร้างผลกระทบทางสังคมในวงกว้าง โดยเฉพาะการให้บริการของรัฐที่ดีขึ้น (Better Public Services Result Areas) รวม 4 ด้านของรัฐบาล ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประเด็นต่อไปนี้เป็นคือ การลดการพึ่งพาสวัสดิการสังคม (welfare dependency) การสนับสนุนเด็กที่เป็นกลุ่มเปราะบาง การพัฒนาทักษะและการจ้างงาน และการลดอาชญากรรม

วัตถุประสงค์หลักของ “นโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ ค.ศ.2015 – 2020” (National Drug Policy 2015 to 2020) มีดังนี้

1. Delaying the uptake of AOD by young people
2. Reducing illness and injury from AOD
3. Reducing hazardous drinking of alcohol
4. Shifting our attitudes towards AOD

เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการคือ การลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น จึงต้องมีการพัฒนาตัวชี้วัดและมาตรการต่าง ๆ ขึ้น โดยใช้ข้อมูลล่าสุดที่มีอยู่ในการประเมินผล รวมถึงการคาดการณ์ในอนาคต นโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติได้กำหนดให้มีโครงสร้างที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่ดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐบาล เพื่อที่จะลดอันตราย และสร้างเสริมสุขภาพ สุขภาวะของประชาชน กิจกรรมทั้งหลายแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ได้แก่

1) การจำกัดสภาพปัญหา (problem limitation) คือ การลดอันตรายจากการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น ครอบคลุมถึงการให้อุปกรณ์ที่มีความปลอดภัยแก่ผู้ใช้สารเสพติด การสร้างหลักประกันว่าผู้ใช้จะสามารถเข้าถึงบริการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพในระบบสุขภาพของนิวซีแลนด์ และมีการสนับสนุนการฟื้นฟูบุคคลด้วย เช่น การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกของบุคคลที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงสารเสพติด

2) การลดอุปสงค์ (demand reduction) เป็นการดำเนินการเพื่อลดลดความต้องการในการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น กิจกรรมตามยุทธศาสตร์นี้คือ การชะลอหรือป้องกันการใช้หรือบริโภคสารเสพติด วิธีการดำเนินการคือ การให้การศึกษา ข้อมูล ความรู้ การสร้างเสริมสุขภาพ

การออกมาตรการควบคุมการโฆษณาและการทำตลาดที่เข้มงวด รวมถึงการสร้างเงื่อนไขที่จะทำให้ประชาชนหันไปใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่นอีก โดยดำเนินการผ่านการริเริ่มหรือดำเนินการของชุมชน เช่น การทำให้เด็กนักเรียนอยู่ในโรงเรียน

3) การควบคุมอุปทาน (supply control) เป็นมาตรการที่ช่วยจำกัดหรือลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น ได้แก่ การควบคุมชายแดนของประเทศนิวซีแลนด์เพื่อป้องกันการลักลอบนำสารเสพติดผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศ และการจัดการปลูก การผลิตและการจัดการสายผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ ยังต้องมีการควบคุมและจัดการสารการผลิตสารเสพติดถูกกฎหมายคือ สารเสพติดที่ถูกกฎหมายโดยมีการจัดทำแนวปฏิบัติในการสั่งใช้ยา เงื่อนไขการอนุญาต และกำหนดเวลาที่สามารถให้บริการได้

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ข้างต้น จะต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้อง มีคุณภาพ แนวทางการจัดการปัญหาของนิวซีแลนด์มีความคล้ายคลึงกับการในหลายประเทศคือ ประเทศสหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และหลายประเทศที่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรป

1. Delaying the uptake of AOD by young people

มาตรการสำคัญคือ จัดให้มีระบบรายงานข้อมูลการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่นสำหรับผู้มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ผ่านการสำรวจข้อมูลสุขภาพประชากร (New Zealand Health Survey) ที่ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี มีการศึกษาปัจจัยทางครอบครัวและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสารเสพติด

2. Reducing illness and injury from AOD

ข้อมูลการศึกษาในปี 2013 ระบุว่า มีชาวนิวซีแลนด์ราว 800 คนต่อปีที่ต้องเสียชีวิตอันเป็นผลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบาดเจ็บจนเสียชีวิตจากอุบัติเหตุส่วนใหญ่มีสาเหตุจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีอัตราของผู้ป่วยโรคมะเร็งที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปีเพิ่มสูงขึ้นจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีรายงานการศึกษาว่า การหยุดหรือลดความถี่ในการการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ จากการบริโภคทุกวันในช่วงเวลา 2-3 เดือน จะสามารถทำให้มีอาการถอนยาได้ แต่ส่วนใหญ่จะมีอาการเล็กน้อยถึงปานกลาง ไม่รุนแรง แผนการป้องกันการกลับไปเสพติด (relapse prevention) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จำเป็นที่จะต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูจะเริ่มตั้งแต่การรักษาในระบบปฐมภูมิไปจนถึงแพทย์เฉพาะทาง มาตรการสำคัญคือ กรณีที่ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยว่าต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูจากการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น จะต้องได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาตั้งแต่เมื่อได้รับการวินิจฉัยว่าในระยะแรก

3. Reducing hazardous drinking of alcohol

ข้อมูลกระทรวงสุขภาพนิวซีแลนด์ปี 2014 ชาวนิวซีแลนด์ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่นมีจำนวนราว 575,000 คน โดยเป็นกลุ่มเยาวชน คนรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 43 เมื่อปี 2006-2007 ลดลงเหลือร้อยละ 33 ในปี 2013-2014

4. Shifting our attitudes towards AOD

มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้คนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดอื่น เช่น การสังสรรค์ การผ่อนคลายความเครียดหรืออารมณ์ซึมเศร้า การร่วมกิจกรรมบางอย่าง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และยังมีปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีส่วนสำคัญ และเป็นปัจจัยที่ทำให้ยากในการเลิกบริโภคหรือเข้าถึงการฟื้นฟู เช่น ความรุนแรงในครอบครัว ความกดดัน การว่างงาน และหรือปัญหาด้านสุขภาพจิต แต่เมื่อมีการใช้เครื่องดื่มหรือสารเสพติดเหล่านี้กลับทำให้มีอาการแย่ลง แม้ว่าการใช้ส่วนใหญ่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาก็ตาม

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบาย นโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ

นิวซีแลนด์มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อน “นโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ” และมาตรการต่าง ๆ 2 องค์การคือ³

1. Inter-Agency Committee on Drugs (IACD) เป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ติดตามการดำเนินการตามนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ริเริ่มหน่วยงานของรัฐ รวมถึงนโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ องค์ประกอบของ IACD ประกอบด้วยผู้บริหารของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหารกระทรวงสุขภาพ (Ministries of Health), กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงพัฒนาสังคมและความยุติธรรม (Social Development and Justice) the New Zealand Police, the New Zealand Customs Service และ กรมคุมประพฤติ (the Department of Corrections)

2. Expert Advisory Committee on Drugs (EACD) เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นในปี 2000 เมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายชื่อว่า Misuse of Drugs Act 1975 โดยมีอำนาจหน้าที่ควบคุมสารเสพติด โดยการจำแนกประเภทของสารเสพติดต่าง ๆ ตามความเสี่ยงหรืออันตรายต่อบุคคลหรือต่อสังคม ซึ่งมีระดับแตกต่างกันไป

บทบาทสำคัญอีกประการของคณะกรรมการ EACD มี 3 ประการคือ

- ดำเนินการทบทวนสารเสพติด (controlled drugs) และยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ (narcotic or psychotropic substances)
- ให้คำแนะนำทางวิชาการหรือทางเทคนิคแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพเกี่ยวกับการจัดประเภทสารเสพติด
- สร้างความตระหนักรู้ของประชาชนในเรื่องสารเสพติด โดยเผยแพร่เอกสาร รายงาน และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

³ National Drug Policy Committees at <https://www.health.govt.nz/new-zealand-health-system/key-health-sector-organisations-and-people/ministerial-health-committees/national-drug-policy-committees>

จึงกล่าวได้ว่า คณะกรรมการคณะนี้มีหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่รัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะผลักดันข้อเสนอดังกล่าวต่อรัฐสภาเพื่อให้พิจารณาดำเนินการต่อไปหรือไม่

องค์ประกอบคณะกรรมการ EACD มีกรรมการ 11 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านเภสัชศาสตร์ (pharmacology) ด้านพิษวิทยา (toxicology) ด้านยาและการบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (drug and alcohol treatment) ด้านจิตวิทยา และด้านเวชศาสตร์ชุมชน (community medicine)

กลุ่มที่ 2 กรรมการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 3 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านต่อไปนี้ ด้านสาธารณสุข ด้านการใช้ยาที่เหมาะสมและความปลอดภัยในการใช้ยา รวมถึงการเข้าถึงยาของประชาชน และด้านตรวจคนเข้าเมือง

กลุ่มที่ 3 กรรมการโดยตำแหน่งและตัวแทนองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม และผู้แทนองค์กรด้านคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูบำบัดผู้ใช้ยาหรือผู้ติดยา (drug treatment services)

4.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁴

นิวซีแลนด์มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายหน่วยงาน โดยมีกระทรวงสุขภาพเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้

กระทรวงสุขภาพ (Ministry of Health) ของนิวซีแลนด์เป็นหน่วยงานหลักและเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่บูรณาการเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน

หน่วยอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่

Health Promotion Agency (HPA) หรือ Te Hiringa Hauora ในภาษาเมารี หรืออาจเรียกว่า สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยงานของรัฐที่เรียกว่า a Crown entity มีความเป็นมาจากการควบรวมหน่วยงาน 2 หน่วยงานคือ Alcohol Advisory Council (ALAC) และ Health Sponsorship Council (HSC) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายชื่อว่า New Zealand Public Health and Disability Amendment Act 2000 HPA เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในด้านการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน การป้องกันโรค อากาศเจ็บป่วย หรือการบาดเจ็บ และมีภารกิจเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม ฯ

คณะกรรมการของ Health Promotion Agency มาจากการแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพ โดยมีอำนาจหน้าที่หลักดังต่อไปนี้

⁴ Agencies involved in alcohol policy at <https://www.health.govt.nz/our-work/mental-health-and-addiction/addiction/alcohol-and-other-drug-policy/agencies-involved-alcohol-policy>

- ส่งเสริมสุขภาพ คุณภาพชีวิต และการมีวิถีชีวิตที่มีสุขภาวะของประชาชน
- ป้องกันโรค ความเจ็บป่วยและการบาดเจ็บ
- ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ คุณภาพชีวิต และการมีวิถีชีวิตที่มีสุขภาวะของประชาชน
- ลดอันตรายต่อบุคคล ภัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

คณะกรรมการ HPA ยังมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับประเด็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังต่อไปนี้

- ให้คำแนะนำและข้อเสนอต่อรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ ผู้ประกอบธุรกิจ องค์กรภาคประชาสังคม ชุมชน องค์กรวิชาชีพด้านสุขภาพ และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจำหน่าย การผลิต การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงอันตรายหรือการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสมที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ HPA
- ดำเนินการหรือทำงานร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนิวซีแลนด์ การสำรวจทัศนคติของประชาชนที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกันหรือผลที่เกิดจากการใช้หรือบริโภคเครื่องดื่ม ๆ ที่ไม่เหมาะสม (the misuse of alcohol)

งบประมาณในการดำเนินงานของ HPA มาจากรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตในนิวซีแลนด์หรือนำเข้ามา ซึ่งกฎหมายจะมีการจัดเก็บภาษีตามประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน⁵ เช่น เบียร์ที่มีประมาณแอลกอฮอล์ ๓ มากกว่า 2.5% vol จัดเก็บในอัตรา 1.5854 เซนต์ต่อปริมาณ 1 ลิตร หรือไวน์จากผลไม้ที่มีประมาณแอลกอฮอล์ ๓ มากกว่า 14% vol ซึ่งมีการเพิ่มปริมาณแอลกอฮอล์ด้วยการผสมสุราหรือส่วนผสมของสุราเข้าไปด้วย ถูกจัดเก็บในอัตรา 6.2001 ต่อปริมาณ 1 ลิตร

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า Health Promotion Agency (HPA) หรือ สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ มีภารกิจหลักและบทบาทหน้าที่ที่ สถานะทางกฎหมาย และแหล่งงบประมาณที่คล้ายคลึงกับหน่วยงานสร้างเสริมสุขภาพของไทยคือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กระทรวงยุติธรรม (Ministry of Justice) เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ Sale and Supply of Alcohol Act 2012

⁵ Levy on alcohol at <https://www.hpa.org.nz/levy-on-alcohol>

สำนักงานตำรวจนิวซีแลนด์ (New Zealand Police) มีความเกี่ยวข้องในฐานะหน่วยด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม จนสร้างผลกระทบหรือต้นทุนด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดที่คนนิวซีแลนด์นิยมบริโภคมากที่สุด เช่น การลาดตระเวน การระงับเหตุร้ายหรือความรุนแรงจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การฆาตกรรม การดื่มแล้วขับ ความรุนแรงในครอบครัว การช่วยเหลือประสานงานให้ผู้ที่ประสงค์จะเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ หรืออยู่ความดูแลของตำรวจ และดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดในกรณีที่มีเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้เสียหาย โดยก่อนหน้านี้ได้มีการจัดทำกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องคือ Framework for preventing and reducing alcohol-related offending and victimisation 2010 – 2014

คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย (Law Commission) เป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระอยู่ในสังกัด an Independent Crown Entity จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายชื่อ The Crown Entities Act โดยมิได้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐสภาเหมือนหน่วยงานทั่วไป คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีภารกิจหลักในการศึกษากฎหมาย ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลหรือรัฐมนตรี เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงกฎหมายเสนอต่อรัฐบาล ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะให้ความสำคัญต่อการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่มีการศึกษาทบทวน รวมถึงรับฟังความเห็นจากประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ

NZ Transport Agency⁶ เป็นหน่วยงานด้านคมนาคมหรือการขนส่ง มีภารกิจเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยทางถนนของผู้ขับขี่ทางถนน โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย เช่น กลุ่มผู้ขับขี่และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณถนนสายต่าง ๆ ผู้จัดจำหน่าย คู่สัญญา ที่ปรึกษาโครงการ รวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลกลางและหน่วยงานท้องถิ่น สิ่งที่น่าสนใจคือ หน่วยงานแห่งนี้ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กรณีที่มีการดำเนินโครงการสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ การสำรวจความเห็นเกี่ยวกับความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับการกิจของหน่วยงานนี้ตามช่วงเวลาต่าง ๆ รวมถึงการสำรวจความเห็นประจำปีของคนในชุมชนที่มีต่อหน่วยงานนี้ นอกจากนี้ หน่วยงานนี้ยังให้ความสำคัญกับการรับฟังความเห็นกลุ่มชาติพันธุ์คือ ชาวเมารี (Māori) โดยยึดถือในสนธิสัญญาชื่อ Treaty of Waitangi ซึ่งจัดทำขึ้นในช่วงยุคอาณานิคมอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ.1840 ระหว่างจักรวรรดิอังกฤษกับเหล่าหัวหน้าชนเผ่าเมารี โดยเปิดโอกาสให้ชนเผ่าเมารีมีส่วนในการตัดสินใจด้วย อีกทั้งยังมีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของชนเผ่าในการเข้าไปเจรจาต่อรองหรือแสดงความคิดเห็นต่อโครงการของรัฐอีกด้วย ข้อสำคัญคือ มีการปรึกษาหารือกับตัวแทนกลุ่มชนเผ่าหากมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชนเผ่าอีกด้วย และยังทำหน้าที่เป็นหน่วยงานตัวกลางที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อที่จะสื่อสารและทำงานร่วมกับชนเผ่าเมารีอีกด้วย

⁶ Working with communities at <https://nzta.govt.nz/about-us/about-waka-kotahi-nz-transport-agency/working-with-communities/>

เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว หน่วยงานแห่งนี้จึงมีการอบรมให้เจ้าหน้าที่มีทักษะในการเข้าใจเนื้อหาของ Treaty of Waitangi รวมถึงภาษาเมารี วัฒนธรรม และแบบแผนต่าง ๆ Waka Kotahi เป็นชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการคมนาคมขนส่งของนิวซีแลนด์ แปลตามศัพท์ได้ว่าการเดินทางไปด้วยกัน (‘travelling together as one’) และแนวคิดเรื่องระบบการขนส่งอย่างบูรณาการ ที่เรียกว่า an integrated transport system ประหยัดค่าใช้จ่าย มีความปลอดภัย มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความยั่งยืน โดยสามารถทำงานร่วมกับชนเผ่าเมารีในฐานะหุ้นส่วน และร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อสนับสนุนชาวเมารี โดยมีเป้าหมายคือ ผลลัพธ์ในระยะยาว และการสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งและยั่งยืน⁷

Alcohol and Regulatory Licensing Authority

กฎหมาย Sale and Supply of Alcohol Act 2012 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้ง **Alcohol and Regulatory Licensing Authority (ARLA)** หรือ **Licensing authority** ซึ่งมีอำนาจหน้าที่หลักคือ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาทบทวนหรือพิจารณาอุทธรณ์เรื่องใบอนุญาตเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจพิจารณาเหมือน Tribunal คือ การพิจารณาตัดสินกรณีและผู้ตรวจการที่ตรวจสอบใบอนุญาต (Licensing Inspectors) หรือตำรวจ ได้ยื่นเรื่องขอให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือระงับใบอนุญาต หรือขอเพิกถอนใบอนุญาตของธุรกิจ รวมถึงใบรับรองสำหรับผู้จัดการร้าน (manager’s certificates) และตัดสินใจออกใบอนุญาตตามคำขออนุญาต

Alcohol and Regulatory Licensing Authority ในฐานะ licensing authority จะพิจารณาและตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

- 1) การอุทธรณ์คำตัดสินของ district licensing committees
- 2) การอุทธรณ์เกี่ยวกับเนื้อหาของร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น (ฉบับชั่วคราว) ที่เสนอโดยสภาท้องถิ่น (local councils)

กฎหมาย Sale and Supply of Alcohol Act ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ดังกล่าวในมาตรา 170 มีเนื้อหา ดังนี้

- (a) พิจารณาและตัดสินในกรณี licensing committees เสนอเรื่องต่อไปนี้:
 - (i) applications for licences;
 - (ii) applications by licensees for the renewal or variation of licences;
 - (iii) applications for manager’s certificates;
 - (iv) applications for the renewal of manager’s certificates; and

⁷ Māori and Waka Kotahi NZ Transport Agency at <https://www.nzta.govt.nz/about-us/about-waka-kotahi-nz-transport-agency/using-our-logo/#:~:text=Waka%20means%20vessel',%2C%20safety%2C%20responsiveness%20and%20sustainability>

⁸ manager—

- (a) means a manager of licensed premises appointed under this Act; and
- (b) in relation to any licensed premises, means a manager of those premises

- (b) พิจารณาและตัดสินการอุทธรณ์คำตัดสินของ licensing committees; และ
- (c) พิจารณาและตัดสินการอุทธรณ์เกี่ยวกับเนื้อหาของร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น (elements of draft local alcohol policies); และ
- (d) พิจารณาและตัดสินการยื่นคำขอของ inspectors และ constables เรื่องขอให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือระงับใบอนุญาต หรือขอเพิกถอนใบอนุญาตของธุรกิจ รวมถึงใบรับรองสำหรับผู้จัดการร้าน; และ
- (e) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติในกฎหมายฉบับนี้หรือกฎหมายฉบับอื่นที่ให้อำนาจไว้

นอกจากนี้ กฎหมายยังให้อำนาจอื่น ๆ แก่ Alcohol and Regulatory Licensing Authority เช่น

มาตรา 172 การออกข้อกำหนดในทางปฏิบัติ (practice directions)

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีเอกภาพ ARLA อาจออกข้อกำหนดในทางปฏิบัติสำหรับ licensing committees เพื่อให้ปฏิบัติตาม ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย คำสั่ง, ข้อสังเกต, แนวทางปฏิบัติ หรือข้อเสนอแนะใด ๆ (ในกรณีที่ไม่สอดคล้องกันตามกฎหมายนี้) โดยจะพิจารณาตามความจำเป็นหรือตามความเหมาะสม

มาตรา 173 การออกคำสั่งในกรณีที่ licensing committee มีข้อสงสัยในการดำเนินการ

บุคคลใดที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเหมาะสมของ licensing committees สามารถยื่นเรื่องเสนอต่อ ARLA เพื่อให้มีคำสั่งใด ๆ ซึ่งคำสั่งที่ออกมานั้น จะมีผลดังต่อไปนี้

- (a) มีผลกระทบต่อเจ้าของที่ดิน และ
- (b) สามารถมีผลเป็นการยกเลิกเงื่อนไขใด ๆ ที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ในเรื่องที่ licensing committee มีอำนาจหน้าที่กำหนดตามกฎหมาย

มาตรา 174 การดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง

(1) ARLA มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งซึ่งเป็นกรรมการของ ARLA หรือแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสม (บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ an inspector) เพื่อทำหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริง

(2) บุคคลที่ครอบครองหรือดูแลเอกสาร หนังสือ รายงาน รายงานการเงิน หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นการสอบสวนตามมาตรานี้ จะต้องให้ความร่วมมือกับ ARLA มิฉะนั้น บุคคลนั้นอาจต้องรับผิดชอบตามกฎหมายในกรณีต่อไปนี้

- (a) ปฏิเสธไม่อนุญาตให้บุคคลที่มีอำนาจสอบสวนสามารถเข้าถึงเอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ
 - (b) ชัดขวางบุคคลที่มีอำนาจสอบสวน
- (3) บุคคลที่กระทำความผิดตาม (2) จะต้องรับผิดชอบทางอาญาคือ ปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญ

มาตรา 175 การแจ้งให้ licensing committees ดำเนินการตามคำสั่ง

(1) ARLA อาจดำเนินการไต่สวน licensing committee โดยสั่งให้เข้ามาชี้แจงและจัดทำรายงานให้แก่ ARLA ในเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ ARLA

(2) ในกรณีที่สั่งให้มีการจัดทำรายงาน licensing committee จะต้องดำเนินการต่อไปนี้

(a) จัดส่งรายงานหรือข้อมูลหลักฐานให้แก่ ARLA ล่วงหน้า ก่อนที่จะมีการดำเนินการไต่สวน รวมถึงการจัดทำเอกสารเป็นลักษณะอักษรทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง

(b) อาจให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสม

(3) เมื่อได้รับรายงานของ licensing committee แล้ว ARLA อาจดำเนินการดังนี้

(a) อาจพิจารณาออกคำตัดสินหรือออกคำสั่งในลักษณะที่เป็นการรับฟังข้อมูลต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณา

(b) อาจรับฟังเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะออกคำตัดสินหรือออกคำสั่ง

มาตรา 178 การจัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปีของ ARLA กำหนดให้ ARLA จัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปีภายในกำหนดเวลา 3 เดือน นับแต่วันครบกำหนดปีงบประมาณ โดยจะต้องเสนอรายงานดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (the Ministry of Justice) เนื่องจากเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะต้องจัดทำสำเนาเอกสารรายงานดังกล่าวเพื่อส่งมอบให้แก่สภาผู้แทนราษฎร ภายในกำหนดเวลา 20 วัน นับแต่วันทำการ นับแต่วันที่รัฐมนตรีได้รับรายงานดังกล่าว

4.3 กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นิวซีแลนด์มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชื่อว่า “กฎหมายว่าด้วยการขายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค.ศ.2012” (The Sale and Supply of Alcohol Act) (2012) เป็นกฎหมายที่ยกเลิกกฎหมายเดิมคือ the Sale of Liquor Act 1989 ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายที่แตกต่างกัน กฎหมายฉบับเดิมจะเน้นเรื่องการควบคุมการขายหรือการจัดหา เพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มที่ไม่เหมาะสม (liquor abuse) ในขณะที่กฎหมายปัจจุบันจะเน้นการลดอันตรายที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ มากเกินไปหรือไม่เหมาะสม รวมถึงการจำหน่าย การจัดหาที่ต้องมีความปลอดภัยต่อสังคมและชุมชน เช่น การควบคุมการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามดื่มเครื่องดื่ม ๆ ในขณะขับขีรถยนต์ การควบคุมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย⁹

วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ บัญญัติในมาตรา 4 คือ

(1) การจำหน่าย¹⁰ การจัดหา และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรดำเนินการโดยปลอดภัย และมีความรับผิดชอบ

(2) อันตรายที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปหรือไม่เหมาะสมเป็นสิ่งที่ต้องจำกัดให้เหลือน้อยที่สุด

อันตรายที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปหรือไม่เหมาะสม หมายความว่ารวมถึงกรณีต่อไปนี้

ก) การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน การเสียชีวิต โรคภัยไข้เจ็บ พฤติกรรมที่ไม่สามารถควบคุมได้ ความเจ็บป่วย หรือการบาดเจ็บที่เป็นผลโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปหรือไม่เหมาะสม

ข) อันตรายที่เกิดต่อสังคมโดยรวม หรือเป็นอันตรายต่อชุมชนทั้งทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นกรณีที่เกิดอันตรายจากอาชญากรรมทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน การเสียชีวิต โรคภัยไข้เจ็บ พฤติกรรมที่ไม่สามารถควบคุมได้ ความเจ็บป่วย หรือการบาดเจ็บตามข้อ ก)

⁹ New Zealand alcohol laws at <https://www.alcohol.org.nz/alcohol-management-laws/nz-alcohol-laws>

¹⁰ sell, in relation to alcohol, includes—

(a) charge a fee (however described, and whether an entry fee, a ticket price, or a payment of any other kind) for an alcohol-inclusive matter; and

(b) require, ask for, or (expressly or by implication) suggest the making of a koha or other donation (whether to be made before, after, or during the entry event, activity, or function concerned) in relation to an alcohol-inclusive matter

สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย Sale and Supply of Alcohol Act มีดังนี้¹¹

“กฎหมายว่าด้วยการขายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค.ศ.2012” (The Sale and Supply of Alcohol Act 2012) มีกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอันตรายหรือความเสียหายต่าง ๆ จากการดื่มที่มีปริมาณเกินความเหมาะสม

เนื้อหาหลักมีดังนี้¹²

- การปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้คนในชุมชนสามารถมีสิทธิหรือมีเสียงที่จะมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในชุมชน
- การอนุญาตให้มีกระบวนการตัดสินใจในระดับชุมชนท้องถิ่น (local-level decision-making) กรณีที่มีการยื่นคำขอออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท
- การกำหนดเรื่องความยินยอมของบิดา มารดา ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้พิทักษ์สิทธิ (guardian) ของผู้เยาว์หรือเยาวชน
- กำหนดให้บุคคลใด ๆ ที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีหน้าที่ดำเนินการโดยมีความรับผิดชอบ
- ปรับปรุงกฎ ระเบียบเกี่ยวกับประเภทของร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น
- กำหนดช่วงระยะเวลาสูงสุดตามเวลาทำการสำหรับใบอนุญาตที่ออกให้แก่ร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาต
- จำกัดเรื่องวิธีการเสนอขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในห้ามสรรพสินค้าและร้านขายของชำ ที่อนุญาตให้จัดวางได้เพียงบริเวณเดียวเท่านั้น

การคุ้มครองเยาวชน

การจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย Sale and Supply of Alcohol Act มาตรา 241 ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นกรณีใดกรณีหนึ่งคือ

¹¹ Sale and Supply of Alcohol Act 2012 at

<https://www.alcohol.org.nz/management-laws/nz-alcohol-laws/sale-and-supply-of-alcohol-act-2012>

¹² Sale & supply of alcohol at

<https://www.justice.govt.nz/justice-sector-policy/key-initiatives/sale-and-supply-of-alcohol/>

กรณีแรก บุคคลที่จัดหาให้แก่ผู้เยาว์จะเป็นบิดามารดาหรือเป็น legal guardian (ผู้พิทักษ์สิทธิที่ศาลแต่งตั้งตามกฎหมาย the Care of Children Act 2004) และเป็นการจัดหาโดยมีสำนักรับผิดชอบ (a responsible manner)

กรณีที่ 2 ผู้ที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้รับความเห็นชอบหรือยินยอมโดยชัดแจ้ง เช่น การให้ความยินยอมโดยวาจา อีเมลล์ หรือข้อความในเอกสารซึ่งเชื่อได้ว่าเป็นเอกสารจริง (express consent) จากบิดามารดาหรือ legal guardian ของผู้เยาว์ และเป็นการจัดหาโดยมีสำนักรับผิดชอบ

คำว่า การจัดหาเครื่องดื่ม ๆ โดยมีสำนักรับผิดชอบ ได้แก่ กรณีที่บุคคลที่จัดหาดำเนินการดังต่อไปนี้

- ควบคุมหรือกำกับดูแลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- จัดหาอาหารให้ร่วมด้วย
- เสนอทางเลือกเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์
- สร้างความเชื่อมั่นว่าการเดินทางที่ปลอดภัยเตรียมการไว้แล้ว

นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ คือ สภาพแวดล้อมหรือกาลเทศะ ช่วงเวลาที่จะมีการจัดหาเครื่องดื่ม ๆ ความเข้มข้นหรือปริมาณแอลกอฮอล์ที่จัดหาให้ อายุของผู้เยาว์ รวมถึงพฤติการณ์แวดล้อมต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมของชุมชน¹³

ชุมชนถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนิวซีแลนด์ กล่าวคือ กฎหมาย Sale and Supply of Alcohol Act กำหนดให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นมีอำนาจออก “นโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น” (local alcohol policies -LAPs¹⁴) ซึ่งเป็นนโยบายของท้องถิ่นต่าง ๆ ที่กำหนดในเรื่องการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการขาย การจัดหา หรือการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีการประกาศนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นแล้ว หน่วยงานผู้ออกใบอนุญาต (licensing bodies) จะต้องนำนโยบายดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่

¹³ Local alcohol policies at

<https://www.alcohol.org.nz/management-laws/licensing-local-policies/local-alcohol-policies> and

<https://www.justice.govt.nz/justice-sector-policy/key-initiatives/sale-and-supply-of-alcohol/community-involvement/local-alcohol-policies/>

¹⁴ local alcohol policy—

(a) means a policy, in force under section 90, relating to the sale, supply, or consumption of alcohol (or to 2 or all of those matters) within the district of a territorial authority or the districts of 2 or more territorial authorities; and

(b) in relation to a territorial authority, means a policy, in force under section 90, relating to the sale, supply, or consumption of alcohol (or to 2 or all of those matters) within its district or the districts of 2 or more territorial authorities that include it

ผู้ยื่นขอใบอนุญาตด้วย สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของหน่วยงานท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการกำหนดเรื่องการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อย่างไรก็ดี การออก “นโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น” เป็นทางเลือกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่า local councils สามารถเลือกที่จะประกาศใช้หรือไม่ก็ได้ กฎหมายมีได้บังคับให้ต้องมีในทุกท้องถิ่น บางท้องถิ่นอาจไม่ประกาศใช้ แต่บางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 หน่วย เช่น 2 หน่วยงานอาจร่วมกับจัดทำนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นร่วมกันก็ได้

ประโยชน์ของการจัดทำนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น มีดังนี้

- จำกัดจำนวนสถานที่ที่ได้รับใบอนุญาต โดยเฉพาะในบริเวณที่ใกล้กับสถานที่บางประเภท เช่น บริเวณที่ใกล้เคียงกับแหล่งชุมชน โรงเรียน หรือโบสถ์
- จำกัดความหนาแน่นของจำนวนใบอนุญาต โดยการกำหนดว่า การขอใบอนุญาตใหม่หรือประเภทของใบอนุญาตที่ควรจะได้รับ การพิจารณาอนุมัติในบางพื้นที่ควรมีอะไรบ้าง
- กำหนดเงื่อนไขของประเภทของใบอนุญาต เช่น 'one-way door' condition ได้แก่ การอนุญาตให้ลูกค้าสามารถเข้ามาในงานได้ และเมื่อออกจากงานแล้ว ลูกค้าท่านนั้นจะไม่สามารถเข้ามาในงานได้อีกครั้งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
- จำกัดหรือขยายเวลาเปิดทำการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างกันไปสำหรับพื้นที่ที่แตกต่างกันภายในเขตปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อย่างไรก็ดี การจัดทำนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นข้างต้นอาจไม่สามารถปรับใช้กับกรณีใบอนุญาตพิเศษบางประเภท (special licences)¹⁵ ซึ่งการออกใบอนุญาตชั่วคราวเฉพาะช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรมบางอย่างเท่านั้น เช่น เทศกาลไวน์ เทศกาลอาหาร การจัดงานแต่งงานในศาลากลางเมือง การจัดงานแข่งขันกีฬา ซึ่งสามารถจัดแบ่งออกเป็นชนิดที่อนุญาตให้ดื่มในสถานที่จัดงาน ('on-site' for consumption) หรืออนุญาตให้ซื้อไปดื่ม ณ สถานที่อื่น ('off-site' for consumption) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้มีกระบวนการคัดค้านการออกใบอนุญาตพิเศษไว้ด้วย เนื่องจากขออนุญาตพิเศษ มักจะกำหนดให้เผยแพร่เนื้อหาของนโยบาย ๆ ให้สาธารณชนทราบ หากมีบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากการออกใบอนุญาตพิเศษมากกว่าประชาชนทั่วไป เช่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้กับสถานที่ที่ขออนุญาตพิเศษ ก็ย่อมมียื่นอุทธรณ์เพื่อคัดค้านได้

ผลของนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น

นโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นทำให้ชุมชนท้องถิ่น (local communities) มีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ต่าง ๆ จะมีกำหนดเวลาเปิดให้บริการหรือเงื่อนไขที่แตกต่างกันไปในแต่ละ

¹⁵ Special licences at

<https://www.justice.govt.nz/justice-sector-policy/key-initiatives/sale-and-supply-of-alcohol/licensing/special-licences/>

พื้นที่ จึงทำให้เกิดความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า ทำให้เกิดข้อจำกัดเรื่องสถานที่และความหนาแน่นของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาต (density of licences) อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขดังกล่าวจะใช้บังคับกับเจ้าของร้านค้าที่ต้องยื่นขอใบอนุญาตใหม่ เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนเจ้าของกิจการ

แนวทางการพัฒนานโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น

กรณีที่ยังคงปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งองค์กรที่มีอำนาจตัดสินใจคือ สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (a local council) ตัดสินใจที่จะให้มีการจัดทำนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นแล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดทำร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น โดยปรึกษาหารือกับตำรวจ ผู้ตรวจสอบใบอนุญาต (licensing inspectors) และเจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์หรือสาธารณสุขของกระทรวงสุขภาพ
2. ปรึกษาหารือกับชุมชนในการจัดทำร่างนโยบาย ฯ โดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือแบบพิเศษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government Act 2002)
3. จัดเตรียมนโยบาย ฯ ฉบับชั่วคราวที่เป็นผลจากการปรึกษากับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้ว
4. ออกประกาศให้สาธารณชนทราบเกี่ยวกับเนื้อหาของนโยบาย ฯ ฉบับชั่วคราว โดยมีกระบวนการให้มีการคัดค้านหรืออุทธรณ์ในขั้นตอนนี้
5. ให้ความเห็นชอบต่อนโยบาย ฯ ฉบับชั่วคราว โดยจะมีอายุที่บังคับใช้ 30 วัน นับแต่วันที่ออกประกาศให้สาธารณชนทราบหรือเมื่อครบกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์แล้ว
6. ประกาศให้สาธารณชนทราบเรื่องการเห็นชอบนโยบาย ฯ รวมถึงวันที่จะมีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามที่สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมติเห็นชอบ

กระบวนการอุทธรณ์เนื้อหาของนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น

บุคคลทั่วไปที่ไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาของร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น (draft LAP) สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อหน่วยงานที่ควบคุมหรือกำกับดูแล the Alcohol Regulatory and Licensing Authority โดยหน่วยงานที่สามารถใช้สิทธิตามกฎหมายที่จะยื่นอุทธรณ์ได้คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคลากรทางการแพทย์ (Police and Medical Officers of Health) มีกำหนดเวลาอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ออกประกาศร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น

ทั้งนี้ เหตุผลที่จะสามารถยื่นอุทธรณ์คือ ร่างนโยบายดังกล่าวไม่สอดคล้องกันวัตถุประสงค์ในการออกกฎหมาย Sale and Supply of Alcohol Act กล่าวคือ การจำหน่าย การจัดหา และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรดำเนินการโดยปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ หรือเป็นกรณีที่ต้องการลดหรือจำกัดอันตรายที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากเกินไปหรือไม่เหมาะสมให้เหลือน้อยที่สุด

เมื่อมีการยื่นอุทธรณ์ตามขั้นตอนแล้ว ร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่นจะยังไม่มีผลใช้บังคับ จนกว่าเรื่องที่อยู่ทุกเรื่องจะพิจารณาแล้วเสร็จ

การแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น

สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (a local council) มีอำนาจพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก ร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น (LAP) โดยจะใช้ขั้นตอนเดียวกันกับการเสนอร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมติให้ยกเลิกร่างนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น จะมีผลทำให้นโยบายดังกล่าวไม่ใช้บังคับในพื้นที่ท้องถิ่นนั้นอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนการปรึกษาหารือตามกฎหมายชื่อ Local Government Act 2002 ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่พิจารณาทบทวนนโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น (LAP) ทุก ๆ 6 ปี

การดื่มขณะขับขีรถยนต์¹⁶

จุดเด่นของกฎหมาย Sale and Supply of Alcohol Act เรื่องหนึ่งคือ การห้ามผู้ขับขีรถยนต์ ซึ่งตามกฎหมายกำหนดอายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งไม่สามารถมีขีรถได้ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขับขีรถยนต์ โดยไม่มีข้อยกเว้น โดยจะต้องไม่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด (blood alcohol concentration -BAC) อยู่เลย หากมีการดื่มแล้วจะถูกดำเนินคดี เป็นไปตามกฎหมายชื่อ The Land Transport Act 1998

สำหรับผู้ขับขีรถที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จะมีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกินตามที่กำหนดคือ ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมต่อเลือด 100 มิลลิลิตร (50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์) หรือปริมาณแอลกอฮอล์เกินกว่า 250 ไมโครกรัม (mcg) ต่อลมหายใจ 1 ลิตร ในกรณีการเป่าลมผ่านเครื่องวัด ซึ่งจะให้ผลการวัดปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่มได้ตรงกัน ในทางปฏิบัติตำรวจจะขอให้มีการวัดลมหายใจเป็นหลัก โดยการวัดผลเลือด จะใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันความถูกต้องของการทดสอบจากลมหายใจ หากผู้ขับขีรถปฏิเสธการทดสอบลมหายใจ ตำรวจสามารถสั่งให้มีการตรวจเลือดผู้ขับขีรถนั้นได้

จะเห็นได้ว่า กฎหมายนิวซีแลนด์มีความก้าวหน้ามากกว่าไทยคือ กฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2560) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับที่ 16 พ.ศ. 2537 ซึ่งออกตามความใน พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้ผู้ขับขีรถที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ผู้ขับขีรถที่ไม่มีใบอนุญาตขับรถหรืออยู่ระหว่างถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือผู้ขับขีรถซึ่งได้รับใบอนุญาตขับรถแบบชั่วคราว ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ให้ถือว่าเมาสุรา

ข้อห้ามเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านขายของชำ และร้านค้าอื่น ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้เช่นกัน (Restriction on kinds of alcohol sold in supermarkets and grocery shops, and premises directly accessible from supermarket or grocery shop)

¹⁶ Drinking & driving at <https://www.alcohol.org.nz/alcohol-you/drinking-and-driving>

มาตรา 58 กำหนดข้อห้ามกรณีร้านค้าที่มีใบอนุญาตแบบห้ามนั่งดื่มที่ร้าน ได้แก่ ซุปเปอร์มาร์เก็ต ร้านขายของชำ และร้านค้าอื่น ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้เช่นกัน จะสามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามประเภทที่กำหนดไว้ในมาตรา 58 นี้เท่านั้น กล่าวคือ ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในร้าน ยกเว้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณเอทานอลไม่เกินร้อยละ 15 โดยปริมาตร เมื่อมีอุณหภูมิอยู่ที่ 20 องศาเซลเซียส รวมถึงเครื่องดื่ม ๆ บางประเภท ได้แก่ เบียร์ mead หรือไวน์น้ำผึ้ง (honey wine)¹⁷ ไวน์ที่เกิดจากการหมักผลไม้หรือผัก ไวน์องุ่น และวัตถุดิบปรุงรสอาหารที่ไม่เหมาะสมที่จะบริโภคด้วยการดื่ม

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทาง (remote sales)

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทาง (remote sales)¹⁸ ตามกฎหมายฉบับนี้ มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขหลายประการ ดังนี้

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทาง ได้แก่ การใช้อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ ไปรษณีย์ หรือวิธีการอื่น ๆ โดยเป็นกรณีที่การซื้อขายระหว่างผู้ขายเป็นผู้ที่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทไม่นั่งดื่มที่ร้าน (an off-licence) กับบุคคลอีกฝ่ายเป็นผู้ซื้อหรือบุคคลที่ผู้ซื้อมอบอำนาจ ซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายอยู่คนละสถานที่กันในขณะที่ทำสัญญา โดยในสัญญามีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะมีการจัดส่งให้แก่ผู้ซื้อหรือบุคคลที่ผู้ซื้อมอบหมายให้กระทำการแทน

มาตรา 40 บัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตประเภทประเภทไม่นั่งดื่มที่ร้านที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทางเป็นการเฉพาะ กล่าวคือ ร้านค้าหรือบุคคลที่จะจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทางได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีใบอนุญาตประเภทนี้เป็นการเฉพาะเท่านั้น ซึ่งหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตคือ licensing authority หรือ licensing committee ที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาอนุมัติใบอนุญาตขายประเภทไม่นั่งดื่มที่ร้าน (an off-licence) แล้ว

มาตรา 49 บัญญัติผลของการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทางคือ สามารถจำหน่ายเครื่องดื่ม ๆ ได้โดยไม่จำกัดระยะเวลาซื้อขายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา 46 และมาตรา 48 อย่างไรก็ตาม ยังต้องปฏิบัติตามมาตรารอื่น ๆ คือ มาตรา 48 และมาตรา 59 (1) ด้วย กล่าวคือ ห้ามจัดส่งในวันสำคัญบางวัน และห้ามจัดส่งให้แก่ผู้ซื้อในช่วงเวลาหลัง 23.00 น. ถึงก่อนเวลา 6.00 น.

¹⁷ mead means the product prepared from the complete or partial fermentation of honey คือเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcoholic beverage) ที่ได้จากการหมัก (fermentation) น้ำผึ้ง (honey) และน้ำ อาจมีส่วนผสมของมอลต์ (malt) ผลไม้ เครื่องเทศ (spice) ดอกฮอป (hop) เพื่อให้มีความขมเหมือนเบียร์ at <http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/4255/mead>

¹⁸ **remote sale**, in relation to alcohol, means a sale pursuant to a contract that—

(a) has been entered into (using the Internet, by telephone or mail order, or in any other way) between—

(i) a seller who holds an off-licence; and

(ii) a person (whether the buyer or a person acting on the buyer's behalf) who is at a distance from the premises where the seller entered into the contract; and

(b) contains a term providing for the alcohol to be delivered to the buyer (or to a person or place nominated by the buyer) by or on behalf of the seller

นอกจากนี้ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทาง ยังมีเงื่อนไขในการจำหน่ายเครื่องดื่มที่ห่างกันโดยระยะทางประเภท holders of off-licences

มาตรา 59 บัญญัติเกี่ยวกับเงื่อนไขในการจำหน่ายเครื่องดื่มที่ห่างกันโดยระยะทางประเภท holders of off-licences (Requirements relating to remote sales by holders of off-licences) ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดค่อนข้างมาก จึงไม่ขอกล่าวถึงในรายงานฉบับนี้ เช่น การตรวจสอบยืนยันตัวตนและอายุของผู้ซื้อที่สอดคล้องกับบทบัญญัติกฎหมาย ผู้ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ห่างกันโดยระยะทางหรือออนไลน์ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประเภท an off-licence และยังคงปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ

การจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสโมสร

มาตรา 60 บัญญัติเรื่องการจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสโมสรเฉพาะสมาชิกและแขกรับเชิญเท่านั้น (Sale and supply in clubs to members and guests only)

(1) ผู้ที่ดำเนินการจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสโมสรจะต้องมีใบอนุญาตประเภท a club licence โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญคือ การห้ามบุคคลใด ๆ จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสโมสร ยกเว้นในกรณีต่อไปนี้

(a) เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าที่มีอำนาจตามกฎหมาย (authorised customer)¹⁹ กล่าวคือ จะต้องเป็นสมาชิกสโมสรดังกล่าว (a member of the club)²⁰ หรือเป็นบุคคลที่ได้รับเชิญให้เข้าไปในสถานที่ของสโมสรและต้องมีสมาชิกสโมสรพาเข้าไปด้วย หรือ an authorised visitor²¹ คือเป็นสมาชิกของสโมสรอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกันกับสโมสรเจ้าของสถานที่ เช่น มีข้อตกลงกันเพื่อให้สมาชิกของสโมสรทั้งสองแห่งสามารถเข้าไปใช้บริการได้

(b) เป็นกรณีการออกใบอนุญาตที่มีเงื่อนไขกำหนดอนุญาตให้มีการจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลดังกล่าวคือ เป็นบุคคลที่อยู่ในสถานที่ของสโมสรซึ่งได้รับเชิญจาก an authorised visitor ซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวด้วยกัน

(2) กรณีที่สโมสรมีใบอนุญาตประเภท a club licence และ an off-licence ในสถานที่เดียวกัน ผู้ถือใบอนุญาตจะต้องให้ความเชื่อมั่นว่า จะต้องไม่มีการจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่ม

¹⁹ **authorised customer**, in relation to premises a club licence is held for, means a person who—

(a) is a member of the club concerned; or

(b) is on the premises at the invitation of, and is accompanied by, a member of the club concerned; or

(c) is an authorised visitor

²⁰ **member**, in relation to a club, means a person who—

(a) has expressly agreed in writing to comply with the club's rules; and

(b) is recognised as a member of the club by those rules.

²¹ **authorised visitor**, in relation to premises a club licence is held for, means a member of some other club with which the club concerned has an arrangement for reciprocal visiting rights for members

แอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลเพื่อบริโภคในบริเวณภายนอกสโมสร เว้นแต่จะเป็นบุคคลที่เป็น authorised customer

มาตรา 61 กำหนดเรื่องเงื่อนไขสำหรับผู้มีใบอนุญาตประเภท club licences

ผู้มีใบอนุญาตประเภท club licences จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนี้

ประการแรก จะต้องจัดให้มีผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเลขาธิการของสโมสร (a secretary of the club) ที่ทำงานเต็มเวลา

ประการที่ 2 เมื่อมีการแต่งตั้งเป็นเลขาธิการของสโมสรคนใหม่ จะต้องมีการแจ้งชื่อเลขาธิการคนใหม่ให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบคือ the secretary

ประการที่ 3 รายได้ทั้งหมดจากการจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องตกเป็นทรัพย์สินของสโมสรทั้งหมด

มาตรา 62 กำหนดเรื่องห้ามการนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากภายนอกเข้าไปในสโมสร (No bring-your-own alcohol in clubs) ในกรณีที่สโมสรดังกล่าวมีการจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กฎหมายห้ามบุคคลใดดื่มเครื่องดื่ม ๆ ที่นำมาจากภายนอกเข้ามาจำหน่ายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในสโมสร

ความผิดทางอาญาในกรณีต่าง ๆ

ความผิดทางอาญาที่ควรศึกษา มีบัญญัติไว้ใน Subpart 8—Offences and closure of premises กรณี *Unlicensed persons and unlicensed premises* ดังนี้

มาตรา 233 ความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยบุคคลที่ไม่มีใบอนุญาต (Sales by unlicensed persons) กำหนดความเป็น 3 กรณีคือ

กรณีที่ 1 บุคคลที่จำหน่ายไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายและได้จำหน่ายเครื่องดื่ม ๆ

กรณีที่ 2 บุคคลที่จัดวางเครื่องดื่ม ๆ ทุกประเภทไว้เพื่อจำหน่าย

กรณีที่ 3 บุคคลที่จัดเก็บเครื่องดื่ม ๆ ทุกประเภทไว้เพื่อจำหน่าย

บุคคลที่กระทำความผิดข้างต้น ถือว่ามีความผิดอาญาคือ มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 40,000 เหรียญ หรือราวคิดเป็นเงินไทยราว 90,760 บาท²²

เมื่อเปรียบเทียบกับความผิดตามกฎหมายไทยคือ พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 155²³ ประกอบ มาตรา 196²⁴ ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน

²² 1 เหรียญนิวซีแลนด์ เท่ากับ 22.69 บาท at

https://www.bot.or.th/thai/statistics/financialmarkets/_layouts/application/exchangerate/exchangerate.aspx

²³

“มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

5,000 บาท จะเห็นได้ว่า อัตราค่าปรับสูงสุดตามกฎหมายนิวซีแลนด์สูงกว่ากฎหมายไทยค่อนข้างมากถึงกว่า 18 เท่า

นอกจากนี้ กฎหมายยังบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อจำหน่ายเครื่องดื่ม ๗ โดยบัญญัติในมาตรา 234 (Allowing unlicensed premises to be used for sale of alcohol) กล่าวคือ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่ม ๗ ซึ่งอนุญาตบุคคลอื่นขายเครื่องดื่ม ๗ หรืออนุญาตจัดวางเครื่องดื่ม ๗ ทุกประเภทไว้เพื่อจำหน่าย หรืออนุญาตให้มีการจัดเก็บเครื่องดื่ม ๗ ทุกประเภทไว้เพื่อจำหน่าย มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 40,000 เหรียญ

มาตรา 235 ความผิดของผู้ครอบครองสถานที่พักผ่อน (รีสอร์ท) ที่อนุญาตให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Use of unlicensed premises as place of resort for consumption of alcohol)

เป็นกรณีความผิดของผู้ครอบครองสถานที่พักผ่อน (รีสอร์ท) ซึ่งอนุญาตให้มีการบริโภคหรือจัดเก็บเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่ม ๗ ผู้ครอบครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลสถานที่ บริหารจัดการ หรือควบคุมสถานที่ดังกล่าว ซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุรา จะถือว่ามีความผิด หากมีการอนุญาตให้มีการบริโภคหรือจัดเก็บเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับที่ไม่ร้ายแรงคือ ปรับไม่เกิน 20,000 เหรียญ

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับกับผู้อยู่อาศัยในสถานที่ดังกล่าว โดยไม่ต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวหรือไม่ และไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่มีการให้เครื่องดื่ม ๗ เป็นของขวัญให้แก่ผู้ที่อาศัยในสถานที่ดังกล่าว ผู้บริโภคเครื่องดื่มในสถานที่ดังกล่าวไม่ถือว่ามีความผิดแต่อย่างใด

บทบัญญัติในมาตรา 235 ใช้บังคับแก่สถานที่พักผ่อน (รีสอร์ท) ซึ่งอนุญาตให้มีการบริโภคหรือจัดเก็บเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกกรณี แม้ว่าผู้ที่บริโภคในสถานที่ดังกล่าว จะต้องเป็นสมาชิกหรือผู้ที่ได้รับเชิญเป็นการเฉพาะกลุ่มก็ตาม โดยมีได้เปิดให้บุคคลทั่วไปเข้ามาพักอาศัยได้

มาตรา 236 กำหนดความผิดต่อบุคคลที่อยู่สถานที่ที่ไม่ได้รับอนุญาต (People found on unlicensed premises kept as place of resort for consumption of alcohol) ซึ่งมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามมาตรา 235 โดยผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษไม่ร้ายแรงคือ ปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญ เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าอยู่ในสถานที่ดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีส่วน

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

²⁴

“มาตรา ๑๙๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๖๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๙ หรือมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

ร่วมหรือรู้เห็นกับการขายเครื่องดื่ม ๆ หรืออนุญาตจัดวางเครื่องดื่ม ๆ ทุกประเภทไว้เพื่อจำหน่าย หรืออนุญาตให้มีการจัดเก็บเครื่องดื่ม ๆ ทุกประเภทไว้เพื่อจำหน่าย ซึ่งมีได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

มาตรา 259 การขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาต (Sale or supply of alcohol to people under purchase age on or from licensed premises)

(1) ผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการ (licensee or manager) ของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาต (licensed premises) ซึ่งขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาตให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย

(2) ผู้ที่มีชื่อเป็นผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาตซึ่งขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาต ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายเช่นกัน

(3) ผู้กระทำความผิดตาม (1) จะต้องได้รับโทษดังนี้

(a) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้รับอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ และระงับใบอนุญาตเป็นเวลาไม่เกิน 7 วัน

(b) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้จัดการของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ

(4) ผู้กระทำความผิดตาม (2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญ

(5) การกระทำความผิดตาม (2) สามารถปรับใช้ได้ แม้ว่าการกระทำความผิดจะมีผู้ฝ่าฝืนที่เป็นผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการร่วมอยู่ด้วย

(6) และ (7) เป็นข้อยกเว้นการกระทำความผิดตาม (1) และ (2) จะต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดสามารถพิสูจน์ได้ว่า มีหลักฐานหรือเอกสารที่เชื่อได้ว่าผู้ที่ซื้อหรือได้รับเครื่องดื่ม ๆ มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี และมีสิ่งที่บ่งชี้ชัดเจนว่าลูกค้าเป็นผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี

มาตรา 241 การจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชน (Supplying alcohol to minors)

ผู้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชนหรือผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญ เว้นแต่จะมีข้อต่อสู้ของผู้กระทำความผิดว่า ผู้จัดหาเครื่องดื่ม ๆ เป็นผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือผู้พิทักษ์สิทธิของเยาวชนรายนั้นเอง (guardian of the minor) และจะต้องเป็นการจัดหาเครื่องดื่ม ๆ ที่มีความรับผิดชอบ (supplies the alcohol in a responsible manner) หรือมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าผู้นั้นมิใช่เป็นเยาวชน

การพิจารณาว่าเป็นการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบหรือไม่ ศาลจะพิจารณาถึงประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดหาให้เด็กดื่ม รวมทั้งข้อมูลดังต่อไปนี้

- a) the steps taken by the supplier to supervise the consumption of alcohol:
- (b) whether food was provided with the alcohol:
- (c) whether a choice of low-alcohol or non-alcoholic beverages, or both, was offered:
- (d) the nature of the occasion:
- (e) any arrangements for, or provision of, safe transport:
- (f) the period over which the alcohol was supplied:
- (g) the strength and volume of the alcohol supplied:
- (h) the age of the minor:
- (i) any other matter it thinks relevant in the particular circumstances.

บทบาทหน้าที่ของผู้จัดการร้าน (manager)²⁵

มาตรา 212 บัญญัติให้ผู้ถือใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ ใบอนุญาตประเภท on-licences, off-licences และ club licences (ยกเว้นกรณีตามมาตรา 37) จะต้องมีการมอบหมายหรือแต่งตั้งให้บุคคลทำหน้าที่เป็น “ผู้จัดการ” หรือ “ผู้จัดการร้าน” 1 คน หรือผู้จัดการร้านหลายคน

ผู้จัดการร้านยังมีบทบาทสำคัญในกรณีผู้ถือใบอนุญาตประเภท a special licence²⁶ ซึ่งเป็นการออกใบอนุญาตชั่วคราวเฉพาะกิจกรรมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 213 ซึ่งจะต้องแต่งตั้ง

²⁵ Section 5

manager—

- (a) means a manager of licensed premises appointed under this Act; and
- (b) in relation to any licensed premises, means a manager of those premises

²⁶ 22 Special licences

(1) There are 2 kinds of special licence: on-site special licences and off-site special licences.

(2) On the premises a special licence designated as an on-site special licence is held for, the licensee can sell and supply alcohol, for consumption there, to people attending an event described in it.

(3) Where the holder of an on-licence or a club licence for any premises also holds a special licence designated as an on-site special licence for the premises, the holder can at a time when the sale of alcohol on the premises would otherwise be unlawful (whether by virtue of a provision of this Act relating to licensed premises or licensed premises of any kind, or by virtue of any condition subject

to which the on-licence or club licence was issued) sell and supply alcohol, for consumption there, if it is sold or supplied—

- (a) to people attending an event described in the special licence; and

ผู้จัดการร้านอย่างน้อย 1 คน ยกเว้นจะเป็นกรณีที่เข้าช้อยกเว้นที่ไม่ต้องมีผู้จัดการร้าน โดยต้องได้รับอนุมัติจาก licensing committee เท่านั้น

หน้าที่ของผู้จัดการร้านที่มีใบอนุญาต

มาตรา 214 กำหนดหน้าที่ของผู้จัดการที่มีหน้าที่รับผิดชอบตลอดเวลาที่มีการจำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ประชาชน ณ สถานที่ของผู้ถือใบอนุญาต (Manager to be on duty at all times and responsible for compliance) สรุปหน้าที่ของผู้จัดการร้านคือ การปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ และจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตของร้านที่จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อสำคัญคือ ผู้จัดการร้านมีหน้าที่ที่จะกำหนดแนวปฏิบัติของร้านค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (the conduct of the premises with the aim of contributing to the reduction of alcohol-related harm) โดยผู้จัดการร้านจะต้องมีหน้าที่ดูแลอย่างเหมาะสมตลอดเวลาเปิดทำการของร้าน

ความผิดอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่

มาตรา 247 การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาต (Unauthorised sale or supply)

(1) การขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาต เป็นกรณีสถานขายที่มีใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเภทที่ไม่มีการดื่มในร้านดังกล่าว มาตราฉบับนี้บัญญัติให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการจะต้องมีความระมัดระวังเพื่อมิให้ผู้รับอนุญาตดำเนินการดังต่อไปนี้ โดยไม่มีใบอนุญาต

(a) ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านขายมีใบอนุญาต เพื่อให้มีการบริโภคในร้านดังกล่าว

(b) อนุญาตให้ประชาชนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านขายดังกล่าว

(c) ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านค้า เพื่อให้มีการบริโภคบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่อื่น

(2) ผู้กระทำความผิดตาม (1) จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายในกรณีต่อไปนี้

(a) กรณีที่เป็นผู้รับอนุญาตหากกระทำความผิดกรณีหนึ่งกรณีใดตาม (1) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 เหรียญ และถูกระงับใบอนุญาตไม่เกิน 7 วัน

(b) ในกรณีที่เป็นผู้จัดการ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 เหรียญ

(b) in accordance with the special licence.

(4) Subsection (3) does not limit or affect the generality of subsection (2).

(5) On the premises a special licence designated as an off-site special licence is held for, the licensee can sell the licensee's alcohol, for consumption somewhere else, to people attending an event described in it.

(6) While the premises a special licence designated as an off-site special licence is held for are open for the sale of the licensee's alcohol for consumption somewhere else, the licensee can also supply alcohol free, as a sample, for consumption on the premises.

มาตรา 248 การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมา (Sale or supply of alcohol to intoxicated people)

ผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการที่ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมา (an intoxicated person) ถือว่ากระทำความผิดตามมาตรานี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ และถูกระงับใบอนุญาตไม่เกิน 7 วัน หากผู้กระทำความผิดเป็นผู้จัดการ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ

กรณีผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้มีได้เป็นผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการ ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมา ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญ

มาตรา 249 ความผิดกรณียินยอมให้ผู้มีอาการมึนเมา (Allowing people to become intoxicated)

ความผิดตามมาตรานี้คือ การยินยอมให้ประชาชนกลายเป็นผู้ที่มีอาการมึนเมา กล่าวคือ ผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการของร้านที่ได้รับอนุญาต อนุญาตหรือยินยอมให้บุคคลใด ๆ มีอาการมึนเมาในสถานที่ที่ตนดูแล ถือว่ากระทำความผิดตามมาตรานี้ ผู้รับอนุญาตต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ และถูกระงับใบอนุญาตไม่เกิน 7 วัน ในกรณีผู้จัดการต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ

นอกจากนี้ ยังมีกรณีความผิดที่เกี่ยวกับการที่ผู้จัดการหรือลูกจ้างของร้านที่ได้รับอนุญาต (licensed premises) มีอาการมึนเมาในขณะที่ทำหน้าที่ จะถือว่ามีความผิดตามมาตรา 250 – 251 ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 เหรียญกรณีผู้จัดการ (Manager intoxicated on duty) หรือไม่เกิน 2,000 เหรียญกรณีลูกจ้าง (Employee intoxicated on duty) ตามลำดับ

มาตรา 252 ความผิดกรณียินยอมให้ผู้มีอาการมึนเมาอยู่ในสถานที่รับอนุญาต (Allowing intoxication on licensed premises)

ผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการของร้านที่ได้รับอนุญาตซึ่งยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่มีอาการมึนเมาอยู่ในสถานที่รับอนุญาต ถือว่ามีความผิดตามมาตรานี้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญ

ข้อยกเว้นที่ผู้กระทำความผิดสามารถใช้กล่าวอ้างต่อศาลตามมาตรานี้คือ จำเลยหรือลูกจ้างของร้านที่ได้รับอนุญาตได้ทราบถึงสถานการณ์ดังกล่าว ได้ดำเนินการโดยพลันและสมควร โดยเคารพต่อผู้ที่มีอาการมึนเมาแล้ว โดยได้ดำเนินการต่อไปนี้

- (a) นำตัวผู้ที่มีอาการมึนเมาไปยังบริเวณที่มีความปลอดภัยภายในร้านที่ได้รับอนุญาต หรือ
- (b) นำตัวผู้ที่มีอาการมึนเมาออกจากร้านที่ได้รับอนุญาตแล้ว

มาตรา 253 การยินยอมให้มีเหตุการณ์วุ่นวายในสถานที่รับอนุญาต (Allowing disorderly conduct on licensed premises)

ผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดการของร้านซึ่งยินยอมหรือปล่อยให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงใด ๆ การทะเลาะวิวาท (quarrelsome) การทำร้ายร่างกาย หรือการกระทำอันไม่สงบเรียบร้อยในสถานที่รับอนุญาต ถือว่ากระทำความผิดตามมาตรา 253 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ

ข้อยกเว้นที่จำเลยหรือผู้กระทำความผิดใช้กล่าวอ้างต่อศาลตามมาตรา 253 คือ เมื่อจำเลยหรือลูกจ้างของร้านได้ทราบถึงสถานการณ์ดังกล่าวแล้ว ได้ดำเนินการโดยพลันและสมควร โดยเคารพต่อผู้ที่มีอาการมินเมาแล้ว โดยได้ดำเนินการต่อไป

- (a) นำตัวผู้ที่มีอาการมินเมาไปยังบริเวณที่มีความปลอดภัยภายในร้านที่ได้รับอนุญาต หรือ
- (b) นำตัวผู้ที่มีอาการมินเมาออกจากร้านที่ได้รับอนุญาตแล้ว

การควบคุมการโฆษณา/ การส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ปราศจากความรับผิดชอบ

มาตรา 237 บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยปราศจากความรับผิดชอบ (Irresponsible promotion of alcohol) มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจในลักษณะหนึ่งลักษณะใดดังต่อไปนี้

(a) ดำเนินการใด ๆ ในลักษณะส่งเสริมหรือดำเนินการในลักษณะเดียวกันเพื่อให้ประชาชนมาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่มากเกินไป โดยไม่คำนึงว่าจะดำเนินการ ณ สถานที่ที่มีใบอนุญาต หรือสถานที่ใด ๆ ก็ตาม หรือ

(b) ส่งเสริมการขายหรือโฆษณาส่วนลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่เป็นจูงใจประชาชนหรือดำเนินการในลักษณะเดียวกัน ทำให้เชื่อว่าราคาจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 25 หรือต่ำกว่าราคาที่ขายที่ซื้อขายตามปกติ โดยดำเนินการ ณ สถานที่ที่มีใบอนุญาตหรือในรายการเครื่องดื่มของผู้ประกอบการที่ไม่อนุญาตให้ดื่มในร้าน หรือ

(c) มีใบอนุญาตร้านจำหน่ายเพื่อส่งเสริมการขายหรือโฆษณาส่วนลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งทำให้ประชาชนเชื่อว่ามีส่วนลดราคาร้อยละ 25 หรือมากกว่าราคาที่ซื้อขายตามปกติ และสามารถเห็นได้จากภายนอกร้านค้านั้น หรือ

(d) ส่งเสริมการขายหรือโฆษณาส่วนลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าแจกฟรีโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ (เว้นแต่กรณีจะเป็นการดำเนินการของร้านที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มในร้าน และไม่เห็นการโฆษณาหรือส่งเสริมการขายดังกล่าวจากภายนอก) หรือ

(e) เสนอสินค้าหรือบริการใด ๆ โดยมีการชิงโชคสินค้าหรือบริการใด ๆ หรือมีโอกาสดึงชนะรางวัล โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อน (ยกเว้นกรณีการเสนอ ณ ร้านค้าที่มีใบอนุญาตและดำเนินการร่วมกับการขายเครื่องดื่ม ๆ ของร้านดังกล่าว) หรือ

(f) ส่งเสริมการขายหรือโฆษณาส่วนลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเด็กเยาวชน

การกำกับดูแลของภาคธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นอกเหนือจากการควบคุมการโฆษณา/ การส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว นิวซีแลนด์ยังมีมาตรการควบคุมการโฆษณา โดยมีองค์กรที่รับผิดชอบคือ **Advertising Standards Authority (ASA)** ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของผู้ประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีบทบาทรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดแนวปฏิบัติในเรื่องการโฆษณา การรับเรื่องร้องเรียน และการพิจารณาหาข้อยุติของข้อร้องเรียนต่าง ๆ ตามแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ประชาชนทุกคนสามารถร้องเรียนเกี่ยวกับการโฆษณาทางสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ โดยจะต้องส่งเอกสารทางไปรษณีย์มายัง ASA

ASA มีสถานะทางกฎหมายเป็นองค์กรเอกชนที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในชื่อว่า the Advertising Standards Authority Incorporated โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งดังต่อไปนี้²⁷

1. To seek to maintain at all times proper and generally acceptable standards in advertising and any other activity regulated by the Codes of Practice.
2. To establish and promote an effective system of voluntary self-regulation.
3. To encourage the media, communications agencies, advertisers and others to voluntarily co-operate in the process of self-regulation.
4. To develop and promulgate Advertising Codes of Practice (“the Codes”) which the Members undertake to uphold.
5. To establish (in accordance with Rules and Procedures set out in the First and Second Schedules of these Rules), and fund the Advertising Standards Complaints Board (“ASCB”) to determine complaints received about advertising which may be in breach of the Codes.
6. To establish (in accordance with Rules and Procedures set out in the Third and Fourth Schedules of these Rules) and fund the Advertising Standards Complaints Appeal Board (“ASCAB”) to determine appeals from decisions of the ASCB.
7. In general to do all such things relating to the particular purposes mentioned above which may be necessary or expedient for the benefit of Members so far as the same are permitted by the laws of New Zealand to corporations organised under The Incorporated Societies Act.

²⁷ Rules of the Advertising Standards Authority Inc. at <https://www.asa.co.nz/about-us/rules-of-the-asa/>

ปัจจุบัน ASA ได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ Advertising Standards Code 2018 และ Code for Advertising and Promotion of Alcohol โดยแนวปฏิบัติฉบับหลังจะใช้กับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ตั้งแต่ร้อยละ 1.15 ดีกรีขึ้นไป และมีการโฆษณา ส่งเสริมการขายเพื่อจำหน่ายและบริโภคในนิวซีแลนด์ อย่างไรก็ตาม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรืออาหารที่มีปริมาณแอลกอฮอล์น้อยกว่าร้อยละ 1.15 ดีกรี จะถือเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากมีการทำตลาดสินค้าในในฐานะที่เป็น non-alcoholic variant หรือ brand extension กล่าวคือ เป็นสินค้าที่มีชื่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่มีการโฆษณา ทำการตลาดโดยใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายว่าเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ใช้คำว่า เบียร์ ก็จะต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติฉบับนี้

Professor Sally Casswell แห่ง Massey University ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบที่มีชื่อเสียงระดับโลก ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความล้มเหลวในการนำ Code for Advertising and Promotion of Alcohol มาใช้กำกับดูแลกันเองของภาคธุรกิจ โดยได้ยื่นจดหมายเปิดผนึกในฐานะ interim Board of Health Coalition Aotearoa ยื่นเสนอต่อ Advertising Standards Authority โดยชี้ให้เห็นว่า แนวทางปฏิบัติของภาคธุรกิจในเรื่องการโฆษณา การทำตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เป็นเครื่องมือที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถจำกัดการโฆษณา การส่งเสริมการขายเครื่องดื่ม ๆ ได้ อีกทั้งอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังต้องพึ่งพากรุงจากจากการกระตุ้นให้ประชาชนในนิวซีแลนด์บริโภคเครื่องดื่ม ๆ อย่างหนัก โดยพบว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราร้อยละ 48 ในประเทศนี้ เป็นการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวตามนิยามขององค์การอนามัยโลก จึงกล่าวได้ว่า ภาคธุรกิจมีผลประโยชน์ขัดกันกับบทบาทที่จะเป็นฝ่ายกำกับแบบสมัครใจดูแลโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๆ เอง²⁸

การประเมินผลประสิทธิภาพของกฎหมาย the Sale and Supply of Alcohol Act

Health Promotion Agency (HPA) หรือ สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพได้มีการศึกษาเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพของ “กฎหมายว่าด้วยการขายและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค.ศ.2012” (the Sale and Supply of Alcohol Act 2012)²⁹ ภายหลังจากที่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้เป็นเวลาราว 2 ปี โดยดำเนินการสำรวจข้อมูลสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับอนุญาตในรูปแบบที่เรียกว่า NON-PARTICIPANT OBSERVATIONS อีกทั้งมีการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (ได้แก่ regulatory agency staff, licensees, bar staff, and from members of the community supported the observed improvements) และวิเคราะห์ตัวชี้วัดความเสี่ยงหรืออันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol-related harm indicator) โดยวิธีการทางสถิติ พื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ กรุงเวลลิงตัน เขตเมืองหลวงของประเทศนิวซีแลนด์ และเมืองควีนส์ทาวน์ (Queenstown) ซึ่งเป็นเมืองรีสอร์ทและเมืองท่องเที่ยวที่คึกคักมากที่สุดในเกาะใต้ของนิวซีแลนด์ ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงต้น

²⁸ Casswell, Sally Boycott of ASA Review of Alcohol Advertising—need for regulation NZMJ 16 August 2019, Vol 132 No 1500:103.

²⁹ Allen + Clarke and Axist Consulting. (2016). *Early impact of the Sale and Supply of Alcohol Act 2012 in and around licensed premises*. Wellington: Health Promotion Agency, pp.7-12.

เดือนธันวาคม ค.ศ.2014 โดยมีช่วงเวลาประเมินต่อเนื่องจากเดือนมกราคมปี ค.ศ. 2006 ทำให้เห็นถึงแนวโน้มของข้อมูลสถิติในแต่ละปี

ผลการศึกษานี้อาศัยฐานข้อมูลคดีอาชญากรรมของตำรวจ (police crime data) ซึ่งใช้เป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณในการประเมินผลกระทบอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์) เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย การทำให้เสียทรัพย์ หรือก่อความวุ่นวาย ซึ่งเรียกว่าเป็นความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol-related offences)

มีการจัดเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวแทนหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตหรือเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมาย, ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, พนักงานบาร์ สมาชิกชุมชน โดยตำรวจให้ข้อมูลว่าการกำหนดชั่วโมงการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายคือ ระหว่าง 8 โมงเช้า ถึง 16.00 น.สำหรับร้านค้าประเภทดื่มในร้าน ส่งผลดีในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ช่วยลดปัญหาหรืออันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เป็นอย่างมาก เช่น ในเมือง Queenstown บาร์ในเมืองได้เปลี่ยนเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเดิมที่เปิดให้บริการร้านแบบดื่มในร้านที่ให้บริการ 24 ชั่วโมง เมื่อลดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นขายได้ถึงเวลา 16.00 น. ซึ่งเข้าไปตาม a local council policy ส่งผลทำให้ลดปัญหาหรืออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องลงได้อย่างมาก

อย่างไรก็ดี จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องพบว่า ตัวแทนหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตหรือเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมาย ผู้จัดการร้านค้าที่รับใบอนุญาตประเภทดื่มในร้าน รวมถึงสมาชิกชุมชน ต่างให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราคาถูกร้านค้าประเภทซื้อกลับไปดื่มที่บ้านหรือสถานที่อื่น เป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการดื่มที่บ้าน ('pre-loading') เพิ่มมากขึ้น และทำให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการกระทำผิดอาญาซึ่งถูกใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิพบว่า ความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดน้อยลงตั้งแต่ปี 2009 อย่างต่อเนื่อง และเห็นได้ชัดเจนขึ้นตั้งแต่ปี 2014 เป็นต้นมา สะท้อนให้เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ ส่งผลทำให้ลดอาชญากรรมลงได้ ทั้งนี้ แนวโน้มดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ได้แก่ สถานะของเศรษฐกิจชุมชน (local economics) ความแตกต่างของกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเคลื่อนย้ายของประชากร (patron demographics) และวัฒนธรรมในพื้นที่

สำหรับผลสรุปเชิงคุณภาพที่สำคัญคือ การศึกษาวิจัยนี้พบว่า ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่สำคัญคือ การปรับปรุงแนวปฏิบัติและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol-related harm reduction) ของร้านค้าที่ได้รับใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บทที่ 5

กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศแคนาดา

สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแคนาดา

จากข้อมูลที่ปรากฏใน Canadian Drug Summary 2019¹ ที่จัดทำโดย Canadian Centre on Substance Use and Addiction (CCSA)² พบว่า จากข้อมูลที่จัดเก็บโดย Canadian Tobacco, Alcohol and Drugs Survey (CTADS) 2017 ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชากรชาวแคนาดาที่อายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 78.2% บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อยหนึ่งครั้งในปีที่ทำการสำรวจ จำนวนดังกล่าวจะคงที่มาโดยตลอดนับแต่ปี ค.ศ. 2013 (75.9%) ในขณะที่อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละเขตการปกครองมีตั้งแต่ต่ำสุดที่ 68.4 % (85,000) ใน Prince Edward Island ไปจนถึง 84.2 % (5.8 ล้าน) ใน Quebec ในขณะที่กลุ่มเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 18-24 ปี มีตัวเลขว่าเคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปีก่อนหน้าอยู่ที่ 82.3 % ส่วนในกลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไปอยู่ที่ 79.4 % โดยช่วงอายุที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดอยู่ที่อายุ 25-34 ปี

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นสารเสพติดที่มีการบริโภคในหมู่ประชากรมากที่สุด โดยหากเทียบการสารเสพติดที่ได้รับความนิยมรองลงมา คือ กัญชาแล้ว อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีตัวเลขที่สูงกว่าถึง 5 เท่า (78.2 % ต่อ 14.8 %) ในขณะที่ตัวเลขอัตราการบริโภคต่อประชากรในช่วงปี ค.ศ. 2017-2018 นั้น พบว่า ชาวแคนาดาที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป 1 คน จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นจำนวน 8.2 ลิตรต่อปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหัวคือ \$756.9³ โดยในจำนวนนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมบริโภคมากที่สุด คือ เบียร์ (39.7%) รองลงมาคือไวน์ (32.4%) สุรา (23.7 %) และเครื่องดื่มชนิดอื่นที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม (4.2%)⁴ ทำให้ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในแบบขายส่งและขายปลีก มียอดจำหน่ายเฉพาะสินค้าประเภทเบียร์อย่างเดียว ให้กับบุคคลที่มีอายุเกินกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดรวมทั้งสิ้น 2,215 ล้านลิตร หรือเท่ากับเบียร์ 220.6 ขวดต่อผู้บริโภค 1 ราย (1 ขวด = 341 มิลลิลิตร มีระดับแอลกอฮอล์ 5 %)⁵

¹ Canadian Centre on Substance Use and Addiction, *Alcohol (Canadian Drug Summary)*, 2019.

² เป็นหน่วยงานอิสระที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย Canadian Centre on Substance Abuse Act 1988 ซึ่งออกโดยรัฐสภาแคนาดาเพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรนำของประเทศในปัญหาเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด และเพื่อแสวงหามาตรการเพื่อระบุปัญหาอันเกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติดทุกประเภท

³ Statistics Canada.. Sales of alcoholic beverages types by liquor authorities and other retail outlets, by value, volume, and absolute volume (Table 10-10-0010-01).

(2019)<<https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=1010001001>>

⁴ Statistics Canada. Control and sale of alcoholic beverages, year ending March 31, 2018. (2019).

⁵ Ibid

ในแง่ของการบริหารประเทศและการบังคับใช้กฎหมายนั้น ประเทศแคนาดามีลักษณะเป็นสหพันธรัฐ โดยมีรัฐสภาและรัฐบาลกลางซึ่งมีอำนาจในการออกกฎหมายและบริหารการใช้อำนาจตามกฎหมายในกิจการของสหพันธรัฐ และมีการแบ่งเขตการปกครองภายในสหพันธรัฐออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบ Province และ แบบ Territory โดยในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้น เขตปกครองแบบ Province เป็นผู้ใช้อำนาจตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญได้โดยตรง ในขณะที่เขตการปกครองแบบ Territory เป็นการใช้อำนาจภายใต้การอนุมัติของรัฐสภาแห่งแคนาดา ในทางประวัติศาสตร์จึงหมายความว่า ดินแดนที่เป็น Territory นั้นถูกปกครองโดยอำนาจจากรัฐบาลกลางนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลกลางได้จัดตั้งสถานิติบัญญัติและคณะผู้บริหารให้ทำหน้าที่ภายใน Territory ต่าง ๆ ทำให้กระบวนการตัดสินใจทั้งในทางบริหารและการออกกฎหมายในดินแดนเหล่านี้มีลักษณะที่เหมือนกับเขตการปกครองแบบ Province มากขึ้น⁶

ในปัจจุบันเขตการปกครองของแคนาดาได้แก่ Province 10 แห่ง คือ มลรัฐ Alberta ,British Columbia,Manitoba ,New Brunswick, Newfoundland and Labrador , Nova Scotia ,Ontario ,Prince Edward Island,Quebec และ Saskatchewan กับเขตปกครองที่เป็น Territory 3 แห่ง Northwest Territories, Yukon และ Nunavut

เนื่องด้วยระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ รัฐบาลกลางของแคนาดาจึงมอบอำนาจในการกำหนดนโยบายและกฎหมายควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ให้แก่รัฐบาลมลรัฐต่าง ๆ จึงไม่มีการจัดทำนโยบายแห่งชาติแต่อย่างใด

⁶Government Canada , Province and Territories < <https://www.canada.ca/en/intergovernmental-affairs/services/provinces-territories.html> >

โครงสร้างกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศแคนาดา

การกำหนดโครงสร้างการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁷

การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศแคนาดานั้น เป็นการแบ่งความรับผิดชอบกันระหว่างรัฐบาลกลาง กับรัฐบาลของแต่ละเขตการปกครอง

ก) กฎหมายของรัฐบาลกลาง

โดยในระดับรัฐบาลกลาง Health Canada ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการดูแลกฎหมายที่ใช้เพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นกฎหมายในโครงสร้างของการกำกับดูแลเกี่ยวกับอาหารและยาภายในสหพันธรัฐทั้งหมด คือ The Food and Drug Regulations (FDR) ภายในกฎหมายฉบับนี้ ได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานการผลิต (compositional standard) ของสินค้าที่เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทต่าง ๆ เอาไว้ โดยกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับส่วนผสมและมาตรฐานการผลิตเอาไว้ ซึ่งมาตรฐานที่กำหนดขึ้นภายใต้กฎหมายนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเกณฑ์กลางสำหรับการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างเขตการปกครองต่าง ๆ และเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถทราบได้ว่า ในสินค้าที่ตนกำลังจะบริโภคนั้นมี ส่วนประกอบใดอยู่บ้าง

นอกเหนือจากกฎหมายข้างต้นแล้ว ไม่มีกฎหมายอื่นของรัฐบาลกลางที่กำหนดเกี่ยวกับมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการสาธารณสุขอีกเลย ซึ่งรวมถึงมาตรการในลักษณะของการอนุมัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนนำออกจำหน่ายที่แยกออกเป็นการเฉพาะ มีเพียงมาตรฐานความปลอดภัยทางอาหารที่ใช้บังคับเช่นเดียวกับอาหารอื่น ๆ ทั่วไปเท่านั้น

ข) กฎหมายของรัฐบาลในแต่ละเขตการปกครอง

กฎเกณฑ์ส่วนใหญ่ที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลของแต่ละเขตการปกครอง โดยแต่ละเขตการปกครองมีอำนาจออกกฎเกณฑ์เพื่อใช้ควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ ซึ่งกฎเกณฑ์ที่พบได้ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขในการจำหน่าย การกำหนดอายุขั้นต่ำ และการกระจายสินค้า ทั้งนี้ แต่ละเขตการปกครองจะมีคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายเหล่านี้ ภายใต้นโยบายที่แตกต่างกันไป ทำให้สามารถพบเห็นกลไกที่ใช้ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น บางพื้นที่อาจอนุญาตให้เอกชนเป็นผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่บางรัฐอาจดำเนินนโยบายแบบผูกขาดโดยให้สถานประกอบการที่เป็นของรัฐมีอำนาจจำหน่ายแอลกอฮอล์แต่เพียงผู้เดียว แต่โดยส่วนมากแล้วจะเป็นระบบผสมผสานระหว่างร้านค้าที่ดำเนินกิจการโดยเอกชนและร้านค้าที่รัฐเป็นเจ้าของควบคู่กันไป⁸

⁷ Canada Gazette, Part II, Volume 153, Number 11 ,Regulations Amending the Food and Drug Regulations (Flavoured Purified Alcohol): SOR/2019-147 < <https://gazette.gc.ca/rp-pr/p2/2019/2019-05-29/html/sor-dors147-eng.html>>

⁸ Canadian Press.. How alcohol is sold in provinces across Canada.(2015) < How alcohol is sold in provinces across Canada (citynews.ca)>

5.1 มลรัฐออนทARIO

ภาพรวมของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁹

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมลรัฐออนทARIO (Ontario) นั้นมีทั้งในรูปแบบของร้านค้า เอกชนและร้านค้าที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ ร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์มี 2 รูปแบบ ได้แก่

- (1) ร้านจำหน่ายเพื่อนำไปบริโภคที่อื่น ได้แก่ร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบรรจุภัณฑ์เพื่อนำไปบริโภคนอกสถานที่จำหน่ายนั้น และ
- (2) ร้านจำหน่ายที่ให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่จำหน่ายนั้น

โดยในกฎหมาย Liquor Control Act¹⁰ ได้มีการจัดตั้ง The Liquor Control Board of Ontario (LCBO) ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมและส่งเสริมให้เกิดการขายและกระจายสินค้าประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในเขตพื้นที่ของออนทARIOอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยนำเอาผลประโยชน์ที่เกิดจากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมาใช้เพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชาวออนทARIO LCBO เป็นเจ้าของร้านค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กว่า 660 แห่งทั่วออนทARIO และยังมีระบบจำหน่ายผ่านเว็บไซต์ แกดตาลีอก และคำสั่งซื้อพิเศษด้วย โดยมีตัวแทนของ LCBO ที่จำหน่ายสินค้าแก่ประชาชนทั่วไปตามชุมชนต่าง ๆ ตัวแทนเหล่านี้ยังให้บริการผู้บริโภคในลักษณะของการขายส่งด้วย ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายให้กับ : grocery stores หรือผู้ถือใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ¹¹ (บาร์หรือภัตตาคาร The Beer Store¹² หรือร้านปลอดอากร

⁹ Canadian Centre on Substance Use and Addiction, Municipal Alcohol Policy in Ontario: A Public Health Approach, (2017), 1–6, www.ccsa.ca•www.ccdus.ca.

¹⁰ Liquor Control Act, R.S.O. 1990, c. L.18

¹¹ Government of Ontario , Liquor Control Board of Ontario

<<https://www.pas.gov.on.ca/Home/Agency/237> >

¹² The Beer Store หรือ Brewers Retail Inc. เป็นผู้ประกอบธุรกิจเอกชนซึ่งจำหน่ายเบียร์และเครื่องดื่มมอลต์สกัดในออนทARIO บริษัทดังกล่าวเกิดจากการร่วมทุนกันของผู้ผลิตเบียร์ 3 ราย คือ Molson, Labatt และ Sleeman ซึ่งกลุ่มกิจการดังกล่าวเป็นคู่สัญญากับรัฐบาลออนทARIOผ่าน LCBO ตาม Master Framework Agreement ให้เป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการจำหน่ายเบียร์ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อตกลงนั้น ปัจจุบันรัฐบาลออนทARIOได้ผ่านกฎหมายเพื่อให้ Master Framework Agreement ตาม Liquor Control Act มาอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับใหม่ คือ The Liquor Sales Agreements Act เพื่อเป็นการปรับปรุงข้อตกลงในการจำหน่ายเบียร์ภายในออนทARIOให้มีความทันสมัยมากขึ้น

5.1.1 Alcohol and Gaming Commission of Ontario (AGCO)

คณะกรรมการที่ชื่อว่า คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการพนันมรัฐออนแทรีโอ หรือ Alcohol and Gaming Commission of Ontario (AGCO) มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจำหน่ายและการให้บริการเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในเขตการปกครองนี้ โดยมีอำนาจในการออกใบอนุญาตและออกกฎเกณฑ์เพื่อใช้บังคับกับใบอนุญาตและกิจการที่กำหนดไว้หลายประเภท เพื่อให้การจำหน่ายและการเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบ โดยกฎหมายหลักที่คณะกรรมการชุดนี้รับผิดชอบคือ Liquor Licence Act (LLA) และยังมีอำนาจตามบทบัญญัติบางมาตราในกฎหมายอีกฉบับคือ Liquor Control Act (LCA) กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ประกอบกับกฎหมายลำดับรองที่ออกโดยอาศัยอำนาจในกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับการขายและให้บริการเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตออนแทรีโอไว้ทั้งหมด¹³ โดยบทบัญญัติใน LLA และ LCA นั้น ให้อำนาจในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าผู้ถือใบอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตนั้นได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายและเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประการ

ทั้งนี้ ในการกำกับดูแลของ AGCO นั้น มีเป้าหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าและการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้¹⁴

- (1) ทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ภาคธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ดำเนินกิจการอย่างซื่อสัตย์และเที่ยงตรง และเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- (2) ทำให้เกิดความมั่นใจว่า การจำหน่ายและการเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบ
- (3) ทำให้เกิดความมั่นใจว่าความเห็นจากประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นจะถูกนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาออกใบอนุญาตตามกฎหมาย
- (4) เปิดโอกาสให้ชาวออนแทรีโอและนักท่องเที่ยวมีโอกาสได้รับความสุขจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีความรับผิดชอบในกิจกรรมส่วนของการท่องเที่ยวที่มีความจำเป็นต่อภาคเศรษฐกิจ

¹³ AGCO , General Information: Alcohol < <https://www.agco.ca/alcohol/general-information-alcohol>>

¹⁴ Ibid

5.1.2 กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับที่ชื่อว่า **Liquor Licence Act (LLA)** ภายใต้บทบัญญัติใน LLA และกฎหมายลำดับรอง ทำให้คณะกรรมการ AGCO มีอำนาจที่จะออกใบอนุญาตและรับรองให้ดำเนินกิจกรรมใด ๆ ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งได้แก่ (มาตรา 3(1))

- (1) ใบอนุญาตจัดตั้งสถานประกอบการเพื่อขายหรือเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ประชาชนทั่วไป
- (2) ใบอนุญาตสำหรับอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับหมักบ่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (3) ใบอนุญาตบริการขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (4) ใบอนุญาตผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (5) ใบอนุญาตตัวแทนผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (6) การอนุมัติให้ขายหรือให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการเฉพาะในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

AGCO มีเครื่องมือที่หลากหลายที่ช่วยให้ผู้ถือใบอนุญาตปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ในกฎหมาย เครื่องมือดังกล่าวรวมถึงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้ถือใบอนุญาต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงที่สถานที่จำหน่ายแอลกอฮอล์มีอยู่ โดยพิจารณาจากสถานที่ตั้ง ลักษณะของการประกอบธุรกิจ ประวัติการดำเนินกิจการและประสบการณ์ที่ผ่านมา หลักการพิจารณาจากพื้นฐานความเสี่ยงที่สถานประกอบการมีนี้ เรียกว่า Risk-based compliance ซึ่งให้ความสำคัญกับบรรดาสถานประกอบการที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณะอย่างมีนัยยะสำคัญเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันก็ยังไม่ละเลยสถานประกอบการที่อาจมีปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อปัญหาด้านความปลอดภัยหรือกระทบประโยชน์สาธารณะได้เพียงเล็กน้อยเช่นกัน¹⁵

กฎเกณฑ์สำคัญที่บังคับกับผู้ถือใบอนุญาตเกี่ยวกับการจำหน่ายและให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีความรับผิดชอบโดยห้ามเสิร์ฟเครื่องดื่มให้กับผู้บริโภคนถึงขั้นมึนเมา ในการนี้ ข้อที่ผู้ให้บริการพึงปฏิบัติได้แก่¹⁶

- (1) ไม่อนุญาตให้บุคคลที่อยู่ในสภาวะมึนเมาเข้าไปในสถานประกอบการ
- (2) บุคคลที่อยู่ในสภาวะมึนเมาแล้ว จะต้องออกไปจากสถานประกอบการนั้น ซึ่งผู้ถือใบอนุญาตจะต้องรับผิดชอบหากบุคคลที่มึนเมานั้นเอง หรือบุคคลคนอื่นได้รับความเสียหายหรือได้รับบาดเจ็บอันมีเหตุเกี่ยวข้องกับการมึนเมาเช่นนั้น
- (3) ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีราคาต่อหน่วยบริโภคไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้
- (4) การแถมเครื่องดื่มฟรีอาจทำได้ในบางกรณีเท่านั้น

¹⁵ AGCO , Complying with the Liquor Laws - Risk - Based Compliance

<<https://www.agco.ca/alcohol/complying-liquor-laws-risk-based-compliance> >

¹⁶ AGCO , Responsible Alcohol Service < <https://www.agco.ca/alcohol/responsible-alcohol-service> >

- (5) ผู้จัดการและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขายและให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยจะต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรว่าด้วยการสังเกตลักษณะความมีเมตามาตาม AGCO รับรอง

การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายที่ใช้กับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในออนแทรีโอมีความเปลี่ยนแปลงไปหลายประการในช่วงไม่นานมานี้ โดยแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงได้แสดงให้เห็นถึงการผ่อนคลายความเคร่งครัดของนโยบายลงไป¹⁷ ตัวอย่างเช่น การขยายลักษณะของกิจการที่สามารถขออนุญาตจำหน่ายแอลกอฮอล์ได้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ร้านตัดผม คาเฟ่ โรงภาพยนตร์ หรือร้านหนังสือ¹⁸ หรือการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการจัดงานของชุมชนหรืองานเทศกาลไม่จำเป็นต้องเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะในเต้นท์เบียร์อีกต่อไป¹⁹ รวมไปถึงการจำหน่ายไวน์ที่อนุญาตให้จำหน่ายได้ที่ร้านค้าของเกษตรกรเอง หรือล่าสุด คือ การอนุญาตให้ขายเบียร์ภายในร้านค้าแบบ grocery stores ทั่วไป²⁰

ในปี ค.ศ. 2019 ออนแทรีโอได้ทำการทบทวนกฎหมายและนโยบายว่าด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งใหญ่²¹ และด้วยผลของการทบทวนนี้ รัฐบาลของออนแทรีโอได้ผ่านกฎหมายจำนวนหนึ่งเพื่อให้กรอบความคิดในทางกฎหมายที่บังคับใช้ภายในเขตการปกครองมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยจัดวางโครงสร้างกฎหมายที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมดไว้ดังนี้²²

- (1) The Liquor Control Board of Ontario Act, 2019 มีเนื้อหารับรองสถานะของ LCBO ให้มีอยู่ต่อไป และคงบทบาทในการซื้อและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในแบบขายส่งและขายปลีก การนำเข้า และการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม

¹⁷ Giesbrecht, N., Wettlaufer, A., April, N., Asbridge, M., Cukier, S., Mann, R., ... Vallance, K.. Strategies to reduce alcohol-related harms and costs in Canada: a comparison of provincial policies. Toronto, Ont.: Centre for Addiction and Mental Health. (2013)

¹⁸ Giesbrecht, N. & Wettlaufer, A.. Reducing alcohol-related harms and costs in Ontario: a provincial summary report. Toronto, Ont.: Centre for Addiction and Mental Health. (2013)

¹⁹ Giesbrecht et al (2013)

²⁰ Alcohol and Gaming Commission of Ontario. Info Bulletin No. 034 – VOA wine sales at farmers' markets. Toronto, Ont.: CCSA. (2014). Alcohol and Gaming Commission of Ontario. Info Bulletin No.038 – Beer sales in grocery stores. Toronto, Ont.: CCSA. (2015).

²¹ S Liem, Alcohol Policy Review: Opportunities for Ontario Municipalities, 2018, <<http://opha.on.ca/getmedia/4e8f860f-6e34-4036-9fa6-a1311a35852e/Alcohol-Policy-Review-Full-Report-Final.pdf.aspx>>

²² Alcohollaws.ca, Ontario Alcohol Laws : Jurisdictional overview <<https://alcohollaws.ca/ontario/>>

- (2) The Alcohol and Gaming Commission of Ontario Act, 2019 กำหนดให้ AGCO ยังคงสถานะเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป
- (3) The Liquor Licence and Control Act, 2019 กฎหมายฉบับนี้เป็นการรวบรวมเอาหลักเกณฑ์ใน LCA และ LLA เดิมมาไว้ด้วยกัน โดยปรับปรุงระบบว่าด้วยการออกใบอนุญาตสำหรับการขาย ให้บริการ และการขนส่งแอลกอฮอล์ให้เป็นไปในทางส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา
- (4) The Liquor Tax Act, 2019 กำหนดโครงสร้างทางภาษีที่ใช้กับเบียร์ ไวน์ และสุรา
- (5) The Liquor Sales Agreements Act 2019 เป็นกฎหมายที่ถ่ายโอนบทบัญญัติในเรื่องข้อตกลง Master Framework Agreement ซึ่งทำกับ The Beer Store มาไว้เป็นกฎหมายเฉพาะเรื่อง

การเปลี่ยนแปลงในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านระบบใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ นั้น มีดังนี้²³

(1) การผ่อนคลายข้อบังคับที่ใช้กับธุรกิจและร้านอาหาร

- (1.1) การอนุญาตให้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมอาหารสำหรับการซื้อกลับไปทานที่บ้านและการสั่งซื้อแบบ delivery โดยมีการแก้ไข Regulation 719 ที่ออกตามกฎหมาย LLA ให้ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับรายการสั่งซื้อแบบกลับบ้านและแบบ delivery ได้ และมีการแก้ไขหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในส่วนของใบอนุญาตขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตาม Regulation 718 ด้วย
- (1.2) ลดราคาขั้นต่ำสำหรับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อบริโภคในสถานที่จำหน่ายให้อยู่ที่ \$1.34 ต่อ 1 oz
- (1.3) ให้อำนาจนายทะเบียน (Registrar) ในการพิจารณากำหนดระยะเวลาสำหรับการขยายพื้นที่ให้บริการชั่วคราวให้มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์มากขึ้น
- (1.4) อนุญาตให้มีการจำหน่ายและให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนเรือที่จอดอยู่ตามท่าเรือได้ โดยตามกฎหมายเกณฑ์ที่ใช้อยู่เดิม การจำหน่ายและบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนเรือจะทำได้เมื่อเรือนั้นอยู่ระหว่างการขนส่งผู้โดยสารเท่านั้น การ

²³ AGCO , Information Bulletin: Highlights of Recent Liquor Reforms to Support Businesses , (December 9, 2020) <<https://www.agco.ca/bulletin/2020/information-bulletin-highlights-recent-liquor-reforms-support-businesses#providing>>

เปลี่ยนแปลงนี้จะช่วยเพิ่มทางเลือกในการขายให้แก่ผู้ประกอบการมากขึ้น และยังเป็น การส่งเสริมกิจกรรมในภาคของการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

(2) การเปลี่ยนแปลงในการอนุญาตขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- (2.1) การกำหนดให้ผู้ถือใบอนุญาตขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นผู้กระทำการในนามของผู้จำหน่าย ผู้ขายส่ง และเป็นตัวแทนของผู้บริโภคด้วย ข้อกำหนดนี้จะเป็นการรับรองให้ผู้มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งแบบขายส่งและขายปลีกสามารถใช้บริการของผู้ถือใบอนุญาตขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ นอกจากนี้ Regulation 718 ยังได้มีการแก้ไขโดยอนุญาตให้ผู้ผลิตสามารถให้ผลประโยชน์ตอบแทนตามข้อตกลงที่ทำขึ้นกับผู้ขนส่งได้ หากผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการขายสินค้าภายในร้านค้าหรือจากคำสั่งซื้อแบบ delivery ซึ่งด้วยกฎเกณฑ์ในข้อนี้ ทำให้ผู้ผลิตที่มีร้านค้าสำหรับขายส่งสามารถทำกิจกรรมในลักษณะของการส่งเสริมการขายผ่านผู้ประกอบการประเภทรับขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้
- (2.2) ผู้ถือใบอนุญาตขนส่งจะต้องมีการเก็บรักษารายการทางทะเบียน ซึ่งประกอบด้วยชื่อและที่อยู่ของผู้บริโภค วันที่ทำการสั่งซื้อ และวันที่ทำการส่งมอบสินค้า ประเภทและปริมาณของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้ส่งมอบ และสถานที่ทำการส่งมอบรายการเหล่านี้ต้องเก็บไว้เป็นเวลา 1 ปี นับแต่ที่ได้ส่งมอบ
- (2.3) ผู้ถือใบอนุญาตขนส่งสามารถเก็บรักษาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามที่มีการสั่งซื้อเอาไว้ได้ โดยหลักเกณฑ์เดิมนั้น การขนส่งจะต้องเกิดขึ้นภายในวันเดียวกันกับที่มีการสั่งซื้อ การแก้ไขนี้จะเป็นการอำนวยความสะดวกสำหรับรายการสั่งซื้อประเภทที่ต้องสั่งล่วงหน้า โดยการเก็บรักษานั้นจะต้องมีความปลอดภัยและเข้าถึงได้เฉพาะผู้ถือใบอนุญาตหรือลูกจ้างของผู้ถือใบอนุญาตเท่านั้น
- (2.4) ช่วงเวลาที่อนุญาตให้มีการส่งมอบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผู้ถือใบอนุญาตขนส่งนั้นกำหนดไว้ที่ 9.00 น. -23.00 น. จากเดิมที่กำหนดให้ต้องขนส่งให้แล้วเสร็จภายใน 1 ชั่วโมงนับจากเวลาปิดทำการของร้านที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น
- (2.5) ยกเลิกการกำหนดอัตราขั้นต่ำของค่าขนส่งที่ผู้ถือใบอนุญาตจะเรียกเก็บออกไป โดยตามกฎเกณฑ์เดิมนั้นกำหนดอัตราค่าขนส่งไว้ที่ 4-6 ดอลลาร์ขึ้นอยู่กับปลายทางภายในออนแทรีโอ
- (2.6) หากใบอนุญาตขนส่งนั้นได้ถือไว้โดยผู้ประกอบการแบบ Grocery Store ไม่ว่าจะเป็นการถือใบอนุญาตในนามของตนเองหรือผ่านบุคคลอื่น การกระทำการในฐานะผู้ขนส่งนั้นจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการขนส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นแพคเกจเกินกว่า 6 ชิ้น เว้นแต่เป็นร้านค้าที่กำหนดไว้ใน Schedule 2 ของ Regulation 718

(3) การปรับปรุงในส่วนของกฎเกณฑ์ที่ใช้กับผู้ผลิตในออนแทรีโอ

- (3.1) การส่งสินค้าจากร้านค้าของผู้ผลิตและจาก The Beer Store นั้น ได้มีการแก้ไข Regulation 141/01 ที่ออกตาม Alcohol, Cannabis and Gaming Regulation and Public Protection Act, 1996 เพื่อให้ขายทะเบียนมีอำนาจอนุญาตให้มีการขนส่งสินค้าไปยังผู้บริโภคโดยตรงจากร้านค้าของผู้ผลิตและร้านค้าของ Brewers Retail Inc. (The Beer Store) ซึ่งปกติแล้วผู้ผลิตสามารถขนส่งสินค้าที่มีคำสั่งซื้อจากร้านค้าของตนได้อยู่แล้ว แต่จะไม่อาจเรียกค่าขนส่งได้ การแก้ไขกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ ทำให้นายทะเบียนสามารถอนุญาตให้ผู้ผลิตและ The Beer Store เรียกค่าขนส่งได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการ
- (3.2) ได้มีการแก้ไข Regulation 720 เพื่อขยายขอบเขตของผลิตภัณฑ์ไวน์และสุราประเภทอื่น ๆ ที่ได้รับอนุญาตภายใต้โครงการส่งเสริมตลาดของเกษตรกร ผู้ผลิตที่ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ที่เรียกว่า 100% Ontario wine or eligible spirits และจำหน่ายผลิตภัณฑ์เหล่านั้นในร้านค้าที่อยู่ในที่เดียวกันกับสถานที่ผลิตสามารถยื่นคำร้องต่อ AGCO เพื่อขอขยายพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตนได้เป็นครั้งคราวตามโอกาส โดยจะต้องได้รับการรับรองที่เรียกว่า Authorization for an occasional extension of its on-site retail store within a Farmers' Market ที่ออกโดย AGCO ก่อนจะเริ่มทำการขายสินค้าในตลาดสำหรับเกษตรกรได้ และจะต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในการรับรองอย่างเคร่งครัดด้วย

(4) การขยายชั่วโมงสำหรับการจำหน่าย

ภายใต้กฎเกณฑ์ที่แก้ไขใหม่ทำให้ AGCO สามารถปรับเปลี่ยนเวลาในการซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างยืดหยุ่นมากขึ้น โดยอาจขยายเวลาในการจำหน่ายเพิ่มเติมได้ โดยกำหนดเวลาที่ AGCO กำหนดไว้ถึงวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2021 นั้น คือตั้งแต่ 7.00 น. ไปจนถึง 23.00 น. เพื่อให้ผู้จำหน่ายสามารถเลือกเวลาที่อาจเหมาะสมกับกิจการของตนได้ เช่น การเปิดปิดเร็วขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับลูกค้ากลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง หรือการขยายเวลาเปิดสำหรับลูกค้าที่อยู่ห่างออกไปจากร้านค้า

5.2 มลรัฐบริติชโคลัมเบีย

ภาพรวมของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์²⁴

ในมลรัฐบริติชโคลัมเบีย (British Columbia) หน่วยงานของรัฐบาลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในระบบค้าส่งและค้าปลีก ได้แก่

(1) Liquor and Cannabis Regulation Branch (LCRB) ซึ่งกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมาย Liquor Control and Licensing Act และ Liquor Control and Licensing Regulation ที่ครอบคลุมการออกใบอนุญาตให้กับร้านอาหาร บาร์ ผับ ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้านค้าปลีกเอกชน และการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ ปัจจุบันใบอนุญาตที่อยู่ภายใต้การดูแลของ LCRB มีจำนวนกว่า 10,000 ใบ สำหรับสถานประกอบการ และกว่า 25,000 ครั้ง สำหรับการอนุญาตในกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ

(2) Liquor Distribution Branch (LDB) เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการภายใต้กฎหมาย Liquor Distribution Act และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง คือ Federal Importation of Intoxicating Liquors Act หน้าที่รับผิดชอบหลักของ LDB คือ การดูแลการกระจายสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะของการขายส่งในพื้นที่ต่าง ๆ และเป็นผู้ดำเนินกิจการร้านค้าปลีกทั่วพื้นที่ผ่านเครือข่ายระบบร้านค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบริติชโคลัมเบีย (BC Liquor Stores chain) และสำหรับร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ชนบท ผ่านระบบที่เรียกว่า Rural Agency Store

อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริติชโคลัมเบียยังถือเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งอย่างยิ่ง โดยข้อมูลเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2019 มีผู้ที่ถือใบอนุญาตผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริติชโคลัมเบียกว่า 680 ราย

5.2.1 องค์กรหรือบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย Liquor Control and Licensing Act

ตามมาตรา 3 ของกฎหมาย Liquor Control and Licensing Act กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งเป็น “ผู้จัดการทั่วไป” (General Manager - GM) ซึ่ง GM มีความรับผิดชอบในการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ออกตามกฎหมาย และสอดคล้องกับนโยบายที่รัฐมนตรีมอบหมายให้ ซึ่งอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของ General Manager มี 3 ประการ ดังนี้²⁵

(a) การออกใบอนุญาตและการอนุญาตต่าง ๆ

²⁴ Alcohol Law.ca , [British Columbia Alcohol Laws : Jurisdictional Overview](https://alcohollaws.ca/british-columbia/) <
https://alcohollaws.ca/british-columbia/ >

²⁵ Liquor Control and Licensing Act, section 3

(b) การกำกับดูแลผู้รับอนุญาต (licensees) ผู้ที่ได้รับอนุญาต (permittees) การดำเนินการของร้านค้าหรือสถานที่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

(c) การบังคับใช้กฎหมายตาม Liquor Control and Licensing Act และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดการทั่วไปสามารถมอบหมายหรือมอบอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดให้ตัวแทน เจ้าหน้าที่หรือพนักงาน (employee) หรือบุคคลอื่น หรือกลุ่มพนักงานหรือบุคคลอื่น (a class of employees or other persons) เพื่อดำเนินการในกิจการต่าง ๆ ตามกฎหมายในนามของตนเองได้

ข้อกำหนดทางจริยธรรมของผู้จัดการและเจ้าหน้าที่

กฎหมาย Liquor Control and Licensing Act มาตรา 7 กำหนดข้อห้ามหรือข้อกำหนดทางจริยธรรมของผู้จัดการทั่วไปและเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันการทุจริตหรือการถูกชักจูงใจไว้ดังนี้

(1) ผู้จัดการทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่จะต้องไม่รับหรือเรียกร้องเงินสินบน (a commission) เงินตอบแทน หรือของขวัญทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากผู้รับอนุญาต ผู้ได้รับอนุญาต หรือบุคคลที่ยื่นคำขอตามกฎหมายฉบับนี้

(2) ผู้รับอนุญาต ผู้ได้รับอนุญาต หรือบุคคลที่ยื่นคำขอตามกฎหมายฉบับนี้ จะต้องไม่จ่ายเงิน ผลกำไร ค่าตอบแทน หรือให้ของขวัญแก่ผู้จัดการทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม

(1) ประเภทของใบอนุญาต²⁶

ตามมาตรา 14 ของ Liquor Control and Licensing Act กล่าวถึงอำนาจของ GM ในการออกใบอนุญาตไว้ ซึ่งประเภทของใบอนุญาตตามกฎหมายฉบับนี้ทั้งหมดแบ่งออกได้เป็น

(1.1) Liquor Primary Licence²⁷

ใบอนุญาตแบบ Liquor Primary Licence ถือเป็นใบอนุญาตที่มีขอบเขตการบังคับใช้กว้างขวางที่สุดภายใต้การรับผิดชอบของ LCRB โดยผู้ประกอบการทุกประเภทสามารถยื่นขอใบอนุญาตประเภทนี้ได้ เว้นแต่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้เยาว์โดยตรง หรือธุรกิจที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับยานพาหนะ โดยสถานประกอบการที่ถือใบอนุญาตประเภทนี้อาจเป็นบาร์ ไนต์คลับ โรงแรมและรีสอร์ท ไปจนถึงร้านอาหารของกองทัพ สนามกีฬา ศูนย์วัฒนธรรม โดยสถานประกอบการใดที่ประสงค์จะให้ให้บริการเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นบริการเสริมให้กับผู้ใช้บริการของตน หรือจัดพื้นที่ให้บริการด้านเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉพาะ เช่น ภายในสปา สถานแสดงผลงานศิลปะ และร้านค้าปลีกสินค้า

²⁶ Liquor and Cannabis Regulation Branch, Liquor Policy Manual, 2021.

²⁷ Liquor Control and Licensing Regulation, section 9 and 10

ทั่วไป ก็ต้องยื่นขอใบอนุญาตประเภทนี้ด้วย ผู้ถือใบอนุญาตจะต้องมีอาหารและเครื่องดื่มปราศจากแอลกอฮอล์เพื่อจำหน่ายหรือให้บริการประกอบด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องมีรายการอาหารในระดับเดียวกับที่มีในร้านอาหารทั่วไป

(1.2) Liquor Primary Club Licence²⁸

ในใบอนุญาตประเภท Liquor Primary Licence นั้น มีการกำหนดประเภทย่อยของใบอนุญาต คือ ใบอนุญาตที่ออกให้กิจการประเภทสโมสร ซึ่งเน้นการให้บริการเป็นการทั่วไปในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคม กีฬา สันทนาการ หรือการใด ๆ โดยไม่มุ่งต่อการแสวงหากำไรเป็นหลัก การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการประเภทนี้จะจำกัดไว้สำหรับสมาชิกและแขกที่มากับสมาชิกเท่านั้น ลักษณะเช่นนี้ ทำให้สโมสรไม่ได้มีลักษณะเป็นสถานที่สาธารณะที่บุคคลทั่วไปอาจเข้าถึงได้ จึงได้แยกเงื่อนไขของการอนุญาตเอาไว้เป็นการเฉพาะ

(1.3) Food Primary Licence²⁹

ใบอนุญาตแบบ Food Primary Licence นั้น ออกให้กับสถานประกอบการที่กิจการหลัก คือ การจำหน่ายอาหารทั่วไป โดยที่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเพียงบริการเสริมของร้านอาหารเหล่านั้นเท่านั้น เช่น ภัตตาคาร หรือคาเฟ่ เป็นต้น กิจการแบบ Food Primary Licence นั้น สามารถเปิดกิจการได้ตลอด 24 ชั่วโมง แต่การจำหน่ายหรือให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะกระทำได้ภายในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น ได้แก่ช่วงเวลา 9.00 น. – 16.00 น.

(1.4) Catering Licence/Endorsement³⁰

ใบอนุญาตประเภทนี้ออกให้กับผู้ประกอบการจัดเลี้ยง เพื่อให้สามารถจัดหาอาหารและเครื่องดื่มเพื่อบริการให้กับลูกค้าตามกิจกรรมในโอกาสพิเศษได้ นอกจากการออกใบอนุญาตเฉพาะแล้ว GM ยังสามารถให้สิทธิประกอบกิจการในลักษณะดังกล่าวไว้เพิ่มเติมแก่ผู้ถือใบอนุญาตแบบ food primary และ liquor primary (ยกเว้น liquor primary club) ก็ได้ การให้สิทธิเช่นนี้ทำให้ผู้ถือใบอนุญาตสามารถจัดหาอาหารสำหรับการจัดเลี้ยงที่ได้กระทำนอกเหนือจากสถานที่ซึ่งได้รับอนุญาตไว้ตามใบอนุญาตเดิมได้ ทั้งนี้ ผู้ได้รับอนุญาตให้จัดเลี้ยงสามารถเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงานจัดเลี้ยงได้ด้วย รวมถึงสามารถซื้อขนส่ง และขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงานจัดเลี้ยงนั้นได้

²⁸ Liquor Control and Licensing Regulation, section 11

²⁹ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 16 - 19

³⁰ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 12 -13, 20 - 21, and 23

(1.5) U-Brew/U-Vin Licence ³¹

ใบอนุญาตประเภทนี้ออกให้กับสถานประกอบการที่จัดวัตถุดิบ หรือเครื่องมือ และบริการให้กับบุคคลที่ประสงค์จะผลิตไวน์ เบียร์ ไฮเดออร์ หรือไวน์คูลเลอร์ ของตนเอง โดยกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตประเภทนี้จะมีการกำหนดบทบาทของผู้ถือใบอนุญาต ทั้งสองแบบและกลุ่มที่เป็นผู้ใช้บริการของผู้ถือใบอนุญาต ; การจัดเก็บส่วนผสมและผลิตภัณฑ์ของผู้ใช้บริการ การทำทะเบียนข้อมูลและการรายงาน

การกำหนดเงื่อนไขของใบอนุญาตประเภทนี้มีขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ถือใบอนุญาต พนักงาน หรือผู้ใช้บริการอาศัยเป็นช่องทางในการเป็นผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น การดำเนินการตามใบอนุญาตประเภทนี้จึงเป็นการที่ผู้ถือใบอนุญาตสนับสนุนส่วนประกอบและ/หรือ ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้บริการในกระบวนการหมักบ่มเท่านั้น โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้นั้น ผู้ใช้บริการจะต้องนำไปบริโภคเป็นการส่วนตัวเท่านั้น

(1.6) Manufacturer Licence ³²

ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับจำหน่าย ไม่ว่าจะเป็นโรงบ่มไวน์ โรงหมัก เบียร์ หรือบ่มสุรา โดยเฉพาะเพื่อการบริโภคนอกสถานที่จำหน่ายนั้น จะต้องมีใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับผลิต (Manufacturer Licence)

ผู้ประกอบการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับใบอนุญาตอาจจัดให้มีห้องสำหรับทดลองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเป็นตัวอย่งสินค้าที่เสนอขายต่อผู้บริโภคได้ และสามารถนำเสนอโปรแกรมท่องเที่ยวท่องเที่ยวต่อสาธารณชนเป็นการทั่วไปได้ นอกจากนี้ ผู้ผลิตยังสามารถขอรับสิทธิเพื่อเปิดร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ผลิต รวมถึงลานจ์ หรือพื้นที่ซึ่งจัดแยกไว้สำหรับกิจกรรมพิเศษหรือการปิกนิกซึ่งอนุญาตให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณดังกล่าวได้

(1.7) Agent ³³

ใบอนุญาตประเภทตัวแทน ให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการอาชีพตัวแทนหรือผู้นำเข้า ในการส่งเสริมการขาย ทำการตลาด หรือรับคำสั่งซื้อสำหรับการขายส่งสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากผู้ผลิตที่อยู่นอกเขตบริติชโคลัมเบีย

³¹ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 42 – 52

³² Liquor Control and Licensing Regulation, sections 28 - 36; and Liquor and Cannabis Regulation Branch Policy

³³ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 39 – 40

(1.8) Licensee Retail Store Licence³⁴

ใบอนุญาตประเภท Licensee Retail Store (LRS) อนุญาตให้มีการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการนำไปบริโภคนอกสถานที่จำหน่าย

(1.9) Wine Store Licence³⁵

ร้านจำหน่ายไวน์มีอยู่หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นร้านจำหน่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ผลิตไวน์รายใดรายหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง ร้านจำหน่ายไวน์อิสระ ร้านไวน์ของ Vintners Quality Alliance (VQA) และร้านไวน์สำหรับนักท่องเที่ยว โดยลักษณะสำคัญคือ ร้านค้าไวน์ที่ต้องมีใบอนุญาตเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่ในโรงผลิตไวน์ตรง

(1.10) Special Wine Store Licence³⁶

ใบอนุญาตประเภท The special wine store ออกให้กับการจำหน่ายไวน์ในร้านค้าแบบ grocery store .

(2) มาตรการสำคัญที่ใช้กำกับดูแลผู้ถือใบอนุญาต³⁷

ภายใต้ Liquor Control and Licensing Act และ Liquor Control and Licensing Regulation นั้น LCRB มีการบังคับใช้มาตรการเพื่อกำกับดูแลกิจการเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านระบบของการออกใบอนุญาตหลายประการ ได้แก่

(2.1.) ช่วงเวลาในการให้บริการ³⁸

การกำหนดช่วงเวลาในการให้บริการของสถานประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตนั้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนนั้น การกำหนดช่วงเวลาเปิดปิดของสถานบริการจึงต้องคำนึงถึงแนวทางของกฎหมาย และการใช้ดุลพินิจของ GM เพื่อให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าวควบคู่กันไป

มาตรา 15 ของกฎหมายกำหนดให้การพิจารณากำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการโดย GM นั้น ต้องคำนึงถึง “ประโยชน์สาธารณะ” ซึ่งถือเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง โดยในข้อ 71(8) ของ Regulations ระบุให้ต้องพิจารณาความต้องการขององค์กรบริหารของพื้นที่นั้น (Local Government or First Nation : LG/FN) เพื่อพิจารณาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณนั้นอันเป็นผลมาจากการออกหรือแก้ไขใบอนุญาตด้วย

³⁴ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 54(1), 55

³⁵ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 54(2), 61 - 64

³⁶ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 54(3), 67 - 68

³⁷ [Liquor Policy Manual](#), (2021)

³⁸ Liquor and Cannabis Regulation Branch, [Liquor Policy Manual](#), (2021) p.143-152

แนวทางหลักในการพิจารณานั้น จะคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นซึ่งได้ทำการประเมินผลกระทบดังกล่าวไว้ในระหว่างเริ่มกระบวนการออกใบอนุญาต จากการพิจารณาปัจจัยเหล่านี้ จะทำให้สามารถเห็นถึงลักษณะเฉพาะในแต่ละกรณีได้ และสามารถกำหนดได้ว่าช่วงเวลาที่เป็นจุดที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชนนั้นคือช่วงเวลาใด

(2.2.) การจัดกิจกรรมเพื่อความบันเทิงภายในสถานประกอบการ

สถานประกอบการแต่ละประเภทจะสามารถจัดให้มีกิจกรรมเพื่อความบันเทิงภายในสถานประกอบการได้แต่เฉพาะกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับประเภทของใบอนุญาตที่ผู้ประกอบการถืออยู่เท่านั้น โดย GM มีอำนาจกำหนดข้อตกลงหรือเงื่อนไขในใบอนุญาตเพื่อรับรอง ห้าม หรือวางข้อจำกัดสำหรับประเภทของเกมสหรือกิจกรรมเพื่อความบันเทิงภายในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตนั้นได้ แต่หากกฎหมายที่ออกโดยองค์กรบริหารของพื้นที่นั้นมีความเคร่งครัดยิ่งกว่าข้อตกลงหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดย GM แล้ว ก็ให้เป็นความรับผิดชอบขององค์กรบริหารของพื้นที่นั้นในการควบคุมกิจกรรมเพื่อความบันเทิงภายในสถานประกอบการ³⁹

(2.3.) ข้อกำหนดในการสั่งซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁴⁰

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จะนำมาให้บริการได้นั้น ผู้ถือใบอนุญาตจะสามารถซื้อได้จากแหล่งดังต่อไปนี้เท่านั้น

(1) จาก Liquor Distribution Branch (LDB) ซึ่งนอกจากร้านค้าและศูนย์กระจายสินค้าในระบบขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐบาลแล้ว LDB ยังได้กำหนดแหล่งสินค้าที่ผู้ถือใบอนุญาตจะสามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกหลายแห่ง ได้แก่ ผู้ผลิตไวน์ เบียร์ และสุราคราฟต์ภายใน British Columbia wineries, , Brewers' Distributors และร้านค้าแบบ Rural Licensee Retail Stores ที่ได้รับอนุมัติเป็นการเฉพาะจาก LCRB

(2) จากผู้ถือใบอนุญาตรายอื่นตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

(3) จากผู้ถือใบอนุญาตตามเงื่อนไขและกรณีที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ผู้ถือใบอนุญาตอาจได้รับอนุญาตเป็นครั้งคราว ให้สามารถจำหน่ายจ่ายโอนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปยังผู้ถือใบอนุญาตรายอื่นในจำนวนเล็กน้อยเพื่อเป็นการจัดการสินค้าให้มีพอให้บริการในกรณีที่สินค้าหมดโดยไม่ทันคาดเห็นได้ล่วงหน้า ทั้งนี้ การโอนหรือ

³⁹ Liquor Control and Licensing Act, sections 15(2)(c); Liquor Control and Licensing Regulation, sections 59(c), 64(1)(c)

⁴⁰ Liquor Control and Licensing Act, section 3(3)(b) and 8(3); Liquor and Cannabis Regulation Branch Policy

การรับโอนจะต้องมีมูลค่าไม่เกิน \$10,000 ต่อปี และคู่มือจะต้องเก็บรักษาทะเบียนที่บันทึกรายการดังกล่าวเอาไว้ด้วย

(2.4.) การกำหนดราคาขาย⁴¹

เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้บริโภคมองจะไม่ถูกชักจูงใจให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินสมควรโดยนัยปัจจัยกระตุ้นในเรื่องราคาขาย กฎหมายจึงได้กำหนดให้มีราคาขั้นต่ำสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในประเภทที่ใช้เพื่อการบริโภคภายในสถานประกอบการ และที่จำหน่ายให้นำไปบริโภคที่อื่น ทั้งนี้ ราคาขั้นต่ำสำหรับการบริโภคภายในสถานประกอบการ ถูกกำหนดไว้ใน Regulations โดยตรง ในขณะที่ราคาขั้นต่ำสำหรับการจำหน่ายในร้านค้าปลีกนั้นจะกำหนดไว้ในคู่มือปรับใช้ข้อตกลงและเงื่อนไขในการออกใบอนุญาต กลไกที่ใช้เพื่อการควบคุมราคาขั้นต่ำนั้นยังรวมถึงการกำหนดเงื่อนไขไม่ให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะของการบริโภคได้โดยไม่จำกัดในราคาเดียวด้วย

ราคาที่ตั้งไว้นั้นอาจแตกต่างกันไปได้ในแต่ละวัน ขอเพียงแต่ราคาที่กำหนดขึ้นนั้นสอดคล้องกับเงื่อนไขในเรื่องราคาขั้นต่ำก็เพียงพอ ทั้งนี้ การกำหนดราคาขั้นต่ำไม่นำไปใช้กับกิจกรรมแบบจัดเลี้ยง ซึ่งผู้จัดเลี้ยงสามารถกำหนดราคาให้แตกต่างสำหรับการจัดเลี้ยงในแต่ละคราว และอาจปรับราคาให้มีความหลากหลายในระหว่างเวลาที่จัดเลี้ยงคราวหนึ่ง ๆ ได้

(2.5.) การควบคุมปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁴²

การกำหนดมาตรการเพื่อให้ผู้บริโภคราบถึงปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตนได้บริโภคเข้าไป ถือเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการได้ โดยกฎหมายกำหนดให้อุปกรณ์จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีป้ายที่ทำให้ทราบถึงระดับแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มนั้นตามปริมาณที่บรรจุ รวมถึงในเครื่องดื่มชนิดที่มีการผสมแอลกอฮอล์นั้น อัตราส่วนผสมจะต้องมีระดับที่แน่นอนในเครื่องดื่มแต่ละชนิด เพื่อให้สามารถตรวจสอบจำนวนแอลกอฮอล์ที่บริโภคเข้าไปได้ และยังช่วยในการควบคุมคุณภาพของเครื่องดื่มนั้นอีกด้วย ซึ่งคู่มือการดำเนินการของ LCRB นั้นได้ระบุถึงทั้งส่วนผสมของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิดและบรรจุภัณฑ์ที่ใช้เพื่อจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นด้วย

(2.6.) การขายออนไลน์⁴³

ผู้ถือใบอนุญาตแบบ Licensee Retail Store (LRS) Rural Licensee Retail Store (RLRS) และ Wine Store (WS) สามารถจำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ได้บน

⁴¹ Liquor Control and Licensing Regulations, sections 82(1)(a) and 84(1) and (2); Liquor Control and Cannabis Branch Policy

⁴² Liquor Control and Licensing Regulation, section 83

⁴³ Liquor Control and Licensing Act, section 8; Liquor and Cannabis Regulation Branch Policy

เว็บไซต์ที่มีการระบุข้อมูลเชื่อมโยงกับร้านค้าของตนไว้อย่างชัดเจน โดยต้องมีเลขที่ใบอนุญาตปรากฏอยู่อย่างชัดเจนบนเว็บไซต์ด้วย เงื่อนไขในการขายแบบออนไลน์เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับที่ระบุไว้สำหรับการขายในร้านค้า โดยผู้ถือใบอนุญาตอาจใช้เว็บไซต์ร่วมกันได้ ภายใต้ข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- (1) เว็บไซต์มีการระบุอย่างชัดเจนว่าผู้บริโภครับสินค้าจากร้านค้าแห่งใด
- (2) ร้านค้าแต่ละแห่งเป็นผู้บริหารจัดการการขายของตนเอง
- (3) เลขที่ใบอนุญาตของแต่ละร้านค้าถูกระบุไว้อย่างชัดเจนบนเว็บไซต์
- (4) หากเว็บไซต์นั้นเป็นของบุคคลอื่นที่ไม่มีใบอนุญาต เว็บไซต์ดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นเพียงช่องทางเพื่อเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ของผู้ถือใบอนุญาตเท่านั้น การขายหรือการโฆษณาสินค้าหรือราคาจะกระทำบนเว็บไซต์ที่เจ้าของไม่มีใบอนุญาตไม่ได้

การส่งสินค้าจะต้องส่งจากร้านค้าของผู้ถือใบอนุญาตเท่านั้น ไม่สามารถส่งสินค้าที่เก็บไว้นอกสถานประกอบการได้ โดยผู้ถือใบอนุญาตจะต้องจัดการให้ผู้ซึ่งนำส่งสินค้า ที่อาจเป็นบริษัทขนส่งซึ่งไม่ใช่ลูกจ้างของผู้ถือใบอนุญาต ปฏิบัติตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตอย่างเคร่งครัดด้วย

สำหรับผู้ถือใบอนุญาตประเภทผู้ผลิตซึ่งมีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ผลิตด้วยนั้น ก็สามารถจำหน่ายสินค้าในแบบออนไลน์ได้เช่นกัน โดยต้องระบุสถานที่ผลิตและเลขที่ใบอนุญาตไว้อย่างชัดเจนบนเว็บไซต์นั้น โดยสินค้าที่ส่งมอบต้องมาจากร้านค้าที่อยู่ในสถานที่ผลิตนั่นเอง เว้นแต่จะมีข้อตกลงที่ทำกับ LDB อนุญาตให้ผู้ผลิตสามารถส่งมอบสินค้าจากสถานที่อื่นซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้สำหรับใช้เพื่อเก็บรักษาสินค้านอกสถานที่ ทั้งนี้ ผู้ผลิตสามารถขายสินค้าหรือฝากสินค้าไว้เพื่อขายได้เฉพาะกับบุคคลหรือบริษัทที่เป็นผู้ถือใบอนุญาตเท่านั้น

(2.7.) การให้บริการอาหาร

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้บริการอาหารภายในสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภครับประทานอาหารไปพร้อมกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมุ่งมองว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นองค์ประกอบเสริมในมื้ออาหาร ซึ่งการทำงานอาหารร่วมด้วยจะช่วยลดภาวะความมึนเมาจากแอลกอฮอล์ได้ เป้าหมายดังกล่าวเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการแยกใบอนุญาตแบบ Food primary licence ออกจากใบอนุญาตประเภทอื่น ทั้งนี้ ห้ามร้านค้าประเภท Food primary licence จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมกับอาหารแบบฟาสต์ฟู้ดหรือแบบซื้อกลับบ้านที่ผู้ซื้ออาจทานอาหารในระหว่างการเดินทางได้ นอกจากนี้ เงื่อนไขในข้อ 18(1)(b) ของ Regulations ยัง

กำหนดให้ร้านอาหารต้องมีรายการอาหารให้เลือกอย่างหลากหลาย⁴⁴ โดยรายการอาหารทั้งหมดต้องทำในห้องครัวของสถานประกอบการนั้นด้วย⁴⁵

สำหรับใบอนุญาตแบบ Liquor primary นั้น ตามข้อ 10(1)(c) ของ Regulations กำหนดให้มีบริการอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ภายในสถานประกอบการนั้นด้วย เว้นแต่จะได้รับยกเว้นไว้โดยความเห็นชอบของ GM อย่างไรก็ตาม บริการอาหารภายในสถานประกอบการประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีลักษณะเดียวกับร้านอาหารทั่ว ๆ ไป ส่วนผู้ถือใบอนุญาตประเภทผู้ผลิตนั้นอาจได้รับอนุญาตให้จัดให้มีเสานจ์หรือพื้นที่สำหรับกิจกรรมพิเศษได้ตามข้อ 33 (1) (b) ของ Regulations ซึ่งภายในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องมีการให้บริการอาหารในเงื่อนไขเดียวกับผู้ถือใบอนุญาตแบบ Liquor primary ด้วย⁴⁶

(2.8.) การจัดการกับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ⁴⁷

มาตรา 61(3) ของ Liquor Control and Licensing Act กำหนดให้ผู้ถือใบอนุญาตหรือผู้ได้รับอนุญาตมีอำนาจที่จะดำเนินการอย่างใด ๆ กับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการซึ่งมีลักษณะไม่เหมาะสมหรือก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยขึ้น โดยผู้ถือใบอนุญาตจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว ปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพออยู่ตลอดเวลาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากความมึนเมาหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างใด ๆ ขึ้น โดยอาจขอให้บุคคลนั้นออกไปจากพื้นที่ให้บริการหรือห้ามไม่ให้เข้ามาในพื้นที่บริการได้ หากปรากฏว่า (1) บุคคลดังกล่าวอยู่ในสภาพมึนเมา (2) มีเหตุควรเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวไม่ควรปรากฏตัวในสถานที่หรือในพื้นที่จัดกิจกรรม หรือ (3) บุคคลดังกล่าวพมิดหรืออาวุธใด ๆ โดยปราศจากเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ ในมาตรา 51 ยังให้อำนาจ LCRB ในการดำเนินการกับผู้ถือใบอนุญาตที่ไม่สามารถจัดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการดำเนินกิจการเป็นไปในลักษณะที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะหรือรบกวนความเป็นอยู่ของบุคคลในบริเวณใกล้เคียงได้อย่างเพียงพอ และในมาตรา 48 ยังให้อำนาจ LCRB ในการปิดสถานประกอบการชั่วคราวหากผู้ให้บริการก่อความวุ่นวายในลักษณะที่กระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะขึ้น แม้บางครั้งสถานการณ์ดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากเหตุการณ์เฉพาะในพื้นที่โดยรอบสถานประกอบการนั้น และไม่ใช่เหตุที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานประกอบการดังกล่าวเลยก็ตาม

⁴⁴ Liquor Control and Licensing Regulation, section 18(1)(b) ; Liquor and Cannabis Regulation Branch Policy

⁴⁵ Liquor Control and Licensing Act, section 42(1)(c); Liquor Control and Licensing Regulation, sections 10(1)(c), 18(1)(b), 19(a); Liquor and Cannabis Regulation Branch Policy

⁴⁶ Liquor Control and Licensing Regulation, section 10(1)(c); Liquor and Cannabis Regulation Branch Policy

⁴⁷ Liquor Policy Manual, (2021) , p.166-169

(2.9.) การจำกัดอายุ⁴⁸

บทบัญญัติของกฎหมายมีการกำหนดข้อห้ามทั่วไปในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลอายุไม่เกิน 19 ปี และตัวผู้เยาว์เอง หากครอบครองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายด้วย เหตุผลของข้อห้ามเหล่านี้เป็นไปตามนโยบายในการจัดการปัญหาการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้เยาว์ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาประการอื่น ๆ เช่น การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การสูบบุหรี่ ความรุนแรง ผลการเรียนรู้ที่ตกต่ำ ปัญหาการฆ่าตัวตาย และอันตรายต่อชีวิตและร่างกายจากการขับชี่ยานพาหนะ เป็นต้น และยังมีหลักฐานให้เชื่อได้ว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสมองในส่วนที่ใช้สำหรับการคิดวิเคราะห์ด้วย ซึ่งแนวทางหลักที่จะจัดการกับความเสียหายที่ทำให้ผู้เยาว์บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็คือการอนุญาตไม่ให้ผู้เยาว์สามารถเข้าไปยังบริเวณที่ใช้เพื่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั่นเอง

สำหรับการกระทำที่ถือเป็นความผิดของผู้เยาว์นั้น ได้แก่ การกระทำโดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย ในลักษณะต่อไปนี้⁴⁹

- (1) ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (2) บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (3) ครอบครองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือ
- (4) เข้าไปในสถานจำหน่ายหรือพื้นที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก LCRB

นอกจากนี้ หากผู้เยาว์แสดงเอกสารระบุตัวตนอันเป็นเท็จหรือดัดแปลงแก้ไขเอกสารดังกล่าว เพื่อให้สามารถซื้อหรือเข้าไปในพื้นที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ก็ถือเป็นการกระทำที่เป็นความผิดเช่นกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายอาจออกใบสั่งให้กับผู้เยาว์ในความผิดเหล่านี้ได้ (ค่าปรับสำหรับความผิดแต่ละฐาน คือ \$230)

(2.10.) การโฆษณา⁵⁰

⁴⁸ Liquor Policy Manual, (2021) , p.170-172

⁴⁹ Liquor Control and Licensing Act, sections 57(1)(a), 78(1), (2), (3); Liquor Control and Licensing Regulation, sections 157 and 195(2); Violation Ticket Administration and Fines Regulation, Schedules 1 and 2

⁵⁰ Liquor Policy Manual, (2021) , p.173-174

การโฆษณาตามคำจำกัดความของ LCRB Policy คือ การแจ้งต่อสาธารณะ การประกาศหรือการแสดงให้เห็นบรรจุภัณฑ์และป้ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยวิธีการใด ๆ ในลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการขายใน

- (1) ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (2) ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์หรือชื่อของผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น
- (3) ชื่อของสถานที่ซึ่งมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่าย หรือช่องทางที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าวได้ หรือ
- (4) ชื่อของผู้ถือใบอนุญาตหรือผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ

ทั้งนี้ การอ้างถึงผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต สถานประกอบการที่ได้รับอนุญาต หรือสิ่งอื่น ๆ ในบทความวารสารหรือในรายงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือทางวิชาการที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ถือใบอนุญาตหรือผู้ได้รับอนุญาต ไม่ให้ถือเป็นการโฆษณา

ผู้ถือใบอนุญาต ผู้ได้รับอนุญาตให้จัดกิจกรรมสาธารณะในโอกาสพิเศษ ผู้ผลิตร้านค้าตัวแทนของ LDB ร้านค้าปลอดอากร และ LDB อาจทำการโฆษณาในเนื้อหาดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตรายนั้น
- (2) สถานที่ที่สามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งของสถานที่นั้น
- (3) ราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โฆษณาที่จัดทำขึ้นต้องสอดคล้องกับข้อบังคับที่กำหนดไว้ใน Liquor Control and Licensing Regulations โดยข้อบังคับฉบับนี้ได้ผนวกเอาเนื้อความในประมวลหลักเกณฑ์ว่าด้วยการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่องทางการออกอากาศ Code for Broadcast Advertising of Alcoholic Beverages ของ Canadian Radio-television and Telecommunications Commission's (CRTC)⁵¹ เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับได้ในทุกพื้นที่และไม่จำกัดแต่เฉพาะช่องทางของการออกอากาศเท่านั้น โดยจำแนกข้อตกลงและเงื่อนไขสำหรับการโฆษณาไว้เป็นการเฉพาะสำหรับผู้ถือใบอนุญาตแต่ละประเภท⁵²

สำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีใบอนุญาต หรือผู้ที่ไม่ได้ถูกกล่าวถึงในข้างต้น (เช่นผู้ให้บริการขนส่ง) อาจทำการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ภายใต้ข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะดังต่อไปนี้เท่านั้น

⁵¹ Canadian Radio-television and Telecommunications Commission , Code for broadcast advertising of alcoholic beverages . <<https://crtc.gc.ca/eng/television/publicit/codesalco.htm>>

⁵² Liquor Control and Licensing Regulation, sections 169 and 171

- (1) สถานที่ที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นได้
- (2) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นเบียร์ ไวน์ หรือสุรา โดยจะต้องไม่กล่าวถึงชื่อของผู้ผลิต หรือชื่อผลิตภัณฑ์ หรือราคาของผลิตภัณฑ์

การโฆษณาดังกล่าวข้างต้นนี้ ต้องอยู่ภายใต้บังคับของหลักเกณฑ์ในประมวลของ CRTC ด้วย⁵³

ป้ายสัญลักษณ์ใด ๆ ซึ่งรวมถึงป้ายบอกชื่อของสถานประกอบการกิจการที่ได้รับอนุญาต ถือเป็นโฆษณาด้วยเช่นกัน และจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการโฆษณา และต้องสอดคล้องกับกฎหมายขององค์กรบริหารแห่งท้องถิ่นในพื้นที่นั้น ๆ ด้วย

การตั้งชื่อสถานประกอบการและป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้ภายนอกจะต้องได้รับการอนุมัติจากเจ้าหน้าที่ของ LCRB เสียก่อน โดยชื่อหรือป้ายสัญลักษณ์เหล่านั้นจะต้องไม่มีลักษณะที่ขัดแย้งกับประเภทของใบอนุญาตที่ถืออยู่ หรือที่ได้ยื่นขอไว้ และในกรณีที่เข้าเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เจ้าหน้าที่อาจเรียกให้สถานประกอบการแสดงป้ายไว้ในสถานที่นั้นเพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนทั่วไปว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะบริโภคได้ในบริเวณใด หรือผู้เยาว์จะได้รับอนุญาตให้เข้ามาในพื้นที่ใดได้บ้าง และในเวลาใด

ภายใต้หลักเกณฑ์ว่าด้วย Mandatory Display ตามกฎหมาย Liquor Control and Licensing Act ที่ได้แก้ไขใหม่ กำหนดให้ผู้ถือใบอนุญาตจะต้องมีการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางสังคมไว้ในสถานประกอบการด้วย โดยจะมีการจัดส่งโปสเตอร์และแผ่นป้ายตั้งโต๊ะไปให้ผู้ถือใบอนุญาตและจะต้องถูกนำไปแสดงไว้ให้เห็นอย่างชัดเจนภายในสถานประกอบการนั้น เอกสารข้อมูลเหล่านี้จะมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ และผู้ถือใบอนุญาตจะต้องรับข้อมูลดังกล่าวเพื่อนำไปแสดงอย่างต่อเนื่อง

⁵³ Liquor Control and Licensing Regulation, sections 169 and 170

บทที่ 6

กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศนอร์เวย์

นอร์เวย์เป็นประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศนอร์ดิก ประกอบไปด้วยประเทศในภูมิภาคยุโรปตอนเหนือซึ่งได้แก่ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ และสวีเดน แต่นอร์เวย์มิได้เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป (EU) ซึ่งหากกล่าวถึงกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ประเทศในกลุ่มนอร์ดิกถือเป็นประเทศที่มีเป้าหมายทางการเมืองแบบเดียวกัน คือ การสร้างพัฒนาแนวคิดแบบรัฐสวัสดิการที่มีคุณภาพ ทำให้ตลอดช่วงเวลาของศตวรรษที่ 20 ประเทศสมาชิกในกลุ่มนี้ได้ดำเนินนโยบายและมาตรการทางกฎหมายในลักษณะที่จำกัดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาโดยตลอด ยกเว้นประเทศเดนมาร์กที่แนวนโยบายในเรื่องนี้จะเป็นไปในทิศทางของนโยบายแบบเสรีนิยมมากกว่า¹ ด้วยนโยบายที่เน้นหนักไปในทางจำกัดการบริโภคเช่นว่านี้เอง ทำให้อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มประเทศนอร์ดิก มีตัวเลขที่น้อยกว่าประเทศส่วนใหญ่ในยุโรปมาโดยตลอด²

แนวนโยบายหลักเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ในประเทศนอร์เวย์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกันอย่างสวีเดนและฟินแลนด์ คือ การจัดเก็บภาษีในอัตราสูง การจำกัดการเข้าถึง และการผูกขาดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกสถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับไวน์และสุราชนิดต่าง ๆ³ โดยข้อจำกัดการเข้าถึงนั้นเป็นการดำเนินการในระดับของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก ส่วนนโยบายด้านภาษีและระบบผูกขาดเป็นการดำเนินการในระดับของรัฐบาล นโยบายที่เคร่งครัดเหล่านี้แม้จะให้ผลในทางการลดอัตราการ

¹ Butler, S., Elmeland, K., Thom, B., Nicholls, J., *Alcohol, Power and Public Health: A Comparative Study of Alcohol Policy* (Routledge:2017)

² European Alcohol Policy Alliance, *European Report on Alcohol Policy A Review 32, no. 0* (2016), www.eurocare.org.

³ Österberg E. *Finnish attitudes to alcohol policy in 2005*. *J Subst Use* 2007;12:419–26. , Nordlund S. *Effects of increasing availability of wine and spirits in Norway*. *Nordisk alkohol- og narkotikatidsskrift* 2010;27:127–40. Cited in Ingeborg Rossow and Elisabet E. Storvoll, *Long-Term Trends in Alcohol Policy Attitudes in Norway*, *Drug and Alcohol Review* 33, no. 3 (2014): 220–26, <https://doi.org/10.1111/dar.12098>.

บริโภคและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นนโยบายที่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนทั่วไปไม่มากนักหากเทียบกับนโยบายลักษณะอื่น ๆ⁵

6.1 พัฒนาการของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนอร์เวย์⁶

ความสำเร็จประการหนึ่งของนอร์เวย์หลังจากแยกตัวเป็นอิสระจากเดนมาร์กในปี ค.ศ. 1814 คือ การให้สิทธิแก่บุคคลในการกลั่นสุราเอง⁷ และด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ในช่วงทศวรรษ 1830 การบริโภคแอลกอฮอล์ในประเทศนอร์เวย์สูงขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ด้วยตัวเลขที่มากกว่าจำนวนบริโภคในยุคปัจจุบันราวสองถึงสามเท่า เมื่อประกอบกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจากปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไป และด้วยความประสงค์ที่จะทำให้รัฐมีรายได้มากขึ้น จึงเริ่มมีการเรียกร้องให้แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขึ้น⁸

การเคลื่อนไหวต่อต้านการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนอร์เวย์เริ่มต้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 โดยการเรียกร้องให้มีการออกมาตรการเพื่อควบคุมการบริโภคสุรากลั่น รัฐสภาของนอร์เวย์จึงเริ่มห้ามการกลั่นสุราเองในครัวเรือนตั้งแต่กลางทศวรรษ 1840 เป็นต้นมา และเริ่มนำระบบการขออนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาใช้ โดยจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การค้าแบบผูกขาดในที่สุดนั้นเกิดขึ้นเมื่อราวปีค.ศ. 1870 ที่ร้านจำหน่ายสุราได้รับอนุญาตในท้องถิ่นได้เกิดขึ้นภายใต้ระบบเดียวกันกับ Swedish Gothenburg ที่ใช้ในประเทศสวีเดน ในช่วงทศวรรษ 1980 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบอำนาจให้จัดการลงประชามติว่าจะให้มีการขายสุราได้หรือไม่ ซึ่งเสียงข้างมากขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ลงมติห้ามมิให้มี

⁴ Babor T, Caetano R, Casswell S, et al. Alcohol: no ordinary commodity. Research and public policy. Second edition. Oxford: Oxford University Press, 2010. , Anderson P, Chisholm D, Fuhr DC. Effectiveness and cost- effectiveness of policies and programmes to reduce the harm caused by alcohol. Lancet 2009;373:2234–46. Cited in Rossow and Storvoll(2014)

⁵ Greenfield TK, Johnson SP, Giesbrecht N. Public opinion on alcohol policy: a review of US research. *Contemp Drug Probl* 2004;31:759–90. , Tobin C, Moodie AR, Livingstone C. A review of public opinion towards alcohol controls in Australia. *BMC Public Health* 2011;11:58. , Holmila M, Mustonen H, Österberg E, Raitasalo K. Public opinion and community-based prevention of alcohol- related harms. *Addict Res Theory* 2009;17:360–71. Cited in Rossow and Storvoll(2014)

⁶ Esa Österberg and Thomas Karlsson, Alcohol Policies in EU Member States and Norway, A Collection of Country Reports, 2002,
https://ec.europa.eu/health/ph_projects/1998/.../fp_promotion_1998_a01_27_en.pdf.

⁷ Hauge, R. Alkoholpolitikken i Norge (Alcohol policy in Norway) (Otta, Statens Edruskapsdirektorat:1986) and Norsk alkohollovgivning gjennom 1000 år (Alcohol legislation in Norway during the last millennium) , (Oslo, Rusmiddeldirektoratet: 1998) Cited in Österberg and Karlsson (2002)

⁸ Holder, H. D., Kühhorn, E., Nordlund, S., Österberg, E., Romelsjö, A. & Ugland, T. European Integration and Nordic Alcohol Policies. Changes in Alcohol Control Policies and Consequences in Finland, Norway and Sweden, 1980-1997 (Aldershot, Ashgate :1998) Cited in Österberg and Karlsson (2002)

การขายสุราตั้งแต่ปีค.ศ. 1914 ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น กล่าวได้ว่า นอร์เวย์ได้เริ่มใช้ระบบที่เกือบจะเรียกได้ว่า เป็นการห้ามจำหน่ายสุราอย่างสมบูรณ์เลยทีเดียว

การลงมติเพื่อตัดสินใจว่าจะให้มีข้อห้ามการจำหน่ายสุราทั้งหมดหรือไม่นั้น ได้จัดให้มีขึ้นในปี ค.ศ. 1919 ซึ่งผลของประชามติ คือ ห้ามผลิตสุรากลั่นและไวน์ที่ผสมสุรากลั่นอย่างเด็ดขาด⁹ แต่ต่อมาข้อห้ามดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปในการทำมติคราวหลังในปี ค.ศ. 1923 สำหรับไวน์ผสมสุรากลั่น และในปี ค.ศ. 1927 สำหรับสุรากลั่น¹⁰ และกฎหมายหลักเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ Alcohol Act ก็ได้ถูกประกาศใช้ในปี 1927 นี้เอง

วัตถุประสงค์หลักของนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศนอร์เวย์ที่มีมาตั้งแต่ในยุคแรกนั้น คือ การลดปัญหาด้านสุขภาพและสังคมอันเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเพื่อการนี้ แนวนโยบายดังกล่าวจึงมีหลักการพื้นฐานอยู่ 4 ประการด้วยกัน ได้แก่¹¹

1. ต้องขจัดสิ่งที่เป็นเรื่องของประโยชน์ทางเศรษฐกิจของปัจเจกบุคคลออกไปให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องมีใบอนุญาตเท่านั้น
3. ให้เป็นอำนาจของท้องถิ่นที่จะตัดสินใจว่าจะอนุญาตให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ ถ้ามีได้แล้วเครื่องดื่มที่จำหน่ายได้มีอะไรบ้าง และใครที่ควรจะได้รับใบอนุญาตดังกล่าว
4. ราคาขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรจะต้องอยู่ในระดับที่สูง ด้วยวิธีการจัดเก็บภาษีขั้นสูงสำหรับสินค้าชนิดนี้

ในที่สุดจึงมีการตั้งบริษัทที่ชื่อ Vinmonopolet ขึ้นในปีค.ศ. 1922 เพื่อควบคุมการนำเข้าและการขายไวน์นอกสถานที่ โดยอำนาจของบริษัทดังกล่าวค่อย ๆ ขยายขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1938 บริษัทได้กลายเป็นผู้ที่ใช้อำนาจที่ได้มาจากรัฐ ผูกขาดการนำเข้า การค้าส่ง และการขายนอกสถานที่ ทั้งในส่วนของเครื่องดื่มประเภทสุรากลั่นและไวน์ รวมไปถึงการนำเข้าเบียร์และการส่งออกสุรากลั่น Vinmonopolet ยังเป็นผู้ประกอบการรายเดียวในประเทศที่ได้รับสิทธิให้ผลิตสุรากลั่น แต่ในส่วนของเบียร์นั้น การผลิตและการขายยังคงอยู่นอกเหนืออำนาจอยู่นอกเหนือระบบการผูกขาดเช่นว่านี้ ทำให้การขายเบียร์สามารถทำได้ในร้านค้าทั่วไป จนในปีค.ศ. 1927 Alcohol Act จึงให้สิทธิที่จะขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้บรรดาร้านค้าประเภทร้านอาหารทั่วไป¹²

⁹ Hauge (1998). Cited in Österberg and Karlsson (2002)

¹⁰ Armyr, G., Elmér, Å. & Herz, U. Alcohol in the World of the 80s. Habits, Attitudes, Preventive Policies and Voluntary Efforts (Stockholm, Sober Förlags AB : 1982). Cited in Österberg and Karlsson (2002)

¹¹ Hurst, W., Gregory, E. & Gussman, T. International Survey: Alcoholic Beverage Taxation and Control Policies, Ninth Edition (Ottawa, Brewers Association of Canada :1997). Cited in Österberg and Karlsson (2002)

¹² Horverak (1979); Holder et al.(1998) Cited in Österberg and Karlsson (2002)

กฎหมายฉบับปี 1927 ยังคงใช้บังคับไปจนกระทั่งช่วงทศวรรษ 1990 กฎหมายแอลกอฮอล์ฉบับใหม่ จึงถูกนำมาใช้บังคับแทนที่ เมื่อนอร์เวย์เริ่มต้นการเจรจาเพื่อรวมในเขตเศรษฐกิจแห่งยุโรป (European Economic Area : EEA) ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อนโยบายผูกขาดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศในขณะนั้น¹³ เมษายนปีค.ศ. 1994 รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการ ทบทวนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างรอบด้าน ซึ่งเนื้อหารายงานของคณะกรรมการชุดนี้เป็นการ ประเมินถึงเครื่องมือกลไกทั้งหลายที่จะทำให้เป้าหมายทางนโยบายที่ถูกกำหนดไว้แล้วโดยรัฐสภาของนอร์เวย์ บรรลุผลได้ ทั้งนี้ คณะทำงานพบว่า การตัดสินใจของรัฐบาลที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ European Free Trade Association Surveillance Authority ก็เพราะเชื่อว่าการปรับเปลี่ยนดังกล่าวจะเป็นหนทางที่ดีที่สุดที่จะทำให้ระบบการผูกขาดการจำหน่าย แอลกอฮอล์รายย่อยนอกสถานที่ที่กำหนดไว้จะสามารถดำรงอยู่ได้เช่นเดิมนั่นเอง

ด้วยผลของข้อตกลง EEA ที่นอร์เวย์ทำกับ European Communities (EC) และการที่นอร์เวย์เป็น สมาชิกของ European Free Trade Association (EFTA) ทำให้นับแต่ 1 มกราคม ค.ศ. 1996 Vinmonopolet จึงไม่ได้เป็นผู้ผูกขาดการนำเข้า ส่งออก และการขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่เพียงผู้เดียว อีกต่อไป¹⁴ ในการนี้ระบบผูกขาดเดิมได้ถูกแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ Vinmonopolet ยังเป็นผู้ผูกขาดราย เดียวในการจำหน่ายสินค้าประเภทสุรากลั่น ไวน์ และเบียร์ที่มีระดับแอลกอฮอล์สูง (strong beer) ส่วน บริษัทที่ผูกขาดกิจการในอีกส่วนหนึ่ง คือ Arcus ยังคงดำเนินการในฐานะรัฐวิสาหกิจด้านการส่งออก นำเข้า และขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไปภายใต้ระบบการแข่งขันกับบรรดาผู้ประกอบการรายใหม่ที่จัดตั้งขึ้น¹⁵ ในภายหลังระบบการผูกขาดการกลั่นสุราของรัฐจึงได้ถูกยกเลิกไปพร้อมกับการขายหุ้นของ Arcus ให้กับ บริษัทเอกชนในปี ค.ศ. 2001¹⁶

รัฐมนตรีที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ รัฐมนตรีด้านกิจการสังคม (Ministry of Social Affairs) โดยเป็นผู้ประสานความร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายแอลกอฮอล์แห่งชาติ และยังมี หน้าที่ทั่วไปในการจัดการเพื่อให้มีมาตรการป้องกันและรักษาเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ต่อมาในปี ค.ศ. 1969 ได้มีการตั้ง National Directorate for the Prevention of Alcohol and Drug Problems ขึ้น หน่วยงานดังกล่าวมีหน้าที่ประสานความร่วมมือรวมไปถึงบังคับใช้ มาตรการบางอย่าง และให้คำปรึกษาเพื่อป้องกันปัญหาในชั้นปฐมภูมิ จนกระทั่งมกราคม ค.ศ. 2002 หน่วยงานจึงถูกโอนไปเพื่อจัดตั้งเป็น Norwegian Directorate for Health and Social Affairs (Helsedirektoratet)

¹³ Holder et al.(1998) Cited in Österberg and Karlsson (2002)

¹⁴ Ibid , Ugland, T. European Integration and the Corrupting Gaps of the Systems, in: Sulkunen, P., Sutton, C., Tigerstedt, C. & Warpenius, K. (Eds.) Broken Spirits. Power and Ideas in Nordic Control, NAD Publication No. 39, 115–133 (Helsinki, Nordic Council for Alcohol and Drug Research:2000) Cited in Österberg and Karlsson (2002)

¹⁵ Holder et al.(1998) Cited in Österberg and Karlsson (2002)

¹⁶ Bye, E. (Ed.) (2002) Alcohol and Drugs in Norway (Oslo, SIRUS). Cited in Österberg and Karlsson (2002)

ภารกิจหลักของ Helsedirektoratet คือการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญเพื่อป้องกันปัญหาอันเกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติดประเภทอื่น ๆ เพื่อการนี้ หน่วยงานจะได้ใช้อำนาจที่มีอยู่ตาม Alcohol Act และมาตรการป้องกันในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ผู้คนสามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดผลเสียหาย หน่วยงานนี้ถือเป็นผู้รับผิดชอบงานส่วนหนึ่งภายใต้นโยบายด้านยาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐบาล โดยหน้าที่รับผิดชอบหลักได้แก่

- บริหารจัดการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต เป็นผู้ออกใบอนุญาตการค้าส่งและการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงการกำกับดูแลการดำเนินการตามใบอนุญาตนั้น
- บริหารจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับข้อห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบริหารจัดการเกี่ยวกับตัวกลางในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ , การอนุญาตให้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อใช้เฉพาะบุคคล
- บริหารจัดการระบบที่ใช้เพื่อทดสอบว่าบุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย Alcohol Act ในระดับที่น่าพอใจแล้วหรือไม่
- บริหารจัดการและให้การสนับสนุนทางการเงินกับองค์กรภาคเอกชนเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติดประเภทอื่น ๆ
- ริเริ่มให้เกิดมาตรการและการขับเคลื่อนกิจกรรมเกี่ยวกับข้อมูลในระดับประเทศเพื่อกระตุ้นให้ผู้คนมีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถูกต้อง รวมไปถึงการผลิตและแจกจ่ายเอกสารข้อมูลเช่นว่านั้น

ภายใต้บริบทของ European Alcohol Action Plan นอร์เวย์เชื่อมั่นว่านโยบายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ที่ใช้บังคับอยู่นั้นมีเนื้อหาที่ครอบคลุมรอบด้านอย่างครบถ้วน ในช่วงปี 2000 กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนอร์เวย์นั้นมีทั้งมาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการที่เป็นการผลักดันการนำเสนอของสื่อภายในประเทศเพื่อกระตุ้นให้เกิดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายใต้ข้อคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากขึ้น การใช้มาตรการทางนโยบายในเรื่องของราคาเพื่อลดอุปสงค์ในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลงไป พร้อมกันกับการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อป้องกันและบริหารจัดการปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ รวมไปถึงมาตรการที่ให้ความสำคัญกับปัญหาเฉพาะเรื่อง เช่น การดื่มขณะขับขี่ยานพาหนะ และปัญหาการดื่มในกลุ่มผู้เยาว์¹⁷

¹⁷ Harkin, A. M. Profiles of Alcohol in the Member States of the European Region of the World Health Organization (Copenhagen, WHO Regional Office for Europe:1995) Cited in Österberg and Karlsson (2002)

6.2 กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายหลักที่ใช้บังคับเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศนอร์เวย์ คือ Act on the Sale of Alcoholic Beverages, etc. (Alcohol Act)¹⁸ ซึ่งมาตรา 1 ของกฎหมายฉบับนี้ชี้ให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้คือ เพื่อกำกับดูแลการนำเข้า จำหน่าย และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน เพื่อที่จะแก้ปัญหาอันตรายที่จะเกิดกับสังคมและปัจเจกชนที่เป็นผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวโดยสรุปคือ กฎหมายฉบับนี้มีเป้าหมายคือ การจำกัดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั่นเอง นอกจากนี้ ยังได้มีการออกข้อบังคับเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในรายละเอียด ซึ่งเรียกชื่อว่า Regulations on the Sale of Alcoholic Beverages (Alcohol Regulations)¹⁹

กฎหมายทั้งสองส่วนนี้ถือเป็นกฎเกณฑ์หลักที่ใช้สำหรับเป็นเครื่องมือในการดำเนินการตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในประเทศนอร์เวย์ในประเด็นต่าง ๆ ซึ่ง Helsedirektoratet เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างสำคัญภายใต้กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ โดยได้มีการจัดทำ Rundskriv ซึ่งเป็นเอกสารที่ใช้เพื่อเป็นแนวทางการใช้และตีความกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานเอาไว้โดยละเอียด เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป²⁰

บทนิยามที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตามมาตรา 1-3 ในกฎหมาย Alcohol Act เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นคำที่ใช้ระบุถึงประเภทของเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์มากกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์ และหมายถึงเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 0.7-2.5 เปอร์เซ็นต์ หากเป็นกรณีที่ใช้บังคับกับบทบัญญัติว่าด้วยอายุขั้นต่ำในมาตรา 1-5

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายฉบับนี้ ถูกแบ่งออกเป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่

- 1) เครื่องดื่มปราศจากแอลกอฮอล์ (non-alcoholic beverage) หมายถึง เครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์น้อยกว่า 0.7 เปอร์เซ็นต์
- 2) เครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ (low-alcohol beverage) หมายถึง เครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 0.7-2.5 เปอร์เซ็นต์
- 3) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 1 ได้แก่ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์มากกว่า 2.5 แต่ไม่เกิน 4.7 เปอร์เซ็นต์

¹⁸ Helsedirektoratet, *Act on the Sale of Alcoholic Beverages, Etc. (Alcohol Act) Unofficial Translation 01.09.2020*,

<[https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/Act%20on%20the%20Sale%20of%20Alcoholic%20Beverages,%20etc.%20\(Alcohol%20Act\)%20-%20Unofficial%20version.pdf?download=false](https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/Act%20on%20the%20Sale%20of%20Alcoholic%20Beverages,%20etc.%20(Alcohol%20Act)%20-%20Unofficial%20version.pdf?download=false)>

¹⁹ Helsedirektoratet, *Regulations on the Sale of Alcoholic Beverages (Alcohol Regulations) Unofficial Translation 01.09.2020*, <[https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/Regulations on the Sale of Alcoholic Beverages \(Alcohol Regulations\) - Unofficial version.pdf?download=false](https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol/Regulations%20on%20the%20Sale%20of%20Alcoholic%20Beverages%20(Alcohol%20Regulations)%20-%20Unofficial%20version.pdf?download=false)>.

²⁰ Helsedirektoratet, Alcohol <<https://www.helsedirektoratet.no/tema/alkohol>>

- 4) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 2 ได้แก่ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์มากกว่า 4.7 แต่ไม่เกิน 22 เปอร์เซ็นต์
- 5) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 3 ได้แก่ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ระหว่าง 22-60 เปอร์เซ็นต์

กฎหมายฉบับนี้ยังให้คำนิยามคำว่า สุรา (Spirit) ไว้เป็นการเฉพาะ ว่าหมายถึง เครื่องดื่มที่ประกอบไปด้วยแอลกอฮอล์อันเกิดจากกระบวนการผลิต ไม่ว่าจะได้ผสมกับผลิตภัณฑ์อย่างอื่นหรือไม่ โดยเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 22 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปถือเป็นสุราทั้งสิ้น

ของเหลวที่ไม่เหมาะสมจะใช้บริโภคเป็นของมีนเมาไม่ว่าด้วยการแปลงสภาพหรือด้วยเหตุผลประการอื่น (เช่น แอลกอฮอล์แปรสภาพหรือเอทานอล) ไม่ถือว่าเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายนี้ รวมไปถึงของเหลวอื่น ๆ ที่มีการผสมแอลกอฮอล์ในจำนวนที่จำเป็นเพื่อเป็นส่วนผสมหรือเพื่อรักษาคุณภาพของสิ่งนั้น และกฎหมายฉบับนี้ยังไม่ใช้บังคับกับแอลกอฮอล์ที่ซื้อ ขาย หรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ เทคนิควิทยาศาสตร์ หรือที่ใช้เพื่อการฆ่าเชื้อโรค ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับอื่นอยู่แล้ว

ในกรณีที่มีข้อสงสัยว่าเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ใดควรจะถือเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายนี้หรือไม่ หรือมีข้อสงสัยว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หนึ่งถือเป็นสุราตามกฎหมายนี้หรือไม่ รัฐมนตรีสามารถออกระเบียบเพื่อให้เป็นข้อยุติในปัญหาดังกล่าวได้

บทนิยามว่าด้วยการขายปลีก การเสิร์ฟ และการขายส่ง

การขายปลีก (Retailing) หมายถึง การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้บริโภคเพื่อแลกเปลี่ยนกับการชำระราคา โดยผู้บริโภคนำไปบริโภคนอกสถานที่จำหน่าย

การเสิร์ฟ (Serving) หมายถึง การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการบริโภคในสถานที่นั้น โดยให้รวมถึงการบริโภคที่ผู้ถือใบอนุญาตทราบดีว่าจะเกิดขึ้นภายในสถานที่ซึ่งผู้ถือใบอนุญาตเป็นเจ้าของ หรือสถานที่อื่นที่อยู่ในความครอบครองของผู้ถือใบอนุญาต หรือพื้นที่ในบริเวณที่ต่อเนื่องกัน

การขายส่ง (Wholesaling) หมายถึง การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อแลกเปลี่ยนกับการชำระราคา ในลักษณะอื่นที่ไม่ต้องด้วยการขาย 2 ประการข้างต้น ทั้งนี้ การขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำได้ด้วยการจดทะเบียนกับ Customs and Excise Service เพื่อชำระภาษีและอากรให้ถูกต้อง ทั้งนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้ขายส่งไปยังต่างประเทศจะสามารถจำหน่ายแบบขายส่งได้เฉพาะที่เป็นการขายต่อผู้ถือใบอนุญาตขายปลีกหรือเสิร์ฟ หรือผลิตเครื่องดื่มที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ขายส่งรายอื่นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ห้ามขายส่งให้กับผู้ถือใบอนุญาตสำหรับการจำหน่ายหรือเสิร์ฟที่ออกสำหรับงานใดงานหนึ่งเป็นการเฉพาะคราว เว้นแต่ผู้จัดการหรือผู้ดูแลจะมีเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งกำหนดไว้ตามกฎหมายฉบับนี้ หรือให้กับบุคคลที่มีใบอนุญาตเสิร์ฟแบบไม่ระบุตัวบุคคลหรือสถานที่ ทั้งนี้ ผู้ขายมีหน้าที่ต้องตรวจสอบว่าผู้ซื้อมีความสมบัติเพียงพอที่ผู้ขายจะขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ได้หรือไม่ (มาตรา 1-4c)

การกำหนดอายุขั้นต่ำ

ในมาตรา 1-5 ของกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับบุคคลที่เป็นผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เอาไว้ โดยได้จำแนกตามประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ

สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 3 ห้ามไม่ให้ขายปลีก เสิร์ฟ หรือจัดหาให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี

เครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 1 และ 2 ห้ามไม่ให้ขายปลีก เสิร์ฟ หรือจัดหาให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

ทั้งนี้ บุคคลที่ทำการขายหรือจัดหา หรือเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่สามจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และบุคคลที่ทำการขายหรือจัดหา หรือเสิร์ฟเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 1 และ 2 ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีด้วย ข้อยกเว้นของกฎหมายในข้อนี้ ได้แก่

บริการที่เป็นผู้มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ แต่อยู่ภายใต้การควบคุมของเซฟหรือบริการที่มีใบอนุญาตสามารถเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ทุกประเภท

การจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำโดยผู้ที่มีอายุไม่ถึง 18 ปี ภายใต้การควบคุมของบุคคลที่มีอายุเกิน 18 ปี

ผู้มีอายุไม่ถึง 18 ปี ที่อยู่ในระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอบรมตามมาตรา 4-1 ของ Education Act และนักเรียนในชั้นเรียนทำอาหารหรือวิชาบริการในระดับมัธยมปลายซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกงานสามารถขาย หรือเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการที่กำหนดไว้ในวรรคสองของ Alcohol Regulation มาตรา 2-3²¹

ใบอนุญาต

การจำหน่าย เสิร์ฟ และผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะกระทำได้อต่อเมื่อมีใบอนุญาตตามกฎหมายเท่านั้น (มาตรา 14a) และใบอนุญาตจะออกให้แก่ผู้ที่รับผิดชอบในการประกอบธุรกิจดังกล่าวเท่านั้น (1-4b) ซึ่งบุคคลดังกล่าว คือ บุคคลที่มีผลประโยชน์ทางการเงินเกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกอบธุรกิจดังกล่าว โดยจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้²² ทั้งนี้ การดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตยังมีเงื่อนไขในรายละเอียดอีกหลายประการดังต่อไปนี้

²¹ Helsedirektoratet 's comments < <https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/alkoholloven/kapittel-1-alminnelige-bestemmelser#paragraf-1-4b-bevillingshaver> >

²² Ibid

อายุของใบอนุญาต (มาตรา 1-6)

ใบอนุญาตที่ออกโดยท้องถิ่นสำหรับการขายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 2 หรือประเภท 3 ให้มีอายุใบอนุญาตคราวละ 4 ปี ทั้งนี้ ให้ใบอนุญาตนั้นหมดอายุภายในเดือนกันยายนของปีปฏิทินถัดจากปีที่สภาท้องถิ่นชุดใหม่เข้ารับตำแหน่งทุกคราวไป

ใบอนุญาตสำหรับการขายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ในวรรคแรกและใบอนุญาตสำหรับการเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีอายุตามเวลาที่กำหนดซึ่งไม่เกินคราวละ 4 ปี ทั้งนี้ ให้ใบอนุญาตนั้นหมดอายุภายในเดือนกันยายนของปีปฏิทินถัดจากปีที่สภาท้องถิ่นชุดใหม่เข้ารับตำแหน่งทุกคราวไป และใบอนุญาตชนิดนี้อาจออกให้สำหรับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของปี หรือเฉพาะกรณีที่กำหนดไว้ก็ได้

ใบอนุญาตที่ออกโดยรัฐบาลกลางสำหรับการเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สามารถใช้บังคับได้จนกว่าจะมีการแจ้งเปลี่ยนแปลง

ใบอนุญาตที่ออกโดยรัฐบาลกลางสำหรับการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สามารถใช้บังคับได้จนกว่าจะมีการแจ้งเปลี่ยนแปลง แต่อาจกำหนดช่วงเวลาหรือเงื่อนไขใด ๆ ไว้ได้เป็นพิเศษ

การออกใบอนุญาตสำหรับขายปลีกและเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (มาตรา 1-7)

ใบอนุญาตสำหรับการขายปลีกและเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นให้เป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่กรณีของใบอนุญาตที่ออกโดยรัฐบาลกลางตามความในหมวด 5 สำหรับการเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนรถไฟหรือยานพาหนะเดินทางที่ไม่ได้รับใบอนุญาตที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐบาลกลางตามมาตรา 5-2 นั้น ให้ขอรับใบอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รถไฟหรือยานพาหนะเช่นว่านั้นได้ใช้เพื่อการเดินทางอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว และหากการเดินทางได้ทำในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง ก็ต้องได้รับอนุญาตจากทุกแห่งที่เกี่ยวข้องด้วย โดยหน่วยงานท้องถิ่นอาจโอนอำนาจในการออกใบอนุญาตให้เป็นของคณะกรรมการร่วมระหว่างท้องถิ่นได้

การพิจารณาอนุญาตนั้น สภาท้องถิ่นต้องขอคำปรึกษาจากหน่วยงานบริการสังคมและตำรวจเสมอ รวมถึงหน่วยงานจัดเก็บภาษีประจำท้องถิ่นนั้น หากท้องถิ่นดังกล่าวมีศูนย์ฝึกของทหารอยู่ด้วย ต้องขอคำปรึกษาจากหน่วยงานทางทหารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

หน่วยงานท้องถิ่นอาจเรียกให้ผู้ยื่นคำขอส่งเอกสารที่ระบุถึงข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาตามเงื่อนไขของมาตรา 1-7b ว่าด้วยการไม่มีประวัติต่างพร้อมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแอลกอฮอล์ รวมไปถึงกฎหมายเกี่ยวกับภาษีและการทำบัญชี และ 1-7c ว่าด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่ผู้จัดการหรือรองผู้จัดการของสถานประกอบการได้ รวมถึงให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตเสนอแผนทางการเงิน การบริหารงบประมาณ และเงินสดที่ใช้สำหรับการตั้งกิจการ

หากพิจารณาออกใบอนุญาต จะต้องมีการแจ้งไปยังตำรวจและหน่วยงานจัดเก็บภาษีให้ทราบด้วย

การพิจารณาเพื่อออกใบอนุญาต (มาตรา 1-7a)

ในการพิจารณาเพื่อออกใบอนุญาตนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับจำนวนสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ขายปลีกหรือเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ก่อนแล้วภายในท้องถิ่นนั้น ประกอบกับข้อพิจารณาว่าด้วยลักษณะของสถานประกอบการที่จะจัดตั้งขึ้น ตำแหน่งที่ตั้ง กลุ่มลูกค้า สภาพการจราจร ความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การแข่งขันทางการค้าภายในท้องถิ่น รวมถึงสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอตามที่ระบุไว้ในข้อ 1.7b ด้วย ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดจำนวนใบอนุญาตที่จะออกให้สำหรับขายปลีกหรือเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เอาไว้ก็ได้

การตรวจสอบประวัติ (มาตรา 1-7b)

ผู้รับใบอนุญาตและบุคคลใดๆ ที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญกับกิจการที่ได้รับอนุญาตนั้น ต้องเป็นผู้ไม่มีประวัติต่างพร้อยในประเด็นของกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือในกฎหมายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย Alcohol Act รวมไปถึงกฎหมายเกี่ยวกับภาษีและการทำบัญชี

ทั้งนี้ ผู้มีอิทธิพลอย่างสำคัญกับกิจการที่ได้รับอนุญาตนั้น หมายถึง บุคคลที่ถือครองความเป็นเจ้าของในสัดส่วนที่มีนัยยะสำคัญเกี่ยวกับกิจการหรือองค์กรธุรกิจซึ่งบริหารจัดการกิจการนั้นอยู่ หรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในสัดส่วนที่แสดงนัยสำคัญ หรือด้วยอำนาจในการบริหารจัดการในตำแหน่งที่ดำรงอยู่นั้น สามารถมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการของกิจการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ให้รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด (Close associate) เช่น คู่สมรสตามกฎหมายหรือที่มีความสัมพันธ์อันที่สามีภริยา หรือผู้สืบสันดาน เป็นต้น ทั้งนี้ การประเมินประวัติดังกล่าวให้พิจารณาย้อนหลังไปไม่เกิน 10 ปีเท่านั้น

ผู้จัดการและรองผู้จัดการ

ผู้ขอใบอนุญาตทุกรายจะต้องระบุบุคคลที่เป็นผู้จัดการและรองผู้จัดการไว้ในการขออนุญาต เพื่อให้ผู้ออกใบอนุญาตรับรองไปพร้อมกันด้วยเสมอ สำหรับตำแหน่งรองผู้จัดการนั้นอาจคงไว้ได้หากโดยลักษณะของการประกอบกิจการแล้ว เป็นเรื่องไม่สมเหตุผลผลที่จะให้มีตำแหน่งดังกล่าว ทั้งนี้ ข้อบังคับในเรื่องการมีผู้จัดการและรองผู้จัดการนี้ไม่ให้นำไปใช้กับใบอนุญาตที่ออกให้กับ Vinmonopolet และใบอนุญาตที่ออกโดยรัฐตามความในหมวดที่ 6

ผู้จัดการและรองผู้จัดการนั้นจะต้องเป็นลูกจ้างที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาต และทำหน้าที่ดูแลกิจการนั้นด้วยอำนาจในลักษณะเดียวกับเจ้าของกิจการ ผู้จะดำรงตำแหน่งผู้จัดการได้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายที่จะสามารถควบคุมการขายปลีกและการเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงความรับผิดชอบในการดูแลการใช้ประโยชน์จากใบอนุญาตที่ได้รับไว้ หากผู้จัดการคนเดิมพ้นจากตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาตจะต้องเสนอชื่อบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้จัดการคนใหม่ทันที

ผู้จัดการและรองผู้จัดการต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ และต้องมีเอกสารที่แสดงให้เห็นว่ามีความรู้เกี่ยวกับ Alcohol Act และบทบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามสมควร ทั้งนี้ เงื่อนไขในการแสดงเอกสารดังกล่าวไม่นำไปใช้กับใบอนุญาตที่ออกให้กับสำหรับโอกาสใดโอกาสหนึ่งเป็นการเฉพาะตามมาตรา 1-6 วรรค

สอง หรือใบอนุญาตประเภทไม่ระบุเจาะจงตัวบุคคลหรือโอกาสเฉพาะใด ๆ ตามมาตรา 4-5 นอกจากนี้ ทั้งผู้จัดการและรองผู้จัดการจะต้องไม่มีประวัติต่างพร้อยในประเด็นของกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือในกฎหมายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย Alcohol Act โดยมีการตรวจสอบประวัติย้อนหลังในช่วงเวลาไม่เกิน 10 ด้วย

การถอนใบอนุญาต (มาตรา 1-8)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเพิกถอนใบอนุญาตได้ หากพบว่าผู้ถือใบอนุญาตขาดคุณสมบัติ ตามมาตรา 1-7b หรือไม่อาจปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกตามกฎหมายฉบับนี้ หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกตามกฎหมายฉบับนี้ หรืออาจเกิดจากเหตุอื่น เช่น มีการค้ายาเสพติดในสถานที่ดังกล่าว หรือมีการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นในสถานที่ดังกล่าว โดยเหตุที่ระบุไว้ในมาตรา 186 ของ General Civil Penal Code เป็นต้น ซึ่งเหตุดังกล่าวต้องเกิดขึ้นอย่างซ้ำซาก นอกจากนี้ หากไม่มีการใช้ใบอนุญาตเป็นเวลา 12 เดือน ก็เป็นเหตุให้เพิกถอนใบอนุญาตได้เช่นกัน

การโอนใบอนุญาต ผู้ถือใบอนุญาตถึงแก่ความตาย และการล้มละลาย (มาตรา 1-10)

การโอนกิจการไปเป็นของบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงการโอนสัดส่วนหุ้นหรือผลประโยชน์ที่ได้รับทั้งหมด หรือส่วนใหญ่ในองค์กรธุรกิจที่เป็นเจ้าของกิจการดังกล่าวด้วยนั้น ไม่ถือเป็นการโอนใบอนุญาตของผู้ขออนุญาตรายเดิมไปด้วย ผู้รับโอนกิจการจะต้องยื่นขอใบอนุญาตใหม่ ทั้งนี้ หากการยื่นขออนุญาตได้กระทำการภายใน 30 วันนับแต่มีการโอนกิจการเกิดขึ้น ให้กิจการนั้นยังคงดำเนินต่อไปได้ภายใต้ใบอนุญาตเดิมเป็นเวลา 3 เดือน และหากการพิจารณาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่แล้วเสร็จในช่วงเวลาดังกล่าว ท้องถิ่นอาจอนุญาตให้ดำเนินกิจการภายใต้ใบอนุญาตเดิมต่อไปได้อีกไม่เกิน 1 เดือน และบรรดาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในคลังสินค้าของกิจการเดิมนั้น สามารถโอนมาได้ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด²³

หากผู้ถือใบอนุญาตถึงแก่ความตาย ใบอนุญาตย่อมเป็นอันระงับ โดยสิทธิของผู้ถือใบอนุญาตนั้นไม่อาจตกทอดเป็นมรดกได้²⁴ ในกรณีนี้ หากได้แจ้งให้หน่วยงานออกใบอนุญาตได้ทราบแล้ว กิจการยังสามารถดำเนินการโดยอาศัยใบอนุญาตเดิมได้อีก 3 เดือนนับแต่วันที่ผู้ถือใบอนุญาตถึงแก่ความตาย หรือภายในเวลาที่ที่สามารถโอนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เหลืออยู่ไปยังผู้ถือใบอนุญาตตามกฎหมายนี้ทั้งหมด

หากผู้ถือใบอนุญาตล้มละลาย ใบอนุญาตย่อมเป็นอันระงับเช่นกัน ในระหว่างที่การบังคับคดีในกระบวนการล้มละลายนั้น กองทรัพย์สินที่ล้มละลายอาจโอนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีอยู่ไปยังผู้ถือใบอนุญาตตามกฎหมายนี้ได้

²³ Alcohol Regulation Section 11-1 ,11-2

²⁴ Helsedirektoratet 's comments < <https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/alkoholloven/kapittel-1-alminnelige-bestemmelser#paragraf-1-4b-bevillingshaver> >

นโยบายแอลกอฮอล์ระดับท้องถิ่น (มาตรา 1-7d)

กฎหมาย Alcohol Act เป็นกฎหมายที่กำหนดโครงสร้างเพื่อการบริหารจัดการนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรับผิดชอบในการดำเนินนโยบายภายใต้กรอบความคิดดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ยังมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกรอบนโยบายในเรื่องอื่น ๆ แล้ว ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจกำหนดแผนเพื่อการบริหารจัดการปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างเต็มที่ ปรากฏการณ์เช่นนี้เอง ทำให้ผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศนอร์เวย์นั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งปรับใช้ที่สำคัญ

ตามความในมาตรา 1-7d องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติการด้านนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในเนื้อหาของกฎหมายเองไม่ได้มีการกำหนดทิศทางว่าแผนดังกล่าวควรมีเนื้อหาเป็นประการใดบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม แผนดังกล่าวควรมีการกำหนดเป้าหมายหลักของนโยบายเอาไว้ พร้อมทั้งเป้าหมายรองของแต่ละท้องถิ่น รวมไปถึงเครื่องมือที่จะใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวด้วย ตัวอย่างเช่น การกำหนดเขตของจำนวนสถานประกอบการแต่ละประเภท การกำหนดชั่วโมงเปิดปิดและมาตรการควบคุมประการอื่น ๆ นอกจากนี้ แผนการดำเนินงานที่กำหนดขึ้นควรระบุถึงมาตรการที่ท้องถิ่นจะให้ความสำคัญเพื่อให้นโยบายของประเทศซึ่งมุ่งเน้นจะลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบความสำเร็จได้ด้วย แผนงานนี้ควรกำหนดขึ้นตามวาระของสภาท้องถิ่น และควรจัดไว้ในฐานะส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินงานตามนโยบายว่าด้วยเรื่องยาเสพติดทั้งหมด²⁵

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บทบัญญัติว่าด้วยการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมวด 3 ของ Alcohol Act นั้น เป็นกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการ “ขายปลีก” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยได้มีการแบ่งประเภทของการจำหน่ายออกเป็น 2 ประเภทตามลักษณะของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ (1) การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 2 และ 3 และ (2) การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 1

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 2 และ 3²⁶

จากบทบัญญัติในมาตรา 3-1 สิทธิในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 2 และ 3 ซึ่งหมายถึงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 4.7 % ขึ้นไปนั้น เป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่ถูกผูกขาดไว้โดย AS Vinmonopolet โดยต้องได้รับใบอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย และเพื่อแสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจผูกขาดของรัฐนี้ไม่ได้มีสิทธิดีกว่าเอกชนที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทอื่นมากนัก กฎหมายจึงได้กำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ว่า AS Vinmonopolet จะสามารถได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 2 และ 3 ได้ก็เฉพาะแต่ในพื้นที่ที่มีผู้ประกอบการรายอื่นซึ่งได้รับอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 1 ด้วยเท่านั้น (มาตรา 3-1 วรรคสาม)

²⁵ Ibid

²⁶ Ibid

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 2 และ 3 ยังสามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าหรือออกจากประเทศนอร์เวย์ผ่านทางสนามบินได้ โดยการจำหน่ายดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตให้ทำการจำหน่ายแบบ Duty-free จากหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านภาษีด้วย (มาตรา 3-1a)

สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 2 ซึ่งผลิตเอง สามารถจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคได้โดยตรง ณ สถานที่ผลิตนั่นเอง หากเข้าเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในมาตรา 1-7วรรคหนึ่งและวรรคสอง

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 2 และ 3 โดย AS Vinmonopolet จึงมีข้อจำกัดอยู่พอสมควร บริษัทไม่สามารถจะทำการนำเข้าด้วยตนเองได้ จึงต้องซื้อสินค้าจากผู้มีใบอนุญาตขายส่งและผู้มีใบอนุญาตผลิต โดยแม้บทบัญญัติของกฎหมายเองไม่ได้ห้ามบริษัทขายสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการประเภทฝับ แต่หากจะขายแล้ว บริษัทก็ต้องขายให้ในราคาที่เท่ากันกับการขายให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งย่อมเป็นราคาที่สูงกว่าการขายส่งนั่นเอง นอกจากนี้ AS Vinmonopolet ยังไม่สามารถที่จะนำเสนอผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตัวเองได้ เนื่องจากการอนุญาตให้ทำเช่นนั้นจะเป็นการไม่เหมาะสมกับลักษณะของสิทธิผูกขาดที่บริษัทถือครองอยู่ แต่ทั้งนี้ บริษัทสามารถนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากต่างประเทศได้ หากได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีตามมาตรา 2-1 วรรคสอง

นอกจากนี้ ใน Alcohol Regulation มาตรา 15-3 ยังมีข้อกำหนดให้ AS Vinmonopolet สามารถนำเข้าสินค้าที่ลูกค้าต้องการ แต่ไม่มีในรายการจำหน่ายของบริษัทได้ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าสินค้านั้นต้องนำมาใช้เพื่อการบริโภคเอง ไม่ใช่เพื่อการขายต่อหรือวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์อย่างใด ๆ

สิทธิผูกขาดในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 2 และ 3 นี้ หมายความว่า การจำหน่ายสินค้าในกลุ่มนี้โดยบุคคลอื่นนอกจาก AS Vinmonopolet แล้ว ไม่ว่าจะได้มาอย่างถูกกฎหมายหรือไม่ ย่อมถือเป็นการอันต้องห้ามตามกฎหมายทั้งสิ้น เช่น การซื้อขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่ต่างเป็นผู้บริโภคด้วยกัน การประมูลไวน์และสุรา (มาตรา 8-6) หรือการถ่ายโอนสินค้าที่ยังไม่ได้ใช้จากผู้ประกอบการรายหนึ่งไปอีกรายหนึ่ง เว้นแต่เป็นกรณีที่ผู้ขายมีใบอนุญาตขายส่ง หรือเป็นกรณีที่ต้องด้วยบทบัญญัติในมาตรา 1-10²⁷

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยร้านค้าของ AS Vinmonopolet นั้น ถูกบังคับไว้โดยกฎหมาย โดยใน Alcohol Act มาตรา 3-4 ให้ทำได้ระหว่างเวลา 8.30 -18.00 น. โดยให้ขายได้ในช่วงเวลาระหว่าง 10.00 -16.00 น. ของวันธรรมดา และหยุดในวันอาทิตย์ , วันหยุดทั่วไป , วันที่ 1 และ 17 พฤษภาคม และวันคริสต์มาสอีฟ

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 1²⁸

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 1 จะต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสียก่อน ข้อบังคับนี้ใช้กับบริษัทที่ถือหุ้นทั้งหมดหรือบางส่วนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเองด้วย ทั้งนี้ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดนี้อาจเกิดในบริบทการซื้อขายภายในสนามบินตามมาตรา 3-1 a หรือ

²⁷ โปรดดูหัวข้อ 3.1.4 หัวข้อย่อยที่ (7)

²⁸ Helsedirektoratet 's comments < <https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/alkoholoven/kapittel-1-alminnelige-bestemmelser#paragraf-1-4b-bevillingshaver> >

เป็นการขายในสถานที่ผลิตนั่นเองตามมาตรา 3-1b หรือผู้ขายได้รับอนุญาตให้ขายปลีกและเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่เดียวกันตามมาตรา 3-1c

(1) จำนวนที่เหมาะสม

จากบทบัญญัติในมาตรา 1-7a องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดจำนวนที่เหมาะสมของกิจการประเภทนี้ภายในท้องถิ่นได้

(2) เงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่

การขายสินค้าต้องกระทำภายในสถานที่ซึ่งกำหนดไว้เท่านั้น ผู้รับใบอนุญาตจึงต้องระบุให้ชัดเจนว่าการดำเนินการตามที่ขออนุญาตนั้นจะเกิดขึ้นในพื้นที่ใด หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามสถานที่ที่ระบุไว้ การอนุญาตย่อมเป็นอันสิ้นผล หลักเกณฑ์นี้ใช้บังคับกับกรณีการเปลี่ยนสถานที่ภายในอาคารเดียวกันด้วย ดังนั้น การย้ายสถานที่จำหน่ายไปยังสถานที่คนละชั้นภายในอาคารย่อมถือเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานที่ประกอบการเช่นกัน

(3) ลักษณะของการประกอบธุรกิจ

ใบอนุญาตที่ได้รับจะมีความเชื่อมโยงกับลักษณะของกิจการด้วย เช่น ร้านค้าอาหาร ร้านค้าสินค้าเฉพาะอย่าง เป็นต้น หากสถานที่จำหน่ายสินค้าเปลี่ยนแปลงลักษณะไป ก็ต้องมีการขออนุญาตใหม่ทันที ดังนั้น ลักษณะของการประกอบธุรกิจจึงเป็นหัวข้อหนึ่งที่ต้องมีการระบุไว้ในเวลายื่นคำขอ และเป็นประเด็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตให้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ภายใต้เงื่อนไขการอนุญาตที่ระบุไว้ ผู้ถือใบอนุญาตอาจทำการปรับเปลี่ยนที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยได้

(4) การขายปลีกและเสิร์ฟในสถานที่เดียวกัน

ในมาตรา 1-7g ใบอนุญาตที่ใช้เพื่อการขายไม่อาจนำมาใช้เพื่อการเสิร์ฟภายในสถานที่เดียวกันได้ เว้นแต่จะทำได้ทำถูกต้องตามเงื่อนไขในมาตรา 3-1c การแก้ไขกฎหมายโดยเพิ่มข้อยกเว้นในเรื่องนี้ได้ประกาศใช้เมื่อ 23 มิถุนายน 2020 และมีผลบังคับในวันที่ 1 กันยายน 2020 อย่างไรก็ตาม หลักการของกฎหมายยังเป็นหลักที่ว่า ห้ามไม่ให้ออกใบอนุญาตสำหรับขายปลีกและเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่เดียวกันนั่นเอง

(5) ช่วงเวลาจำหน่าย

การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 1 นั้น ให้ทำได้ในระหว่างช่วงเวลา 8.00 -18.00 น. โดยให้หยุดจำหน่ายในเวลา 15.00 น. ของวันเสาร์ หรือวันก่อนวันหยุดทั่วไป ยกเว้นวันAscension Day โดยปิดจำหน่ายในวันอาทิตย์ ,วันหยุดทั่วไป ,วันที่ 1 และ 17 พฤษภาคม ทั้งนี้ กฎหมายอนุญาตให้ท้องถิ่นสามารถย่นหรือขยายระยะเวลาเปิดปิดของแต่ละวันได้ตามความจำเป็นในแต่ละท้องถิ่น แต่ต้องไม่เกิน 20.00 น. ในวันปกติ และไม่เกิน 18.00 น. ในวันเสาร์หรือวันก่อนหน้าวันหยุดทั่วไป ยกเว้นวันAscension Day รวมไปถึงการห้ามมิให้จำหน่ายในเวลาใดๆ ของวัน หรือวันใด ๆ ในระหว่างอาทิตย์ด้วย (มาตรา 3-7)

(6) การขายออนไลน์

บทบัญญัติในกฎหมายไม่ได้มีการระบุถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับใช้กับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่องทางแบบออนไลน์เอาไว้เป็นการเฉพาะ ยกเว้นใน Alcohol Regulation มาตรา 14-3 ข้อ 10 ที่กล่าวถึงการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านช่องทางแบบออนไลน์ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้ว ถือว่าการขออนุญาตเพื่อจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านช่องทางแบบออนไลน์นั้นสามารถทำได้ภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 3-1 วรรคสองนั่นเอง

การอนุญาตสำหรับการขายแบบออนไลน์จะต้องสามารถเชื่อมโยงไปยังสถานที่ที่ระบุที่ตั้งและลักษณะของการประกอบธุรกิจได้อย่างชัดเจน และผู้ประกอบการจะต้องมีใบอนุญาตสำหรับจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ออกให้โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งตามพื้นที่ที่ตนเสนอขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้งนี้การส่งมอบสินค้าที่ส่งผ่านช่องทางออนไลน์สามารถกระทำได้หลายรูปแบบทั้งการส่งถึงบ้าน การรับของที่คลังเก็บสินค้า หรือจัดส่งมอบสินค้า และด้วยความหลากหลายของการส่งมอบนี้เอง ถือเป็นประเด็นที่อาจยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่าการบังคับใช้กฎหมายกับการซื้อขายลักษณะนี้จะเป็นไปในทิศทางใด

การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์²⁹

1. การโฆษณาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต

ในหมวด 9 (Chapter 9) ว่าด้วยข้อห้ามเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีบทบัญญัติในมาตรา 9-1 ซึ่งว่าด้วยการโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีสาระสำคัญว่า การโฆษณาเกี่ยวกับการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใด ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเสียก่อน ซึ่งการโฆษณาสามารถยื่นขอคำอนุญาตผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือสิ่งพิมพ์อื่นที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงการโฆษณา ณ ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่ม ๆ หรือการโฆษณาด้วยสื่อใด ๆ โดยประสงค์ที่จะทำให้ทราบถึงกระบวนการผลิตหรือการกลั่นในทางอุตสาหกรรม รวมถึงโฆษณาสุราเพื่อการบริโภค การโฆษณาผ่านหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการผลิต การกลั่นเครื่องดื่ม ๆ ผิดกฎหมาย ก็ถือเป็นความผิดตามมาตรา 9-1 เช่นกัน นอกจากนี้กฎหมายยังห้ามการโฆษณาสารชนิดใดที่มุ่งหมายจะใช้หรือให้ข้อมูลโดยการโฆษณาในทำนองว่าทำให้เสพติดได้เช่นเดียวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงการโฆษณาวัตถุพิษหรือเครื่องมือใด ๆ ที่สามารถนำไปใช้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

²⁹ ไพบูลย์ ลิมสถิตย์ และคณะ, มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความคล้ายคลึงกับเครื่องดื่มของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และข้อเสนอในการแก้ไขกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) (2563) หน้า 163-189

2. การโฆษณาเพื่อชักจูงใจให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(1) หลักการใน Alcohol Act

บทบัญญัติในมาตรา 9-2³⁰ ยังได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่เป็นการจูงใจให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น โดยบทบัญญัตินี้มีสาระสำคัญดังนี้

“ห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อห้ามเช่นนี้ให้ใช้บังคับกับการโฆษณาผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เครื่องหมายการค้าหรือตราสัญลักษณ์เดียวกันกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งมีปริมาณแอลกอฮอล์สูงกว่าร้อยละ 2.5 นอกจากนี้ ยังห้ามการนำหรือสินค้าหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปใช้ในการโฆษณาสินค้าหรือบริการประเภทอื่นด้วย

รัฐมนตรีอาจออกกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ในการกำหนดรายละเอียดข้อห้าม, รายละเอียด, การบังคับใช้ และกำหนดข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดข้อยกเว้นเป็นประการอื่นเพิ่มเติมได้อีกหากมีเหตุผลพิเศษให้ต้องทำเช่นนั้น”

จากบทบัญญัติใน Alcohol Act มาตรา 9-2 สรุปได้ว่า กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศนอร์เวย์นั้น ได้มีข้อห้ามเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

- 1) การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง
- 2) การโฆษณาผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ใช้ยี่ห้อหรือตราสัญลักษณ์อย่างเดียวกันกับเครื่องดื่มซึ่งมีระดับแอลกอฮอล์สูงกว่าร้อยละ 2.5
- 3) การนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปเป็นส่วนหนึ่งของการโฆษณาสินค้าหรือบริการประเภทอื่น ๆ คือ ห้ามการใช้กลยุทธ์ Brand DNA

ข้อห้ามเกี่ยวกับโฆษณาตามกฎหมายนี้ได้เริ่มมีการใช้บังคับในปี 1975 โดยคณะกรรมการด้านแรงงานและกิจการสังคมของรัฐสภานอร์เวย์ได้พบปัญหาว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีปริมาณที่สูงขึ้นเป็นเท่าตัวในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา อันเป็นสิ่งที่สะท้อนว่าเป้าหมายของรัฐในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นในขณะนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ คณะกรรมการจึงร้องขอต่อรัฐมนตรีให้พิจารณา

³⁰ Section 9-2 Advertising of alcoholic beverages

“The advertising of alcoholic beverages shall be prohibited. The prohibition also applies to the advertising of other products carrying the same brand or distinctive mark as beverages containing more than 2.50 per cent alcohol by volume. Moreover, such products must not be included in advertisements for other goods or services.

The ministry may lay down regulations to delimit, supplement, implement and make exceptions from the provisions of the first paragraph. The ministry may make further exceptions from the prohibitions when there are special reasons for so doing.”

เสนอแก้ไขกฎหมายให้มีการกำหนดขอบเขตการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงการวางข้อห้ามบางประการ ซึ่งคณะกรรมการได้ระบุไว้ด้วยว่า การจำกัดการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่เพียงอย่างเดียวนั้น “เชื่อได้ว่าคงไม่อาจเปลี่ยนแปลงแนวโน้มการบริโภคที่สูงขึ้นได้ แต่ก็ถือเป็นหนึ่งในหลายมาตรการที่มีความจำเป็นอย่างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน”³¹

เป้าหมายหลักของข้อห้ามการโฆษณา คือ เพื่อป้องกันผลกระทบจากความต้องการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ การห้ามโฆษณายังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สังคมได้ตระหนักว่าสินค้าจำพวกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีลักษณะที่แตกต่างไปจากผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการกฎหมายเฉพาะเพื่อจำกัดการบริโภคภายในประเทศให้ได้ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การกำหนดข้อห้ามการโฆษณา จึงถูกออกแบบไว้ให้มีลักษณะเป็นการห้ามทำการตลาดทุกรูปแบบเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (a general prohibition on all forms of marketing of alcohol) โดยมีข้อยกเว้นเพียงบางประการเท่านั้น

(2) Alcohol Regulation

(2.1) ข้อห้ามการโฆษณา

รายละเอียดของ Alcohol Regulation มาตรา 14-3 ที่ว่าด้วยข้อยกเว้นการห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแก้ไขล่าสุดเมื่อปี 2015 มีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ทั้งสิ้นจำนวน 20 ข้อ ซึ่งนอกจากจะอธิบายเนื้อหาของข้อยกเว้นในแต่ละกรณีไว้ในตัวข้อบังคับตัวเองแล้ว **Helsedirektoratet** ยังทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมถึงให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับไว้โดยละเอียดอีกด้วย³²

โดยหลักการพื้นฐานแล้ว บรรดาข้อห้ามการโฆษณาที่ปรากฏในกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นย่อมไม่ถูกนำไปใช้บังคับกับสินค้าอื่นที่ไม่ใช่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม หากสินค้าที่โฆษณานั้นมีเยื่อหุ้มหรือมีการใช้สัญลักษณ์ที่เหมือนกับกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว สินค้าชิ้นนั้นต้องอยู่ภายใต้ข้อห้ามการโฆษณาเช่นเดียวกันกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย

วัตถุประสงค์ของการกำหนดข้อห้ามการโฆษณาในสินค้าประเภทนี้ เพื่อเป็นการจัดการกับการโฆษณาสินค้าที่ไม่ใช่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่เนื้อหาของโฆษณาเหล่านั้นแท้จริงแล้วตั้งใจทำขึ้นเพื่อทำการตลาดให้กับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประสบการณ์ตรงของประเทศนอร์เวย์ในกรณีนี้ ได้แก่ การที่บริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ทำผลิตภัณฑ์ประเภท light-beer ซึ่งมีแอลกอฮอล์ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยใช้เครื่องหมายการค้าเดียวกัน³³

³¹ Sett.O. No. 61. (1972-73) Recommendation From The Social Committee On The Law On Amendments To The Law Of 5 April 1927 On The Import And Sales Of Liquor, Wine, Fruit Wine, Meat And Beer.(Ot. Prop. No. 60 For 1971-72, Sections li-iv And Vi-Xi And Ot. Prop. No. 48 For 1972-73.)

³² Helsedirektoratet , Alkoholforskriften med kommentarer (The Alcohol Regulations with comments) <<https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/alkoholforskriften-med-kommentarer/kapittel-14-forbud-mot-reklame-for-alkoholholdig-drikk>>

³³ Ot.prp. nr. 86 (2003-2004) Om lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. og enkelte andre lover

รายละเอียดของการห้ามโฆษณาในสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้ ได้ถูกอธิบายเพิ่มเติมไว้ในข้อ 14-1 ของ Alcohol Regulations ซึ่งมีเนื้อความดังนี้³⁴

“ห้ามมิให้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อห้ามข้างต้นให้รวมถึงการใช้เครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อของบริษัทหรือใช้สัญลักษณ์ใด ๆ ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากปรากฏว่ากลุ่มเป้าหมายของโฆษณาดังกล่าวในจำนวนที่มีนัยยะสำคัญเข้าใจว่าเป็นการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ห้ามมิให้โฆษณาสินค้าอื่นที่ชื่อยี่ห้อสินค้าหรือยี่ห้อบริษัทเดียวกัน หรือหรือใช้สัญลักษณ์ใด ๆ ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เว้นแต่สินค้านั้นจะมียี่ห้อหรือลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ในกรณีที่สินค้านั้นมีเครื่องหมายการค้าเป็นการเฉพาะของตนเอง การโฆษณาสามารถกระทำได้โดยการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริษัทหรือเครื่องหมายใด ๆ เช่นว่านั้น เว้นแต่ปรากฏว่ากลุ่มเป้าหมายของโฆษณาดังกล่าวในจำนวนที่มีนัยยะสำคัญเข้าใจว่าเป็นการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“ห้ามนำสินค้าที่กล่าวถึงในวรรคแรกและวรรคสามไปปรากฏในโฆษณาสินค้าหรือบริการอื่นใด”

โดยทั่วไปหากสินค้านั้นเป็นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วย แม้จะไม่ถึงในระดับที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม สินค้าเช่นว่านั้นมักจะชื่อยี่ห้อเดียวกันหรือมีลักษณะเฉพาะไม่แตกต่างจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบังคับของกฎหมาย และย่อมต้องตกอยู่ภายใต้ข้อบังคับการโฆษณาในลักษณะเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ด้วยเนื้อความในข้อห้ามการโฆษณาตามที่บัญญัติไว้ นั้น ทำให้สินค้าที่ไม่ได้มีลักษณะของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย เช่น อาหาร หรือเสื้อผ้า ที่ใช้เครื่องหมายหรือตราสัญลักษณ์แบบเดียวกับที่ใช้ในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องอยู่ภายในบังคับข้อห้ามการโฆษณาด้วยเช่นกัน

ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายรายมักจะผลิตสินค้าที่มีใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ น้ำแร่ที่จดทะเบียนไว้เป็นการเฉพาะสำหรับสินค้านั้น ในกรณีเช่นนี้ โดยหลักการทั่วไปข้อห้ามการโฆษณาจะไม่ถูกนำไปใช้กับสินค้านั้นดังกล่าว แต่หากมีการใช้ชื่อบริษัทเป็นเครื่องหมายการค้าของทั้งเครื่องดื่ม

³⁴ Section 14-1 Advertising of alcoholic beverages shall be prohibited.

The prohibition shall also apply to the use of brand or trade names or identifying marks for alcoholic beverages, provided that a not insignificant portion of the advertisement’s target group must be assumed to construe it as an advertisement for alcoholic beverages.

The prohibition shall also apply to advertisements for other products carrying the same brand or trade name or identifying marks as alcoholic beverages, unless the product concerned has its own distinct brand name/identifying marks. Where the product has its own distinct brand name/identifying marks, the advertisement may in addition give information on the brand or trade name or identifying marks, unless a not insignificant portion of the advertisement’s target group must be assumed to construe it as an advertisement for alcoholic beverages.

Products as mentioned in the first and third paragraph must not be included in advertising for other products or services.

แอลกอฮอล์และผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นแล้ว ก็อาจเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนข้อห้ามการโฆษณาได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ตราสัญลักษณ์ของบริษัทนั้นถูกจัดวางไว้ในลักษณะที่โดดเด่นอย่างเห็นได้ชัด การใส่ถ้อยคำอื่นเพิ่มเติมไว้ เช่น เบียร์ไร้แอลกอฮอล์ หรือเครื่องดื่มปลอดแอลกอฮอล์ ก็ยังคงถือเป็นการทำผิดข้อห้ามอยู่นั่นเอง

ยิ่งไปกว่านั้น ข้อห้ามการโฆษณายังรวมไปถึงการใช้ชื่อบริษัทหรือชื่อกิจการเพื่อการส่งเสริมการขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย หากชื่อบริษัทมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าที่เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว การใช้ชื่อบริษัทในกิจกรรมด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรงก็อาจถูกบังคับด้วยข้อห้ามการโฆษณาข้างต้นได้ หรือหากบริษัทที่เป็นผู้ผลิตสินค้าชนิดอื่นได้หันมาประกอบธุรกิจเป็นผู้ผลิตหรือจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ชื่อของบริษัทอาจตกอยู่ภายใต้ข้อห้ามการโฆษณาตามที่ระบุไว้ใน Alcohol Act ได้เช่นกัน

การห้ามโฆษณาในสินค้าชนิดอื่นที่ใช้ชื่อยี่ห้อหรือลักษณะเฉพาะเดียวกันกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ไม่ได้ห้ามไปถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ผลิตแต่อย่างใด ทำให้ผู้ผลิตเบียร์ซึ่งผลิตสินค้าประเภท light beer หรือน้ำแร่ นั้นสามารถระบุชื่อตนในฐานะผู้ผลิตสินค้าดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม การระบุชื่อผู้ผลิตในที่นี้จะต้องกระทำด้วยวิธีการที่ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการโฆษณาสินค้าชนิดใด และห้ามไม่ให้นำเอาเครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อของเบียร์มาใช้ในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(2.2) ข้อยกเว้น

กรณียกเว้นที่สามารถโฆษณาสินค้าที่มีการใช้เครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อของบริษัทหรือลักษณะเฉพาะของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นไปตามข้อ 14-3 ตาม Regulations on the Sale of Alcoholic Beverages (Alcohol Regulations) จำนวน 20 กรณี (เดิมก่อนการแก้ไขปี 2015 มีกรณียกเว้นเพียง 8 กรณี) ส่วนใหญ่เป็นกรณีสื่อที่จัดทำหรือเผยแพร่ในต่างประเทศที่มีการนำเข้ามาในนอร์เวย์ หรือการถ่ายทอดสดทางทีวีหรืออินเทอร์เน็ต ได้แก่³⁵

1. การโฆษณาโดยเอกสารที่จัดพิมพ์มาจากต่างประเทศและได้นำเอกสารนั้นเข้ามาในนอร์เวย์ เว้นแต่จะได้ตั้งใจจัดพิมพ์ขึ้นหรือนำเข้ามาเพื่อการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนอร์เวย์

2. การโฆษณาที่เป็นการใช้ข้อมูลภายในวารสารที่สร้างขึ้นสำหรับผู้ประกอบการ(เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) และข้อมูลอื่น ๆ ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตควรทราบในกระบวนการการค้าปกติของการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. การโฆษณาข้อมูลเกี่ยวกับการจำหน่าย รวมถึงช่องทางการขายออนไลน์ หรือบาร์ โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับชื่อสถานที่ ที่อยู่ และช่วงเวลาทำการ รวมไปถึงสิทธิตามที่ระบุในใบอนุญาต ข้อมูลในลักษณะเดียวกันนี้อาจให้ไว้ได้ ณ จุดวางจำหน่ายหรือระบุไว้ในเว็บไซต์

³⁵ Helsedirektoratet, Regulations on the Sale of Alcoholic Beverages (Alcohol Regulations).Unofficial translation 01.09.2020

4. ป้ายให้ข้อมูลขนาดเล็กในพื้นที่ต่อเนื่องกันเพื่อทำให้ทราบถึงจุดวางจำหน่ายหรือให้เสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่บริเวณนั้น

5. การทำสัญลักษณ์บนอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปกติตามบาร์ (ordinary serving equipment at a bar) เป็นชื่อทางการค้า และหรือชื่อบริษัทผู้ผลิตหรือจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

6. การทำสัญลักษณ์บนยานพาหนะ บรรจุกัญธ ชุดยูนิฟอร์มสำหรับทำงาน ฯลฯ ของผู้ได้รับอนุญาต โดยใช้ชื่อหรือเครื่องหมายบริษัท

7. การโฆษณาในช่องโทรทัศน์จากต่างประเทศ หากโฆษณาดังกล่าวเป็นไปตามกฎเกณฑ์ว่าด้วยการโฆษณาของประเทศซึ่งช่องดังกล่าวได้ทำการออกอากาศ ข้อยกเว้นนี้ไม่รวมถึงการโฆษณาทางโทรทัศน์ซึ่งมีความตั้งใจจะใช้เพื่อการโฆษณาในนอร์เวย์โดยตรง

8. ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่เป็นการให้ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่ได้รับบงถึงตัวผลิตภัณฑ์โดยตรงไว้ เช่น ข้อมูลวัตถุดิบ การผลิต การเก็บรักษา การใช้ หรือการบริโภค โดยมีการใช้รูปภาพโดยไม่ระบุตัวผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งใด ๆ ที่สื่อให้เห็นถึงการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นการให้ข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารสาธารณะซึ่งผู้ประสงค์จะได้รับข้อมูลจะได้รับข้อมูลดังกล่าวก็ต่อเมื่อมีการติดต่อขอข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลโดยเฉพาะเจาะจงเท่านั้น

9. ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ให้ไว้เพื่อแสดงว่ารายการอาหารและเครื่องดื่มที่จำหน่ายในบาร์นั้นมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ด้วย หรือที่แสดงว่าโปรแกรมการท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ ห้ามมิให้แสดงภาพหรือสิ่งใด ๆ ที่สื่อถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

10. สำหรับการขายแบบออนไลน์ : ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และราคาสินค้า โดยมีรูปภาพของผลิตภัณฑ์บนพื้นหลังที่เรียบง่ายซึ่งได้แสดงไว้บนช่องทางจำหน่ายสินค้าแบบออนไลน์ โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ AS Vinmonopolet จัดทำขึ้นเป็นปกติสำหรับการส่งสินค้าออนไลน์ หรือโดยผู้ถือใบอนุญาตจำหน่ายที่ออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 1 หากใบอนุญาตดังกล่าวรวมถึงการขายออนไลน์ด้วย ทั้งนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แสดงภายในเว็บไซต์ต้องไม่มีลักษณะที่ทำให้เครื่องดื่มนั้นโดดเด่นกว่าสินค้าอื่นที่จำหน่ายในช่องทางเดียวกัน

11. การประมูล : ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แอลกอฮอล์ โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และราคาสินค้าที่จะนำมาประมูล โดยมีรูปภาพของผลิตภัณฑ์บนพื้นหลังที่เรียบง่าย ข้อมูลดังกล่าวต้องได้มาจาก AS Vinmonopolet หรือจากผู้จัดการประมูลที่ได้ให้ความช่วยเหลือบริษัทและจัดแสดงไว้เฉพาะบนเว็บไซต์ของ AS Vinmonopolet หรือผู้จัดการประมูลหรือเมื่อมีการร้องขอข้อมูลเท่านั้น

12. ณ จุดวางจำหน่ายหรือร้านแสดงสินค้า : ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถระบุเจาะจงถึงผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่าย ณ สถานที่นั้นได้ ข้อมูลดังกล่าวอาจ

เป็นการระบุถึงราคา วัตถุดิบ กระบวนการผลิต กลิ่น รสชาติ สี วิธีการบริโภค การเก็บรักษา และข้อบ่งใช้ รวมไปถึงรูปภาพของผลิตภัณฑ์บนพื้นหลังที่เรียบง่าย แต่ห้ามให้ข้อมูลดังกล่าวในรูปแบบของแคตตาล็อกหรือโบชัวร์หรือเอกสารในลักษณะเดียวกัน ทั้งนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แสดงต้องไม่มีลักษณะที่โดดเด่นกว่าสินค้าอื่นที่จำหน่ายในสถานที่เดียวกัน โดยในการขายสินค้า ณ จุดวางจำหน่าย ข้อมูลต้องถูกจัดวางไว้กับผลิตภัณฑ์อย่างใกล้ชิด ส่วนในเมนูอาหาร ผู้ประกอบการสามารถให้ข้อมูลว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทใดเหมาะสมกับรายการอาหารจานใดได้ หากได้ระบุถึงเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นทางเลือกประกอบไปด้วย

13. สำหรับการขายบนเว็บไซต์ของผู้จำหน่ายและผับ : ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีจำหน่าย หากข้อมูลดังกล่าวมีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าทั้งหมดที่มีจำหน่าย ข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นการระบุถึงราคา วัตถุดิบ กระบวนการผลิต กลิ่น รสชาติ สี วิธีการบริโภค การเก็บรักษา และข้อบ่งใช้ รวมไปถึงรูปภาพของผลิตภัณฑ์บนพื้นหลังที่เรียบ ทั้งนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แสดงต้องไม่มีลักษณะที่ทำให้เครื่องดื่มนั้นโดดเด่นกว่าสินค้าอื่นที่จำหน่ายในสถานที่เดียวกัน ในเมนูอาหาร ผู้ประกอบการสามารถให้ข้อมูลว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทใดเหมาะสมกับรายการอาหารจานใดได้ หากได้ระบุถึงเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นทางเลือกประกอบไปด้วย

14. บนเว็บไซต์ของผู้ผลิตหรือผู้ค้าส่ง : ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถระบุเจาะจงถึงผลิตภัณฑ์ข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นการระบุถึงราคา วัตถุดิบ กระบวนการผลิต กลิ่น รสชาติ สี วิธีการบริโภค การเก็บรักษา ข้อบ่งใช้ รวมไปถึงรูปภาพของผลิตภัณฑ์บนพื้นหลังที่เรียบง่าย ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

(a) ข้อมูลในลักษณะเดียวกันได้ถูกจัดทำไว้ใช้สำหรับสินค้ารายการอื่นของผู้ผลิตรายนั้นหรือสินค้าอื่นที่ผู้ค้าส่งจัดจำหน่ายอยู่

(b) ข้อมูลที่จัดให้มีขึ้นตามเงื่อนไขเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2014 เลขที่ 1497 ว่าด้วยข้อมูลด้านอาหารสำหรับผู้บริโภค (the Food Information Regulations) โดยต้องระบุรายละเอียดส่วนผสมและคุณค่าทางอาหาร(ถ้ามี) เอาไว้ด้วย

(c) ระบุถึงผลร้ายที่อาจเกิดขึ้นจากแอลกอฮอล์

เงื่อนไขประการอื่นเกี่ยวกับ เนื้อหา รูปแบบ และสถานที่ในการแสดงข้อมูลดังกล่าวนั้น อาจถูกกำหนดโดย Helsedirektoratet

15. เมื่อสั่งซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ล่วงหน้า เพื่อส่งมอบบนเที่ยวบินต่างประเทศ : ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และราคาสินค้าสำหรับการสั่งซื้อสินค้า โดยเป็นข้อมูลที่ให้กับนักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะได้รับข้อมูลดังกล่าวเท่านั้น

16. ในงานจัดแสดงสินค้า เทศกาล การนำเที่ยว คอร์สการเรียนและการบรรยายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งระบุตัวสินค้าโดยเฉพาะเจาะจง โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุดิบ กระบวนการผลิต กลิ่น รสชาติ สี วิธีการบริโภค การเก็บ

รักษา ข้อบ่งใช้ รวมไปถึงรูปภาพของผลิตภัณฑ์บนพื้นหลังที่เรียบง่าย โดยอาจให้ข้อมูลดังกล่าวบนเว็บไซต์ได้ตามข้อ 13-14 ของข้อบังคับนี้

ในพื้นที่ซึ่งข้อมูลตามความในวรรคหนึ่งได้จัดแสดงไว้ จะต้องมีการแยกสัดส่วนไว้ชัดเจนไม่ให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าไปในพื้นที่ดังกล่าวได้

การให้ข้อมูลที่ไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จำเป็นสำหรับทำให้การจัดงาน รวมไปถึงเนื้อหาของงานดังกล่าวเป็นที่รับรู้ของผู้คนสามารถกระทำได้ แต่ไม่อนุญาตให้นำรูปภาพหรือสิ่งใด ๆ ที่สื่อถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าหรือผลิตภัณฑ์มาใช้ในการนี้ ในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิตหรือผู้ขายส่งเฉพาะรายสามารถระบุไว้ได้บนเว็บไซต์ของการจัดงานเท่านั้น

17. การโฆษณาสินค้าและบริการอื่นซึ่งใช้ชื่อเดียวกันกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากชื่อของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นชื่อส่วนบุคคลของผู้ผลิต และยังไม่อนุญาตให้ใช้ชื่อบุคคลเป็นยี่ห้อของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ แม้ว่าชื่อบุคคลนั้นจะได้ถูกใช้เป็นชื่อยี่ห้อของสินค้าหรือบริการอื่นแล้ว

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องมียี่ห้อเป็นของตัวเองอย่างชัดเจน และฉลากหรือบรรจุภัณฑ์จะต้องไม่มีส่วนที่ทำให้เห็นได้ถึงความเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการอื่น ๆ โดยการใช้คำ หรือผสมคำ รวมถึงสโลแกน ชื่อ ตัวอักษร ตัวเลข รูปร่าง รูปทรง หรือรูปภาพใด ๆ

18. การแสดงสัญลักษณ์ไว้เป็นพิเศษนอกจากสัญลักษณ์ทั่วไปบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น หากสัญลักษณ์เช่นว่านั้นเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้เป็นพิเศษเกี่ยวกับวิธีการผลิตแหล่งกำเนิดสินค้า หรือเนื้อหาอย่างใด ๆ

19. การใช้ชื่อบริษัทหรือเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ในกรณีที่เป็นกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนเป็นการดำเนินงานโดยไม่หวังผลกำไร และวัตถุประสงค์ทางการตลาดของผู้สนับสนุนไม่เป็นสาระสำคัญของกิจกรรมเช่นว่านั้น การใช้เครื่องหมายดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้องทำโดยใช้ข้อมูลเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการสนับสนุนกิจกรรมเท่านั้น

20. การนำชื่อหรือยี่ห้อของบริษัทไปใช้เป็นชื่อสถานที่สำหรับให้บริการ หากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นได้ผลิต ณ สถานที่ที่ให้บริการดังกล่าว

จะเห็นได้ว่า บรรดาข้อยกเว้นที่ปรากฏในข้อบังคับนี้ มีลักษณะที่เป็นการผ่อนปรนให้ผู้ประกอบการสามารถทำการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อยู่บ้าง โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ การกระทำที่มีลักษณะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Sober) และแม้ในบางข้ออาจมีเนื้อหาที่ดูเป็นการขัดกับหลักการ Alcohol Act อยู่บ้าง เช่น ในข้อที่ 17 ที่กล่าวถึงการนำชื่อของบุคคลไปใช้ได้ทั้งในลักษณะที่เป็นชื่อของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และชื่อสินค้าชนิดอื่น ๆ ในขณะที่มาตรา 9-2 ของ Alcohol Act .ห้ามมิให้มีการโฆษณาผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ใช้ยี่ห้อหรือตราสัญลักษณ์อย่างเดียวกันกับเครื่องดื่มซึ่งมีระดับแอลกอฮอล์สูงกว่าร้อยละ 2.5 อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดของการปรับใช้ข้อบังคับนี้ กำหนดเงื่อนไขไว้อย่างเคร่งครัดว่า ชื่อที่จะใช้ร่วมกันได้จะต้องเป็นชื่อของบุคคล และต้องเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยยะสำคัญ มิให้นำชื่อมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการตลาดเท่านั้น นอกจากนี้ สินค้าที่เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังต้องมีลักษณะปรากฏ

(visual form) ที่แตกต่างจากสินค้าอื่นอย่างชัดเจนด้วย จึงกล่าวได้ว่า รายละเอียดของ Alcohol Regulation ไม่ได้เป็นการตัดทอนผลบังคับใช้ของหลักการใน Alcohol Act แต่อย่างใด หากแต่เป็นการทำให้กฎเกณฑ์มีรายละเอียดมากขึ้น ซึ่งนอกจากเป็นการคุ้มครองสังคมไม่ให้เกิดผลกระทบในทางร้ายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายแล้ว ยังทำให้เกิดความชัดเจนสำหรับผู้ประกอบการด้วยว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะสามารถทำการตลาดผลิตภัณฑ์ของตนได้อย่างสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายต่อไป กล่าวโดยสรุปคือ กฎหมายนอร์เวย์มีข้อห้ามเรื่องการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็มีข้อยกเว้นในบางกรณี

บทที่ 7

กฎหมายและมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศออสเตรเลีย

สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลีย

ข้อมูลการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียพบว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดถูกกฎหมายที่มีการบริโภคมามากที่สุดในออสเตรเลีย แต่ก็ยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอันตรายต่อประชาชนและสังคม โดยเฉพาะการดื่มในปริมาณที่ก่อให้เกิดอันตราย อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมาคือ ตั้งแต่ปี ค.ศ.2008 จนถึงปี 2018 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียต่อคนในแต่ละปีมีสัดส่วนลดลงจากที่เคยบริโภคปีละ 10.8 ลิตร ได้ลดลงเหลือ 9.5 ลิตรต่อปี ข้อมูลที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องคือ ชาวออสเตรเลียที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นผู้เสียหายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน กล่าวคือจากในปี ค.ศ.2013 ซึ่งมีประชากรราวร้อยละ 26 ที่ได้รับผลกระทบด้านลบนั้น ได้ลดลงเหลือร้อยละ 21 ในปี 2013 เนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ ในปริมาณที่เป็นอันตรายเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับการเพิ่มความเสี่ยงที่จะเป็นโรคเรื้อรังอีกด้วย แม้ว่าจะมีประชากรออสเตรเลียราวร้อยละ 79 ที่ได้เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากถึงร้อยละ 79 คือราว 4 คนใน 5 คนที่มีการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ ¹ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยการขายและการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

การจัดแบ่งประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียตามปริมาณแอลกอฮอล์ดังนี้ เบียร์ มีปริมาณแอลกอฮอล์ร้อยละ 0.9 – 6 ไวน์มีปริมาณแอลกอฮอล์ร้อยละ 12-14 และ fortified wines เช่น sherry and port มีปริมาณแอลกอฮอล์ร้อยละ 18-20 สำหรับสุรา เหล้ากลั่น เช่น scotch, rum, bourbon และ vodka มีปริมาณแอลกอฮอล์ร้อยละ 40-50 (ข้อมูลจาก NSW Ministry of Health 2017)

¹ <https://www.aihw.gov.au/reports-data/behaviours-risk-factors/alcohol/overview>

สรุปข้อมูลสถิติสำคัญเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์² มีดังนี้

- ประชากรออสเตรเลียที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่จำนวนประชากรที่ดื่มในปริมาณมากจนอาจทำให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตรายตามแนวปฏิบัติ (excess of lifetime risk guidelines) มีแนวโน้มลดน้อยลง
- ผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียในออสเตรเลียต่อคนในแต่ละปีมีสัดส่วนราว 9.51 ลิตร (ข้อมูลระหว่างปี 2017-2018)
- ค่าเฉลี่ยปริมาณการบริโภค apparent consumption⁴ ต่อวันของผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียคือ 2.72 ดื่มมาตรฐาน (standard drink⁵) ต่อวัน (ข้อมูลระหว่างปี 2017-2018) โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลค่าเฉลี่ยปริมาณการบริโภค apparent consumption เมื่อ 50 ปีที่ผ่านมาคือ ระหว่างปี 1967-1968 พบว่า มีแนวโน้มลดลงจากในอดีตอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่มีอัตราการบริโภคลดลงมาก จากร้อยละ 73.5 เป็นร้อยละ 39.0 แต่กลุ่มไวน์จะมีอัตราการบริโภคสูงขึ้นจากร้อยละ 14.4 เป็นร้อยละ 38.6 สำหรับข้อมูลการบริโภคสุรากลั่นมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.4 เป็นร้อยละ 38.6 (กรุณาดู แผนภาพที่ 7.1)
- สัดส่วนของผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปที่มีการดื่มในปริมาณมากจนอาจทำให้เกิดความเสี่ยงหรืออันตราย มีแนวโน้มลดลงจากในอดีตมากคือ จากร้อยละ 21 ในปี 2001 เป็นร้อยละ 16.8 ในปี 2019
- ข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียเมื่อปี 2015 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นภาระโรคคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.5 ของภาระโรคและการบาดเจ็บทั้งหมด ซึ่งถือเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพในลำดับที่ 6⁶
- จำนวนผู้ขับขี่รถที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงมีแนวโน้มลดน้อยลง คือ ปี 2007 มีจำนวนผู้ขับขี่รถที่บริโภคเครื่องดื่ม ๆ ที่มีความเสี่ยงคิดเป็นร้อยละ

² Alcohol, tobacco & other drugs in Australia at <https://www.aihw.gov.au/reports/alcohol/alcohol-tobacco-other-drugs-australia/contents/drug-types/alcohol>

³ Alcohol, tobacco and other drugs in Australia at https://www.aihw.gov.au/getmedia/8112ed2a-eb67-4d37-a3df-d22204682a58/1_alcohol.pdf.aspx

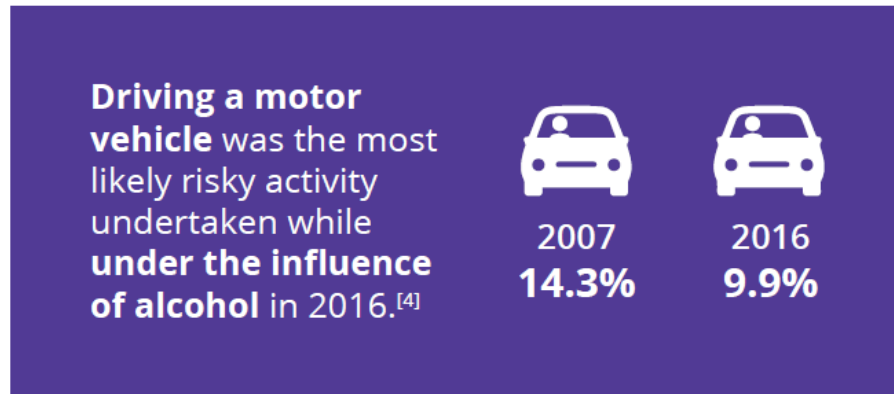
⁴ It provides estimates of the quantity of pure alcohol available for consumption from beer, wine, spirits, Ready to Drink (pre-mixed) beverages (RTDs) and cider, plus estimates of the total volume of beer and wine available for consumption.

Apparent Consumption of Alcohol, Australia at <https://data.gov.au/data/dataset/apparent-consumption-of-alcohol-australia/resource/339973dd-82fc-4d20-b15b-750771692695>

⁵ ดื่มมาตรฐาน เป็นการคำนวณปริมาณการดื่ม Standard drinks are a way to keep track of how much alcohol you're really drinking. To find out how many standard drinks you're having, check your drink label. You can also use our handy guide, try a standard drinks calculator or ask staff.

⁶ AIHW (Australian Institute of Health and Welfare) 2019. Australian Burden of Disease Study: impact and causes of illness and death in Australia 2015. Australian Burden of Disease Study series no.19. BOD 22. Canberra: AIHW. Viewed 13 June 2019.

ละ 14.3 ของผู้ขับขี่ทั้งหมดที่มีความเสี่ยง เปรียบเทียบกับปี 2016 มีจำนวนผู้ขับขี่รถที่บริโภคเครื่องดื่ม ๆ ที่มีความเสี่ยงลดลงเป็นร้อยละ 9.6⁷

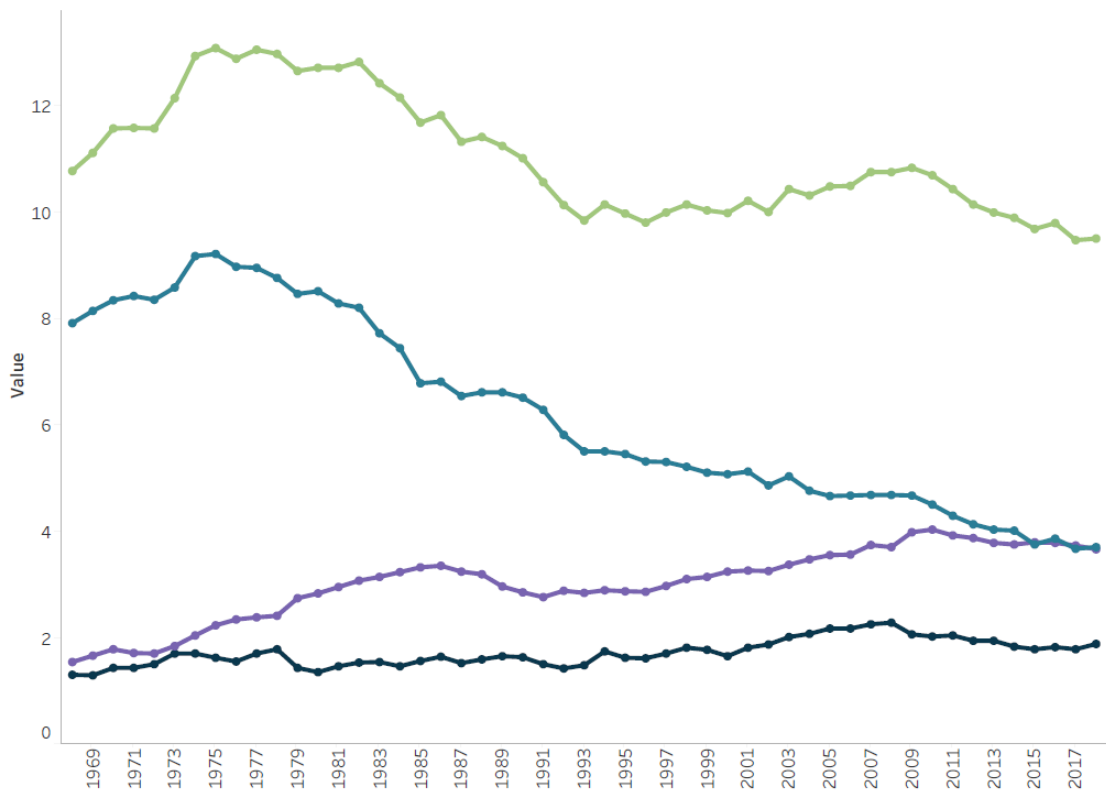
แม้ว่าข้อมูลสถิติข้างต้นจะชี้ให้เห็นว่า คนออสเตรเลียบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยลงในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา โดยข้อมูลระหว่างปี 2017-2018 ผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในออสเตรเลียต่อคนในแต่ละปีมีสัดส่วนราว 9.51 ลิตร แต่ก็ยังมีค่าเฉลี่ยการบริโภคที่สูงกว่ากลุ่มประเทศ OECD ที่มีค่าเฉลี่ยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๖ ปีละ 8.9 ลิตร⁸

⁷ AIHW analysis of the National Drug Strategy Household Survey 2016.

⁸ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) 2015. Health at a glance 2015: OECD indicators. Paris: OECD., pp.70-71.

แผนภาพที่ 7.1 สถิติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายหัวของประชากรในออสเตรเลีย
ระยะเวลา 50 ปี (ระหว่างปี 1968 ถึง 2018) (ลิตร)

Figure ALCOHOL1: Apparent consumption of pure alcohol, per capita^c, year ended 30 June 1968 to 2018 (litres)

Select measure
Per capita consumption of pure alcohol (litres)

Alcohol type
■ Beer
■ Wine(a)
■ Spirits and RTDs
■ Total

(a) A number of changes in methodology have occurred from 2013-14 to 2016-17, therefore, comparisons between these years should be interpreted with caution.

(b) Includes Spirits and Ready to Drink (pre-mixed) beverages (RTDs).

(c) Litres per person aged 15 years and over.

Source: AIHW; Table S2.3

ข้อมูลผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลในปี ค.ศ.2017 (พ.ศ.2560) เกี่ยวกับอัตราการเสียชีวิตจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรงมีจำนวน 1,366 ราย และมีผู้เสียชีวิตจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 2,820 ราย จากข้อมูลสาเหตุการตายของประชากรออสเตรเลียพบว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุการตายในอันดับที่ 6 ทำให้เกิดภาระโรค (burden of disease) ในออสเตรเลีย (ข้อมูล AIHW ปี 2019)

รายงานภาระโรคในออสเตรเลีย (Australian Burden of Disease Study) ในปี 2015 ได้ข้อสรุปว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นภาระโรคคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.5 ของภาระโรคและการบาดเจ็บทั้งหมด ซึ่งจะพบว่ามีแนวโน้มลดลงจากข้อมูลภาระโรคในปี 2003

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคและการบาดเจ็บ สรุปได้ดังนี้

- ร้อยละ 100 ภาระโรคที่เกี่ยวกับปัญหาการบริโภคเครื่องดื่ม ฯ (alcohol use disorders)
- ร้อยละ 40 ภาระโรคที่เกี่ยวกับโรคมะเร็งตับ
- ร้อยละ 28 ภาระโรคที่เกี่ยวกับโรคเรื้อรังเกี่ยวกับตับ
- ร้อยละ 22 ภาระโรคที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน โดยเฉพาะผู้ขี่มอเตอร์ไซด์
- ร้อยละ 14 ภาระโรคที่เกี่ยวกับการฆ่าตัวตายและการทำร้ายตัวเองจนบาดเจ็บ

7.1 นโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐบาลกลาง

ในช่วงเวลานานกว่า 30 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลกลางและรัฐบาลมลรัฐต่าง ๆ ในออสเตรเลียได้ร่วมมือกันในการกำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันและลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจัดทำนโยบายหรือยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นนโยบายระยะยาว เพื่อที่จะป้องกันปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความเสี่ยงสูง รวมทั้งอันตรายที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมาตรการสำคัญคือ การบูรณาการการบังคับใช้กฎหมาย การป้องกัน การแทรกแซงในระยะเริ่มแรก และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ (health care strategies)

การจัดทำเนื้อหาของยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติเกิดจากความพยายามที่จะป้องกันและลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีการจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อเน้นย้ำและประสานการทำงานร่วมกับประชาชนในชุมชน มีมาตรการตอบโต้ที่เหมาะสมของรัฐบาลในมลรัฐต่าง ๆ ข้อสำคัญคือยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติเป็นผลสืบเนื่องจากการที่ผู้แทนออสเตรเลียได้ให้คำมั่นสัญญาในการประชุมขององค์การอนามัยโลก ซึ่งมีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับโลกในเรื่องนี้ เรียกว่า “*Global Action Plan for the Prevention of and Control of Non-Communicable Diseases 2013–2020*” โดยมีเป้าหมายที่จะลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรออสเตรเลียให้เหลือน้อยกว่าร้อยละ 10 ภายในปี 2025

ยุทธศาสตร์ฉบับล่าสุดที่รัฐบาลออสเตรเลียได้จัดทำกรอบนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ “**ยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติ ค.ศ.2019-2028**” (National Alcohol Strategy 2019-2028) เป็นกรอบนโยบาย 10 ปี ถือเป็นยุทธศาสตร์ย่อยของ National Drug Strategy 2017–2026 มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การป้องกันและลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ตั้งแต่ระดับปัจเจกชน ครอบครัว และชุมชน โดยมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการคือ (แผนภาพที่ 4.4.2)

เป้าหมายที่ 1 การกำหนดทางเลือกทางนโยบายและประเด็นที่มีลำดับความสำคัญระดับชาติที่เห็นพ้องร่วมกัน (agreed national priority areas of focus)

เป้าหมายที่ 2 การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการประสานงาน ความเป็นหุ้นส่วน และการให้คำมั่นของหน่วยงานของรัฐและองค์กรภาคประชาสังคม

เป้าหมายที่ 3 กำหนดเป้าหมายในการลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เหลือร้อยละ 10 ได้แก่

- การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้อยู่ในระดับที่ปัจเจกชนจะได้รับความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่ม ๑ ครั้ง โดยมีการประเมินผลทุกเดือน
- การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่ทำให้ปัจเจกชนที่จะมีความเสี่ยงในการเกิดโรคหรือการบาดเจ็บ โดยมีการประเมินตลอดช่วงชีวิตของบุคคลนั้น

ยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติได้กำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณที่ต้องการลดอันตรายที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 10 ซึ่งจะช่วยจำแนกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่าง ๆ ของบุคคลว่ามีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ หรือความเจ็บป่วย ไม่ว่าจะเป็กรณีการดื่มเป็นครั้งคราวตามโอกาสต่าง ๆ หรือการดื่มเป็นประจำตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ย่อย

ยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติประกอบด้วยยุทธศาสตร์ย่อยสำคัญ 4 ประการ เพื่อที่จะตอบโต้กับอันตรายที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การป้องกันและลดอันตรายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol-related harm) มีรายละเอียดดังนี้ (กรุณาดูแผนภาพที่ 7.2 ประกอบ)

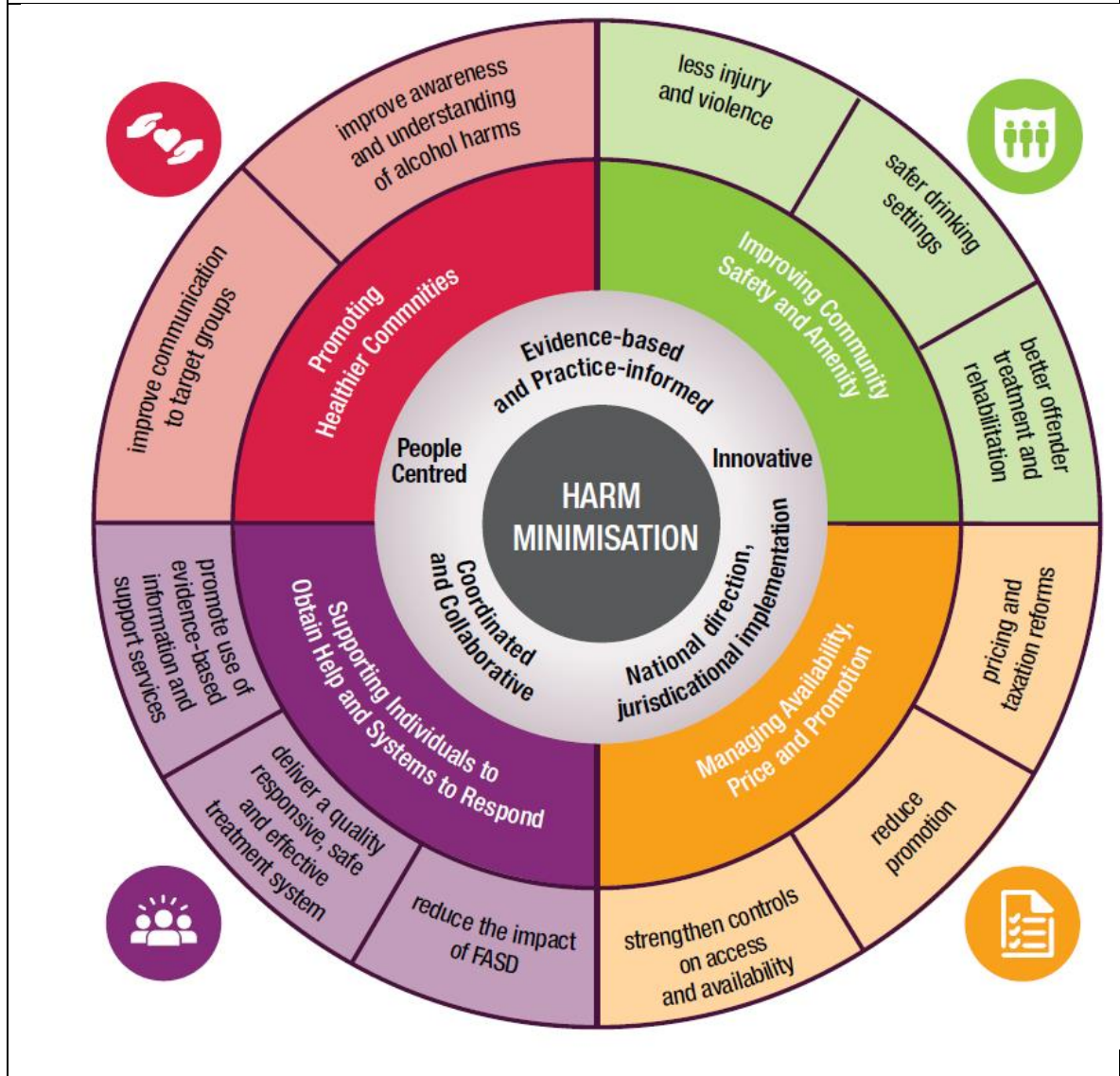
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การดำเนินการที่มีข้อมูลหลักฐานและมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า (Evidence-based and practice-informed) กล่าวคือการดำเนินการตอบโต้ที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีข้อมูลหลักฐานที่เพียงพอ การประเมินยุทธศาสตร์ นโยบายหรือมาตรการใหม่ จะต้องมีข้อมูลหลักฐานที่สนับสนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การประสานงานและทำงานร่วมกัน (Coordinated and collaborative) มาตรการที่ได้ผลจะต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ พร้อมทั้งมีความร่วมมืออย่างเข้มแข็งระหว่างรัฐบาล องค์กรภาคประชาสังคม และกลุ่มชุมชนต่าง ๆ จึงถือเป็นคำมั่นที่จะต้องสร้างภาคีหุ้นส่วนที่จะทำงานร่วมมือกันเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า มีนวัตกรรมการทำงานใหม่ ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 นวัตกรรม (Innovative) เป็นเครื่องมือหรือกลไกใหม่ที่ควรมีการทดลองในกรณีที่ยังเป็นขั้นเริ่มต้น การป้องกันและลดอันตรายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรมีการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางและดำเนินการอย่างได้สัดส่วนกับอันตรายที่เกิดขึ้น (People-centered and proportionate to the potential for harm) การดำเนินการใด ๆ จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อประชากรโดยรวมทั้งหมด ร่วมกับประชากรเฉพาะกลุ่ม และควรพิจารณาความเสี่ยงและอันตรายจากแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้สัดส่วนในกลุ่มประชากรต่างกัน ชุมชนต่าง ๆ และช่วงชีวิตของประชากรที่ต่างกันด้วย เช่น ตั้งแต่หญิงตั้งครรภ์ สตรีให้นมบุตร เด็ก ผู้ใหญ่ และคนต่างวัย

แผนภาพที่ 7.2 ภาพรวมของยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติ ค.ศ.2019-2028

มาตรการสำคัญตามยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติ ประกอบด้วย

- การกำหนดราคาขั้นต่ำของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (minimum floor price for alcohol)
- การควบคุมเรื่องการเข้าถึงและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- การทบทวนมาตรการปลอดภาษี (duty free)
- การจัดทำมาตรฐานของประเทศเกี่ยวกับการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible Service of Alcohol requirements)

- การพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนในท้องถิ่น (local community) เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายการออกใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย
- การปฏิรูปภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การจัดเก็บภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์ (volumetric taxation)
- การจัดสรรเงินรายได้จากภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับเวชศาสตร์ป้องกัน (preventive health activities) การลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการให้บริการบำบัดฟื้นฟู
- การกำหนดมาตรการลดผลกระทบด้านลบจากการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กเยาวชน โดยเฉพาะการโฆษณาออนไลน์ และการโฆษณาในกิจกรรมแข่งกีฬา
- มาตรการป้องกันการส่งเสริมการขายโดยการให้ส่วนลด การกำหนดราคาขายที่ต่ำ เพื่อที่จะให้มีการดื่มอย่างมีความเสี่ยง รวมถึงการซื้อครวละมาก ๆ การให้คูปองส่วนลดในใบเสร็จรับเงินของร้านค้า (shop-a-dockets)
- การขยายขอบเขตของแนวปฏิบัติว่าด้วยการโฆษณา (national advertising code) เพื่อให้ครอบคลุมถึงการโฆษณาชื่อผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทำให้การสนับสนุนรายการทีวี ภาพยนตร์ หรือสื่อต่างๆ (product placement) และควบคุมเนื้อหาของสื่อต่าง ๆ ที่อาจส่งผลเสียต่อเยาวชน

กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของออสเตรเลีย

เนื่องด้วยระบบการปกครองของออสเตรเลียเป็นระบบสหพันธรัฐ จึงไม่มีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐบาลกลาง ทำให้มลรัฐต่าง ๆ ทั้ง 8 มลรัฐ สามารถออกกฎหมายที่ใช้บังคับในเขตแดนของตนเองได้ เว้นแต่ในบางกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐบาล สำหรับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น มลรัฐต่าง ๆ สามารถออกกฎหมายของตนเองได้ ทำให้มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันไป ในรายงานนี้ได้ศึกษากฎหมายของ 2 มลรัฐคือ มลรัฐวิกตอเรีย และมลรัฐนิวเซาท์เวลส์

การควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มลรัฐต่าง ๆ ในออสเตรเลียมีกฎหมายที่ควบคุมหรือกำกับดูแลการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป ในอีกด้านหนึ่ง กลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มีการรวมตัวกันและจัดทำแนวปฏิบัติในเรื่องนี้ได้แก่ Alcohol Beverages Advertising Code ('ABAC') และ ABAC Responsible Alcohol Marketing Code ซึ่งจัดทำโดย กลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และธุรกิจโฆษณา⁹ โดยมีขั้นตอนการทำงานดังนี้¹⁰

⁹ กลุ่มธุรกิจที่จัดทำ Alcohol Beverages Advertising Code ประกอบด้วย Brewers Association of Australia/ Spirits & Cocktails Australia Inc/ Australian Grape & Wine และ Advertising Council Australia

- **Internal Check** - Company and advertising agency staff check each marketing communication and its media placement schedule against the ABAC Code and Guidance Notes.
- **External Pre-vetting Check**- Companies or advertising agency staff can apply to have their marketing communications independently assessed by ABAC pre-vetters against the ABAC Code standards.
- **Complaint** - Once a marketing communication is in the marketplace consumers can lodge a complaint about that marketing via Ad Standards triggering the ABAC complaints process.
- **Compliance** - When the ABAC Panel's view is that the marketing communication does not meet the ABAC standards the marketer is asked to withdraw or modify the marketing.

อย่างไรก็ดี จากผลการศึกษาเนื้อหาและการนำแนวปฏิบัติมาใช้ในทางปฏิบัติ เช่น การโฆษณาหรือส่งเสริมการขายที่มีความรับผิดชอบ รวมถึงการห้ามการโฆษณาในกิจกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กเยาวชน ผลการศึกษาเพื่อตรวจสอบประสิทธิผลและประสิทธิภาพของแนวปฏิบัติ ABAC มีจุดอ่อนหลายประการ เป็นเครื่องมือที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีสภาพบังคับ ขาดระบบการตรวจสอบข้อร้องเรียนที่โปร่งใส จึงทำให้ยังพบปัญหาที่เกิดการโฆษณา การส่งเสริมการขายหรือการทำตลาดเครื่องดื่ม ฯ¹¹

¹⁰ The ABAC Code at <https://www.abac.org.au/about/thecode/>

¹¹ BELINDA REEVE, Regulation of Alcohol Advertising in Australia: Does the ABAC Scheme Adequately Protect Young People from Marketing of Alcoholic Beverages? (2018) QUT Law Review 18(1):115-123.

7.2 มลรัฐวิกตอเรีย

ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์¹²

จากข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมลรัฐวิกตอเรีย (Victoria) ผู้ที่อาศัยอยู่ในมลรัฐนี้จำนวนมากกว่า 40,000 คนที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละปี เป็นผู้เข้ารับการรักษาและบริการต่าง ๆ และมีจำนวนผู้ซึบซึบที่เสียชีวิตจากการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ เกินปริมาณที่กำหนดเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ในด้านงบประมาณที่รัฐบาลมลรัฐวิกตอเรียจัดสรรให้สำหรับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสนับสนุนและการให้บริการลดอันตรายต่าง ๆ มีมูลค่าราวปีละ 260 ล้านดอลลาร์ รัฐบาลยังให้การสนับสนุนทางเลือกในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้ที่ดำเนินการโดยชุมชน (community-based and residential treatment options) โดยมีบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมที่ให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟู

กรณีศึกษาที่น่าสนใจที่สามารถนำมาปรับใช้กับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ รัฐบาลมลรัฐวิกตอเรียได้จัดทำแผนงานที่เกี่ยวกับการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดที่ชื่อว่า “Ice Action Plan” ซึ่งเป็นแผนงานที่มีเป้าหมายเพื่อที่จะขยายบริการบำบัดฟื้นฟูและการลดอันตราย (harm reduction) จากการบริโภคยาเสพติดในกลุ่มยาไอส์หรือเมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) ในรูปที่เป็นสารบริสุทธิ์ โดยจัดสรรงบประมาณมากกว่า 180 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

แผนปฏิบัติการของ Ice Action Plan มีรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นเร่งด่วนดังนี้ การให้การสนับสนุนสมาชิกครอบครัวของผู้ใช้สารเสพติด การบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้หรือผู้ติดยาเสพติด การปิดแหล่งผลิตบางแห่ง และการทำให้ชุมชนมีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น

ผลลัพธ์ของ Ice Action Plan คือ แผนงานนี้สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ได้แก่ การลดผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติดชนิดนี้ มีการสนับสนุนให้คนในมลรัฐมีความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตื่นตัวในชุมชนท้องถิ่น

กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมลรัฐวิกตอเรีย

มลรัฐวิกตอเรียมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ Liquor Control Reform Act 1998

Liquor Control Reform Act 1998

ความเป็นมาของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับเดิมของมลรัฐวิกตอเรีย¹³ สามารถย้อนไปถึงราวปี ค.ศ.1880 ซึ่งในขณะนั้นได้รับเอาแนวคิดของวัฒนธรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศในยุโรปมาเป็นเนื้อหาหลัก กล่าวคือเป็นแนวคิดของระบบการค้ำแบบเสรีนิยม ภาครัฐอนุญาต

¹² <https://www.dhhs.vic.gov.au/alcohol-and-drugs>

¹³ The Liquor Control Act 1987 at <https://australianfoodtimeline.com.au/liquor-control-act-1987/>

ให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหาร ภัตตาคาร คาเฟ่ได้โดยไม่ต้องจำหน่ายอาหารร่วมด้วยอย่างเสรี ไม่มีนโยบายควบคุมการออกใบอนุญาตแต่อย่างใด ทำให้มีการขออนุญาตจัดตั้งร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมาก โดยในปี ค.ศ.1880 มีจำนวนผับที่จำหน่ายเครื่องดื่มฯ เป็นจำนวนมาก คิดเป็นสัดส่วน 1 แห่งต่อ ประชากร 200 คน

ต่อมาในปี ค.ศ.1906 รัฐบาลในขณะนั้นมีนโยบายที่จะลดจำนวนร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชื่อว่า **A Licences Reduction Board** เพื่อออกมาตรการลดจำนวนร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลทำให้ในช่วง 10 ปีต่อมา มีการปิดโรงแรมไปมากกว่า 1,000 แห่งที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบกับในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ส่งผลทำให้มีการปิดผับในเวลา 6 โมงเย็นตั้งแต่ปี 1916 เป็นต้นมา A Licences Reduction Board จึงสนับสนุนเรื่องการออกมาตรการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง มีการทำโพลสำรวจความเห็นประชาชนในปี 1918 พบว่า ประชาชนมากถึงร้อยละ 40 สนับสนุนการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ต่อมาในช่วงทศวรรษที่ 1960 จึงเริ่มมีกฎหมายควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้ระบบการออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้านอาหารจะไม่ได้รับอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากไม่มีการจำหน่ายอาหารร่วมด้วย ส่วนผู้ประกอบการประเภทบาร์ (bar licenses) จะอนุญาตให้เฉพาะผู้ประกอบการโรงเบียร์เท่านั้น

จนกระทั่งมีการเสนอกฎหมายใหม่คือ **Liquor Control Act 1987** โดยรัฐมนตรีกระทรวงธุรกิจขนาดเล็ก (Minister of Small Business) ซึ่งมีแนวคิดในเรื่องการสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กให้สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เพิ่มขึ้น จึงเสนอกฎหมายฉบับนี้เพื่อที่จะแก้ไขกฎหมายเดิม ส่งผลทำให้มีมาตรการผ่อนคลายเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ ได้ยกเลิกเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตที่กำหนดว่าจะต้องมีการจำหน่ายอาหารร่วมด้วย จึงจะสามารถอนุญาตให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านอาหารได้ ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการออกใบอนุญาตเป็นอย่างมาก ส่งผลทำให้มีผับ บาร์ขนาดเล็กเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

ในช่วงกลางทศวรรษ 1990 รัฐบาลได้มีการศึกษาทบทวนผลกระทบของ Liquor Control Act 1987 เนื่องจากรัฐบาลขณะนั้นให้ความสำคัญกับ “นโยบายแข่งขันทางการค้าแห่งชาติ” (**National Competition Policy**) คือ การป้องกันการผูกขาดทางการค้าในอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มีกลยุทธ์ปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจของตนเป็นอย่างมาก และสามารถพัฒนาไปเป็นการขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ปราศจากความรับผิดชอบ ทำให้ผู้บริโภคสามารถมีวิถีชีวิตในการบริโภคเครื่องดื่มอย่างหลากหลาย จนอาจส่งผลเสียต่อมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สุขภาพของประชาชนผลประโยชน์สาธารณะ¹⁴

“นโยบายแข่งขันทางการค้าแห่งชาติ” มีเนื้อหาระบุว่า ตลาดสินค้าหรือบริการไม่ควรถูกควบคุมเว้นแต่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมเพื่อบรรลุดุลยภาพสูงในการคุ้มครองสังคม หรือเพื่อแก้ปัญหาความล้มเหลวของตลาด (market failure) เนื้อหาของ Liquor Control Act 1987 ได้จำกัดเรื่องการแข่งขันการค้า จากผลการประเมินผลพบว่า เนื้อหาของกฎหมายฉบับนี้ไม่สามารถบรรลุดุลยภาพสูงในการคุ้มครองสังคมและสุขภาพได้ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมิได้สะท้อนว่ามีความสำคัญมากกว่าต้นทุน

¹⁴ Liquor Control Act 1987 REVIEW (Australia: State Government of Victoria, 1998), pp.7-11.

ทางสังคม เนื่องจากในหลายประเทศรวมถึงออสเตรเลีย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นสินค้าพิเศษ ('special' product) ที่มีความแตกต่างจากสินค้าหรือบริการทั่วไป จึงต้องมีการควบคุมหรือลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้สังคมปลอดภัย คุ้มครองสุขภาพประชาชน และควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม ในสังคมของประชาชนในมลรัฐวิกตอเรียเห็นถึงความสำคัญของการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายปัจจุบันที่มีผลใช้บังคับอยู่คือ **Liquor Control Reform Act 1998** มีวัตถุประสงค์ดังนี้

(a) to contribute to minimising harm arising from the misuse and abuse of alcohol, including by:

(i) providing adequate controls over the supply and consumption of liquor

(ii) ensuring as far as practicable that the supply of liquor contributes to, and does not detract from, the amenity of community life

(iii) restricting the supply of certain other alcoholic products

(iv) encouraging a culture of responsible consumption of alcohol and reducing risky drinking of alcohol and its impact on the community

(b) to facilitate the development of a diversity of licensed facilities reflecting community expectations

(c) to contribute to the responsible development of the liquor and licensed hospitality industries

(d) to regulate licensed premises that provide sexually explicit entertainment.

เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยสรุปมี 4 ประการคือ

ก) การลดอันตรายและความเสี่ยงจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคที่ไม่เหมาะสมจนส่งผลเสียต่อสุขภาพ การดำรงชีวิต และเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น โดยจะต้องมีการควบคุมการขายและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การส่งเสริมวัฒนธรรมการบริโภคอย่างมีความรับผิดชอบ และการลดความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม

ข) การกำหนดให้มีประเภทใบอนุญาตเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลาย และต้องสอดคล้องกับความคาดหวังหรือความต้องการของชุมชนด้วย

ค) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบ

ง) การกำกับดูแลสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีการให้ความบันเทิงทางเพศอย่างชัดเจน

หน่วยงานรับผิดชอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย Liquor Control Reform Act 1998 คือ “คณะกรรมการกำกับดูแลการพนันและธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มลรัฐวิกตอเรีย” (Victorian Commission for Gambling and Liquor Regulation -VCGLR) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีสถานะเป็นหน่วยงานอิสระตามกฎหมาย (the independent statutory authority) (อาจเทียบเคียงได้กับองค์การมหาชนตามกฎหมายไทย) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลธุรกิจการพนันและธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเกิดจากผนวกรวมกันของหน่วยงานของรัฐ 2 หน่วยงานคือ Director of Liquor Licensing and Responsible Alcohol Victoria กับ the Victorian Commission for Gambling Regulation จนกลายมาเป็นหน่วยงานใหม่ซึ่งรับผิดชอบภารกิจหลักเช่นเดิม¹⁵ วิสัยทัศน์ของ VCGLR คือ ชาววิกตอเรียและแขกผู้เดินทางมาเยือน จะได้รับความปลอดภัยและสามารถเล่นพนันรวมถึงธุรกิจให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบ (Victorians and visitors enjoy safe and responsible gambling and liquor environments.)

คณะกรรมการ VCGLR มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลธุรกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน ได้แก่ ธุรกิจพนัน และธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะกำกับดูแลธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการขายหรือสื่อสารการตลาดของธุรกิจเหล่านี้ อีกทั้งยังทำงานร่วมกับองค์กรต่าง ๆ และประชาชนในชุมชน กล่าวเฉพาะอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ การพิจารณาออกใบอนุญาต การพิจารณาข้อร้องเรียน การอุทธรณ์ หรือการโอนใบอนุญาตธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดโทษทางปกครองสำหรับผู้รับใบอนุญาตที่ฝ่าฝืน

การแต่งตั้งกรรมการ 6 คน ใน “คณะกรรมการกำกับดูแลการพนันและธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” เป็นอำนาจของผู้ว่าการรัฐวิกตอเรีย โดยคำแนะนำของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกิจการกำกับดูแลผู้บริโภค การพนัน และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (the Minister for Consumer Affairs, Gaming and Liquor Regulation) ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการ VCGLR¹⁶

สาระสำคัญของกฎหมายชื่อ Liquor Control Reform Act 1998

สรุปสาระสำคัญของกฎหมายชื่อ Liquor Control Reform Act 1998 ประกอบด้วย 4 เรื่องหลักคือ

1. ใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (liquor licensing)
2. การกำหนดอายุผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (underage drinking)
3. การดื่มขณะขับขี่ยานพาหนะ (drink driving)

¹⁵ Who we are, what we do at https://www.vcglr.vic.gov.au/about-us/about-vcglr/who-we-are-what-we-do?_cf_chl_jschl_tk__=pmd_20444c47baad3931940acd1366bfb0018c491004-1628522502-0-gqNtZGzNAg2jcnBszQk6

¹⁶ Victorian Commission for Gambling and Liquor Regulation at <https://www.vcglr.vic.gov.au/about-us/about-vcglr/commission>

4. การดื่มในสถานที่สาธารณะ (drinking in a public place)

ประเภทใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายฉบับนี้ มี 11 ประเภท ได้แก่

- (a) general licence;
- (b) on-premises licence;
- (c) restaurant and cafe licence;
- (d) club licence;
- (e) packaged liquor licence;
- (f) late night licence;
- (g) pre-retail licence;
- (h) producer's licence;
- (i) limited licence;
- (j) major event licence;
- (k) BYO permit.

ในรายงานฉบับนี้จะเน้นเนื้อหาที่น่าสนใจที่สามารถนำมาพิจารณาในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จึงมิได้อธิบายรายละเอียดของประเภทใบอนุญาตข้างต้น เนื้อหาของกฎหมายในหมวด Part 8—Offences and enforcement ที่น่าสนใจมีดังนี้

มาตรา 115A การห้ามโฆษณาหรือส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Prohibited advertising or promotion)

คณะกรรมการ VCGLR อาจส่งหนังสือเพื่อสั่งห้ามการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้รับอนุญาต ในกรณีต่อไปนี้

(a) การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้รับอนุญาต

(b) การดำเนินการของร้านค้าที่มีใบอนุญาตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งคณะกรรมการ VCGLR มีความเห็นว่า การโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าว อาจส่งเสริมให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่มี ความรับผิดชอบ (irresponsible consumption of alcohol) หรือเป็นกรณีอื่น ๆ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

ทั้งนี้ ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามหนังสือหรือคำสั่งของคณะกรรมการและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ผู้ฝ่าฝืนมาตราชั้นมีโทษทางปกครองคือ ถือว่าได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units)

แนวทางการพิจารณาว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่มี ความรับผิดชอบ (irresponsible consumption of alcohol) มีลักษณะใด เป็นไปตาม “แนวปฏิบัติเรื่องการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบ” ของคณะกรรมการ VCGLR ชื่อว่า **Guidelines for responsible liquor advertising and promotions** โดยมีหลักการที่เกี่ยวกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย 16 ข้อ และมีตัวอย่างประกอบ (กรุณาดู ตารางที่ 7.1)

1. The advertising or promotion of liquor should not provide incentives that could lead to the rapid or excessive consumption of liquor.

2. The advertising or promotion of liquor should not encourage the stockpiling of drinks by the consumer for consumption at the licensed premises.

3. The advertising or promotion of liquor should not involve the availability of non-standard sized drinks or the availability of liquor in receptacles that encourage rapid drinking.

4. The advertising or promotion of liquor must not condone or encourage rapid or excessive drinking, drunkenness or anti-social behaviour.

5. The advertising or promotion of liquor involving 'happy hours', free drinks or discounted drinks must have reasonable limits and controls to minimise the risk of rapid, excessive or irresponsible consumption of liquor.

6. Where limited free liquor is advertised or promoted as ancillary to a product or service, the advertising or promotion must not place the free liquor as the primary focus.

7. Where the advertising or promotion involves the inclusion of unlimited liquor within the entry price, the advertising or promotion must be consistent with responsible service of alcohol practices.

8. The advertising or promotion of liquor must avoid sexual, degrading, sexist or gratuitously offensive images, symbols, figures and innuendo.

9. The advertising or promotion of liquor must not be linked to sexual imagery or imply sexual success.

10. The advertising or promotion of liquor must not suggest any association with risk taking, or with violent, aggressive, dangerous or anti-social behaviour.

11. The advertising or promotion of liquor must not portray people or depict material in a way that discriminates against, vilifies or is demeaning to any person or section of the community on account of race, ethnicity, nationality, sex, age, sexual preference, religion, disability or political belief.

12. The advertising or promotion of liquor must not suggest any association with, acceptance of, or allusion to, illicit drugs.

13. The advertising or promotion of liquor must not encourage breaking the law.

14. The advertising or promotion of liquor must not encourage under-age drinking.

15. The advertising or promotion of liquor must not incorporate images of people who are, or who appear to look under 18 years of age, unless there is no suggestion that they have just consumed, are consuming or are about to consume liquor.

16. The advertising or promotion of liquor should not be likely to place any group at risk of harm.

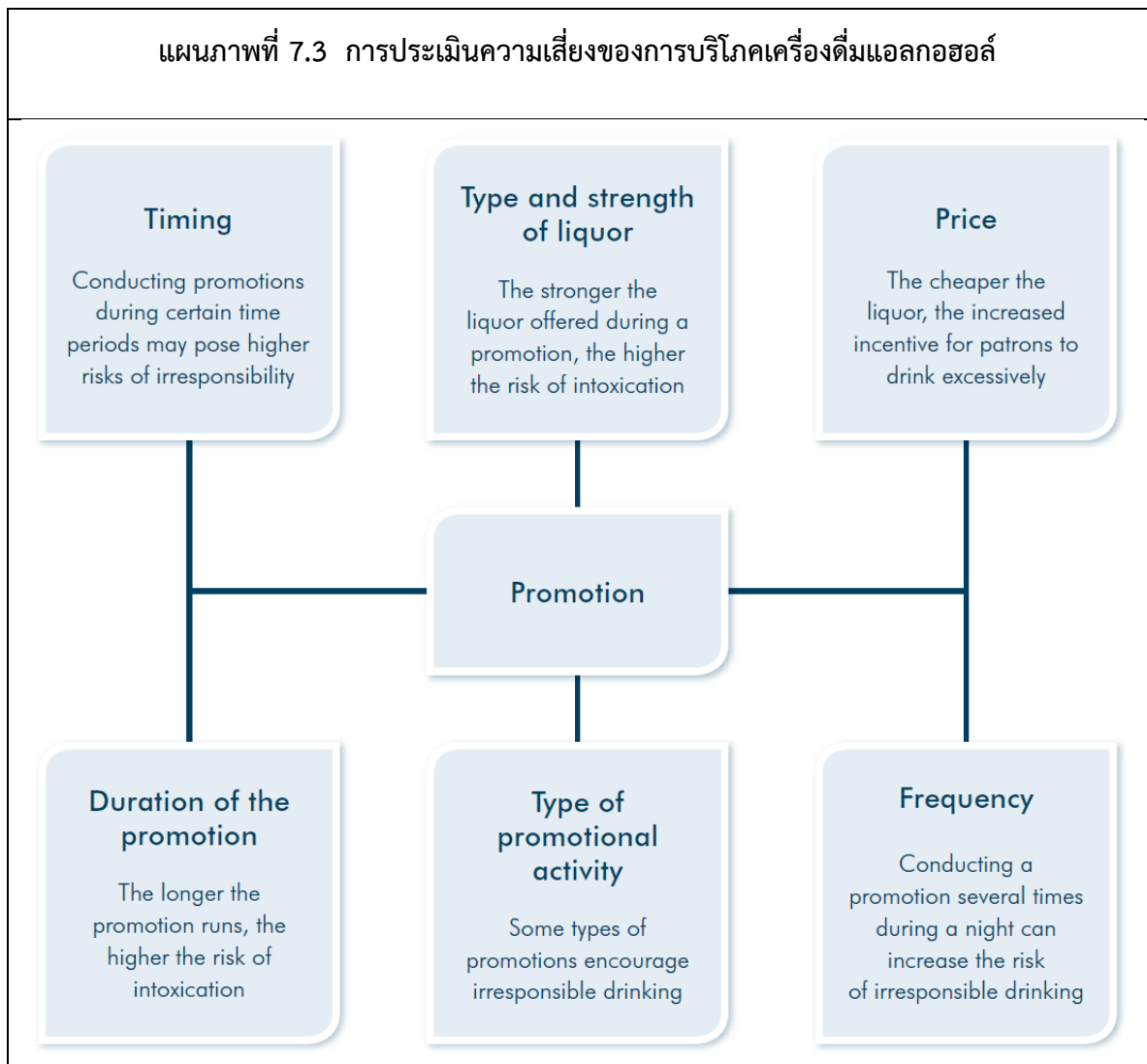
ตารางที่ 7.1 หลักการที่เกี่ยวกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Principle	Example of unacceptable practices
1. The advertising or promotion of liquor should not provide incentives that could lead to the rapid or excessive consumption of liquor.	Drinking games, competitions, dares or challenges that involve rapid or excessive consumption of liquor.
2. The advertising or promotion of liquor should not encourage the stockpiling of drinks by the consumer for consumption at the licensed premises.	Promotions that encourage or reward the purchase of, or drinking of, large amounts of liquor in a single session or transaction.
3. The advertising or promotion of liquor should not involve the availability of non-standard sized drinks or the availability of liquor in receptacles that encourage rapid drinking.	Serving liquor in a yard glass for skolling. Pouring liquor straight into patrons' mouths (e.g. pouring liquor directly from a bottle or shooting liquor from a water pistol).
4. The advertising or promotion of liquor must not condone or encourage rapid or excessive drinking, drunkenness or anti-social behaviour.	Advertising or promotion of events that focus mainly on the excessive consumption of liquor (binge-drinking as part of end of sporting season celebrations such as 'Mad Monday', or end of school year celebrations such as 'Schoolies Week' or 'after parties').
5. The advertising or promotion of liquor involving 'happy hours', free drinks or discounted drinks must have reasonable limits and controls to minimise the risk of rapid, excessive or irresponsible consumption of liquor.	Promotions involving extreme discounts (e.g. \$1 shots of spirits) or excessive periods of free drinks (e.g. \$50 entry and free drinks all night).
6. Where limited free liquor is advertised or promoted as ancillary to a product or service, the advertising or promotion must not place the free liquor as the primary focus.	Advertising that focuses exclusively on free alcohol where there are other activities to promote.
7. Where the advertising or promotion involves the inclusion of unlimited liquor within the entry price, the advertising or promotion must be consistent with responsible service of alcohol practices.	Advertising or promotions that explicitly focus on the 'all you can drink' element of the event by using terminology such as 'drink till you get smashed' or 'drink your money's worth'.
8. The advertising or promotion of liquor must avoid sexual, degrading, sexist or gratuitously offensive images, symbols, figures and innuendo.	Sexualised promotions that target women by offering free or reduced price alcohol combined with incentives to dress provocatively or remove their clothing (e.g. wet T-shirt competitions or '\$50 drink card for women who hang their undies behind the bar').
9. The advertising or promotion of liquor must not be linked to sexual imagery or imply sexual success.	Using sexual images that depict gratuitous use of nudity to promote the supply of liquor or the conduct of licensed premises (e.g. using nudity to promote home delivery of liquor).
10. The advertising or promotion of liquor must not suggest any association with risk taking, or with violent, aggressive, dangerous or anti-social behaviour.	The use of images or messages associating the consumption of liquor with risky or dangerous activities (e.g. sky diving, motor racing, drink driving, speed boating).
11. The advertising or promotion of liquor must not portray people or depict material in a way that discriminates against, vilifies or is demeaning to any person or section of the community on account of race, ethnicity, nationality, sex, age, sexual preference, religion, disability or political belief.	Advertising or promotions that use stereotyping to highlight racial differences or that make fun of personal characteristics such as disability.
12. The advertising or promotion of liquor must not suggest any association with, acceptance of, or allusion to, illicit drugs.	Using images, text or language that allude to drug taking behaviour or using props, settings or scenarios that link the promotion of liquor to illicit drugs.

ตารางที่ 7.1 หลักการที่เกี่ยวกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Principle	Example of unacceptable practices
13. The advertising or promotion of liquor must not encourage breaking the law.	Linking the consumption of liquor to drink driving or to breaking the law.
14. The advertising or promotion of liquor must not encourage under-age drinking.	Using characters, imagery, designs, motifs, interactive games, merchandise or media that are likely to appeal to minors.
15. The advertising or promotion of liquor must not incorporate images of people who are, or who appear to look under 18 years of age, unless there is no suggestion that they have just consumed, are consuming or are about to consume liquor.	Depicting models in settings primarily used by minors, even where the individuals used in the advertising or promotion are over 18 (e.g. schools, youth clubs).
16. The advertising or promotion of liquor should not be likely to place any group at risk of harm.	Promoting the availability of discounted liquor in ways that encourage excessive consumption by 'at risk' groups (e.g. window display promoting discounted liquor products with high alcohol content).

แนวปฏิบัติข้างต้นยังได้ให้คำแนะนำแก่ผู้รับอนุญาตในการพิจารณาถึงการประเมินความเสี่ยงของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่มี ความรับผิดชอบไว้ ซึ่งหากมีการดำเนินการที่เข้าข่ายเป็น ความเสี่ยงแล้ว คณะกรรมการ VCGLR มีอำนาจส่งหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตยุติหรือยกเลิกการโฆษณา หรือการส่งเสริมการขายดังกล่าวในทันที โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้รับอนุญาตจะต้องนำมาพิจารณา (ดู แผนภาพที่ 7.3) เช่น ช่วงเวลาหรือระยะเวลาที่จัดให้มีการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขาย ประเภท และระดับแอลกอฮอล์ของเครื่องดื่ม ๆ ราคาที่จำหน่าย ความถี่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย

เนื้อหาของ “แนวปฏิบัติเรื่องการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบ” ยังระบุถึงกรณีการส่งเสริมการขายที่ไม่สามารถยอมรับให้ดำเนินการได้ (Unacceptable promotions) ได้แก่

- การส่งเสริมการขายด้วยการลดราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Reduced price liquor promotions)
- การส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาประกอบกิจการ (Frequent promotions over the course of the trading period)
- กำหนดช่วงเวลาในการส่งเสริมการขายนานรวม 3 ชั่วโมงภายใน 1 วัน (The duration of the promotion as a whole is 3 hours)
- การเพิ่มความเข้มข้นของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่มีการส่งเสริมการขาย (The strength of the liquor increasing over the course of the promotions)

- การส่งเสริมการขายที่ดำเนินการในช่วงเวลาที่น่าจะทำให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มขึ้นของบุคคลที่จะมีอาการมึนเมา โดยเฉพาะเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น (The promotions are conducted at times when there is an increased risk of intoxication, particularly as the strength of the drinks available is increased)

มาตรา 115 B เรื่องการห้ามโฆษณาในบริเวณใกล้โรงเรียน¹⁷ ในระยะ 150 เมตร

การห้ามบุคคลดำเนินการโฆษณาในลักษณะอยู่กับที่ (static advertising) จัดแสดงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในทางการค้าโดยตรงหรือโดยอ้อม ในระยะทาง 150 เมตรนับจากบริเวณที่ตั้งโรงเรียน ผู้ฝ่าฝืนมาตรานี้มีโทษทางปกครองคือ ถือว่าได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units)

ข้อยกเว้นตามมาตรานี้ในบางกรณี ได้แก่

- ผู้ที่แสดงเครื่องหมายหรือฉลากของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในอาคารส่วนบุคคลที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ผู้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตหรือบริเวณที่ใกล้เคียงกับสถานที่ดังกล่าว
- การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ปรากฏบนเสื้อผ้าที่บุคคลสวมใส่
- การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ปรากฏบนยานพาหนะที่เดินทางตามปกติภายในระยะ 150 เมตร โดยมีได้มีลักษณะเป็นการจงใจหรือเจตนาที่จะทำการโฆษณา
- การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ปรากฏในสนามกีฬาหรือสนามแข่งขัน

มาตรานี้ได้กำหนดคำนิยาม “การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ไว้ดังนี้

“alcohol advertising means any information, term, expression, symbol or other thing that gives publicity to, or otherwise promotes liquor;”

นิยามที่สำคัญอีกคำคือ การโฆษณาในลักษณะอยู่กับที่ (static advertising)

“static advertising includes, but is not limited to—

- static advertising displays, including but not limited to billboards, banners, hoardings, signs, images or rolling static displays; and
- digital billboards and panels, including those that display moving or video images; and
- moveable billboards and displays—

¹⁷ school has the same meaning as it has in the Education and Training Reform Act 2006

but does not include advertising using the following—

- (d) broadcast television, radio or digital media such as websites or social media;
- (e) commercial print media such as magazines and newspapers.”

มาตรา 119 การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชน

(1) ผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแทนผู้รับอนุญาต (permittee) มีหน้าที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรืออนุญาตให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units)

(2) กรณีที่การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีในสถานที่ที่มีใบอนุญาตขายเครื่องดื่ม ๆ หรือเป็นสถานที่ที่ของผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแทนผู้รับอนุญาต ผู้รับอนุญาตจะต้องรับผิดชอบในความผิดตามมาตรา 119 เช่นกัน โดยจะได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units)

(3) กรณีบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแทนผู้รับอนุญาต หรือลูกจ้างของผู้รับอนุญาต หรือเป็นบุคคลอื่นที่มีใช้ลูกจ้างของผู้รับอนุญาต แต่ผู้รับอนุญาตแสดงให้เห็นโดยนัยว่าเป็นลูกจ้างของตน ก็มีหน้าที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เช่นกัน ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units)

(4) ลูกจ้างของผู้รับอนุญาตซึ่งดำเนินการในทางการที่จ้าง มีหน้าที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 20 คะแนน (20 penalty units)

ข้อยกเว้นที่ไม่ถือว่าเป็นความผิดตาม (1) ถึง (4) มีดังนี้

กรณีแรก การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้รับอนุญาตหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของผู้รับอนุญาต หรือเป็นลูกจ้างของผู้รับอนุญาตซึ่งจะต้องเป็นกรณีที่เป็นการขายต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกสถานที่ขายเครื่องดื่มที่ได้รับอนุญาต คือเป็นกรณีซื้อกลับไปดื่มที่บ้านเท่านั้น

กรณีที่ 2 การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ในที่พักอาศัยซึ่งผู้ปกครอง หรือบิดา มารดาของเยาวชนหรือเด็กเป็นผู้แสดงให้เห็นว่า เป็นผู้สั่งให้เด็กไปซื้อเครื่องดื่ม ๆ เอง ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วยคือ อายุของเด็กหรือเยาวชน เพราะหากมีอายุน้อยกว่าเกินไป สามารถปฏิเสธไม่ขายเครื่องดื่ม ๆ ได้ หรือพิจารณาว่าเด็กที่มาซื้อเครื่องดื่ม ๆ มีอาการเมาหรือไม่ หรือเป็นผู้ที่บริโภคอาหารร่วมกับเครื่องดื่ม ๆ หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาปริมาณหรือจำนวนเครื่องดื่ม ๆ ที่สั่งซื้อด้วย

กฎหมายยังกำหนดความผิดที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชนหรือผู้ที่มีอายุไม่ถึง 18 ปี ในหลายมาตรา ดังนี้

มาตรา 119A การห้ามจัดส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่จะมีหลักฐานหรือข้อมูลที่น่าเชื่อถือซึ่งทำให้ผู้จัดส่งหรือผู้ขนส่งเข้าใจว่า ผู้รับมีอายุครบหรือเกินกว่า 18 ปี ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units)

มาตรา 120 ข้อห้ามเยาวชนอยู่ในสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรานี้บัญญัติห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตยินยอมให้เยาวชนหรือผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อยู่ในสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้อง หากมีการฝ่าฝืน ผู้รับอนุญาตจะมีความผิดตามกฎหมาย ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units) ยกเว้น 3 กรณีคือ 1) เยาวชนยังอยู่ในความดูแลของผู้ปกครองที่อยู่ในสถานที่แห่งนั้น 2) เป็นสถานที่หรือร้านค้าสำหรับนั่งรับประทานอาหาร 3) เป็นสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้เป็นที่พักอาศัย เช่น โรงแรม ทั้งนี้ เยาวชนไม่มีความผิดตามกฎหมายแต่อย่างใด

นอกจากนี้ มาตรา 120 ยังกำหนดข้อยกเว้นที่ไม่ถือว่าผู้รับอนุญาตมีความผิดตามกฎหมายอีกในกรณีต่าง ๆ แต่ไม่ขอกล่าวถึงในรายละเอียด เช่น คณะกรรมการ VCGLR ได้อนุญาตให้สถานที่นั้นจัดให้มีกิจกรรมให้ความบันเทิงที่ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หรือสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ไม่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชนสำหรับการบริโภค หรือเป็นสถานที่สำหรับการฝึกอบรมผู้ประกอบการอาชีพในอุตสาหกรรมโรงแรมหรืออุตสาหกรรมบริการ

มาตรา 121 ข้อห้ามเรื่องการใช้ให้เยาวชนไปรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ห้ามเรื่องการใช้ให้เยาวชนไปรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แทนตนเอง บุคคลที่ใช้ให้เยาวชนไปรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ขายหรือจัดส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ร้านขายปลีก หรือร้านขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถือว่ากระทำความผิด ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 120 คะแนน (120 penalty units)

มาตรา 122 ข้อห้ามเรื่องการใช้ให้เยาวชนทำหน้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายห้ามผู้รับอนุญาตอนุญาตให้เยาวชนทำหน้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสถานที่อื่นที่ได้รับอนุญาต ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 120 คะแนน แต่กรณีดังกล่าวไม่รวมถึงการฝึกอบรมเยาวชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ VCGLR ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

มาตรา 123 ความผิดของเยาวชนที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรานี้กำหนดความผิดของเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, การครอบครองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเข้าไปในสถานที่ที่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้รับอนุญาต (เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตราอื่นและมาตรานี้) อย่างไรก็ตาม ผู้ฝ่าฝืนที่เป็นเยาวชนจะถือเป็นความผิดเล็กน้อย คือจะได้รับโทษ 5 คะแนน

มาตรา 113A การห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนรถบัสปาร์ตี้ (a party bus)

บุคคลที่ เป็นผู้ประกอบกิจการรถบัสปาร์ตี้ (a party bus¹⁸) จะต้องไม่อนุญาตให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนรถบัสปาร์ตี้ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตหรือเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตาม BYO permit¹⁹ ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 50 คะแนน

อย่างไรก็ตาม มีกรณีข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการในบางกรณี ได้แก่ ผู้ประกอบการหรือเจ้าของรถบัสมีได้ทราบหรือมีส่วนร่วมรู้เห็นถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนรถบัสปาร์ตี้ และผู้ประกอบการได้มีการดำเนินการมาตรการเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายตามมาตราแล้ว

บทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการขายวัตถุแต่งกลิ่นอาหารที่มีส่วนผสมของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรา 118 ได้กำหนดห้ามการขายปลีกวัตถุแต่งกลิ่นอาหารที่มีส่วนผสมของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol-based food essences) สำเร็จรูป ได้แก่ กรณีแรกคือ วัตถุแต่งกลิ่นอาหารกลิ่นวนิลาที่มีปริมาณมากกว่า 100 มิลลิลิตร หรือกรณีที่สอง วัตถุแต่งกลิ่นอาหารกลิ่นอื่น ๆ ที่มีที่มีปริมาณมากกว่า 50 มิลลิลิตร ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 50 คะแนน

สำหรับกฎหมายที่ออกตาม Liquor Control Reform Act 1998 คือ Liquor Control Reform Regulations 2009 ได้มีการยกเลิกแล้ว และอยู่ระหว่างการจัดทำกฎหมายลูกบทฉบับใหม่ จึงไม่ขอนำมาวิเคราะห์ในรายงานนี้

¹⁸ party bus means a bus that is operated for hire or reward for the carriage of passengers on the basis that the bus is pre-booked for those passengers but does not include—

- (a) a bus operated by or for a community and private bus service; or
- (b) a bus hired by or for a group of passengers who provide their own driver.

¹⁹ 15 BYO permit

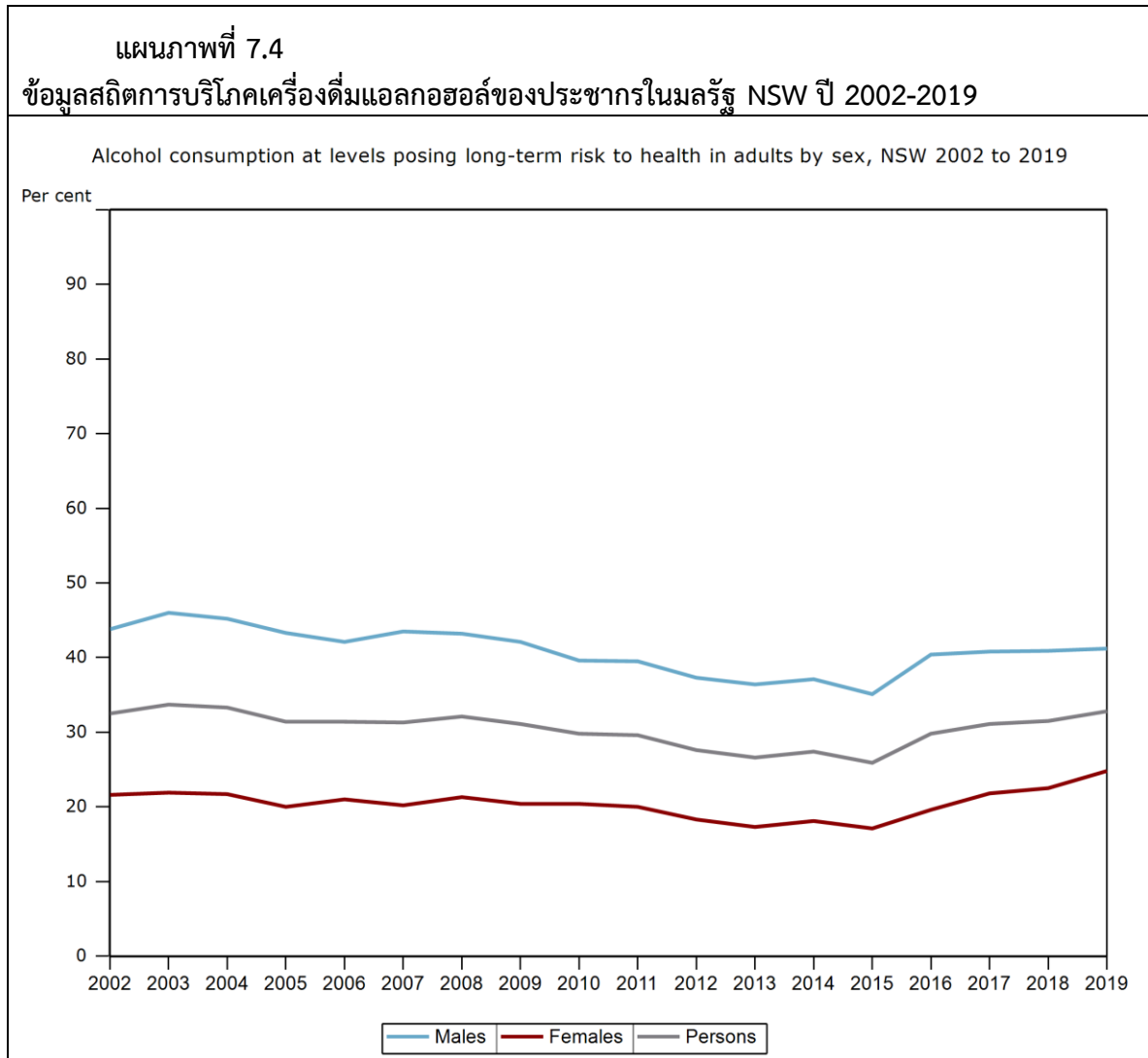
(1) Subject to section 15A, a BYO permit authorises liquor to be consumed, possessed or controlled on the premises in respect of which the permit is granted at the times determined by the Commission and specified in the permit.

(2) A BYO permit is subject to—

- (a) a condition that the permittee does not cause or permit undue detriment to the amenity of the area to arise out of or in connection with the use of the premises to which the permit relates during or immediately after the periods to which the permit relates; and
- (b) a condition that the premises are a restaurant or a club or a party bus; and
- (c) the condition set out in section 16 (compliance with planning scheme); and
- (d) if the permittee is a body corporate, the condition set out in section 18 (approval of directors); and
- (e) any other conditions, including conditions relating to entertainment, determined by the Commission and specified in the permit.

7.3 มลรัฐนิวเซาท์เวลส์

ข้อมูลสถิติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) ระหว่างปี ค.ศ.2002-2019 (ดูแผนภาพที่ 7.4)²⁰ พบว่า สัดส่วนของประชากรในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์มีอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มลดน้อยลงในช่วงปี 2002 ถึง 2015 แต่ในช่วงปี 2015 ถึง 2019 กลับข้อมูลการบริโภคเครื่องดื่ม ฯ เพิ่มขึ้น โดยข้อมูลล่าสุดในปี 2019 กลุ่มประชากรตามช่วงอายุที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงจะอยู่ระหว่างช่วงอายุ 16-24 และ อายุ 25-34 ปี รองลงมาคือ อายุ 45-54 ปี

²⁰ Alcohol drinking in adults at

http://www.healthstats.nsw.gov.au/Indicator/beh_alc_age/beh_alc_age ;

http://www.healthstats.nsw.gov.au/Indicator/beh_alc_age/beh_alc_age_snap (แหล่งข้อมูล NSW

Population Health Survey (SAPHaRI). Centre for Epidemiology and Evidence, NSW Ministry of Health.)

หน่วยงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หน่วยงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์คือ **Independent Liquor & Gaming Authority (ILGA)**²¹ เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาออกใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจดทะเบียนคลับที่ให้บริการเครื่องดื่ม ฯ และกิจกรรมเกี่ยวกับการพนัน (เช่น การขอใบอนุญาตตั้งคาสีโน การพนันประเภทต่าง ๆ) โดยมีคณะกรรมการบริหารจำนวน 7 คน

แนวทางการดำเนินงานของ Independent Liquor & Gaming Authority ในการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะพิจารณาความเสี่ยงเป็นสำคัญ (risk-based approach) กล่าวคือ หน่วยงานแห่งนี้จะพิจารณาจากข้อมูลวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลคดีอาชญากรรม ข้อมูลประชากรในพื้นที่ และข้อมูลสถิติด้านสุขภาพ สำหรับการออกใบอนุญาตที่เป็นงานประจำนั้น คณะกรรมการบริหารจะมอบหมายให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่อาวุโสในหน่วยงานเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับ คือ **Department of Customer Service** เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการดูแลคุณภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ มีวิสัยทัศน์ในเรื่องการให้บริการประชาชน (ลูกค้า) (customer service) อย่างดีที่สุด ให้ความสำคัญกับเรื่องนวัตกรรมในการให้บริการของภาครัฐ (government services) และส่งเสริมให้มีตลาดการค้าที่ปลอดภัยและมีความมั่นคง²²

ปัจจุบันมีใบอนุญาตเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมกันราว 16 ประเภท²³ (มาตรา 10) เช่น (a) hotel licence, (b) club licence, (b1) small bar licence, (c) on-premises licence, (d) packaged liquor licence, (e) producer/wholesaler licence, (f) limited licence, และยังมีใบอนุญาตประเภทอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เงื่อนไขในการพิจารณาออกใบอนุญาตธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ขอกกล่าวถึงรายละเอียดในรายงานนี้ แต่สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ของ ILGA

- Hotel licence
- Club licence
- On-premises licence – restaurant
- On-premises licence – public entertainment venue (not cinema or theatre)
- On-premises licence – cinema or theatre public entertainment venue
- On-premises licence – catering services

²¹ Independent Liquor & Gaming Authority at <https://www.liquorandgaming.nsw.gov.au/independent-liquor-and-gaming-authority/about-ilga>

²² Department of Customer Service at <https://www.nsw.gov.au/customer-service>

²³ Liquor licence types at <https://www.liquorandgaming.nsw.gov.au/operating-a-business/liquor-licences/liquor-licence-types>

- On-premises licence – commercial tour operator
- On-premises licence – local product promotion
- On-premises licence – airport
- On-premises licence – tertiary institution
- On-premises licence – accommodation premises
- On-premises licence – vessel
- On-premises licence (others)
- Packaged liquor licence
- Producer/wholesaler – beer/spirits
- Producer/wholesaler – not beer/wine/spirits producer
- Producer/wholesaler – wine/cider/perry/mead products
- Limited licence – surf club
- Limited licence – not a surf club

ทั้งนี้ การพิจารณายื่นคำขอใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ข้างต้น จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายของ Liquor Regulation 2018 หลายประการ โดยเฉพาะการเผยแพร่ผลการศึกษาผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 2 (Division 2 Community impact statements) มาตรา 27 กล่าวคือ การยื่นคำขอใบอนุญาตต่าง ๆ จะต้องพิจารณาถึงเรื่อง Community impact statements เสมอ

กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มลรัฐนิวเซาท์เวลส์

มลรัฐนิวเซาท์เวลส์มีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2 ฉบับคือ คือ Liquor Act 2007 และ Gaming and Liquor Administration Act 2007 โดยมีวัตถุประสงค์และสาระสำคัญที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. **กฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Liquor Act 2007)** เป็นกฎหมายฉบับปัจจุบันที่กำหนดมาตรการกำกับดูแลและควบคุมการจำหน่ายและการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการใช้ประโยชน์ในสถานที่ที่ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ยกเลิกกฎหมายเดิมคือ Liquor Act 1982

กฎหมายฉบับนี้ยังเป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ 2 หน่วยงานคือ Independent Liquor & Gaming Authority และหน่วยงานด้านศุลกากรคือ Secretary of the Department of Customer Service

2. **กฎหมายว่าด้วยการพนันและการบริหารจัดการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Gaming and Liquor Administration Act 2007)** เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้ง Independent Liquor & Gaming Authority²⁴ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การพิจารณาออกใบอนุญาต การร้องเรียนผู้รับอนุญาต

ในรายงานวิจัยนี้จะอธิบายเนื้อหาสำคัญในกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Liquor Act 2007) เป็นหลัก เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทย

เจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Liquor Act 2007) มี 3 ประการคือ

1. กำกับและควบคุมการขาย การจัดหา และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้มีแนวทางที่สอดคล้องกับความคาดหวัง ความจำเป็น และความต้องการของชุมชน

2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างสมดุลระหว่างการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ กับประโยชน์ทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้ระบบการกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นและใช้ได้ในทุกปฏิบัติ โดยมีแบบพิธีหรือความซับซ้อนน้อยที่สุด

3. มีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างมีความรับผิดชอบของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การแสดงดนตรีสด การจัดงานบันเทิง การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมในภาคการบริการ (ท่องเที่ยว)

เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ตามกฎหมาย Liquor Act 2007 บรรลุตามวัตถุประสงค์ข้างต้น จะต้องปฏิบัติตามมาตรการดังต่อไปนี้

a. ความจำเป็นในการลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม และการบริโภคที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและบุคคลอื่น เช่น ความรุนแรง พฤติกรรมต่อต้านสังคม (anti-social behaviour)

b. ความจำเป็นในการส่งเสริมเรื่องทัศนคติเรื่องความรับผิดชอบของบุคคล และแนวปฏิบัติในเรื่องการส่งเสริมการขาย การจัดหา และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

²⁴ Independent Liquor & Gaming Authority at <https://www.liquorandgaming.nsw.gov.au/independent-liquor-and-gaming-authority/about-ilga>

c. ความจำเป็นในการสร้างหลักประกันว่า การขาย การจัดหา และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการประกอบกิจการค้าของสถานที่หรือร้านค้าที่มีใบอนุญาต การมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยจะต้องไม่แยกตัวออกจากความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีวิถีชีวิตของคนในชุมชน

d. ความจำเป็นในการสนับสนุนให้มีการจ้างงานหรือให้โอกาสในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแสดงดนตรีสด การส่งเสริมเรื่องศิลปะ การท่องเที่ยว ชุมชน และวัฒนธรรมของคนในชุมชน

สรุปสาระสำคัญของกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Liquor Act 2007) ซึ่งมีการแก้ไขปรับปรุงเมื่อเดือนสิงหาคม 2021 และ LIQUOR REGULATION 2018 มีเนื้อหาที่น่าสนใจบางประการ ในลำดับแรกจะนำเสนอเนื้อหาสาระของ Liquor Act 2007 ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องกำหนดประเภทใบอนุญาต หลักเกณฑ์เงื่อนไขการออกใบอนุญาต และยังมีมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา 100 กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการประกาศเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเป็นอันตราย (undesirable liquor products)

ตาม Liquor Act 2007 มิได้ให้นิยามของคำว่า undesirable liquor products แต่มีปรากฏอยู่ใน LIQUOR REGULATION 2018 มาตรา 86 มีเนื้อหาดังนี้

“86 Undesirable liquor products

(1) For the purposes of section 100 of the Act, the following are declared to be undesirable liquor products—

(a) alcoholic ice block—a product that is sold in an individual package or individual packages for consumption in frozen form and that, at 20° Celsius, contains more than 1.15% ethanol by volume,

(b) a product that is sold in an aerosol container for consumption by humans and that, at 20° Celsius, contains more than 1.15% ethanol by volume,

(c) any milk product that is sold or supplied under a name that consists of, or includes, the words “Moo Joose” and that, at 20° Celsius, contains more than 1.15% ethanol by volume,

(d) any alcoholic vapour that is sold or supplied for consumption in that form,

(e) any alcoholic powder that is sold or supplied for consumption (whether in that form or if added to any liquid).

(2) In subclause (1)(c), "milk product" includes any product made from reconstituted milk (that is, any substance in the nature of milk that has been prepared from milk concentrate or milk powder).”

กล่าวโดยสรุปคือ undesirable liquor products คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในรูปแบบหรือลักษณะที่อาจทำให้เกิดอันตรายต่อประชาชน เช่น การทำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปของก้อนน้ำแข็ง (alcoholic ice block) หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปสเปรย์ฉีด (an aerosol container) หรือ การนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเทลงบนน้ำแข็งแห้งทำให้เกิดไอระเหยที่เรียกว่า alcoholic vapour ซึ่งมีปริมาณแอลกอฮอล์มากกว่าร้อยละ 1.15 ตามปริมาณ เมื่ออยู่ในอุณหภูมิ 20 องศาเซลเซียส รวมถึงผลิตภัณฑ์นม (milk product) ซึ่งมีปริมาณแอลกอฮอล์มากกว่าร้อยละ 1.15 เช่น “Moo Joose”

ปัจจุบันมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการประกาศเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเป็นอันตราย (undesirable liquor products) แล้ว เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (the public interest) ส่งผลให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตาม มาตรา 100 นี้คือ ห้ามจำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถูกประกาศให้เป็น undesirable liquor products ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 50 คะแนน (50 penalty units)

มาตรา 101 การห้ามจัดหาหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถือเป็น undesirable liquor products

Secretary of the Department of Customer Service อาจออกประกาศให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถือเป็น undesirable liquor products เป็นเครื่องดื่ม ๆ ที่ผู้รับอนุญาตห้ามจัดหาหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ประชาชน หาก Secretary พิจารณาเห็นว่าชื่อของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการออกแบบหรือบรรจุภัณฑ์อาจทำให้เกิดการบริโภค undesirable liquor products โดยปราศจากความรับผิดชอบอย่างรวดเร็ว หรือทำให้เกิดการบริโภค undesirable liquor products ในปริมาณมากเกินไปจนสมควร หรือทำให้เกิดแรงจูงใจในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็ก เยาวชน รวมถึงผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทำให้เกิดความสับสนกับเครื่องดื่มที่ปราศจากแอลกอฮอล์ (soft drinks) และขนมหวาน ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 50 คะแนน (50 penalty units)

มาตรา 102 ให้อำนาจแก่ Secretary of the Department of Customer Service มีอำนาจออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม (undesirable promotion of liquor)

เมื่อผู้รับอนุญาตเป็นการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะคือ (1) การส่งเสริมการขายหรือการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ (2) เป็นกิจกรรมที่ระบุหรือกำหนดในหนังสือเตือน

เงื่อนไขในการออกหนังสือห้ามหรือจำกัดกิจกรรมของ Secretary of the Department of Customer Service จะต้องพิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ข้อหนึ่งข้อใด ต่อไปนี้

- (a) การส่งเสริมการขายนั้นมีลักษณะที่กระตุ้นให้เกิดการบริโภคในกลุ่มเด็ก เยาวชน โดยมีการใช้เครื่องหมาย ชื่อ รูปภาพ (motifs) หรือสัญลักษณ์ใด ๆ ในการส่งเสริมการขาย หรืออาจทำให้หัวใจแก่เด็ก เยาวชน หรือเพื่อจุดมุ่งหมายอื่น ๆ หรือ
- (b) การส่งเสริมการขายที่ไม่เหมาะสม อนาคต หรือทำให้เกิดความรู้สึกน่ารังเกียจ
- (c) การส่งเสริมการขายที่เกี่ยวกับการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่มีมาตรฐาน (non-standard measures) หรือมีการคำอธิบายที่ทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคล หรือการโฆษณาที่ส่งเสริมให้มีการดื่มที่ขาดความรับผิดชอบ (irresponsible drinking) และมีลักษณะที่อาจทำให้เกิดอาการเมินเมา ขาดสติ หรือ
- (d) การส่งเสริมการขายที่รวมถึงกระบวนการที่เปิดให้มีการดื่มฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือมีการให้ส่วนลดอย่างมาก หรือมีส่วนลดภายในเวลาที่กำหนดไว้อย่างจำกัด ซึ่งทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนเร็วขึ้นมากกว่าที่ควรจะเป็นตามปกติ หรือ
- (e) การส่งเสริมการขายที่กระตุ้นให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากกว่าปกติ บริโภคอย่างรวดเร็ว หรือปราศจากความรับผิดชอบ
- (f) ข้อจำกัดหรือการห้ามที่ถือว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ (public interest)

ผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามหนังสือคำสั่ง หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 50 คะแนน (50 penalty units)

อย่างไรก็ดี ก่อนที่ Secretary of the Department of Customer Service จะออกหนังสือคำสั่งข้างต้นได้นั้น จะต้องมีการออกแนวปฏิบัติ (guidelines) ตามมาตรฐานนี้เสียก่อน โดยต้องมีรายละเอียดระบุลักษณะของกิจกรรมการส่งเสริมการขายที่เข้าข่ายเป็นกรณีที่ Secretary จะสามารถออกคำสั่งดังกล่าวได้

มาตรา 102A Secretary of the Department of Customer Service อาจกำหนดคำสั่งห้ามหรือจำกัดกิจกรรมที่กระตุ้นหรือส่งเสริมให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม (misuse or abuse of liquor)

Secretary สามารถออกหนังสือแก่ผู้รับอนุญาต เพื่อออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการจัดกิจกรรมของผู้รับอนุญาต หรือมีการอนุญาตให้บุคคลอื่นเข้ามาทำกิจกรรมในสถานที่ที่ได้รับใบอนุญาต โดยกิจกรรมใด ๆ ที่ระบุหรืออธิบายในคำสั่งตามความเห็นของ Secretary จะต้องมึลักษณะทำให้เกิดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม (misuse or abuse of liquor) ตัวอย่างเช่น การดื่มในปริมาณที่มากเกินไปจนสมควร (binge drinking or excessive consumption)

ผู้รับอนุญาตซึ่งไม่สามารถดำเนินการตามหนังสือคำสั่งของ Secretary โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ถือว่ามีความผิดตามมาตรานี้คือ จะได้รับโทษ 50 คะแนน

มาตรา 114 การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อชนิดอื่น ๆ

(1) ผู้รับอนุญาตที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรีบอเดอร์ทางโทรศัพท์ หรือทางโทรสาร หรือทางไปรษณีย์ มีหน้าที่ต้องแสดงหมายเลขใบอนุญาตในข้อมูลการโฆษณาหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่รีบอเดอร์ส่งชื่อ ผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 20 คะแนน

(2) ผู้รับอนุญาตที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ จะต้องให้ความเชื่อมั่นว่า มีการแสดงหมายเลขใบอนุญาตปรากฏในเว็บไซต์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว และข้อมูลการโฆษณาหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่รีบอเดอร์ส่งชื่อ ก็ต้องมีเลขใบอนุญาตด้วยเช่นกัน ผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 20 คะแนน

(3) กำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ จะต้องกำหนดให้มีวิธีการตรวจสอบข้อมูลของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่

(a) วัน เดือน ปีเกิดของผู้ซื้อ เพื่อใช้ตรวจสอบว่าผู้ซื้อ มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ วันแต่ละจะมีข้อมูลผู้ซื้อที่เคยมีการซื้อขายกับผู้รับอนุญาตแล้ว

(b) จัดให้มีคำแนะนำที่เป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ที่ทำหน้าที่จัดส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้สั่งซื้อ เพื่อตรวจสอบว่าผู้สั่งซื้อเป็นผู้มีอายุครบ 18 ปี หรือผู้ที่รับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แทนผู้สั่งซื้อมีอายุครบ 18 ปี หรือเป็นกรณีที่การสั่งซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น โดยส่งมอบให้แก่บุคคลอื่นตามคำสั่งของผู้สั่งซื้ออีกราย ผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 20 คะแนน

มาตรา 99 การขาย การจัดหา การบริการ หรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีความรับผิดชอบ

กฎหมายลำดับรองของ Liquor Act 2007 อาจกำหนดเนื้อหาในเรื่องการขาย การจัดหา การบริการ หรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีความรับผิดชอบ โดยมีเนื้อหาในเรื่องต่อไปนี้

(a) การจำกัดหรือการห้ามการดำเนินการส่งเสริมการขาย หรือการทำกิจกรรมใด ๆ (รวมถึงการลดราคา หรือการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย) ซึ่งอาจทำให้เกิดการบริโภคที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นปัญหาในการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ (misuse or abuse of liquor) เช่น การดื่มอย่างหนักหรือดื่มมากเกินไป (binge drinking or excessive consumption)

(b) มาตรฐานต่าง ๆ ที่ใช้พิจารณาประกอบการอนุญาตสำหรับสถานที่ที่ได้รับใบอนุญาตในการขายและให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการบริโภคที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นปัญหาในการบริโภคเครื่องดื่ม ๆ

(c) หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ สำหรับผู้รับอนุญาต ผู้จัดการ หรือบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับการขาย การบริการ หรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการในการฝึกอบรม หรือการดำเนินการใด ๆ ที่มีความจำเป็นในการส่งเสริมแนวปฏิบัติที่มีความรับผิดชอบในกิจกรรมเหล่านั้น

(d) การระบุสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่ง Secretary อาจพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นในการส่งเสริมการขายหรือการโฆษณา ซึ่งรวมถึงการมีส่วนลด และต้องมีข้อความหรือข้อมูลที่ส่งเสริมให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีความรับผิดชอบ (responsible consumption of alcohol)

ภายใต้บทบัญญัติตามเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้น อาจมีการดำเนินการที่ไม่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ Liquor Regulation 2018 อาจมีการนำแนวปฏิบัติของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ด้วยก็ได้

Division 1 Underage drinking

มาตรา 117 ความผิดเกี่ยวกับการขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็ก

(1) การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กคือ ผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือเป็นความผิดที่ค่อนข้างร้ายแรง ผู้ฝ่าฝืนมีโทษ 100 คะแนน หรือมีโทษจำคุก 12 เดือน หรือได้รับโทษทั้งสองกรณี

(2) ความผิดอีกฐานหนึ่งคือ การจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กในสถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต (licensed premises) ผู้ฝ่าฝืนจะมีโทษ 100 คะแนน หรือมีโทษจำคุก 12 เดือน หรือได้รับโทษทั้งสองกรณี

กรณีที่จะยกเป็นข้อต่อสู้ที่ไม่ต้องรับผิดในมาตรานี้ตาม (1) และ (2) จะต้องเข้าองค์ประกอบ 2 ประการคือ

(a) บุคคลที่ซื้อหรือได้รับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป และ

(b) จำเลยที่กระทำความผิดในการขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็ก มีพยานหลักฐานที่ชี้ให้เห็นได้ว่า เอกสารเกี่ยวกับอายุของเด็กเป็นเอกสารที่น่าจะมีความถูกต้อง และสามารถพิสูจน์ได้ว่า บุคคลมีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปี

ความผิดในกรณีที่มีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กในสถานที่อื่นที่มีใช้สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต ถือเป็นความผิดซึ่งมีโทษขั้นสูงคือ ผู้ฝ่าฝืนจะมีโทษ 100 คะแนน หรือมีโทษจำคุก 12 เดือน หรือได้รับโทษทั้งสองกรณี เว้นแต่ผู้ฝ่าฝืนจะพิสูจน์ได้ว่า

ผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ปกครองหรือผู้พิทักษ์ดูแลเด็ก (a parent or guardian of the minor) หรือเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็ก โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้พิทักษ์ดูแลเด็กแล้ว

ข้อมูลหรือพฤติการณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาประกอบว่า เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับการกำกับดูแลเด็กอย่างมีความรับผิดชอบหรือไม่ ในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กของผู้ปกครองหรือผู้ให้การดูแล มีดังนี้

(a) อายุของเด็ก

(b) บุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กอยู่ในอาการมึนเมาหรือไม่ได้สติหรือไม่

(c) เด็กได้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กพร้อมกับอาหารหรือไม่

(d) บุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กมีการกำกับดูแลการบริโภคของเด็กอย่างมีความรับผิดชอบหรือไม่ เพียงใด

(e) ปริมาณและชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีการจัดหาให้ และระยะเวลาที่จัดหา

(f) ข้อมูลอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ใน the regulations

มาตรา 119 ผู้รับใบอนุญาตขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต

ผู้รับใบอนุญาตจะต้องไม่อนุญาตหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เด็กเป็นผู้ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก the Authority ผู้ฝ่าฝืนมาตรานี้จะได้รับโทษ 50 คะแนน

มาตรา 120 ผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบจะต้องไม่อนุญาตให้เด็กบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต

กรณีที่เด็กพักอยู่ร่วมกับผู้ใหญ่ในโรงแรมหรือคลับที่มีใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ (responsible adult) จะต้องไม่อนุญาตให้เด็กบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษ 30 คะแนน

ในการดำเนินคดีตามกฎหมายแก่ผู้ฝ่าฝืน ผู้ฝ่าฝืนหรือจำเลยมีภาระการพิสูจน์ว่า เขามีใช่เป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับเด็กคนนั้น หรือไม่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเด็กในเวลานั้น

มาตรา 115 การประกาศพื้นที่จำกัดการขาย จัดหา ครอบครองหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรานี้กำหนดให้อำนาจในการออก Liquor Regulation 2018 เพื่อประกาศให้พื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (restricted alcohol area) โดยมีรายละเอียดตาม (2) คือ การประกาศให้พื้นที่ใด ๆ เป็นพื้นที่จำกัดการขาย จัดหา ครอบครองหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ใด ๆ โดยไม่คำนึงว่าเป็นสถานที่ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม

ข้อจำกัดในพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถกำหนดห้ามการดำเนินกิจกรรมบางอย่างได้ ดังนี้

- (a) กำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับสถานที่ที่มีใบอนุญาตในพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (b) กำหนดประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถขายหรือจัดจำหน่าย และวิธีการในการขายหรือจัดจำหน่ายในสถานที่ที่มีใบอนุญาตในพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นอกจากนี้ใน (3) ระบุให้มีการประกาศให้พื้นที่ใด ๆ เป็นพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ เป็นพื้นที่ที่ห้ามดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย เรียกว่า alcohol-free zone ซึ่งสามารถประกาศได้ตามกฎหมายชื่อว่า Local Government Act 1993

ขั้นตอนการประกาศพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ขั้นตอนในการประกาศพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องปฏิบัติ ตามมาตรา 116 ซึ่งกลุ่มประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าว หรือกลุ่มคนที่เป็นผู้แทนกลุ่มผลประโยชน์ของ ชุมชน มีสิทธิร้องขอไปยัง Independent Liquor & Gaming Authority เพื่อให้ประกาศเป็นพื้นที่ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดย Minister for Customer Service อาจให้คำแนะนำแก่ Independent Liquor & Gaming Authority ในเรื่องการประกาศพื้นที่ได้ แต่ไม่ขอกล่าวถึงใน รายละเอียด

Liquor Regulation 2018

กฎหมายลำดับรองตาม Liquor Act 2007 คือ **Liquor Regulation 2018** มีเนื้อหาที่น่าสนใจ ดังนี้

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรา 20 บัญญัติเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตาม Liquor Regulation 2018 กำหนดให้ใช้ระบบการขออนุญาตก่อนการโฆษณา โดยจะต้องยื่นขออนุญาตต่อ Independent Liquor and Gaming Authority ซึ่งแต่งตั้งตามกฎหมายคือ Gaming and Liquor Administration Act 2007

มาตรา 21 หน้าที่แจ้งให้เพื่อนบ้าน บุคคลหรือหน่วยงานทราบเรื่องการขออนุญาตโฆษณา

มาตรานี้กำหนดให้ผู้ยื่นขออนุญาตโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีหน้าที่แจ้งให้เพื่อนบ้านที่อยู่ใน บริเวณรัศมี 50 ถึง 100 เมตรของที่ตั้งร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือบริเวณที่อยู่ใกล้เคียงกันที่ไม่ มีถนนขวางกั้นไว้ เพื่อให้เพื่อนบ้านที่อาศัยในบริเวณดังกล่าวรับทราบเรื่องการขออนุญาตโฆษณาด้วย โดยกฎหมายกำหนดนิยามคำว่า *neighbouring premises*²⁵ ไว้

ยื่นขออนุญาตโฆษณาที่มีหน้าที่แจ้งให้เพื่อนบ้านทราบ ยังมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เพิ่มเติม ดังนี้

²⁵ *neighbouring premises*, in relation to an application, means—

(a) any building situated on land that is within 50 metres of the boundary of the premises to which the application relates, or

(b) if a category B CIS (as referred to in clause 27(3)) is required to accompany the application—any building situated on land that is within 100 metres of the boundary of the premises to which the application relates, or

(c) any building situated on land adjoining the boundary of the land on which the premises to

which the application relates are or will be situated (or that would be land adjoining that boundary if it were not for a road separating the land).

(2) หนังสือแจ้งเรื่องการยื่นขออนุญาตโฆษณาจะต้องดำเนินการภายในเวลา 2 วันทำการ นับแต่วันที่ยื่นคำขอโฆษณา

(3) หนังสือแจ้งเรื่องการยื่นขออนุญาตโฆษณาจะต้องทำตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ โดยความเห็นชอบของ Independent Liquor and Gaming Authority

(4) มาตรการนี้จะใช้บังคับในกรณีต่อไปนี้

(a) การขออนุญาตเพิ่มเติมจากเดิมที่เคยขอไว้ (แต่ไม่รวมถึงกรณีการขออนุญาตในกรณีพิเศษ)

(b) การขออนุญาตของร้านค้าประเภทดื่มในร้าน (a drink on-premises authorisation) หรือ

(c) การขออนุญาตตามมาตรา 24 (3) ของ Liquor Act 2007 ได้แก่ การขออนุญาตขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการขายสินค้าหรือให้บริการอื่น ๆ

ทั้งนี้ มาตรา 21 นี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีการยื่นคำขออนุญาตโฆษณาที่ดำเนินการโดยผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตผลิต หรือขายส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เว้นแต่ในคำขอจะระบุถึงความเกี่ยวข้องกับการขออนุญาตให้มีการดื่มในร้านค้าด้วย) และไม่ใช้กับกรณี a limited licence²⁶ หรือ a pop-up licence²⁷

มาตรา 22 กำหนดเรื่องบุคคลอื่นที่ผู้ยื่นคำขอโฆษณามีหน้าที่ต้องแจ้งให้ทราบ

ผู้ยื่นคำขอโฆษณามีหน้าที่ต้องแจ้งให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่

(a) เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น (the local police)

(b) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ให้ความยินยอมในการอนุญาต (the local consent authority)

²⁶ Liquor Act 2007, Sec.36 Authorisation conferred by limited licence

(1) General scope of limited licence A limited licence authorises the licensee to sell or supply liquor on the licensed premises—

²⁷ Liquor Regulation 2018, 48A Definitions

pop-up licence means a pop-up licence (bar), pop-up licence (event) or pop-up licence (promotion).

pop-up licence (bar) means a licence issued under this Division for the purposes of the sale or supply of liquor by retail for consumption on the licensed premises.

pop-up licence (event) means a licence issued under this Division for the purposes of the sale or supply of liquor by retail for consumption on the licensed premises in connection with an event and the sale or supply of liquor is ancillary to the purpose for which the event is held.

pop-up licence (promotion) means a licence issued under this Division to a holder of a producer/wholesaler licence who carries on business as a producer of liquor, for the purposes of the sale or supply of the liquor (the licensee's product)

(c) เจ้าของบ้านพักอาศัยหรืออาคารที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร ที่อยู่ใกล้กับสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ยื่นขออนุญาตโฆษณาานั้น ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การปกครองของท้องถิ่นอื่น จะต้องได้รับความยินยอมจากท้องถิ่นอื่นด้วย

(d) สถานที่ที่ตั้งในที่ดินราชพัสดุหรือสถานที่ที่ภาครัฐดูแล (Crown land) ตามกฎหมายชื่อ Crown Land Management Act 2016

(e) คำขออนุญาตโฆษณาที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 48 (2) ตามกฎหมาย Liquor Act 2007 จะต้องแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา 29(2) หรือ (3)

(f) บุคคลหรือองค์กรอื่น ๆ ซึ่ง Independent Liquor and Gaming Authority เห็นควรให้แจ้งให้ทราบด้วย

มาตรา 26 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้ยื่นคำขออนุญาตโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้

(1) ผู้ยื่นคำขออนุญาตจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติต่าง ๆ ในหมวด 1 เงื่อนไขการโฆษณา (Division 1 Advertising requirements) (มาตรา 20 – 26) และต้องแสดงต่อ Authority (Independent Liquor and Gaming Authority) ว่าได้ดำเนินการโดยใช้ความพยายามอย่างเหมาะสมที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ นี้แล้ว

(2) Authority อาจพิจารณาว่า กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหมวด 1 เงื่อนไขการโฆษณาได้นั้น ไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของหมวดนี้ หาก Authority เห็นว่า กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้เป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรงหรือเป็นผลที่เกิดขึ้นได้ในทางเทคนิค

มาตรการเกี่ยวกับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางออนไลน์²⁸

การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อออนไลน์สามารถทำได้ในมลรัฐ NSW แต่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ จะต้องเป็นผู้ที่มีใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่เรียกว่า “packaged liquor licence” เท่านั้น กล่าวคือ เป็นใบอนุญาตที่ไม่อนุญาตให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้าน ผู้ซื้อจะต้องซื้อกลับไปดื่มที่บ้านหรือสถานที่อื่นเท่านั้น และจะต้องเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บรรจุเสร็จ (sealed containers) เท่านั้น โดยมีทั้งกรณีการขายปลีกและขายส่ง รวมถึงกรณีการจัดส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกจ้างของผู้รับอนุญาต ณ ร้านค้าที่มีใบอนุญาตก็จะต้องมีใบอนุญาตประเภทนี้ ซึ่งหากเป็นการจัดส่งผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังต้องขายภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดเท่านั้นคือ ระหว่างช่วงเวลา 5.00 ถึง 22.00 น. ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ โดยห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญคือ วันคริสตมาส หรือวัน Good Friday ทั้งนี้ จะต้องใช้เวลาปิดทำการวันละ 6 ชั่วโมงคือ ตั้งแต่เวลา 23.00 ถึง 4.00 น.

²⁸ Vanja Simic, I Want to Sell Alcohol Through a Website, Do I Need a Liquor Licence? (September 15, 2020) at <https://legalvision.com.au/want-sell-alcohol-website-need-liquor-licence/>

การยื่นคำขออนุญาตจะต้องยื่นต่อ Office of Liquor, Gaming and Racing (NSW) โดยก่อนที่จะยื่นคำขอดังกล่าว ผู้ยื่นคำขอมิหน้าที่ขออนุญาตต่อรัฐบาลท้องถิ่น (local community) เสียก่อน และยังต้องมีกระบวนการออกประกาศแจ้งให้คนในชุมชนรับทราบ เรียกว่า Notice of Intention to Apply for a Liquor Licence (the notice) และส่งคำประกาศนี้ให้แก่สภาท้องถิ่น (local council) และสถานีตำรวจในพื้นที่ (local police) ผู้ยื่นคำขอจะต้องติดประกาศฉบับนี้ที่บริเวณหน้าอาคารหรือร้านค้าที่จะดำเนินการเปิดธุรกิจดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน ก่อนวันยื่นใบคำขอต่อ Office of Liquor, Gaming and Racing และอาจจะต้องมีกระบวนการรับฟังความเห็นจากคนในชุมชนในระยะ 50 เมตรด้วย

เมื่อครบกำหนดเวลา 30 วันแล้ว ผู้ยื่นขออนุญาตจึงจะยื่นคำขอพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ community impact statement (category A); prescribed application fee; และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการยื่นคำขอ โดยต้องส่งเอกสารคำขอไปยัง 3 หน่วยงานคือ Office of Liquor, Gaming and Racing สภาท้องถิ่น และสถานีตำรวจในพื้นที่

สำหรับผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติที่จะถือใบอนุญาต “packaged liquor licence” ได้แก่ ปั๊มน้ำมัน (service stations); ร้านค้าประเภท takeaway shops เช่น ร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม ขนม; และร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าทั่วไป (general stores) หรือร้านขายของชำ รวมถึงร้านสะดวกซื้อ ร้านขายผลิตภัณฑ์นม (a milk bar) เช่น จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องครัว เครื่องใช้ไฟฟ้า

การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อออนไลน์ยังมีการกำหนดพื้นที่ที่อนุญาตให้ขายได้เฉพาะบริเวณที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต “packaged liquor licence” เท่านั้น

บทที่ 8

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

8.1 บทสรุป

นโยบายและโครงสร้างการบริหารจัดการงานควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2564-2570) ได้ปรับปรุงมาจากมาตรการ SAFER ขององค์การอนามัยโลก ประเด็นที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ ฯ มีหลายประการ เนื่องจากภาครัฐยังไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรการ SAFER อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะอุปสรรคที่สำคัญคือ

1. ประเด็นการควบคุมหรือจำกัดการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ใบอนุญาตขายสุรา)
2. ประเด็นปัญหาประสิทธิภาพในการดำเนินการตามมาตรการห้ามหรือจำกัดการโฆษณา การอุปถัมภ์ และการส่งเสริมการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
3. ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดที่ยังขาดการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง และองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่
4. ปัญหาการบูรณาการการจัดการฐานข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
5. ระบบการจัดสรรงบประมาณตามปกติ ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขสภาพปัญหา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ รวมถึงกรณีปัญหาการจัดสรรงบประมาณให้แก่ราชการส่วนจังหวัดและราชการส่วนท้องถิ่น
6. ประชาชนส่วนหนึ่งยังมีรูปแบบการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่เป็นปัญหา เพราะพฤติกรรมกรดำเนินชีวิต สภาพแวดล้อม การขาดข้อมูล ความรู้ หรือความตระหนักในเรื่องพิษภัยหรือผลเสียของการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ปัจจุบันการแทรกแซงนโยบายแอลกอฮอล์ของอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการแทรกแซงการเสนอกฎหมาย โดยรูปแบบของการแทรกแซงของธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีความหลากหลาย เช่น ธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ยังสามารถแทรกแซงผ่านนักการเมือง ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่าง ๆ การฟ้องร้องดำเนินคดีเป็นคดีปกครองต่อหน่วยงานอย่างกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงการอุปถัมภ์ (sponsorship) โดยการทำกิจกรรม CSR แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรสาธารณกุศล

แม้ว่าคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดบางจังหวัดจะมึการทำงานที่ค่อนข้างเข้มแข็ง แต่ก็พบปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดหลายจังหวัด เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องตี้ม

แอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2 และการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 สรุปได้ดังนี้

1. ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดในหลายจังหวัด หรือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ฯ แล้ว แต่ในหลายจังหวัดยังไม่มีมีการเรียกประชุม
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดในบางจังหวัดที่ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรา 19
3. คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดในหลายจังหวัด ไม่มีการจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้แก่สำนักงาน
4. คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางจังหวัดมีการแต่งตั้งคณะกรรมการแล้ว แต่มีกระบวนการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่สอดคล้องกับคุณสมบัติที่กฎหมายบัญญัติไว้
5. คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางจังหวัดมีการแต่งตั้งบุคคลที่มิได้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย (มาตรา 19) ที่ขาดความชัดเจน
6. คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดส่วนใหญ่มิได้แต่งตั้งภาคประชาชนที่ทำงานด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นกรรมการหรืออนุกรรมการ เพราะกฎหมายมิได้บัญญัติให้มีผู้แทนในส่วนนี้ ทำให้ขาดความเชื่อมโยงในการทำงานกับประชาชนในพื้นที่หรือชุมชน

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและการตีความกฎหมาย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีประเด็นที่ควรเสนอแก้ไขปรับปรุงหลายเรื่อง เนื่องจากมีปัญหาการใช้และการตีความอยู่ในปัจจุบัน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้อยประสิทธิภาพ

1. ประเด็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการมีคณะกรรมการ 2 ชุดคือ คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากการแยกคณะกรรมการในลักษณะนี้ ทำให้เกิดขั้นตอนในการดำเนินงานมากขึ้น เป็นภาระให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และยังมีความไม่ชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ คณะกรรมการนโยบายซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่กลับมีบทบาทหน้าที่ในการติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย ซึ่งจะส่งผลทำให้มีปัญหาความทับซ้อนกันกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. ปัญหาองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 2 แล้ว
3. การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามมาตรา 32 เป็นบทบัญญัติที่มีปัญหาการตีความเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในการบัญญัติตัวบทกฎหมาย และไม่ครอบคลุมกลยุทธ์การโฆษณาในรูปแบบ

ใหม่ ทำให้เป็นจุดอ่อนในการโฆษณาและการสื่อสารการตลาดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การกระทำ ความผิดตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ฐานความผิด สำหรับมาตรา 32 วรรคสอง มี ประเด็นปัญหาคือ เนื้อความในวรรคสองนี้เป็นข้อยกเว้นมาตรา 32 วรรคหนึ่งทุกกรณี หรือเป็น ข้อยกเว้นเฉพาะในกรณีการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เท่านั้น อีกทั้งยังไม่มีข้อความชัดเจนเกี่ยวกับถ้อยคำในวรรคสอง เช่น การให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิง สร้างสรรค์สังคม มีขอบเขตน้อยเพียงใด

มาตรา 32 วรรคสาม ระบุถึงข้อยกเว้นตามมาตรา 32 วรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับ การโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร เช่น กรณีการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาทางโทรทัศน์ซึ่ง พบการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ก็จะไม่ถือเป็นความผิดตามมาตรา 32 นี้ แต่ไม่สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบันที่มีการใช้สื่อออนไลน์ถ่ายทอดสดอย่างแพร่หลาย

ความไม่ชัดเจนของกฎหมายในข้างต้น เป็นผลให้การปรับใช้กฎหมายกับการกระทำที่เป็นการ สื่อสารทางการตลาดบางประการยังไม่อาจสรุปถึงผลทางกฎหมายที่แน่ชัดให้เป็นที่ยุติได้ เช่น ปัญหาการใช้กลยุทธ์ Brand DNA ของธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ทำให้เกิดปัญหาการใช้เครื่องหมายการค้าที่มีความ คล้ายคลึงกับเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยปรากฏว่าในคดีฟ้องร้องในเรื่องนี้หลายคดี ศาลตัดสินว่าการกระทำดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นความผิดฐานโฆษณาตามมาตรา 32

4. ปัญหาการปรับใช้ และการตีความเกี่ยวกับสถานที่หรือบริเวณที่ห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตามมาตรา 27 เช่น การตีความข้อยกเว้นกรณีการจัดเลี้ยงตามประเพณีคือ จะครอบคลุมประเพณี ใดบ้าง รวมถึงปัญหาความไม่ชัดเจนในเนื้อหาของ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งขันและรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและ การควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ” ทำให้ การปฏิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการตีความของผู้บังคับใช้กฎหมาย

5. มาตรการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคบางกลุ่ม ตามมาตรา 29 มี เนื้อหาล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพปัญหาของการบริโภคเครื่องตี้ม ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ ประชากรกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ หญิงมีครรภ์ อีกทั้งควรมีการจัดทำแนวปฏิบัติของผู้ขายและพนักงาน เจ้าหน้าที่ เช่น กรณีการห้ามขายแก่บุคคลที่มีอาการเมามาจนครองสติไม่ได้ ก็ไม่มีเกณฑ์การพิจารณาที่ ชัดเจน แตกต่างจากในหลายประเทศที่มีแนวปฏิบัติที่ผู้ขายเครื่องตี้ม ๆ จะต้องปฏิบัติตามในเรื่องนี้

6. มาตรการกำหนดวิธีการหรือลักษณะการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตาม มาตรา 30 เป็น มาตรการทางกฎหมายที่กระทำผิดตามกฎหมาย และมีประเด็นปัญหาในการตีความเนื้อหาของบัญญัติ กฎหมาย รายละเอียดตามบทที่ 3

7. การห้ามบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตาม มาตรา 31 ไม่มีปัญหาการตีความมากนัก ส่วน ใหญ่เป็นเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย และการขาดความรู้ความเข้าใจของหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบ สถานการณ์นั้น ๆ

8. ปัญหาข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 34 ซึ่งกฎหมายมิได้บัญญัติให้อำนาจไว้

9. การบัญญัติโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมาย อาจขาดความเหมาะสม ที่จะใช้ในกรณีการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง โดยผู้กระทำความผิดควรได้รับการลงโทษอื่นที่มีโทษ

อาญาคือ โทษปรับทางปกครอง ในปัจจุบันมีกฎหมายใหม่หลายฉบับที่ใช้มาตรการการลงโทษทางปกครองแทนโทษอาญาเพราะมีประสิทธิภาพมากกว่า

10. แนวคิดที่ว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใช้กันแพร่หลายทั่วโลกในปัจจุบันนั้น จำเป็นต้องมีการพิจารณาปัญหาอันเกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในแง่สาธารณสุข สังคมและเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งปรับใช้มาตรการทั้งในส่วนที่บังคับกับตัวผู้บริโภค และมาตรการที่ใช้เพื่อควบคุมอุปทานของสินค้าประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมควบคู่กันไป ซึ่งพ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ขาดมาตรการที่เหมาะสมหลายประการ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน โดยจะกล่าวถึงในข้อเสนอแนะต่อไป

บทสรุปกรณีศึกษาต่างประเทศ

ประเทศนิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์เป็นประเทศที่การจัดทำนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของ “นโยบายว่าด้วยสารเสพติดแห่งชาติ” ที่มีเนื้อหาทันสมัย สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพปัญหาในปัจจุบัน และให้ความสำคัญกับมาตรการแทรกแซงที่มีชุมชนและประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people-centred intervention system) จากการศึกษาพบว่า นโยบายและกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิวซีแลนด์ประสบความสำเร็จในการลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่น (alcohol and other drug - AOD) โดยเฉพาะประสิทธิภาพในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมาตรการที่น่าสนใจที่ควรนำมาปรับใช้ในการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทย ได้แก่

หน้าที่ของผู้ถือใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ผู้รับอนุญาต ผู้จัดการร้าน พนักงานเสิร์ฟ) หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตของร้านที่จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อสำคัญคือ ผู้จัดการร้านมีหน้าที่ที่จะกำหนดแนวปฏิบัติของร้านค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (reduction of alcohol-related harm) การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมา การห้ามขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาต ความผิดกรณียินยอมให้ผู้ที่มีอาการมึนเมา รวมถึงการกำหนดความผิดของผู้รับอนุญาตหรือผู้จัดร้านในกรณีอื่น ๆ

ความผิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยปราศจากความรับผิดชอบ ประเด็นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพิจารณาออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนิวซีแลนด์ หน่วยงานท้องถิ่นมีอำนาจออก “นโยบายแอลกอฮอล์ท้องถิ่น” (local alcohol policies)

ประเทศแคนาดา

เนื่องด้วยระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ รัฐบาลกลางของแคนาดาจึงมอบอำนาจในการกำหนดนโยบายและกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่รัฐบาลมลรัฐต่าง ๆ จึงไม่มีการจัดทำนโยบายหรือกฎหมายของรัฐบาลกลาง

มลรัฐออนแทริโอ มีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใช้ระบบควบคุมเป็นหลัก เช่นเดียวกับที่ใช้ในหลายประเทศ กล่าวคือ มีระบบการออกใบอนุญาตเพื่อควบคุมการจำหน่ายและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่ประชาชนทั่วไป โดยมีการผสมผสานระหว่างการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยร้านค้าของรัฐกับร้านค้าของเอกชนทั่วไป และมีมาตรการที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องของการจำกัดอายุของผู้ซื้อ ข้อกำหนดการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงมาตรการที่เป็นกำหนดราคาขั้นต่ำต่อหน่วยเอาไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการแก้ไขกฎหมายของออนแทริโอเน้นไปในลักษณะของการผ่อนคลายกฎเกณฑ์เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างสะดวกมากขึ้น ซึ่งมีที่มาจากมุมมองที่ว่า ธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำให้เกิดรายได้ทั้งต่อเอกชนและต่อรัฐเป็นจำนวนมาก แม้จะยังคงต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพและสังคมตามแนวคิดด้านสาธารณสุขอยู่ก็ตาม แต่ก็ควรเปิดโอกาสให้ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้ได้อย่างเต็มที่บนพื้นฐานของการประกอบกิจการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

มลรัฐบริติชโคลัมเบีย มีกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับมลรัฐและท้องถิ่น โดยกลไกหลักที่สำคัญคือการควบคุมผ่านระบบของการออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กำหนดให้มีประเภทใบอนุญาตที่หลากหลายตามลักษณะการประกอบกิจการแต่ละประเภท ข้อที่น่าสนใจคือ การทำหน้าที่ขององค์กรที่กำกับดูแลให้การดำเนินการเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งก็คือ Liquor and Cannabis Regulation Branch (LCRB) มีการติดตามประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำคู่มือเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายสำหรับผู้ประกอบกิจการแต่ละประเภทไว้โดยละเอียด ทำให้ผู้ประกอบการสามารถทราบถึงภาระหน้าที่ตามกฎหมายของตนได้อย่างชัดเจน ในขณะเดียวกันมาตรการเหล่านั้นก็สามารถรองรับนโยบายการจัดการปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความเหมาะสมกับปัจจัยทางด้านเวลา สถานที่ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ถือเป็นข้อยืนยันที่ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การกำหนดระบบการออกใบอนุญาต และการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลเพื่อให้ระบบทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นเครื่องมือกลไกที่มีความสำคัญมากเพียงใดสำหรับกฎหมายและนโยบายที่ใช้เพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศใดประเทศหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า การควบคุมผ่านระบบใบอนุญาตในแคนาดา ไม่ว่าจะเป็นตัวอย่างกรณีศึกษาของมลรัฐออนแทริโอ หรือ บริติชโคลัมเบีย นั้น ล้วนมีการจำแนกประเภทของใบอนุญาตออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะของการประกอบกิจการทั้งสิ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมปัจจุบันนั้น ลักษณะของการประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอยู่อย่างหลากหลาย เช่น การขายส่งขายปลีก ขายในร้านอาหาร การขายออนไลน์ การรับจ้างขนส่ง การเป็นตัวแทนจำหน่าย การขายอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยตนเอง การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ หรือการผลิตของกลุ่มเกษตรกรที่แปรรูปผลผลิตของตน หรือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งกิจการแต่ละประเภทย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในลักษณะ

ที่แตกต่างกันออกไป เช่นนี้แล้ว การกำหนดกฎหมายเพื่อใช้กับผู้ประกอบการเหล่านี้จึงควรคำนึงถึงเงื่อนไขที่แตกต่างกันดังกล่าวด้วย

ประเทศนอร์เวย์

กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ของประเทศนอร์เวย์ ถือเป็นตัวอย่างของกลุ่มประเทศที่มีเป้าหมายในการจำกัดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่ประชากรอย่างชัดเจน และกระทั่งในช่วงเวลาปัจจุบัน (ค.ศ. 2021) นี้เอง ข้อเรียกร้องภายในสังคมของนอร์เวย์ให้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงมาตรการทางนโยบายและกฎหมายที่ใช้เพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ยังคงปรากฏให้เห็นเป็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีความเข้มข้นอยู่ตลอดเวลา ดังที่ปรากฏให้เห็นจากการนำเสนอแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Nasjonal alkoholstrategi 2021-2025)¹ ที่เรียกร้องให้มีนโยบายเชิงรุกซึ่งสะท้อนความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการจัดการปัญหาอันเกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (proactive and solidarity alcohol policy) แผนยุทธศาสตร์นี้มีเป้าหมายหลักในการลดจำนวนการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่ประชากรให้ได้ 10 % ภายในปี ค.ศ. 2025 และในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ คงจะได้นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงในส่วนของมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปรากฏให้เห็นในอนาคตต่อไป

ประเทศนอร์เวย์เลือกใช้มาตรการการดำเนินการโดยการจัดการกับปัจจัยที่เน้นการควบคุมอุปทาน (supply) ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหลัก โดยนอกจากการผูกขาดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์สูงไว้เฉพาะกับวิสาหกิจของรัฐโดยตรงแล้ว เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำลงมาก็ถูกจำกัดให้จำหน่ายได้ในระบบของการได้รับใบอนุญาตเท่านั้น ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมที่ถูกควบคุมนั้นมีทั้งในเรื่องของการขายปลีก ขายส่ง การขายเพื่อบริโภคภายในสถานที่นั้น และการขายเพื่อนำกลับไปบริโภคที่บ้าน เนื่องจากกิจกรรมในแต่ละลักษณะล้วนมีแง่มุมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภคที่แตกต่างกันออกไป มาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้จึงควรมีความเหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละเรื่องด้วย

กลไกการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นมาตรการสำคัญที่ประเทศนอร์เวย์นำมาใช้เพื่อให้การจัดการปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุเป้าหมายได้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรับผิดชอบในการดำเนินนโยบายภายใต้กรอบความคิดหลักของกฎหมาย Alcohol Act โดยเฉพาะในส่วนของการเป็นผู้ออกใบอนุญาตสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ยังมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกรอบนโยบายในเรื่องอื่น ๆ แล้ว ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจกำหนดแผนเพื่อการบริหารจัดการปัญหาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ได้อย่างเต็มที่ ปรากฏการณ์เช่นนี้เอง ทำให้ผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศนอร์เวย์นั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งปรับใช้เป็นอย่างสำคัญ

กฎหมาย Alcohol Act กำหนดให้มีการจัดทำนโยบายแอลกอฮอล์ระดับท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติการด้านนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่ม

¹ Departementene Strategiplan, "Nasjonal Alkoholstrategi," 2021.

<<https://www.regjeringen.no/contentassets/7517d7f5a9d34a9ba5954a21a8317803/alkoholstrategien-til-nett.pdf> >

แอลกอฮอล์ สำหรับประเด็นการโฆษณาเกี่ยวกับการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใด ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเสียก่อน ซึ่งการโฆษณาสามารถยื่นขอคำอนุญาตผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ รวมถึงการโฆษณา ณ ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่ม ๆ มีมาตรการห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่เป็นการจูงใจให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น

กฎหมายนี้ยังมีเนื้อหาครอบคลุมกรณีการห้ามโฆษณาผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เครื่องหมายการค้าหรือตราสัญลักษณ์เดียวกันกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งมีปริมาณแอลกอฮอล์สูงกว่าร้อยละ 2.5 รวมไปถึงห้ามการนำผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่ม ๆ ดังกล่าวไปใช้ในการโฆษณาสินค้าหรือบริการประเภทอื่น กล่าวคือ ห้ามการใช้กลยุทธ์ Brand DNA ด้วย ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายครอบคลุมถึงพฤติกรรมการค้าที่เปลี่ยนแปลงไปของสินค้าประเภทนี้ นอกจากนี้ ยังมีรายละเอียดใน Alcohol Regulation ที่กล่าวถึงกรณีของการโฆษณาสินค้าหรือเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถทำได้/ทำไม่ได้ ว่ามีขอบเขตเพียงใด ซึ่งแม้จะไม่ได้ชัดเจนถึงขนาดที่ปราศจากข้อโต้แย้งโดยสิ้นเชิง แต่ก็ถือได้ว่ามีรายละเอียดอ้างอิงเพียงพอที่ผู้เกี่ยวข้องจะสามารถนำไปอ้างอิงในการปฏิบัติได้ โดยบรรดาข้อห้ามและข้อยกเว้นเหล่านั้นก็ได้ถูกกำหนดเอาไว้โดยให้ความสำคัญกับการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้อยู่ภายในขอบเขตที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบในทางที่สร้างปัญหาต่อสังคมและสุขภาพของผู้คน ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจได้ใช้เครื่องมือในการทำการตลาดสินค้าประเภทนี้ได้ตามสมควร

ประเทศออสเตรเลีย

ยุทธศาสตร์แอลกอฮอล์แห่งชาติของออสเตรเลียเป็นกรอบนโยบาย 10 ปี ถือเป็นยุทธศาสตร์ย่อยของ National Drug Strategy 2017–2026 มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การป้องกันและลดอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ตั้งแต่ระดับปัจเจกชน ครอบครัว และชุมชน ตัวอย่างมาตรการที่น่าสนใจ เช่น การควบคุมเรื่องการเข้าถึงและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การกำหนดราคาขั้นต่ำของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การทบทวนมาตรการปลอดภาษี การจัดทำมาตรฐานของประเทศเกี่ยวกับการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีความรับผิดชอบ

เนื่องด้วยระบบการปกครองของออสเตรเลียเป็นระบบสหพันธรัฐ จึงไม่มีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐบาลกลาง ทำให้มลรัฐต่าง ๆ ทั้ง 8 มลรัฐ สามารถออกกฎหมายที่ใช้บังคับในเขตแดนของตนเองได้

มลรัฐวิกตอเรียมีกฎหมายควบคุมโฆษณาหรือส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีหน่วยงานสำคัญคือ “คณะกรรมการกำกับดูแลการพนันและธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มลรัฐวิกตอเรีย” (VCGLR) คณะกรรมการ VCGLR มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลธุรกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน ได้แก่ ธุรกิจพนัน และธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กฎหมายชื่อ Liquor Control Reform Act 1998 มีมาตรการสำคัญคือ การห้ามโฆษณาหรือส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการจัดทำ “แนวปฏิบัติเรื่องการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความรับผิดชอบ” ของคณะกรรมการ VCGLR มีบทบัญญัติคุ้มครองเยาวชนหลายประการ รวมถึงการห้ามโฆษณาในบริเวณใกล้โรงเรียน

มลรัฐนิวเซาท์เวลส์มีหน่วยงานหลักคือ Independent Liquor & Gaming Authority (ILGA) กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ และ Department of Customer Service มลรัฐนิวเซาท์เวลส์มีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2 ฉบับคือ คือ Liquor Act 2007 และ Gaming and Liquor Administration Act 2007 มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการประกาศเรื่อง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจเป็นอันตราย (undesirable liquor products) แล้ว เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (the public interest) ส่งผลทำให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นผู้รับอนุญาตจะต้องปฏิบัติตาม เช่น การห้ามจำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถูกประกาศให้เป็น undesirable liquor products ออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม (undesirable promotion of liquor) สำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อชนิดอื่น ๆ สามารถทำได้ตามกฎหมาย แต่ผู้ขายจะต้องมีใบอนุญาตและจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด มีมาตรการเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ของผู้รับอนุญาตที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ จะต้องกำหนดให้มีวิธีการตรวจสอบข้อมูลของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีมาตรการคุ้มครองเด็ก เยาวชน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็ก หรือหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ (responsible adult) จะต้องไม่อนุญาตให้เด็กบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ขายที่ได้รับใบอนุญาต

8.2 ข้อเสนอแนะ

โครงสร้างการบริหารจัดการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในระดับประเทศ และระดับจังหวัด ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญ แต่มีได้อยู่ในวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำรายงานฉบับนี้ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ของคณะผู้วิจัย ได้ใช้ข้อมูลจาก “ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” ที่เสนอโดย ภาคีป้องกันและลดผลกระทบจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ภปค.)² นำโดย เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ซึ่งหัวหน้าโครงการได้ช่วยจัดทำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นร่วมกับภาคีเครือข่าย ฯ สรุปรประเด็นสำคัญที่ควรเสนอแก้ไขปรับปรุง มีดังนี้

1. หมวด 1 คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

ควรพิจารณาความจำเป็นในการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย ฯ ที่อาจมีความซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จึงควรให้มีการเสนอให้ยกเลิก “คณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ” โดยให้ “คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” รับโอนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย ฯ และควรพิจารณายกเลิกมาตรา 6 เรื่องที่ปรึกษาของคณะกรรมการนโยบาย ฯ ซึ่งไม่มีความจำเป็นหรือมีบทบาทสำคัญใด ๆ และในทางปฏิบัติพบว่า ยังไม่เคยแต่งตั้งที่ปรึกษาตามมาตรา 6

นอกจากนี้ ควรเสนอให้เปลี่ยนชื่อหมวด 1 เป็น หมวด 1 นโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ โดยให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลไกการผลักดันนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติในทางปฏิบัติ และเสนอให้ยกเลิกมาตรา 6 เดิม และเสนอเนื้อหาใหม่ของมาตรา 6 คือมีการจัดประชุม “สมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” ตาม ของร่างฉบับประชาชนที่เสนอโดย ภปค.

“มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนากลไกติดตาม ประเมินผลนโยบายหรือแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระดับชาติ และเพื่อพัฒนาข้อเสนอในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในระดับจังหวัดและท้องถิ่น ให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง พิจารณาอำนวยความสะดวกให้มีการจัดประชุมสมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในจังหวัดหรือภูมิภาคตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้สำนักงานจัดทำระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดประชุมสมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

กรณีที่สมัชชาตามวรรคหนึ่งมีข้อเสนอเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ให้สำนักงานรวบรวมข้อเสนอเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการควบคุม คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการให้บรรลุผลตามควรแก่กรณีต่อไป”

² กรุณาดูเนื้อหาในภาคผนวก หรือรายละเอียดอื่นเพิ่มเติมในเว็บไซต์ www.ภปค.com

“สมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า กระบวนการที่ให้ภาคประชาชนและหน่วยงานของรัฐได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความเห็น และเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ เพื่อจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. หมวด 2 คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มาตรา 10 องค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีกรรมการโดยตำแหน่งรวมจำนวน 13 คน (ไม่นับรวมประธานกรรมการ) มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มีจำนวนเพียง 3 คน และมีกรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวน 3 คน ซึ่งถือว่ามีสัดส่วนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกรรมการโดยตำแหน่ง ทั้ง ๆ ที่ในการพิจารณาของคณะกรรมการควบคุม มักจะเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ การกำหนดความเชี่ยวชาญของผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้สะท้อนอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบของคณะกรรมการควบคุม ๆ ชุดดังกล่าว จึงควรแก้ไขปรับปรุงมาตรา 10 (4) และ (5) ดังนี้

“(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไร จำนวนสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกจากองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไร และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านการสนับสนุนและรณรงค์ให้มีการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนหรือสตรี ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสุขภาพหรือสาธารณสุข โดยมีผู้แทนองค์กรเอกชนในแต่ละด้านไม่เกินหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการแพทย์หรือการสาธารณสุข ด้านสังคมศาสตร์หรือเศรษฐศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านกฎหมายโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านไม่เกินหนึ่งคน”

นอกจากนี้ ควรปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามมาตรา 16 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งจะต้องพิจารณาเนื้อหาหมวดอื่นประกอบด้วย

3. หมวด 3 สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรพิจารณาปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและอุปสรรคในการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ฉะนั้น บทบาทหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบาย ๆ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจะควรแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกันด้วย ดังเช่นเนื้อหาใน**มาตรา 25 (4/1)** ของ “ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.” ฉบับ ฎปค.

“มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๔/๑) พัฒนาระบบการเฝ้าระวังและกลไกการทำงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับจังหวัดและท้องถิ่นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ โดยร่วมมือกับภาคประชาชน

องค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไร คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด
คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ และหน่วยงานอื่นของรัฐ
... ”

4. หมวด 4 การควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

มาตรา 27 ควรเพิ่มความในวรรคสองและวรรคสาม ดังนี้

“ให้รัฐมนตรีออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขกำหนดระยะห่างจากสถานที่หรือ
บริเวณตามวรรคหนึ่งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม เพื่อมิให้มีการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
ภายในระยะห่างดังกล่าว และให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดและคณะกรรมการ
ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร มีอำนาจกำหนดรายละเอียดเรื่องระยะห่างจากสถานที่
หรือบริเวณตามวรรคหนึ่ง

ในการนี้ ให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่จัดทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ไว้ให้เห็นได้โดยชัดเจน
ถึงเขตพื้นที่ที่กำหนดดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง โดยให้สำนักงานออกประกาศกำหนดลักษณะของ
เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ดังกล่าวด้วย”

มาตรา 29 ควรแก้ไขปรับปรุงดังนี้

“มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๒) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้
- (๓) สตรีมีครรภ์
- (๔) บุคคลที่เป็นผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับการให้เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ให้ผู้ขาย
เครื่องตี้มแอลกอฮอล์แจ้งให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่แสดงอายุของ
บุคคลนั้นก่อน แล้วแต่กรณี

สำนักงานอาจจัดทำระเบียบ ประกาศ คู่มือ หรือแนวทางการพิจารณาอาการมึนเมาจน
ครองสติไม่ได้ บุคคลที่เป็นผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนการปฏิบัติของผู้ขาย
เครื่องตี้มแอลกอฮอล์เมื่อผู้ที่ประสงค์จะซื้อเป็นบุคคลตามวรรคหนึ่ง

ห้ามผู้ใดใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ขายหรือให้ซึ่ง
เครื่องตี้มแอลกอฮอล์”

ควรเพิ่มเติมมาตราใหม่คือ **มาตรา 29/1** เรื่องหน้าที่ของผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยใช้
ตัวอย่างกรณีศึกษาประเทศนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย นอร์เวย์ แคนาดา มาพิจารณาประกอบ

“มาตรา ๒๙/๑ ผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ประเภทไม่ตี้มที่ร้าน

- (ก) ประจำอยู่ ณ สถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายสุรา
- (ข) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม
- (ค) ดูแลการปฏิบัติเกี่ยวกับขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้ถูกต้องครบถ้วน
- (ง) ไม่อนุญาตให้ผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือบริเวณสถานที่ดังกล่าวที่ผู้ขายดูแล
- (จ) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม
- (๒) ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทดื่มที่ร้าน
- (ก) ประจำอยู่ ณ สถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายสุรา
- (ข) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม
- (ค) ดูแลการปฏิบัติเกี่ยวกับขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้ถูกต้องครบถ้วน
- (ง) ไม่อนุญาตหรือยินยอมให้ผู้ที่มีอาการเมามาอยู่ในสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในประกาศ
- (จ) ไม่อนุญาตหรือยินยอมให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การกระทำอันไม่สงบเรียบร้อยในสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการกระทำผิดตามกฎหมายอื่น ๆ เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในประกาศ
- (ช) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม”

มาตรา 30 แก้ไขปรับปรุงโดยเพิ่มเติมข้อห้ามกรณีการขายหรือเสนอขายผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่อประชาชน และขายโดยผิดเงื่อนไขหรือวิธีการในการออกใบอนุญาตขายสุรา

มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“(๕/๑) ขายหรือเสนอขายผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่อประชาชน แต่ไม่รวมถึงการขายส่งของผู้รับอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตซึ่งคนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้

(๕/๒) ขายโดยผิดเงื่อนไขหรือวิธีการในการออกใบอนุญาตขายสุรา”

มาตรา 31 ควรแก้ไขปรับปรุง (2) (3) (4) และ (6) ดังนี้

“(๒) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

(๓) สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแล และใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสรที่ได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการจัดเลี้ยงงานแต่งงาน หรืองานสโมสร สันนิบาตที่รัฐบาลจัดขึ้น

(๔) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสรที่ได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการจัดเลี้ยงงานแต่งงาน หรือสถานศึกษาที่ สอนการผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(๖) สวนสาธารณะของทางราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือสถานี่ ขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก”

เพิ่มเติม มาตรา 31/1 กำหนดให้ผู้ดำเนินการที่ดูแลสถานที่หรือบริเวณตามมาตรา 31 มีหน้าที่ ตามกฎหมาย

“มาตรา ๓๑/๑ ให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนว่าสถานที่หรือ บริเวณตามมาตรา ๓๑ ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควบคุมดูแล ห้ามปราม หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อมิให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังกล่าว

ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังกล่าว หาก ผู้ดำเนินการได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งตามสมควร และได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบแล้วโดยไม่ ชักช้า ผู้ดำเนินการนั้นไม่มีความผิด

กรณีผู้ดำเนินการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีหน้าที่ดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้า”

มาตรา 32 เปลี่ยนแปลงประเด็นโฆษณา จากการควบคุมเป็นระบบการขออนุญาตก่อนโฆษณา

“มาตรา ๓๒ ห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เว้นแต่ การโฆษณาที่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อน

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ผู้อนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะในการโฆษณาและจำกัดการใช้สื่อโฆษณาก็ได้”

มาตรการแก้ปัญหา Brand DNA ได้แก่ เพิ่มเติม มาตรา 32/1 มาตรา 32/2 มาตรา 32/3

“มาตรา ๓๒/๑ ห้ามผู้ใดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อ เครื่องหมายการค้า สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดโดยทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ เพื่อการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือสื่อสารการตลาด ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในสิ่งพิมพ์ เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ป้ายโฆษณา หรือวัสดุอื่นใด

(๒) ในโรงมหรสพ โรงภาพยนตร์ หรือในการแสดง การละเล่น การประกวด การแข่งขัน งานบุญประเพณี การให้บริการ หรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

(๓) ในสื่อสิ่งอื่นใดหรือสถานที่ใดที่ใช้เพื่อโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม”

“มาตรา ๓๒/๒ ห้ามผู้ใดนำชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือนำชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาตัด ต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอื่น โดยอาจทำให้ประชาชนนึกถึงหรือเข้าใจว่าเป็นเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ห้ามผู้ใดนำเข้าเพื่อขาย โฆษณา หรือขายซึ่งผลิตภัณฑ์ตามวรรคหนึ่งในราชอาณาจักร”

“มาตรา ๓๒/๓ ห้ามผู้ใดโฆษณาโดยการนำชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาตัด ต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอื่น ทั้งนี้ ในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเข้าใจได้ว่าหมายความถึงการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์”

“มาตรา ๓๒/๔ ห้ามผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การอุปถัมภ์ หรือให้การสนับสนุนบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการสร้างภาพลักษณ์ต่อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

(๒) ที่ส่งผลหรือที่อาจส่งผลต่อการแทรกแซงนโยบายการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

(๓) เป็นกิจกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กหรือเยาวชนรวมอยู่ด้วย

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับการกระทำในระหว่างผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระบวนการผลิตและค้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การบริจาค หรือการช่วยเหลือตามมนุษยธรรมในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรง

ห้ามผู้ใดเผยแพร่กิจกรรมหรือข่าวสาร เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง”

5. หมวด 5 การบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

กำหนดให้มีการส่งเสริม สนับสนุนการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นอกสถานพยาบาล ซึ่งรวมถึงการบำบัดโดยชุมชน (community-

based treatment) ควรใช้แนวทางตามร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งหัวหน้าโครงการได้มีส่วนร่วมช่วยผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงมาตรา 33 ทั้งนี้ ควรตัดข้อความในตอนท้ายของวรรคหนึ่งออก เนื่องจากอาจมีการตีความทำให้มาตรา 33 ไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมาย

“มาตรา ๓๓ เพื่อให้การบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และผู้มีปัญหา จากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นอกสถานพยาบาล ครอบคลุมการดำเนินงานในการบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงาน ประกันสังคม สำนักงาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ มีอำนาจส่งเสริมและสนับสนุน การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสภาพผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนด

ผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ญาติหรือผู้ให้ การดูแลผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ องค์การชุมชน องค์การเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรและที่มีวัตถุประสงค์ด้านสุขภาพหรือสาธารณสุข หรือสถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชนขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูจากหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง

การกำหนดลักษณะของผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริม สนับสนุนและฟื้นฟูสภาพผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือผู้มีปัญหา จากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการควบคุม กำหนด”

6. เพิ่มหมวด 5/1 การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย

เพิ่มหมวด 5/1 การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย คือมาตรา 33/1 และมาตรา 33/2

“มาตรา ๓๓/๑ ผู้ที่ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่ง อย่างใดอันเป็นผลจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ซึ่งซบซึหรือ ควบคุมยานพาหนะ รวมถึงบิดา มารดา ผู้สืบสันดาน สามเษหรือภริยา ญาติ ผู้ปกครอง ผู้อนุบาลของ ผู้เสียหาย หรือบุคคลอื่นที่รับมอบอำนาจจากผู้เสียหาย มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ซบซึหรือผู้ ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวซึ่งตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รวมถึงผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เสียหาย โดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๒๙/๑ หรือมาตรา ๓๐

คดีฟ้องเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นคดีผู้บริโภคหรือใช้วิธีพิจารณาตาม กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค

ในการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มี สิทธิฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายแทนผู้บริโภคหรือสมาชิกของสมาคมหรือมูลนิธิได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ผู้ก่อ ความเสียหายตามวรรคหนึ่งอาจต้องชดใช้เงินค่าเสียหายตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสิบล้านบาท แต่ศาลอาจ พิจารณากำหนดค่าเสียหายมากกว่าที่กำหนดไว้ก็ได้”

“มาตรา ๓๓/๒ การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๓๓/๑ ถ้ามิได้นำคดีสู่ศาลภายในกำหนดสองปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ก่อความเสียหายหรือผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมาย แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย ให้สิทธิในการนำคดีสู่ศาลเป็นอันสิ้นไป”

7. หมวด 6 พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 37 เพิ่มวรรคสอง เพื่อให้มีบุคคลที่เป็นผู้ช่วยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นภาคประชาชน

“พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือสำนักงานอำนวยการมอบหมายงานให้บุคคลซึ่งผ่านการอบรมช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามความเหมาะสมคือ การประสัมพันธ์หรือรณรงค์การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเฝ้าระวังการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

8. หมวด 7 บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 บัญญัติเรื่องโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ไว้ ซึ่งเป็นมาตรการที่เหมาะสมในบางกรณี สำหรับความผิดที่ไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง เช่น มาตรา 27 มาตรา 28 หรือมาตรา 31 ควรพิจารณาใช้บทลงโทษอื่นที่มีโทษอาญาคือ โทษปรับทางปกครอง ในปัจจุบันมีกฎหมายใหม่หลายฉบับที่ใช้มาตรการการลงโทษทางปกครองแทนโทษอาญาเพราะมีประสิทธิภาพมากกว่า และเสนอให้ใช้โทษพักใช้ใบอนุญาตขายสุราในกรณีที่มีการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาจากตัวอย่างกรณีศึกษาต่างประเทศ เช่น ความผิดเกี่ยวกับผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังกรณีความผิดตามมาตรา 41/1 มาตรา 41/2 ทั้งนี้ การพักใช้ใบอนุญาตจะเป็นอำนาจของกรมสรรพสามิตตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

ภาคผนวก

ภาคผนวก

“ร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

เสนอโดย

ภาคีป้องกันและลดผลกระทบจากเครื่องตีมแอลกอฮอล์ (ภปค.)

* หมายเหตุ ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติให้เริ่มกระบวนการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้
ในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม 2564 กรุณาดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน www.ภปค.com

“ผู้ขายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์” หมายความว่า ผู้ขายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ประเภทไม่ตี้อัลกอฮอลล์ที่ร้าน และผู้ขายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ประเภทตี้อัลกอฮอลล์ที่ร้าน โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตหรือไม่ก็ตาม เช่น ผู้จัดการ พนักงาน เจ้าของ ผู้รับผิดชอบในการขายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์

“ผู้ประกอบการ” หมายความว่า ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ และให้หมายความรวมถึงผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต

“ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” หมายความว่า บุคคลหรือองค์กรที่ทำการแทนผู้ประกอบการ สมาคมหรือชมรมธุรกิจเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ หรือสมาคมหรือชมรมผู้ค้าเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่ได้รับเงินสนับสนุนหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ประกอบการหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่มีเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นข้างมากที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ

“ผู้ดำเนินการ” หมายความว่า เจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานที่ บริเวณ หรือยานพาหนะที่กำหนดห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องตี้อัลกอฮอลล์

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมโรค

“สมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์” หมายความว่า กระบวนการที่ให้ภาคประชาชนและหน่วยงานของรัฐได้ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความเห็น และเรียนรู้อย่างสมานฉันท์ เพื่อจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาภาคใต้ตาม ประเมินผลนโยบายหรือแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ระดับชาติ และเพื่อพัฒนาข้อเสนอในการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ในระดับจังหวัดและท้องถิ่น ให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์จังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง พิจารณาอำนวยความสะดวกให้มีการจัดประชุมสมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ในจังหวัดหรือภูมิภาคตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้สำนักงานจัดทำระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดประชุมสมัชชาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์

กรณีที่สมัชชาตามวรรคหนึ่งมีข้อเสนอเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ให้สำนักงานรวบรวมข้อเสนอเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการควบคุม คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์จังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์กรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการให้บรรลุผลตามควรแก่กรณีต่อไป”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง และปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สาม

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไร จำนวนสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกจากองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไร และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านการสนับสนุนและรณรงค์ให้มีการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนหรือสตรี ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสุขภาพหรือสาธารณสุข โดยมีผู้แทนองค์กรเอกชนในแต่ละด้านไม่เกินหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการแพทย์หรือการสาธารณสุข ด้านสังคมศาสตร์หรือเศรษฐศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านกฎหมายโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านไม่เกินหนึ่งคน

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมสรรพสามิตเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการควบคุมโดยอนุโลม

ให้มีการประชุมคณะกรรมการควบคุมอย่างน้อยปีละสามครั้ง”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผนงาน และการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับมาตรการด้านภาษี การควบคุมจำนวนหรือความหนาแน่นของใบอนุญาตขายสุราในพื้นที่ รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อคณะกรรมการ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิต หรือนำเข้า

(๓) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิธีหรือลักษณะการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต้องห้าม สถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการบำบัดรักษา ผู้ที่มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(๕) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการหรือรัฐมนตรีในการออกประกาศหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

(๖) ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการเสนอมาตรการในการป้องกันผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและผู้ที่มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(๗) เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้แก่ประชาชน เยาวชน และหน่วยงานของรัฐให้เข้าใจถึงโทษและพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสถานการณ์การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(๘) เชิญข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือให้จัดส่งเอกสารหรือข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลบางกลุ่ม

(๑๐) กำหนดคุณสมบัติ จำนวน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(๑๑) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติในการห้ามโฆษณา การสื่อสารการตลาด และหลักเกณฑ์ เงื่อนไขหรือแนวปฏิบัติในการโฆษณา การอุปถัมภ์หรือให้การสนับสนุนเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(๑๒) กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดโทษปรับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ การมอบหมายให้พิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครอง รวมทั้งฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับทางปกครอง

(๑๓) ติดตาม ประเมินผล และให้คำแนะนำในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดและคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

(๑๔) กำหนดประเภทหรือลักษณะของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมาตรการหรือแนวปฏิบัติสำหรับผู้ขาย

(๑๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามมติคณะกรรมการ”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการควบคุมมอบหมาย โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยคณะอนุกรรมการดังต่อไปนี้

(๑) คณะอนุกรรมการร่างและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรืออนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) คณะอนุกรรมการพิจารณาการกระทำความผิด ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๓) คณะอนุกรรมการด้านการรณรงค์และการสร้างภาคี

(๔) คณะอนุกรรมการด้านการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟู

(๕) คณะอนุกรรมการด้านการโฆษณา การสื่อสารการตลาด การอุปถัมภ์ หรือให้การสนับสนุน

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ ผู้แทนกรมสรรพสามิต หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานการแพทย์ ผู้อำนวยการพัฒนาสังคม ศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา และผู้อำนวยการเป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้ได้รับการคัดเลือกโดยการเสนอชื่อขององค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไร จำนวนห้าคน โดยเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านรณรงค์ลดละเลิกเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ด้านการแพทย์หรือสาธารณสุข ด้านนิเทศศาสตร์ ด้านคุ้มครองผู้บริโภค และด้านกฎหมาย ด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้ว่าราชการสำนักอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสำนักอนามัยซึ่งผู้ว่าราชการสำนักอนามัยมอบหมายไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๙ ให้มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ อัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด สรรพสามิตจังหวัด หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้แทนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่รับผิดชอบในเขตจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจังหวัดละไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลที่องค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไรเสนอชื่อ โดยเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านรณรงค์ลดละเลิกเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ด้านพัฒนาเด็กเยาวชน ด้านสุขภาพหรือสาธารณสุข ด้านคุ้มครองผู้บริโภค และด้านกฎหมาย ด้านละหนึ่งคน

ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดและปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม และให้ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานซึ่งนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือปลัดจังหวัดมอบหมายไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“ให้มีการประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดอย่างน้อยปีละสามครั้ง”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครและคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตจังหวัด แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต่อคณะกรรมการควบคุม

(๒) ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมการผลิต การนำเข้า การขาย การโฆษณา และการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการเสนอมาตรการในการป้องกันผลกระทบจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้มีปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

(๓) รวบรวมข้อมูลการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดีของพนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตจังหวัด รวมถึงกำหนดมาตรการเฝ้าระวังหรือควบคุมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน

(๔) จัดทำแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน โดยอย่างน้อยต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์สร้างค่านิยมลดละเลิกการตี้มแอลกอฮอล์ การให้ความรู้กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย การป้องกันการตี้มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน การบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้มีปัญหาจากการตี้มสุรา รวมทั้งประสานงานหรืออำนวยความสะดวกในการจัดประชุมสัมมนาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในพื้นที่

(๕) ติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ (๔) และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการตามระยะเวลาที่คณะกรรมการควบคุมกำหนด

(๖) เผยแพร่ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ บุคคล องค์กร หรือเครือข่ายที่ดำเนินงานด้านควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ดำเนินการแทนก็ได้

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการควบคุมมอบหมาย”

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๒๓/๑ กรณีที่จะมีการจัดประชุมสัมมนาเครือข่ายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในจังหวัด ให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัดและคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานครทำหน้าที่ประสานงานการจัดประชุมและอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม”

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕ (๔/๑) (๔/๒) (๔/๓) (๔/๔) (๔/๕) และ (๔/๖) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๔/๑) พัฒนาระบบการเฝ้าระวังและกลไกการทำงานควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในระดับจังหวัดและท้องถิ่นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ โดยร่วมมือกับภาคประชาชนองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไร คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๔/๒) เรียกผู้ประกอบการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลใดมาให้อัยการหรือให้ส่งคำชี้แจง เอกสาร ข้อมูล หรือวัตถุใดที่จำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานในการดำเนินคดีตามมาตรา ๔

(๔/๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการกำหนดลักษณะหรือรูปแบบงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์

(๔/๔) รับผิดชอบส่งเสริมของหน่วยราชการตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๑ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

(๔/๕) รับผิดชอบผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามมาตรา ๒๙/๑ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

(๔/๖) ตรวจสอบการโฆษณาตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง และสั่งให้แก้ไขหรือระงับการโฆษณา รวมถึงยึดหรืออายัดสื่อโฆษณาที่ไม่ปฏิบัติพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“(๒/๑) สถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ดำเนินกิจการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิงตามกฎหมายว่าด้วยสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความใน (๓) และ (๕) ของมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“(๓) สถานี่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นสโมสรที่ได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หรือสถานรับเลี้ยงเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก”

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๗/๑) (๗/๒) ของมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“(๗/๑) ขายนอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายสุรา

(๗/๒) ขายนบนทางบนทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก บนขบวนรถไฟหรือบริเวณสถานีรถไฟตามกฎหมายว่าด้วยการการรถไฟและทางหลวง และร้านค้าในบริเวณทางหลวงตามกฎหมายว่าด้วย”

มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น วรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“ให้รัฐมนตรีออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขกำหนดระยะห่างจากสถานที่หรือบริเวณตามวรรคหนึ่งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม เพื่อมิให้มีการขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ภายในระยะห่างดังกล่าว และให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์จังหวัดและคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร มีอำนาจกำหนดรายละเอียดเรื่องระยะห่างจากสถานที่หรือบริเวณตามวรรคหนึ่ง

ในการนี้ ให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่จัดทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ไว้ให้เห็นได้โดยชัดเจนถึงเขตพื้นที่ที่กำหนดดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง โดยให้สำนักงานออกประกาศกำหนดลักษณะของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ดังกล่าวด้วย”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๒) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้
- (๓) สตรีมีครรภ์
- (๔) บุคคลที่เป็นผู้ติดเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับการให้เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ให้ผู้ขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แจ้งให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่แสดงอายุของบุคคลนั้นก่อน แล้วแต่กรณี

สำนักงานอาจจัดทำระเบียบ ประกาศ คู่มือ หรือแนวทางการพิจารณาอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ บุคคลที่เป็นผู้ติดเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนการปฏิบัติของผู้ขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เมื่อผู้ที่ประสงค์จะซื้อเป็นบุคคลตามวรรคหนึ่ง

ห้ามผู้ใดใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ขายหรือให้ซึ่งเครื่องตีมีแอลกอฮอล์”

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๒๙/๑ ผู้ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ประเภทไม่ดื่มที่ร้าน

(ก) ประจำอยู่ ณ สถานที่ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายสุรา

(ข) ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่

รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม

(ค) ดูแลการปฏิบัติเกี่ยวกับขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้

ถูกต้องครบถ้วน

(ง) ไม่อนุญาตให้ผู้ใดบริโภคเครื่องต้มแอลกอฮอล์ในสถานที่ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ หรือบริเวณสถานที่ดังกล่าวที่ผู้ขายดูแล

(จ) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม

(๒) ผู้ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ประเภทดื่มที่ร้าน

(ก) ประจำอยู่ ณ สถานที่ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขายสุรา

(ข) ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่

รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม

(ค) ดูแลการปฏิบัติเกี่ยวกับขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้

ถูกต้องครบถ้วน

(ง) ไม่อนุญาตหรือยินยอมให้ผู้ที่มีอาการมึนเมาอยู่ในสถานที่ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในประกาศ

(จ) ไม่อนุญาตหรือยินยอมให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การกระทำอันไม่สงบเรียบร้อยในสถานที่ขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์ หรือการกระทำผิดตามกฎหมายอื่น ๆ เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในประกาศ

(ข) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม”

มาตรา ๒๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๕/๑) และ (๕/๒) ของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องต้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“(๕/๑) ขายหรือเสนอขายผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่อประชาชน แต่ไม่รวมถึงการขายส่งของผู้รับอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตซึ่งคนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้

(๕/๒) ขายโดยผิดเงื่อนไขหรือวิธีการในการออกใบอนุญาตขายสุรา”

มาตรา ๒๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องต้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๐/๑ ห้ามผู้ใดขายเครื่องต้มแอลกอฮอล์โดยนำเครื่องต้มแอลกอฮอล์มาเจือปนในน้ำ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ หรือของเหลวอื่นใด ยกเว้นกรณีการขายอาหารที่ใช้เครื่องต้ม

แอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบ หรือเป็นการขายของผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๒ เฉพาะกรณีการขายในสถานบริการหรือร้านค้าที่ผู้ซื้อได้ดื่มทันทีแก่ผู้ที่มีอายุสี่สิบปีบริบูรณ์”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความใน (๒) (๓) (๔) และ (๖) ของมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

(๓) สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแล และใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสรที่ได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการจัดเลี้ยงงานแต่งงาน หรืองานสโมสรสันนิบาตที่รัฐบาลจัดขึ้น

(๔) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสรได้จัดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการจัดเลี้ยงงานแต่งงาน หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(๖) สวนสาธารณะของทางราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือสถานี่ขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก”

มาตรา ๒๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๑/๑ ให้ผู้ดำเนินการมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนว่าสถานที่หรือบริเวณตามมาตรา ๓๑ ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควบคุมดูแล ห้ามปราม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อมิให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังกล่าว

ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังกล่าว หากผู้ดำเนินการได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งตามสมควร และได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบแล้วโดยไม่ชักช้า ผู้ดำเนินการนั้นไม่มีความผิด

กรณีที่ผู้ดำเนินการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้า”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๒ ห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เว้นแต่การโฆษณาที่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อน

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ผู้อนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะในการโฆษณาและจำกัดการใช้สื่อโฆษณาก็ได้”

มาตรา ๒๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๒/๑ ห้ามผู้ใดแสดงชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อ เครื่องหมายการค้า สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดโดยทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ เพื่อการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือสื่อสารการตลาด ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในสิ่งพิมพ์ เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ป้ายโฆษณา หรือวัสดุอื่นใด

(๒) ในโรงแรมสรรพ โรงภาพยนตร์ หรือในการแสดง การละเล่น การประกวด การแข่งขัน งานบุญประเพณี การให้บริการ หรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

(๓) ในสื่อสิ่งอื่นใดหรือสถานที่ใดที่ใช้เพื่อโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม”

มาตรา ๒๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๒/๒ ห้ามผู้ใดนำชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไปแสดงบนผลิตภัณฑ์อื่นใดที่ไม่ใช่เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือนำชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาตัด ต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้น โดยอาจทำให้ประชาชนนึกถึงหรือเข้าใจว่าเป็นเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ห้ามผู้ใดนำเข้าเพื่อขาย โฆษณา หรือขายซึ่งผลิตภัณฑ์ตามวรรคหนึ่งในราชอาณาจักร”

มาตรา ๒๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๒/๓ ห้ามผู้ใดโฆษณาโดยการนำชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาตัด ต่อเติม หรือดัดแปลงข้อความให้เป็นส่วนหนึ่งของชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้น ทั้งนี้ ในลักษณะที่อาจทำให้ประชาชนเข้าใจได้ว่าหมายความถึงการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์”

มาตรา ๓๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๒/๔ ห้ามผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การอุปถัมภ์ หรือให้การสนับสนุนบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการสร้างภาพลักษณ์ต่อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

(๒) ที่ส่งผลหรือที่อาจส่งผลต่อการแทรกแซงนโยบายการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

(๓) เป็นกิจกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กหรือเยาวชนรวมอยู่ด้วย
 ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับการกระทำในระหว่างผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 และผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบริจาค หรือการช่วยเหลือตาม
 มนุษยธรรมในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรง
 ห้ามผู้ใดเผยแพร่กิจกรรมหรือข่าวสาร เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามวรรคหนึ่งและ
 วรรคสอง”

มาตรา ๓๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุม
 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๒/๕ การบริจาค หรือการช่วยเหลือตามมนุษยธรรมในกรณีที่เกิดสาธารณภัย
 ร้ายแรงตามมาตรา ๓๒/๔ วรรคสอง ต้องปฏิบัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุม
 กำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐที่รับบริจาคหรือการช่วยเหลือตามมนุษยธรรมตามวรรคหนึ่งมี
 หน้าที่แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการรับบริจาคหรือการช่วยเหลือดังกล่าวให้แก่สำนักงานทราบภายใน
 กำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับบริจาคหรือการช่วยเหลือนั้น”

มาตรา ๓๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๕/๑ การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย มาตรา
 ๓๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๓/๑ ผู้ที่ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่ง
 อย่างใดอันเป็นผลจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งซบเซ่หรือ
 ควบคุมยานพาหนะ รวมถึงบิดา มารดา ผู้สืบสันดาน สามีหรือภรรยา ญาติ ผู้ปกครอง ผู้อนุบาลของ
 ผู้เสียหาย หรือบุคคลอื่นที่รับมอบอำนาจจากผู้เสียหาย มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ซบเซ่หรือผู้
 ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวซึ่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เสียหาย
 โดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๒๙/๑ หรือมาตรา ๓๐

คดีฟ้องเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นคดีผู้บริโภคหรือใช้วิธีพิจารณาตาม
 กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค

ในการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
 สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มี
 สิทธิฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายแทนผู้บริโภคหรือสมาชิกของสมาคมหรือมูลนิธิได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ผู้ก่อ
 ความเสียหายตามวรรคหนึ่งอาจต้องชดใช้เงินค่าเสียหายตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสิบล้านบาท แต่ศาลอาจ
 พิจารณากำหนดค่าเสียหายมากกว่าที่กำหนดไว้ก็ได้”

มาตรา ๓๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๕/๑ การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย มาตรา
 ๓๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๓/๒ การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๓๓/๑ ถ้ามิได้นำคดีสู่ศาล
 ภายในกำหนดสองปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ก่อความเสียหายหรือผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืน
 บทบัญญัติกฎหมาย แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย ให้สิทธิในการนำคดีสู่ศาลเป็นอันสิ้นไป”

มาตรา ๓๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๕/๑ การฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย มาตรา ๓๓/๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำมันแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๓/๓ ผู้ขับขี่ขับรถตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกโดยบริโภคเครื่องดื่มน้ำมันแอลกอฮอล์ เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือบริโภคของเมาอย่างอื่นอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรืออันตรายแก่กาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานจราจรมีหน้าที่สั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถและสั่งให้มีการทดสอบว่าผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่

ในกรณีที่ผู้ขับขี่ตามวรรคหนึ่งมีพฤติกรรมการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าผู้ผู้นั้นมีเจตนาจะหลีกเลี่ยงการทดสอบตามวรรคหนึ่ง

- (๑) ไม่ยินยอมให้ทดสอบภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณี โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๒) หลบหนีออกจุกตรวจ โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๓) บริโภคเครื่องดื่มน้ำมันแอลกอฮอล์หรือเสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทหรือของมีเมาอย่างอื่นภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ตามวรรคหนึ่ง”

มาตรา ๓๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ของมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำมันแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี เช่น ถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเสียง หรือเก็บรวบรวมวัตถุอื่นใด

(๕) ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ อาจออกคำสั่งระงับการโฆษณาเป็นการชั่วคราว

(๖) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นที่ฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) เรียก ขอดูบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารอื่นใด ซึ่งระบุชื่อ ที่อยู่ และปรากฏรูปถ่ายของผู้ถือบัตรเพื่อบันทึกข้อมูล ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือกรณีที่มีหลักฐานตามสมควรว่า มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อให้ชำระเงินค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามหมวด ๕ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกคำสั่ง และแบบของหนังสือดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม”

มาตรา ๓๖ เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มน้ำมันแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือสำนักงานอาจมอบหมายงานให้บุคคลซึ่งผ่านการอบรมช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามความเหมาะสมคือ การประสัมพันธ์หรือรณรงค์การควบคุมเครื่องดื่มน้ำมันแอลกอฮอล์ และการเฝ้าระวังการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

มาตรา ๓๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีม แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๘ ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตีมแอลกอฮอล์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกในอัตราไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทต่อวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่”

มาตรา ๓๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีม แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๙ ผู้ใดขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินสองหมื่นบาท”

มาตรา ๓๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีม แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๙/๑ ผู้ดำเนินการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ วรรคสามต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๔๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีม แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๐ ผู้ใดขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๗/๑ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๔๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีม แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ผู้ขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๒๗/๑ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตขายสุรตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ให้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรด้วยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแต่ไม่เกินสิบสี่วัน”

มาตรา ๔๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๑/๑ ผู้ขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ประเภทไม่ตีมที่ร้านที่ฝ่าฝืนมาตรา ๒๙/๑ ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตขายสุรตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ให้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรด้วย เป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแต่ไม่เกินสามสิบวัน และต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินสองหมื่นบาท

หากผู้ฝ่าฝืนเป็นผู้ขายเครื่องตีแมลงกอสอลล์ประเภทตีที่ร้านตามมาตรา ๒๙/๑ ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ให้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแต่ไม่เกินสามสิบวัน และต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินห้าหมื่นบาท

กรณีผู้ขายเครื่องตีแมลงกอสอลล์ประเภทตีที่ร้านเป็นลูกจ้างหรือผู้ทำงานในสถานที่ยกเว้นวรรคหนึ่ง ให้นิติบุคคลหรือหุ้นส่วนของผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรามีส่วนร่วมรับผิดชอบชำระค่าปรับทางปกครองด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของจำนวนค่าปรับ”

มาตรา ๔๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๑/๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๑/๒ กรณีผู้ขายเครื่องตีแมลงกอสอลล์ซึ่งดำเนินการในสถานที่ที่มีลักษณะเป็นสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๙/๑ ให้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน แต่ไม่เกินสามสิบวัน และต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่น้อยกว่าสามหมื่นบาท แต่ไม่เกินสองแสนบาท

กรณีผู้ขายเครื่องตีแมลงกอสอลล์ประเภทตีที่ร้านเป็นลูกจ้างหรือผู้ทำงานในสถานที่ยกเว้นวรรคหนึ่ง ให้นิติบุคคลหรือหุ้นส่วนของผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรามีส่วนร่วมรับผิดชอบชำระค่าปรับทางปกครองด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของจำนวนค่าปรับ”

มาตรา ๔๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรืออาจกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับก็ได้”

มาตรา ๔๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๒/๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๒/๑ เป็นการกระทำของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ส่งออกเครื่องตีแมลงกอสอลล์ ให้ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งล้านห้าแสนบาทแต่ไม่เกินสามล้านบาท

หากการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๒/๑ เป็นการกระทำของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ผู้ประกอบธุรกิจรับทำการโฆษณาหรือการสื่อสาร การตลาดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินห้าแสนบาท

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคสองและวรรคสามแล้ว ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคสองยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

หากผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมีข้อมูลหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๒ เกิดจากการติดต่อ เชิญชวน หรือแนะนำของผู้ประกอบธุรกิจหรือบุคคลที่มีความ

เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอื่น ให้ผู้ประกอบการธุรกิจหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอื่นต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง โดยให้ชำระค่าปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนค่าปรับที่ผู้ฝ่าฝืนต้องชำระ และให้ผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งชำระค่าปรับในส่วนที่เหลือ”

มาตรา ๔๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๓/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๔๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๓/๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๔๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๓/๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๓/๓ ผู้ประกอบการผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำของผู้รับจ้างหรือผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๒/๔ วรรคหนึ่ง ให้ระวางโทษเช่นเดียวกับผู้ประกอบการตามวรรคหนึ่ง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๔ วรรคสามและวรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๕ วรรคหนึ่ง ต้องชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินสอง

แสนบาท

ทั้งนี้ การกำหนดจำนวนเงินค่าปรับตามมาตรานี้ให้คำนึงถึงรายได้หรือทรัพย์สินของผู้ฝ่าฝืน พฤติการณ์แห่งการทำความผิด และเหตุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน”

มาตรา ๔๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๔/๑ ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๑/๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๕๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๔/๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๔/๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตำรวจกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๕๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๕/๑ ในการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง ให้คำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด ในการใช้อำนาจดังกล่าวให้คณะกรรมการควบคุมออกระเบียบหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับทางปกครอง และการมอบหมายให้พิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองแก่คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์จังหวัด คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายกระทำการแทนได้

ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง หรือมีแต่ไม่สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองได้ ให้คณะกรรมการควบคุมมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ หรือกำหนดมาตรการบังคับอื่นแทนก็ได้ เช่น ห้ามจำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ห้ามดำเนินการใด ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด หรือมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ในกรณีนี้ ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา และบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้”

มาตรา ๕๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๕/๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๕/๒ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษปรับทางปกครองเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย”

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๖ ให้ผู้ประกอบการที่ผลิตหรือนำเข้าสินค้าตามมาตรา ๓๒/๒ มีหน้าที่เรียกคืนหรือสามารถจำหน่ายสินค้าดังกล่าวภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และต้องดำเนินการเรียกคืนสื่อโฆษณาจากผู้ประกอบการรายอื่นภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๒/๑ มาตรา ๓๒/๒ และมาตรา ๓๒/๓ ในช่วงเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเตือนผู้ฝ่าฝืน เมื่อผู้ฝ่าฝืนได้ดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายภายในระยะเวลาที่เหมาะสมหรือปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีต้องดำเนินคดีตามกฎหมาย”

มาตรา ๕๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๔๗ ให้ผู้ได้รับความเสียหายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือผู้มีสิทธิ
ฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายจากผู้ซบชี่หรือผู้ควบคุมยานพาหนะตามมาตรา ๓๓/๑ มีสิทธิฟ้องเป็นคดีผู้บริโภคน
ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคหากได้ฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๓/๒”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ไพศาล ลิ้มสถิตย์

การศึกษา

ปริญญาโท นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประสบการณ์ (บางส่วน)

2551 - ปัจจุบัน กรรมการบริหารศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2560 - ปัจจุบัน กรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2559 - ปัจจุบัน กรรมการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.)

2563 - ปัจจุบัน กรรมการสอบสวน (คณะที่ 1) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

2558 - ปัจจุบัน กรรมการประจำกองบรรณาธิการวารสารวิจัยระบบสาธารณสุข
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

2561 - ปัจจุบัน กรรมการสถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)

ปัจจุบัน อนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ
และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการ
คุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา

ปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ปัจจุบัน อนุกรรมการด้านการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า

2561-ปัจจุบัน กรรมการสมาคมส่งเสริมภาคประชาสังคม (สสป.)

2557- 2558 ผู้อำนวยการ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ศ. วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์

2558 ที่ปรึกษาอนุกรรมการพิจารณาศึกษาระบบสารสนเทศด้านมาตรฐานและข้อมูล
การแพทย์ ในคณะกรรมการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คุณสมบัติพิเศษ/ความเชี่ยวชาญ/ความสนใจพิเศษ

- กฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข
- การควบคุมยาสูบ/ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- กฎหมายยาเสพติด
- กฎหมายควบคุมการพนัน
- กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
- กฎหมายด้านผู้สูงอายุ และการส่งเสริมและพัฒนาภาคประชาสังคม
- กฎหมาย IT/ e-Commerce

ผลงานวิจัย (บางส่วน)

- 2562-2563 หัวหน้าโครงการ มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาเครื่องหมายการค้าที่มีความคล้ายคลึงกับเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าและข้อเสนอในการแก้ไขกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สนับสนุนโดย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา และ สสส.
- 2563 หัวหน้าโครงการ การใช้กัญชาทางการแพทย์ตามนโยบาย กฎหมายต่างประเทศ และ ข้อเสนอทางกฎหมาย สนับสนุนโดย สสส.
- 2561-2562 รายงานวิจัย เรื่อง “ผลกระทบของความตกลง CPTPP และ RCEP ต่อนโยบายกฎหมายควบคุมยาสูบ และการปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญาองค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (WHO FCTC) ของประเทศไทย” โดย สถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย
- 2561-2562 นักวิจัยโครงการ มาตรการทางกฎหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและการดูแลรักษาพยาบาลผู้สูงอายุ โดย มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย และ สสส.
- 2562 ผู้รับผิดชอบโครงการ เรื่อง “กรณีศึกษาการใช้ Product Liability Law ในต่างประเทศ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าไม่ปลอดภัย” เสนอต่อ สมาคมสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค
- 2561-2562 หัวหน้าโครงการ ติดตามการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรธุรกิจระหว่างประเทศและองค์กรบ่งหน้า เพื่อป้องกันการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดย ศจย.และ สสส.
- 2561 หัวหน้าโครงการ ศึกษาทบทวนปัญหาในการปรับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 สนับสนุนโดย แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 2559-2560 หัวหน้าโครงการ ศึกษาผลกระทบของความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPPA) ต่อนโยบายและกฎหมายควบคุมยาสูบของไทย สนับสนุนโดย ศจย.และ สสส.
- 2558 นักวิจัยโครงการ “เล่ห์เหลี่ยมของบริษัท ฟิลิป มอริส (Philip Morris) ที่มีผลต่อการควบคุมยาสูบ” สนับสนุนโดย ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ และ สสส. (รศ.ดร.เนาวรัตน์ เจริญค้า หัวหน้าโครงการ)

หนังสือ (บางส่วน)

- แสวง บุญเฉลิมวิภาส ไพศาล ลิ้มสถิตย์ และตามพงศ์ ขอบอิสระ (บรรณาธิการ), “สิทธิปฏิเสธรักษาเพื่อสร้างสุขปลายทาง” (กองทุนศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2564).
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส ไพศาล ลิ้มสถิตย์ และพิสิษฐ์ ศรีอัคคโกกิน, สร้างสุขที่ปลายทางด้วย Living Will และ Palliative Care (นันทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2563).

- ไพศาล ลิ้มสถิตย์ "บทวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อมในประเทศไทยและต่างประเทศ" ในสารคดี อัจฉางศรชัย (บรรณาธิการ), พืชกระท่อมในสังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (สงขลา: ศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2563)
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ไพศาล ลิ้มสถิตย์ และพิสิษฐ์ ศรีอัคโคภิน (บรรณาธิการ), ร่วมสานแนวคิดสู่การพัฒนา HOSPICE CARE (กรุงเทพฯ: ศูนย์ธรรมศาสตร์ ธรรมรักษ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561)
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์, การเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม : ประสบการณ์ต่างประเทศและพัฒนารูปแบบของไทย (กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมภาคประชาสังคม, 2561)
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์, แนวทางการปฏิรูปกฎหมายยาเสพติด : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ การจัดการพืชกระท่อมของไทยและต่างประเทศ (แผนงานภาคีวิชาการสารเสพติด (ภวส.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2560)
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์ (ผู้เขียนร่วม), ต่อ ยอดปฏิรูป บันทึกการขับเคลื่อนงานปฏิรูปด้านสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส สภาปฏิรูปแห่งชาติ (2557-2558) (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2558)
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์, เปิดปม เป็น อยู่ คือ "พนันออนไลน์" สังคมไทยยุคไร้พรมแดน (กรุงเทพฯ : มูลนิธิสตรี-สฤณีวงศ์, 2555).
- อัมพล จินดาวัดนะ, ปิติพรจันทร์ทัต ณ อยุธยา, แสวง บุญเฉลิมวิภาส และไพศาล ลิ้มสถิตย์ (บรรณาธิการ), ก่อนวันผลัดใบ : หนังสือแสดงเจตนาการจากไปในวาระสุดท้าย, พิมพ์ครั้งที่ 4 (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, พฤษภาคม 2554).

บทความ (บางส่วน)

- แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ไพศาล ลิ้มสถิตย์. “การไม่ใส่ การถอดเครื่องช่วยหายใจในวาระสุดท้ายของชีวิต คือ การใช้สิทธิขอตายตามธรรมชาติ (Withholding and Withdrawing of Life-sustaining Treatment and the Right to Die Naturally)” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการนานาชาติด้านการแพทย์และสาธารณสุข พ.ศ. 2561 Siriraj International Conference in Medicine and Public Health (SICMPH 2018) “Moving forward through Aged Society” วันที่ 1 -3 สิงหาคม 2561 อาคารศรีสุวรินทร์รา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์. A critical examination of the Narcotics Act and the right to access medicinal cannabis. ใน: ดุสิต สถาวร, ครรชิต ปิยะเวทวิรัตน์, สันฐิติ โมรากุล บรรณาธิการ, การประชุมวิชาการประจำปี 2562 สมาคมเวชบำบัดวิกฤตแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมเวชบำบัดวิกฤตแห่งประเทศไทย, 2562, หน้า 613-620.
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์, ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์. บทเรียนจากความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (TPP): ผลกระทบต่อการควบคุมยาสูบของไทย. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข. 2561; 12 (1): 173-185.
- ไพศาล ลิ้มสถิตย์, ปฏิรูปกฎหมายพืชกระท่อมเพื่อสุขภาพของประชาชนและภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. 2559 14 (3): 231-241.

นักวิจัย

จุมพล แดงสกุล

การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ สภานายความ

ประสบการณ์

- พ.ศ. 2548 -2556 อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ผู้บรรยายและสัมมนาวิชากฎหมายลักษณะนิติกรรมและสัญญา กฎหมายลักษณะ
หนี้ กฎหมายลักษณะเอกเทศสัญญา 1 กฎหมายลักษณะเอกเทศสัญญา 2 กฎหมายลักษณะ
ทรัพย์สืง กฎหมายลักษณะครอบครัว คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน อาจารย์พิเศษ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์